

Guia de bones pràctiques per a una contractació pública socialment responsable

Sèrie Administració Local

La responsabilitat social en la contractació pública és fonamental, per assumir un compromís amb la societat que garanteixi l'ètica, la qualitat i la sostenibilitat mediambiental. Però, a més, és imprescindible un compromís amb les persones contractades que garanteixi el compliment de les condicions laborals sectorials i la creació d'una ocupació estable i de qualitat.

Amb aquesta voluntat, la **GUIA DE BONES PRÀCTIQUES PER A UNA CONTRACTACIÓ PÚBLICA SOCIALMENT RESPONSABLE**, vol ser una eina útil per a la incorporació de clàusules socials i mediambientals en la contractació pública que faci possible més transparència en les contractacions i una Administració socialment més responsable.

Guia de bones pràctiques per a una contractació pública socialment responsable

Elaborada per la Secretaria de Polítiques Sectorials de la UGT de Catalunya amb la col·laboració de la Diputació de Barcelona

www.ugt.cat

1a edició: novembre del 2019

© de l'edició: Diputació de Barcelona

© dels textos: els autors

Producció i edició: Gabinet de Premsa i Comunicació
de la Diputació de Barcelona

Composició: Jordi Rodríguez Ramos

Índex

Introducció	6
1. Precedents i marc regulador	8
1.1. Àmbit europeu	8
1.2. Àmbit estatal	8
1.2.1. Procediment de tramitació de la Llei 9/2017	8
1.2.2. Aprovació del Projecte de Llei de contractes del sector públic per part del Senat	9
1.2.3. Alguns aspectes positius de la Llei 9/2017	11
1.2.4. Alguns aspectes negatius de la Llei 9/2017	12
1.3. Àmbit català	13
1.3.1. Generalitat de Catalunya	13
1.3.2. Ajuntament de Barcelona	17
1.3.3. Campanya de la Plataforma per una Fiscalitat Justa, Ambiental i Solidària	20
2. La importància de la contractació pública socialment responsable i el compromís amb l'agenda 2030	21
Clàusules socials	
3. Compromís amb les persones	24
3.1. Convenis col·lectius sectorials	24
3.2. Condicions laborals i salarials	33
3.3. Igualtat de gènere i diversitat	45

3.4.	Integració laboral i no-discriminació	57
3.5.	Discapacitat	64
3.6.	Prevenió de riscos laborals i salut laboral	73
3.7.	Subrogació	79
3.8.	Subcontractació	85

4. Compromís amb la societat 93

4.1.	Reversió de serveis públics	93
4.2.	Ètica i transparència	99
4.3.	Sostenibilitat i medi ambient	112

5. Incompliment de compromisos 122

5.1.	Causes i efectes de la resolució	122
5.2.	Recurs especial i actuacions de la representació dels treballadors	129

Annex 1. Fitxes temàtiques

Convenis col·lectius sectorials	139

Condicions laborals i salarials	143

Igualtat de gènere i diversitat	147

Integració laboral i no-discriminació	152

Discapacitat	157

Prevenió de riscos laborals i salut laboral	161

Subrogació	165

Subcontractació	168

Reversió de serveis públics	173

Ètica i transparència	175

Sostenibilitat i medi ambient	180

Causes i efectes de la resolució	184
Recurs especial i actuacions de la representació dels treballadors	186
Annex 2. Guia de convenis sectorials	188
Guia orientativa de possibles convenis col·lectius sectorials d'aplicació a les activitats objecte de contractació pública	188
Annex 3. Fonts consultades	201

Introducció

La rellevància econòmica de la contractació pública a Catalunya i Espanya és indubtable. Segons l'Organització de Cooperació i Desenvolupament Econòmic (OCDE), va representar el 10,5 % del PIB i el 23,9 % de la despesa total de les administracions públiques espanyoles l'any 2015.¹ La Comissió Nacional de la Competència (CNMC) ha xifrat el pes de la contractació en el 18,5 % del PIB (CNMC, 2015), i altres fonts com l'Observatori de la Contractació Pública li estimen un pes encara major, entorn del 20 %. Per tant, al nostre país i en els del nostre entorn, ens movem entre un 10 % i un 20 % del PIB.

En dades concretes, a Catalunya l'any 2018 es van signar 105.943 contractes públics per valor de 906.063.472 €, segons dades de la Generalitat de Catalunya.² Aquesta inversió pública en la contractació de serveis, béns, equipaments, infraestructures, innovació, subministraments, etc. ha de ser, a més, un mitjà per governar el país entorn de criteris socials, d'igualtat de gènere, mediambientals, d'igualtat d'oportunitats... i fer la nostra societat més justa i igualitària.

Amb aquest objectiu, la UGT de Catalunya hem elaborat la *Guia de bones pràctiques per a una contractació pública socialment responsable*, en el marc del conveni entre la UGT de Catalunya i la Diputació de Barcelona per l'any 2018, per ajudar les administracions a desenvolupar una contractació pública de més qualitat sota criteris socials, laborals, mediambientals, igualitaris i integradors.

Aquesta guia no pretén ser una eina jurídicotècnica, però sí tractar d'una forma seriosa i rigorosa els mecanismes establerts dins de la Llei 9/2017, de contractes del sector públic, per aconseguir els objectius que ens plantejem com a societat. El seu contingut no està dividit en blocs temàtics, sinó en els objectius que volem aconseguir, i dins de cadascun busquem les referències que apareixen en la llei per formar un relat i un discurs entorn de cadascun d'ells. Aquesta anàlisi detallada ens permet proposar a les administracions públiques actuacions i clàusules per aconseguir tots els objectius. Partim de la base que l'objectiu no és només sindical, sinó que és compartit per l'Administració pública.

Hem de reconèixer que el treball d'elaboració de la guia ha superat les nostres previsions inicials, i el que preteníem que fos una guia breu va anar guanyant volum per la complexitat del tema. Per això hem elaborat també unes fitxes a manera de síntesi en les

---

1. Segons dades extretes del document «Government at a glance 2017» de l'OCDE, calculats a partir dels sistemes de comptabilitat nacional dels diferents països.

2. <https://bit.ly/30QW5cU>

quals enumerem els articles vinculats a cada objectiu, diem què pot fer l'Administració pública i posem exemples de clàusules socials.

Per a la UGT de Catalunya aquest treball no acaba aquí, sinó que pretenem convertir aquesta guia en una eina sindical afegint un apartat sobre què ha de fer el sindicat per aconseguir cada objectiu. La UGT de Catalunya defensem un model d'ocupació pública de qualitat a través de la contractació pública. En aquest sentit, continuarem impulsant iniciatives en matèria de contractació pública i reclamant més espais de participació per defensar els drets dels treballadors i uns serveis públics de qualitat per a la ciutadania.

A través del Consell de Relacions Laborals (CRL), en col·laboració amb la Direcció General de Contractació Pública, hem aconseguit portar endavant la iniciativa de crear una guia de convenis col·lectius sectorials aplicables als diferents objectes dels contractes públics. Estem convençuts que aquesta guia significarà una millora substancial de les condicions laborals de les persones que treballen en els serveis públics, evitarà la competència deslleial entre empreses, facilitarà la valoració de les ofertes per part de les administracions públiques i millorarà també la transparència del procés (vegeu l'apartat 6 d'aquest document).

Atès que l'objecte del contracte, en la majoria de les ocasions, no descriu amb detall l'activitat concreta, en cas de dubte i segons la darrera modificació del reglament intern de la Comissió Tècnica de Negociació Col·lectiva, s'estableix la possibilitat que les administracions públiques puguin fer una consulta a la Comissió de Convenis Col·lectius del CRL amb el fi de determinar el conveni col·lectiu sectorial d'aplicació aportant en la consulta informació detallada de l'activitat concreta que es licita.

La UGT de Catalunya hem reivindicat des de fa molt de temps que les administracions públiques siguin un exemple de respecte dels convenis col·lectius sectorials i que el preu no pot ser el factor determinant per adjudicar un contracte públic, ja que els concursos a la baixa repercuteixen directament en la precarització de les condicions laborals i salarials. La rebaixa de drets laborals és especialment sagnant en el cas de l'externalització a través d'empreses multiservei, que no respecten els convenis sectorials per augmentar els seus beneficis.

Esperem que el treball de les administracions públiques tampoc acabi amb la lectura de la guia, sinó que aquesta suposi un revulsiu per posar-ho en marxa en col·laboració amb els agents socials i econòmics, i aconseguir els objectius socials i laborals que proposem.

1. Precedents i marc regulador

En els últims anys hem assistit a una activitat legislativa intensa en matèria de contractació pública en els diferents àmbits. Anirem fent un breu repàs dels principals canvis normatius i iniciatives que han configurat l'actual marc regulador, en el qual s'han produït avanços significatius des del punt de vista social i laboral orientats a la millora de la relació qualitat-preu i sobretot a la millora en la prestació dels contractes públics.

1.1. Àmbit europeu

Les directives europees del 26 de febrer de 2014 –Directiva 2014/23/UE, relativa a l'adjudicació de contractes de concessió, i Directiva 2014/24/UE, sobre la contractació pública– s'inspiren en l'Estratègia Europa 2020 per a un creixement intel·ligent, sostenible i integrador. El paper de la contractació pública dins d'aquesta estratègia és ser un instrument que permeti incidir en el mercat amb els objectius de dur a terme polítiques per millorar les condicions generals que afavoreixin la innovació en les empreses, fomentar la contractació pública amb criteris mediambientals, millorar l'entorn empresarial –especialment en les pimes innovadores– i impulsar una contractació socialment responsable. A més, també pretén incrementar la transparència, la simplificació i l'eficiència en els processos de licitació i donar claredat als conceptes i definicions en la contractació pública.

La transposició d'aquestes directives a l'ordenament jurídic espanyol es fa tard, incomplint el període de dos anys que s'hi estableix, però finalment es produeix a través de la Llei 9/2017, de 9 de novembre de 2017, de contractes del sector públic.

1.2. Àmbit estatal

1.2.1. Procediment de tramitació de la Llei 9/2017

El 2 de desembre de 2016 es va presentar l'avantprojecte de la Llei de contractes del sector públic al Congrés dels Diputats. El Govern va destacar diversos objectius molt importants d'aquesta normativa:

- Reduir les càrregues administratives i agilitzar els procediments de contractació pública per reduir els terminis de tramitació apostant decididament per la utilització de mitjans electrònics, informàtics i tecnològics.
- Augmentar la competència i permetre un major accés de les pimes a la contractació pública.
- Millorar la publicitat i la transparència i lluitar contra la corrupció en els contractes públics.
- Convertir la contractació pública en un instrument de polítiques mediambientals, socials i d'innovació i desenvolupament.
- Millorar la supervisió i la cooperació amb altres administracions territorials creant, en el si de la Junta Consultiva de Contractació Pública de l'Estat, un comitè de cooperació amb la participació de comunitats autònomes i de la Federació Espanyola de Municipis i Províncies (FEMP).

Tot i això, no va destacar altres objectius fonamentals derivats de les directives i que van sorgir al llarg del procés de tramitació, com la contractació socialment responsable, la igualtat de gènere, la vigilància de les condicions laborals dignes, la subrogació o el manteniment de l'ocupació.

En aquest sentit, des de la UGT vam demanar públicament la necessitat de garantir unes condicions de treball dignes per a les persones que treballen de forma indirecta per a les administracions públiques. En la fase d'esmenes, els grups parlamentaris, fonamentalment d'esquerres, van recollir part de les nostres reivindicacions i van aconseguir introduir esmenes per obligar a complir els convenis col·lectius sectorials en les empreses que treballen per a les administracions públiques, evitant així la precarització de les condicions laborals i la competència deslleial entre licitadors.

1.2.2. Aprovació del Projecte de llei de contractes del sector públic per part del Senat

El 27 de setembre de 2017, el Ple del Senat va aprovar el Projecte de llei de contractes del sector públic incorporant al text remès pel Congrés dels Diputats tres esmenes del Grup Popular, mitjançant les quals se substitueixen les referències als «convenis col·lectius sectorials vigents» per «convenis col·lectius aplicables vigents» en els articles 122.2, 149.4 i 202.2.

El Grup Popular va justificar aquestes modificacions amb l'argument següent:

«D'acord amb el que es disposa en l'article 83.1 de l'Estatut dels treballadors, que recull el que és un principi essencial de la negociació col·lectiva, 'els convenis col·lectius tindran l'àmbit d'aplicació que les parts acordin'. D'acord amb això, poden existir unitats de negociació i, per tant, convenis col·lectius d'àmbit funcional divers, des de l'empresa o el centre de treball fins al nivell sectorial.

La redacció actual de l'article (122.2, 149.4 o 202.2) desconeix la possibilitat que en el conveni col·lectiu d'empresa s'estableixin condicions de treball diferents de les que es preveuen en el conveni col·lectiu sectorial, d'acord amb el que preveu l'article 84 de l'Estatut dels treballadors.

Per tant, no pot establir-se en aquest article (122.2, 149.4 o 202.2) que una empresa hagi de complir amb el que s'estableix en el conveni sectorial si compta amb un conveni col·lectiu propi. Fins i tot podria produir-se el cas que les condicions salarials del conveni sectorial fossin inferiors a les del conveni d'empresa aplicable».

El Grup Popular va intentar utilitzar la seva majoria al Senat i la reforma laboral (article 84 de l'Estatut dels treballadors, en el qual apareix la prioritat aplicativa dels convenis d'empresa) per deixar oberta la porta al fet que empreses amb conveni d'empresa, encara que sigui amb condicions salarials i laborals per sota del conveni col·lectiu sectorial, poguessin accedir a la contractació pública.

Una vegada aprovat pel Ple del Senat, el Projecte de llei va continuar la seva tramitació al Congrés dels Diputats per a la seva aprovació definitiva, promulgació i publicació en el BOE.

Amb aquest escenari, el 19 de setembre, la UGT va llançar públicament «una petició que, encara que sigui repetida, no deixa de ser alarmant: que s'uneixin les forces polítiques progressistes del Congrés per rebutjar aquestes esmenes, que prioritzin l'aplicació de condicions pactades en convenis col·lectius sectorials [...]. Només així traslladarem a la nostra legislació les normes de les directives europees amb les degudes cauteles d'igualtat i congruència democràtica».

Finalment, el 19 d'octubre de 2017 va ser aprovada pel Congrés dels Diputats la nova Llei de contractes públics, que entraria en vigor quatre mesos després, el 9 de març de 2018, rebutjant les tres esmenes del Grup Popular al Senat.

La UGT vam manifestar públicament la nostra opinió sobre la llei:

La nova Llei de contractes del sector públic permetrà millorar la qualitat de l'ocupació

UGT | Dijous 19 d'octubre de 2017

«La Unió General de Treballadors celebra l'aprovació definitiva pel Congrés dels Diputats de la nova Llei de contractes de sector públic, que permetrà avançar en la protecció dels drets dels treballadors d'aquelles empreses que participen en les licitacions de serveis que realitzen les administracions públiques. El sindicat celebra especialment que el Ple del Congrés hagi rebutjat les regressives esmenes introduïdes en el projecte de llei pel Grup Popular del Senat, que trencaven el consens polític amb el qual s'havia tramitat la norma i obrien la porta a les empreses que menys respecten els drets dels treballadors.

Les conseqüències de les condicions en les quals es realitzen les licitacions dels serveis són de gran rellevància per als treballadors, com vam poder comprovar

l'estiu passat (2017) amb les mobilitzacions realitzades pels treballadors de la seguretat privada dels aeroports, les condicions salarials i laborals dels quals s'havien desplomat a conseqüència de les baixades temeràries en les ofertes econòmiques que es realitzen per aconseguir les adjudicacions, tant en aquest sector com en d'altres.

Una part molt important del percentatge del pressupost amb què compten les administracions públiques es gestiona a través de contractes públics. En els últims anys s'ha incrementat la utilització de fórmules de gestió privada, fins a aconseguir, aproximadament, el 18 % del PIB. Per això la UGT considera molt positiva l'aprovació de la nova Llei de contractes del sector públic, perquè permetrà millorar les condicions de treball en les empreses que accedeixin a aquest tipus de contractes amb les administracions públiques».

1.2.3. Alguns aspectes positius de la Llei 9/2017

- Prima la qualitat del servei sobre el preu.
- Obliga a incloure en l'objecte del contracte, de manera transversal i preceptivament en tots els plecs de contractació, clàusules socials i ambientals des de la seva definició (art. 35.1).
- Inclou obligacions en matèria mediambiental, social o laboral. Els òrgans de contractació han de prendre les mesures pertinents per garantir que, en l'execució dels contractes, els contractistes compleixin les obligacions aplicables en matèria mediambiental, social o laboral establertes en el dret de la Unió Europea, el dret nacional, els convenis col·lectius o en les disposicions de dret internacional mediambiental, social i laboral vinculades a l'Estat (art. 201).
- Blinda la subcontractació. El subcontractista queda obligat a complir les clàusules socials dels plecs de contractació (art. 215) i a informar els representants dels treballadors de la subcontractació d'acord amb la legislació laboral (art. 215.6).
- Inclou criteris de desempat. S'afavoreix la proposta que inclogui mesures de caràcter social i laboral que afavoreixin la igualtat d'oportunitats entre dones i homes (més percentatge de treballadors amb discapacitat, menys percentatge de temporalitat, més percentatge de contractació de dones, etc.) (art.147.2.a).
- Obliga a respectar el marc laboral imperant (internacional, europeu i nacional) garantint, en la majoria dels casos, l'aplicació del conveni col·lectiu sectorial i en alguns casos la remissió al conveni aplicable:
  - Art. 101. Valor estimat: es calcula tenint en compte els «costos laborals derivats dels convenis col·lectius sectorials d'aplicació».
  - Art. 102. Preu: en contractes de serveis en els quals els costos econòmics principals siguin els costos laborals, «han de considerar-se els termes econòmics dels convenis col·lectius sectorials».

- Art. 122. Plecs de clàusules administratives particulars: s'han d'incloure en els plecs «complir les condicions salarials dels treballadors conforme al conveni col·lectiu sectorial d'aplicació».
- Art. 149. Ofertes anormalment baixes: «En tot cas, els òrgans de contractació han de rebutjar les ofertes si comproven que són anormalment baixes perquè vulnereu la normativa sobre subcontractació o no compleixen les obligacions aplicables en matèria mediambiental, social o laboral, incloent-hi l'incompliment dels convenis col·lectius sectorials».
- Art. 202. Condicions especials d'execució del contracte de caràcter social, ètic, mediambiental o d'un altre ordre: «[...] Garantir la seguretat i la protecció de la salut en el lloc de treball i el compliment dels convenis col·lectius sectorials».
- Preveu la possibilitat de rescindir el contracte per impagament de salaris a petició de la representació legal dels treballadors (art. 211.1.f).
- Pren en consideració els costos laborals derivats de convenis col·lectius per estimar el valor del contracte i fixar el preu de la concessió (art. 102).
- Enumera i concreta qüestions socials a incloure en els plecs com a criteris de solvència, adjudicació o condicions especials d'execució (igualtat, contractació de treballadors en exclusió social, mesures de conciliació...).
- Legitima els sindicats per interposar el recurs especial en matèria de contractació quan es dedueixi que en el procediment d'execució del contracte s'incomplixen les obligacions socials o laborals dels treballadors.
- Ofereix més garanties incloses en matèries de subrogació empresarial i successió de plantilla (informació a oferir als contractistes), si així ho preveu un conveni o acord general o si es deriva d'una llei (per exemple en recuperar un servei públic per causa justificada). Hem d'incidir en la negociació col·lectiva.
- Inclou mesures per reduir la morositat.
- Aposta per la divisió en lots més petits, la qual cosa afavoreix l'entrada de pimes i evita el monopoli de grans empreses adjudicatàries «habituals» de contractes públics.

1.2.4. Alguns aspectes negatius de la Llei 9/2017

- No es resolen els problemes estructurals de contractació en les diverses administracions públiques.
- Posa més obstacles a la reversió de serveis públics, ja que s'introdueix l'obligatorietat d'acreditar que la gestió directa serà més eficaç i eficient, però sense deixar clar davant qui s'acredita ni com (art. 294.c).
- Ofereix escasses garanties en matèria de subrogació quan l'Administració pública decideix rescatar el servei de la concessió.
- No delimita de manera clara i concisa la determinació dels serveis públics susceptible d'externalitzar-se ni quins han de desenvolupar-se pels empleats públics.

- Es necessiten més garanties (deure d'informació) sobre el correcte desenvolupament de la concessió i la qualitat del servei a prestar.
- Calen més requisits previs per a l'externalització de serveis (la insuficiència de mitjans propis ha de quedar degudament acreditada).
- Permet una escassa presència sindical en els processos de contractació pública de concessió de serveis o serveis públics. Les organitzacions sindicals segueixen sense poder elevar consultes a la Junta Consultiva i sense estar presents (tret que es requereixi de manera discrecional) en els òrgans d'assistència a la contractació.
- No es preveu la subrogació de plantilles derivada directament dels plecs, cosa que hauria de permetre's en les condicions de successió d'empresa recollides en l'article 44 de l'Estatut dels treballadors.
- No es prohibeix de manera expressa la concurrència d'empreses de treball temporal (ETT) i empreses multiservei en la contractació pública.

1.3. Àmbit català

Des de l'any 2016, a Catalunya s'ha produït un corrent important de les diferents administracions públiques que tenen la voluntat d'introduir en la contractació pública factors de responsabilitat social, ambiental, laboral..., tal com marquen les directives europees i la Llei 9/2017.

1.3.1. Generalitat de Catalunya

Moció 223/X, de 19 de juny de 2015, del Parlament de Catalunya, sobre les externalitzacions, els subcontractes i les privatitzacions dels serveis públics

A través d'aquesta moció, entre altres coses, el Parlament instava el Govern a estudiar, detectar i activar els mecanismes necessaris per prohibir la contractació d'empreses privades per prestar serveis públics que tinguessin la seu social en paradisos fiscals o societats que formessin part de la matriu industrial domiciliada en paradisos fiscals, atès que el marc legal vigent de contractació pública no estableix aquesta causa com a motiu de prohibició per contractar.

Decret Llei 3/2016, de 31 de maig, de mesures urgents en matèria de contractació pública

En el Ple del Parlament de Catalunya del 13 de juliol de 2016, es va validar amb 86 vots a favor (JxSí, PSC i CSQP) i 46 vots en contra (Cs, PPC i CUP) el Decret Llei 3/2016, de 31 de maig, de mesures urgents en matèria de contractació pública.

L'objectiu del decret llei, ja que fins a aquell moment no s'havia fet res en l'àmbit estatal, era la transposició de les directives del Parlament Europeu i del Consell de 26 de febrer de 2014: la Directiva 2014/23/UE, relativa a l'adjudicació dels contractes de concessió, i la Directiva 2014/24/UE, sobre contractació pública.

En aquest decret llei no es tenien en compte elements importants de les directives, com la protecció de l'ocupació, les clàusules mediambientals, les condicions laborals dignes, la igualtat de gènere, la subrogació o el manteniment de l'ocupació, però sí que feia incidència a limitar la responsabilitat econòmica de les administracions públiques davant possibles incompliments de les empreses adjudicatàries. Aquest fet podia suposar un cost important per a algunes administracions davant determinats incompliments –sobretot en obra pública. També s'afavoria l'entrada de les pimes en la licitació pública mitjançant la divisió en lots de les adjudicacions, que abans es feien en bloc.

En el que sí que van coincidir tots els grups parlamentaris va ser en la necessitat que un tema tan important s'havia de tramitar com a projecte de llei per permetre realitzar aportacions a tots els grups mitjançant la creació d'una comissió parlamentària.

En l'actualitat, encara seguim pendents que s'iniciï el tràmit parlamentari per a la creació d'aquesta llei catalana de contractes públics.

Codi per a una contractació pública socialment responsable³

El 20 de juny de 2017 s'aconsegueix un acord de govern pel qual s'aprova el nou Codi per a una contractació pública socialment responsable. Es basa en la Instrucció 1/2017 de la Direcció General de Contractació Pública, aprovada pel Ple de la Junta Consultiva del 16 de maig.

El primer esborrany d'aquest document va ser presentat al Grup Social de la Junta Consultiva en la reunió del 16 de març de 2017. En aquesta trobada, la UGT de Catalunya vam ser crítics perquè el document es va presentar pràcticament tancat, i vam aconseguir que s'obris un breu termini per realitzar esmenes, i que el document passés per la Comissió d'RSE del Consell de Relacions Laborals per poder fer-hi aportacions.

La UGT de Catalunya vam ser l'organització de la Junta que més propostes va presentar. Malgrat que no totes van ser tingudes en compte, sí que se'n van introduir algunes d'especial rellevància:

- Que en la subcontractació en obres es respecti la llei de subcontractació del sector de la construcció:
«Aquelles empreses l'activitat de les quals consisteixi a ser contractades o subcontractades habitualment per realitzar obres del sector de la construcció han de complir amb tot allò que estableix la Llei 32/2006, de 18 d'octubre, reguladora de la subcontractació al sector de la construcció».
- Que en el control del compliment de les clàusules de responsabilitat social participi el Departament de Treball amb els mitjans necessaris.
«El departament competent en matèria de relacions laborals ha de posar els mitjans necessaris per a la comprovació del compliment de les obligacions laborals i socials d'aquelles empreses vinculades amb la contractació pública».

3. <https://bit.ly/30EsR0R>

- Que en les clàusules d'estabilitat i qualitat en l'ocupació apareguin elements tan importants com la seguretat i la salut dels treballadors, que es compleixin les condicions dels convenis col·lectius sectorials i que es garanteixi l'estabilitat laboral del personal que executi el contracte.

«En els plecs de clàusules es podrà exigir que els licitadors presentin una declaració responsable per la qual es comprometin, en l'execució del contracte, a complir les condicions salarials que estableixi el conveni col·lectiu corresponent al sector d'activitat del contracte o bé aquell que els sigui d'aplicació, i en tot cas a respectar el salari mínim interprofessional.

Els òrgans de contractació prioritzaran, de conformitat amb la normativa sobre contractació del sector públic, l'adjudicació dels contractes públics a empreses i entitats que en presentar la seva oferta es comprometin mitjançant una declaració responsable a garantir l'estabilitat laboral del personal que executi el contracte».

Cal dir que el codi no satisfà totes les nostres reivindicacions, si bé és cert que recull els acords que fins avui s'han aconseguit en la Junta Consultiva en matèria de responsabilitat social en la contractació pública. No obstant això, resulta una eina eficaç per les clàusules tipus que recull en la part final del document i que a poc a poc s'utilitzaran en totes les administracions públiques a Catalunya.

Queda pendent l'adequació del codi a la nova Llei 9/2017, ja que és previ a la seva publicació i entrada en vigor.

Junta Consultiva de contractació administrativa de Catalunya

És important destacar la labor de la Junta Consultiva respecte de les seves aportacions en matèria de contractació pública sota criteris socials.

El 17 d'octubre de 2018 es va aprovar l'elaboració d'una guia, en col·laboració amb el Consell de Relacions Laborals, on s'identifiquessin els convenis col·lectius sectorials aplicables als diferents contractes públics sobre la base de l'objecte del contracte.

Aquesta guia ha estat una proposta sindical impulsada per la UGT de Catalunya amb el suport de Comissions Obreres i que contribuirà a complir la Llei 9/2017:

- Garantint l'aplicació de les condicions econòmiques i laborals dels convenis col·lectius sectorials als treballadors que treballin per a contractes públics.
- Evitant la competència deslleial entre empreses sobre la base de rebaixar les condicions laborals dels treballadors en les ofertes.
- Ajudant les administracions públiques a identificar clarament en els plecs de licitació les condicions econòmiques dels treballadors, així com la valoració de les ofertes, i facilitant el control del seu compliment.

Projecte de llei de contractes de serveis a les persones (SAP)

Actualment s'està tramitant aquest projecte. El Govern ja va demanar un informe jurídic a la Junta Consultiva de Contractació Administrativa, que a l'Informe 8/2017, aprovat en el Ple del 4 de juliol, n'informava favorablement amb algunes consideracions jurídiques. En el Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya (BOPC) 136, del 26 de juliol de 2018, es va publicar el text, i en el Ple del 7 de novembre es va sotmetre a esmenes a la totalitat del Parlament. Superada aquesta fase parlamentària, va passar a una comissió que està treballant des de fa mesos en el text.

Convé recordar que la base d'aquest projecte és el Codi de bones pràctiques en el servei d'atenció a les persones⁴ que es va signar el 2015 per agents socials i econòmics i la Generalitat:

L'avantprojecte previ va ser molt nou i avançat en temes socials, i s'hi van recollir elements tan importants com:

«Els costos s'han de calcular a partir del que estableixi el conveni col·lectiu majoritari o de referència d'aplicació al sector que correspongui i tenint en compte, si escau, el personal a subrogar».

«L'oferta desproporcionada si considera que aquests salaris no s'adeqüen al conveni col·lectiu majoritari o de referència d'aplicació al sector que correspongui i, per tant, no garanteixen la qualitat i la continuïtat requerida en l'execució del contracte».

«Les condicions especials vinculades al manteniment de l'estabilitat laboral en el servei, que es poden concretar en una durada mínima dels contractes laborals que abasti com a mínim la vigència del contracte, o en el manteniment de les condicions laborals existents, sempre que d'acord amb l'article 5 de la Llei no s'hagi exigit com a requisit de solvència el pagament de salaris no inferiors als corresponents al conveni col·lectiu majoritari o de referència d'aplicació al sector de l'activitat que es contracti.»

«L'empresa subcontractista ha de complir, en els mateixos termes que l'empresa adjudicatària, amb les obligacions en matèria ambiental, social i laboral establertes pel dret europeu, nacional i en el conveni col·lectiu majoritari o de referència d'aplicació al sector que correspongui.»

És evident que el Projecte de llei de contractes de serveis està fortament influenciat pel contingut del codi de bones pràctiques.

El 4 de febrer de 2019, la UGT de Catalunya vam ser convocats en una compareixença de la Comissió d'Economia i Hisenda del Parlament de Catalunya sobre el projecte de llei.

Entre altres aspectes, recalquem que el text del Projecte de llei de contractes de servei a les persones és de l'agost de 2017 i, per tant, previ a la publicació, el 9 de novembre, de la Llei 9/2017 i a la seva entrada en vigor el 9 de març de 2018. En aquest sentit, malgrat fonamentar-se en les directives 2014/23/UE i 2014/24/UE, aquest projecte de llei

4. <https://bit.ly/2tZQU5C>

requereix una revisió normativa general per adequar-la a la nova Llei de contractes del sector públic.

Per exemple, és fonamental substituir la referència a «conveni col·lectiu majoritari o de referència d'aplicació en el sector que correspongui» per «conveni col·lectiu sectorial d'aplicació», tal com preveu la Llei 9/2017. La importància de la referència i el compliment del conveni col·lectiu sectorial és fonamental per garantir un SAP de qualitat i la transparència i la lliure competència entre els oferents a les licitacions públiques, que hauran de competir amb elements com la gestió, l'eficiència i l'eficàcia en l'execució del servei, però no amb les condicions laborals dels treballadors. D'aquesta manera, es posa la negociació col·lectiva articulada com a garant d'unes condicions de treball dignes i una ocupació de qualitat.

1.3.2. Ajuntament de Barcelona

Decret d'alcaldia 2016-1419, de 19 de maig de 2016, pel qual es reconeix clàusula essencial dels contractes públics municipals que el contractista no tingui relació econòmica ni financera il·legal amb un país considerat paradís fiscal

D'acord amb les reivindicacions de la campanya de la Plataforma per una Fiscalitat Justa, Ambiental i Solidària, l'Ajuntament de Barcelona aprova aquest decret. Amb aquest pas, va més enllà de la declaració política de ser una ciutat lliure de paradisos fiscals i, de manera pionera, regula tècnicament en els contractes públics la seva voluntat de no tenir relació jurídica amb una empresa que, directament o mitjançant empreses pantalla o filials, desviï fons als paradisos fiscals amb la intenció d'evadir les seves obligacions tributàries o legals.

El decret d'alcaldia regula una forma d'abordar la contenció davant empreses que eventualment tinguin una relació amb paradisos fiscals vinculada a activitats delictives i que és respectuosa amb l'estat actual de la normativa i interpreta les seves regulacions amb l'objectiu d'evitar que les empreses contractistes puguin tenir vinculacions il·legals amb paradisos fiscals. Parteix, així mateix, del principi general d'obertura de les licitacions i de la concurrència general, atès que la competència lleial entre empreses, especialment en la contractació pública, queda desvirtuada amb les operacions de frau fiscal que realitzen alguns operadors econòmics amb el desviament de capitals als paradisos fiscals que els reporta guanys il·lícits.

El decret incorpora una clàusula contractual de caràcter essencial en tots els contractes públics municipals –incloent-hi les entitats que conformen el grup municipal– que estableix que els licitadors –contractistes, subcontractistes, empreses filials o empreses interposades– no poden realitzar operacions financeres en paradisos fiscals, segons la llista de països elaborada per les institucions europees o, si no n'hi ha, per l'Estat espanyol, i que siguin considerades delictives en els termes legalment establerts, com delictes de blanqueig de capitals, frau fiscal o contra la hisenda pública.

En fase de licitació, totes les empreses han de declarar si tenen relacions amb països considerats paradisos fiscals. Les empreses que declarin que en tenen han d'aportar una documentació que expliciti el caràcter d'aquestes relacions i la informació que no sigui confidencial es publicarà en el perfil del contractant.

En el supòsit que una empresa que hagi declarat en la licitació pública d'un contracte municipal (Ajuntament i empreses i entitats del grup) no tenir relacions il·legals o delictives amb paradisos fiscals i, una vegada adjudicat el contracte a favor seu, l'òrgan de contractació tingui coneixement de la falsedat d'aquesta declaració, en la mesura que el plec ha declarat aquesta qüestió com a clàusula essencial del contracte, es pot considerar falta greu amb imposició de penalitats. Si s'escau, es procedirà a la resolució del contracte d'acord amb la previsió de l'article 223.f del Reial decret legislatiu 3/2011, de 14 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de contractes del sector públic (TRLCSP), i s'incoarà un expedient de prohibició de contractar segons la previsió de l'article 60.2.c del TRLCSP per incompliment de clàusules essencials del contracte.

Guia de la contractació pública social⁵

El 2016 l'Ajuntament de Barcelona, a través de la Gerència de Presidència i Economia, pren la iniciativa de publicar –després d'un procés de debat amb les principals organitzacions sindicals, empresarials i socials– una guia de la contractació pública social per potenciar que la contractació pública sigui més sostenible i socialment responsable. En aquell moment, es va fer tenint com a referència les directives 2014/23/UE, relativa a l'adjudicació dels contractes de concessió, i la 2014/24/UE, sobre contractació pública, que malgrat no haver estat traslladades pel Govern d'Espanya ja eren d'aplicació directa per haver transcorregut el termini legalment establert.

La guia tenia com a objectiu incorporar a la contractació pública de l'Ajuntament de Barcelona criteris socials, laborals i mediambientals; el foment de les pimes i l'economia ètica i sostenible, i el respecte a la igualtat de gènere i a la conciliació. Malgrat no existir la Llei de contractes del sector públic actual, la 9/2017, el contingut de la guia era molt ambiciós i recollia importants compromisos per millorar la contractació pública incentivant en les licitacions la contractació d'empreses i professionals que realitzessin els serveis públics sobre la base de paràmetres com els salaris dignes, la contractació estable amb protecció de la salut laboral dels treballadors, la inclusió social, etc., a més de garantir la qualitat del servei en qüestió.

Pel que fa als drets laborals, s'establia l'obligatorietat que l'empresa contractista respectés les condicions laborals i salarials del conveni col·lectiu, així com la subrogació dels treballadors que ja executaven la prestació. També es prioritzaven com a criteris d'adjudicació la política laboral de l'empresa en relació amb la contractació indefinida dels treballadors i que l'empresa oferís una retribució salarial superior a l'establerta per conveni.

5. <https://bit.ly/2Zs5czn>

Des de la UGT de Catalunya valorem positivament que una administració tan important com l'Ajuntament de Barcelona (cada any adjudica 590 milions d'euros, una xifra que supera els 1.000 milions si es considera tot el grup municipal, amb un total de 12.830 contractes) decidís fixar condicions a les empreses prestadores de serveis. A més, aquesta actuació va ajudar en l'elaboració d'altres guies com la de contractació pública socialment responsable de la Generalitat de Catalunya.

Taula de contractació pública

El mateix dia que es presenta la *Guia de la contractació pública social*, es constitueix la taula. Mitjançant el Decret d'alcaldia de 25 d'abril de 2017 es va aprovar la composició de la Taula de Contractació Pública de l'Ajuntament de Barcelona.

Finalment no va ser possible la creació de l'òrgan que els sindicats vam demanar, però es va crear aquesta taula el 24 d'octubre de 2016. Suposa l'obertura d'un espai de diàleg i treball conjunt amb els agents socials i econòmics de la ciutat amb l'objectiu d'avançar cap a una contractació pública responsable i social.

Promoció de mocions als ajuntaments de la regió metropolitana sobre la contractació de serveis públics amb empreses multiservei

Des de la Secretaria de la Regió Metropolitana de Barcelona (RMB) de l'SNC de la UGT de Catalunya es va dur a terme una campanya, l'any 2017, per traslladar una moció als diferents ajuntaments amb la finalitat de vetar el concurs d'empreses multiservei a licitacions públiques per precaritzar les condicions de treball de moltes persones.

Amb aquesta campanya vam instar els ajuntaments a:

1. Prendre les mesures escaients –com ara clàusules socials incorporades als plecs de condicions que reconguin, com a mínim, el conveni sectorial de referència segons l'activitat del treballador– per evitar la utilització directa o indirecta d'empreses multiservei a l'Administració pública. Sempre s'ha de respectar el conveni sectorial corresponent a qualsevol treballador que efectui el servei atorgat i incentivar que les ofertes presentades per les empreses licitadores garanteixin un salari digne.
2. Instar el Govern de la Generalitat a incrementar substancialment el nombre d'inspectors de treball i crear un òrgan d'actuació específic que persegueixi el que és un frau encobert a la seguretat social o que per defecte aquesta actuï d'ofici.
3. Convocar una mesa de negociació per crear un pacte entre sindicats, patronal i Administració que reguli les subcontractacions i erradiqui pràctiques espúries en la contractació.
4. Instar el Congrés dels Diputats a la derogació immediata de la reforma laboral, origen d'una exclusió social sense precedents.
5. Enviar una còpia d'aquesta resolució al president del Congrés dels Diputats, el president de la Generalitat de Catalunya, la ministra de Treball i la consellera de Treball.

1.3.3. Campanya de la Plataforma per una Fiscalitat Justa, Ambiental i Solidària

Municipis lliures de paradisos fiscals

Els paradisos fiscals provoquen disfuncions a escala global i a escala local: faciliten l'elusió fiscal de les grans empreses, discriminen econòmicament les petites i mitjanes empreses que no poden fer-ne ús i fan minvar la recaptació pública, per la qual cosa també minva la despesa social. En aquest sentit, els ajuntaments i altres administracions públiques poden reduir l'impacte global dels paradisos fiscals a través d'un major control de la contractació pública.

El 2015, la Plataforma per una Fiscalitat Justa, Ambiental i Solidària, de la qual la UGT de Catalunya forma part, va engegar una campanya per promoure l'exclusió de la contractació pública de les empreses amb presència en paradisos fiscals.

A través de la campanya, s'ha aconseguit que, fins avui, un llistat ampli de municipis aprovin mocions a favor de la iniciativa i es declarin «zones lliures de paradisos fiscals»: Barcelona, Mataró, Sant Cugat del Vallès, Vilanova i la Geltrú, Olot, Castelló de la Plana, Tarragona, el Vendrell, Sabadell, Amposta, Terrassa, Olesa de Montserrat, la Bisbal del Penedès, Torelló, Sitges, Sant Antoni de Vilamajor, Palma de Mallorca, l'Hospitalet de Llobregat, Vila-seca, Pineda de Mar, Cerdanyola del Vallès, Badalona, Valls, Blanes, Sant Feliu de Guíxols, Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant i Sant Pere de Ribes.

2. La importància de la contractació pública socialment responsable i el compromís amb l'agenda 2030

Com veurem en aquesta guia, els canvis normatius introduïts per les directives 23/2014/UE i 24/2014/UE suposen un canvi de paradigma substancial en l'enfocament de la contractació pública, alineant-se amb l'Estratègia Europa 2020. Aquesta estratègia europea parla de creixement sostenible i integrador i de com sustentar una economia social. Per tant, estem parlant de la responsabilitat social de les administracions públiques.

A escala internacional, el 25 de setembre de 2015, els caps d'estat i de govern dels 193 països de l'Assemblea General de Nacions Unides van adoptar un nou pacte mundial de desenvolupament titulat «Transformar el nostre món: l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible», el qual va entrar en vigor l'1 de gener de 2016.

Aquesta agenda es fonamenta en la consecució de 17 objectius de desenvolupament sostenible (ODS) que presenten un equilibri entre tres dimensions: l'econòmica, la social i l'ambiental. Aquests ODS no només vinculen els governs, sinó també la resta d'administracions públiques, el sector privat i la societat civil en el seu conjunt.

La contribució i el compromís en la consecució d'aquests ODS per part de les administracions públiques i el nostre paper com a agent social impulsor de l'Agenda 2030 han inspirat la creació d'aquesta guia i la seva estructura en objectius i compromisos:

- Compromís amb les persones
  - Convenis col·lectius sectorials
  - Condicions laborals i salarials
  - Igualtat de gènere i diversitat
  - Discapacitat
  - Integració laboral i no-discriminació
  - Prevenció de riscos laborals i salut laboral
  - Subrogació
  - Subcontractació
- Compromís amb la societat
  - Reversió de serveis públics
  - Ètica i transparència
  - Sostenibilitat i medi ambient
- Incompliment dels compromisos
  - Resolució i penalitzacions del contracte públic
  - Recurs especial i actuacions dels representants dels treballadors

Potenciant i practicant una contractació pública sota criteris socials, ambientals, integradors, igualitaris, transparents... estem contribuint a complir els ODS:

- Serveis públics de qualitat (atenció a les persones, socials, sanitaris, educatius, subministraments...)
  - Fi de la pobresa (1), salut i benestar (3), educació de qualitat (4), aigua neta i sanejament (6), reducció de les desigualtats (10), ciutats i comunitats sostenibles (11)
- Serveis públics sota criteris socials, d'igualtat, salut laboral, integradors...
  - Igualtat de gènere (5), treball digne (8), reducció de les desigualtats (10)
- Serveis públics sostenibles
  - Aigua neta i sanejament (6), energia neta (7), producció i consum responsable (12), acció pel clima (13), vida submarina (14), vida d'ecosistemes terrestres (15)
- Serveis públics ètics i transparents
  - Pau, justícia i institucions sòlides (16)

Tot això sense comptar la seva incidència sobre la prestació directa de serveis per part de les administracions públiques, com salut i benestar o educació de qualitat.

Per tant, la contractació pública s'ha de convertir en una eina per aconseguir que les administracions públiques facin polítiques de responsabilitat social alineades amb el compliment de l'Agenda 2030 i dels seus objectius de desenvolupament sostenible.

Clàusules socials

3. Compromís amb les persones

3.1. Convenis col·lectius sectorials

Què diu la llei?

La Llei 9/2017, de contractes del sector públic, per la qual es transposen a l'ordenament jurídic espanyol les directives del Parlament Europeu i del Consell 2014/23/UE i 2014/24/UE, de 26 de febrer de 2014, recull per primera vegada la referència als convenis col·lectius sectorials. Tot i no explicitar en l'articulat que el conveni col·lectiu de referència és el sectorial, la relació entre els diferents articles permet arribar a aquesta conclusió.

La identificació per part de l'òrgan licitador del conveni col·lectiu sectorial d'aplicació a l'objecte del contracte no sempre és fàcil. Per aquest motiu la Direcció General de Contractació Pública, a través del Grup d'Aspectes Socials de la Junta Consultiva de la Contractació Administrativa de Catalunya, va arribar a un acord amb el Consell de Relacions Laborals (CRL) per a l'elaboració d'una guia orientativa que incorporem en el punt 6 d'aquest document.

És per això que la Comissió de Convenis Col·lectius del CRL posa a disposició de les entitats del sector públic, mitjançant aquesta guia, una relació orientativa d'equivalències entre les activitats principals objecte de contractació identificades anualment per la Direcció General, i els convenis col·lectius sectorials aplicables, segons els àmbits funcionals descrits.

Atès que l'objecte del contracte, en la majoria de les ocasions, no descriu amb detall l'activitat concreta, en cas de dubte i segons la darrera modificació del reglament intern de la comissió tècnica de negociació col·lectiva, s'estableix la possibilitat que les administracions públiques puguin fer una consulta a la Comissió de Convenis Col·lectius del CRL a fi de determinar el conveni col·lectiu sectorial d'aplicació aportant en la consulta informació detallada de l'activitat concreta que es licita.⁶

Fase per determinar el pressupost base de licitació, el preu i el valor estimat del contracte

Dins del llibre primer, que regula les disposicions generals de contractació per al sector públic, l'article 100.2 de la Llei 9/2017 indica que en el pressupost base es desglossen tots

6. <https://bit.ly/2ZutsF1>

els costos directes i indirectes, i que, si existeixen costos salarials en el contracte, s'han de fixar indicant els treballadors separats per categories professionals i gènere a partir del conveni de referència.

«En el moment d'elaborar-lo, els òrgans de contractació han de tenir cura que el pressupost base de licitació sigui adequat als preus del mercat. A aquest efecte, el pressupost base de licitació s'ha de desglossar per indicar en el plec de clàusules administratives particulars o el document regulador de la licitació els costos directes i indirectes i altres despeses eventuais calculades per a la seva determinació. En els contractes en què el cost dels salaris de les persones ocupades per a la seva execució formin part del preu total del contracte, el pressupost base de licitació ha d'indicar de manera desglossada i amb desagregació de gènere i categoria professional els costos salarials estimats a partir del conveni laboral de referència.»

L'apartat 2.3 de l'article 159 de la Llei 5/2017, del 28 de març, sobre mesures fiscals, administratives, financeres i del sector públic, determina:

«En els contractes de serveis, el pressupost de licitació ha d'incorporar tots els costos directes i indirectes associats a la prestació del servei. Entre aquests hi han de figurar els salarials, els de seguretat social, els de formació permanent obligatòria, els corresponents a assegurances, els de prevenció de riscos laborals, els de vigilància de la salut i els d'uniformes del personal, quan el contracte estableixi l'obligació d'adscriure un nombre determinat de personal a l'execució del contracte. Els costos salarials han de respectar els salaris derivats de l'aplicació del conveni sectorial que correspongui.»

Aquests articles es complementen amb l'article 101 de la Llei 9/2017, que regula el valor estimat del contracte i estableix que s'han de tenir en compte els costos derivats de l'aplicació de la normativa laboral i també el benefici industrial –tot això com a contingut de mínims. En aquest sentit, indica expressament:

«2. En el càlcul del valor estimat s'han de tenir en compte, com a mínim, a més dels costos derivats de l'aplicació de les normatives laborals vigents, altres costos que es derivin de l'execució material dels serveis, les despeses generals d'estructura i el benefici industrial. [...] En els contractes de serveis i de concessió de serveis en què sigui rellevant la mà d'obra, en l'aplicació de la normativa laboral vigent a què es refereix el paràgraf anterior s'han de tenir especialment en compte els costos laborals derivats dels convenis col·lectius sectorials aplicables.»

La llei diferencia clarament els costos del marge de benefici, perquè els costos com a tals tenen una finalitat diferent del benefici. Els costos salarials són els determinats pel

conveni col·lectiu sectorial, i per tant estan establerts: és el preu legal (no té per què ser el de mercat) de la mà d'obra.

Podem dir que la finalitat d'aquesta fase d'avaluació del cost ha de permetre a l'òrgan licitador buscar el cost mitjà del mercat. O cosa que és el mateix, buscar els costos mitjans de cada factor amb singularitat pròpia que afectin el cost de la pretesa contractació, entre d'altres, els costos de mà d'obra.

Igualant els costos es garanteix la llibertat de concurrència i competència de tots els subjectes econòmics. Per tant, en termes de costos laborals no podria concórrer una oferta amb costos de mà d'obra de conveni d'empresa inferiors al conveni col·lectiu sectorial, ja que es generaria una desigualtat de tracte a l'inici del procediment.⁷

D'aquesta anàlisi es pot concloure que els costos laborals del contracte sempre cal tenir-los en compte, no només quan és rellevant. A més, en qualsevol cas, l'article 101, que regula el valor estimat del cost a càrrec de l'entitat contractant, diu que aquest ha de contenir, com a mínim, els costos derivats de la normativa laboral vigent, el que, sens dubte, condueix als convenis col·lectius d'aplicació. La seva referència a la concessió de serveis i contracte de serveis que requereix que la mà d'obra sigui rellevant va acompanyada de l'adverbi *especialment* com un plus d'atenció o consideració.

Referència als convenis col·lectius sectorials en altres fases del procés de licitació

En aquest apartat, analitzem la regulació una vegada les previsions de la despesa, ja concretades i precisades, es traslladen al contracte administratiu.

L'apartat 1.n de l'article 35 de la Llei 9/2017, que regula el contingut mínim del contracte administratiu, parla de:

«L'obligació de l'empresa contractista de complir, durant tot el període d'execució de contracte, les normes i condicions que fixa el conveni col·lectiu aplicable.»

D'altra banda, l'article 102 de la Llei 9/2017, relatiu als preus certs dels contractes administratius, indica que:

«En els serveis en què el cost econòmic principal siguin els costos laborals, s'han de considerar els termes econòmics dels convenis col·lectius sectorials, nacionals, autonòmics i provincials aplicables al lloc de prestació dels serveis.»

L'article 35 parla de conveni col·lectiu d'aplicació i l'article 102 exigeix l'aplicació dels convenis sectorials per al cas que els costos laborals siguin el principal cost econòmic a l'hora de fixar el preu del contracte administratiu. Convé recordar que l'article 102 parla del preu cert:

7. La reforma laboral de 2012, Llei 3/2012, de 6 de juliol, de mesures urgents per a la reforma del mercat laboral, va modificar l'article 84 de l'Estatut dels treballadors, i va donar prioritat d'aplicació els convenis col·lectius d'empresa en «la quantia del salari base i dels complements salarials, inclosos els vinculats a la situació i resultats de l'empresa».

«Els contractes del sector públic han de tenir sempre un preu cert, que s'ha d'abonar al contractista en funció de la prestació realment executada i d'acord amb el que s'ha pactat.»

Es tracta, per tant, d'un preu que ja ha superat el requisit del cost mitjà i ha atès a l'oferta del licitador, i que s'ha de calcular amb el conveni col·lectiu sectorial, que és l'únic que pot oferir un cost mitjà per a l'activitat licitada.

En aquesta línia, l'article 149 de la Llei 9/2017, relatiu a les ofertes anormalment baixes, obliga els òrgans de contractació a rebutjar les ofertes de les empreses licitadores si comproven que són anormalment baixes perquè no compleixen els convenis col·lectius sectorials vigents.

«En tot cas, els òrgans de contractació han de rebutjar les ofertes si comproven que són anormalment baixes perquè vulneren la normativa sobre subcontractació o no compleixen les obligacions aplicables en matèria mediambiental, social o laboral, nacional o internacional, inclòs l'incompliment dels convenis col·lectius sectorials vigents, en aplicació del que estableix l'article 201.»

L'article 201 de la Llei 9/2017 recull les obligacions en matèria mediambiental, social o laboral. Malgrat parlar de convenis col·lectius, en relació amb l'article 149 entenem que ens estem referint als sectorials:

«Els òrgans de contractació han d'adoptar les mesures pertinents per garantir que en l'execució dels contractes els contractistes compleixen les obligacions aplicables en matèria mediambiental, social o laboral que estableixen el dret de la Unió Europea, el dret nacional, els convenis col·lectius [...]»

Així ho reconeix també la Junta Consultiva de la Contractació Administrativa de Catalunya en l'Informe 6/2018, de 16 de novembre:⁸

«Les previsions esmentades de la LCSP resolten una qüestió que, en el marc jurídic del TRLCSP, s'havia plantejat a diferents òrgans i tribunals encarregats de resoldre els recursos especials en matèria de contractació pública, relativa a la viabilitat d'una condició especial d'execució que obligui les empreses contractistes a aplicar, a les persones que adscriguin a l'execució d'un contracte, com a mínim, les condicions salarials del conveni col·lectiu sectorial d'aplicació. Així, és ara la mateixa LCSP la que estableix, en l'article 122 esmentat, aquesta obligació que s'ha d'incloure en els plecs de clàusules administratives particulars dels contractes públics, i les correlatives obligacions esmentades pel que fa al pressupost base de licitació, al valor estimat i al preu dels contractes.»

---

8. Informe 6/2018, de 16 de novembre, de la Junta Consultiva de Contractació Administrativa de la Generalitat de Catalunya: <https://bit.ly/2L0AJ7O>

Article 122 de la Llei 9/2017. «2. Els plecs de clàusules administratives particulars han d'incloure [...] les consideracions socials, laborals i ambientals [...] l'obligació de l'adjudicatari de complir les condicions salarials dels treballadors de conformitat amb el conveni col·lectiu sectorial aplicable.»

L'òrgan de contractació ha de nomenar als plecs el conveni col·lectiu sectorial d'aplicació i els mecanismes de control i informació necessaris per garantir-ne l'aplicació al llarg de la durada del contracte.

Cal recordar que, tot i que alguns articles de la Llei 9/2017 parlen només de conveni o de conveni col·lectiu, segons el que es desprèn de l'articulat ens estem referint al sectorial de referència de l'activitat a licitar. En aquest sentit, encara que l'oferent disposi d'un conveni col·lectiu d'empresa, els plecs del contracte s'han de redactar tenint com a base l'aplicació i el compliment del conveni col·lectiu sectorial. Això permetrà una igual concurrència a totes les empreses independentment de la seva mida. A més, d'aquesta manera, es garanteix l'homogeneïtat de les propostes i facilita a l'òrgan licitador la valoració de les ofertes, ja que serà la que tingui la millor relació qualitat-preu l'empresa adjudicada.

La qualitat no es refereix únicament a la prestació del servei, sinó també a totes les consideracions de tipus social i laboral, entre elles les millores salarials o econòmiques dels treballadors, que poden ser un criteri d'adjudicació o condició especial d'execució.

Article 145. Requisits i classes de criteris d'adjudicació del contracte.

«2. La millor relació qualitat-preu s'ha d'avaluar d'acord amb criteris econòmics i qualitatius. Els criteris qualitatius que estableixi l'òrgan de contractació per avaluar la millor relació qualitat-preu poden incloure aspectes mediambientals o socials, vinculats a l'objecte del contracte.»

Els òrgans de contractació han de tenir cura que el preu sigui l'adequat per al compliment efectiu del contracte mitjançant la correcta estimació de l'import. En aquest sentit, en el moment de fixar el pressupost base de licitació s'ha de tenir en compte el preu general de mercat i aplicar, si és el cas, les normes sobre ofertes anormalment baixes.

Garanties de compliment per part de l'òrgan licitador

L'article 201 de la Llei 9/2017 ja recull la possibilitat d'establir penalitats en cas d'incompliment de les condicions recollides en els convenis col·lectius:

«Els incompliments o els retards reiterats en el pagament dels salaris o l'aplicació de condicions salarials inferiors a les derivades dels convenis col·lectius que sigui greu i dolosa, dona lloc a la imposició de les penalitats que corresponguin.» (art. 201)

«L'impagament, durant l'execució del contracte, dels salaris per part del contractista als treballadors que estiguin participant en aquesta, o l'incompliment de les condi-

cions establertes en els convenis col·lectius en vigor per a aquests treballadors també durant l'execució del contracte, és causa de resolució del contracte.» (art. 211.1.i)

A més, l'article 130.6 de la Llei 9/2017 estableix les responsabilitats de les parts en les obligacions dels salaris impagats en un procés de subrogació:

«El plec de clàusules administratives particulars sempre ha de preveure l'obligació del contractista de respondre dels salaris impagats als treballadors afectats per subrogació, així com de les cotitzacions a la Seguretat Social meritedes, fins i tot en el supòsit que es resolgui el contracte i aquells siguin subrogats pel nou contractista, sense que en cap cas aquesta obligació correspongui a aquest últim. En aquest cas, l'Administració, un cop acreditada la manca de pagament dels salaris esmentats, ha de procedir a la retenció de les quantitats degudes al contractista per garantir el pagament dels salaris esmentats, i a la no-devolució de la garantia definitiva fins que no se n'acrediti l'abonament.»

L'òrgan licitador, per garantir que es compleixi el conveni col·lectiu sectorial, ha d'incloure en els plecs de clàusules administratives particulars, que els candidats acreditin la seva solvència (sigui tecnicoprofessional o economicofinancera) per tal d'assegurar la seva capacitat per fer front al contracte i les despeses econòmiques pertinents (segons estipulen els articles 87, 88, 89, 90 i 91); sense oblidar d'explicitar les prohibicions de contractar (art. 71), la consegüent declaració responsable (art. 140) i les penalitats per l'incompliment del contracte o del conveni col·lectiu sectorial (art. 76).

Per blindar el seu compliment al llarg de l'execució del contracte, l'Administració pot establir en els plecs la demanda d'informes de proves, certificació i altres mitjans de prova per garantir el compliment dels «criteris d'adjudicació o de les condicions d'execució del contracte» (art. 128).

Nota sobre la subrogació

La subrogació està molt lligada amb els convenis col·lectius sectorials, ja que si no hi està reflectida, no és segur que l'Administració o l'empresa estigui obligada a subrogar⁹. Els únics convenis col·lectius que poden vincular a tercers són els convenis col·lectius sectorials, mai els convenis d'empresa, donat el principi de correspondència que genera el seu àmbit d'aplicació.

Per aquest motiu, quan la norma parla en l'article 130 de la Llei 9/2017 d'un «acord de negociació col·lectiva d'eficàcia general», només es pot interpretar que s'està referint als acords sobre matèries concretes o acords marc a l'empara de l'article 83. 2 i 3 de l'ET. Només aquests acords poden tenir la suficient eficàcia general per vincular aquells que es troben dins del seu àmbit d'aplicació.

En la fitxa sobre subrogació s'hi aprofundeix més.

9. Hi ha sentències del Tribunal Suprem que així ho han vist, com la del de 23 de gener de 2017 (rec. 18754/2015), la qual prohibeix establir l'obligació a subrogar en els plecs

Què pot fer l'Administració pública?

L'Administració pública, com a òrgan de contractació, ha de:

- Incorporar en els plecs l'obligació del compliment de les condicions laborals i econòmiques del conveni col·lectiu sectorial i les obligacions relatives a la legislació laboral, nomenant literalment quin és el conveni.
- Establir com a condició especial d'execució el compliment del conveni col·lectiu sectorial que correspongui a l'activitat licitada, podent incloure també altres aspectes de millora sobre el conveni.
- Exigir als oferents o licitadors els mitjans personals i/o materials suficients per executar el contracte i els mecanismes per garantir l'estabilitat de les plantilles i les seves condicions de treball establertes al conveni col·lectiu sectorial.
- Assegurar-se de tenir en compte els valors correctes del cost econòmic del conveni col·lectiu sectorial per obtenir el valor estimat del contracte i el càlcul del preu del contracte.
- Incorporar millores en les condicions establertes al conveni col·lectiu sectorial com a criteris d'adjudicació, millorant així la relació qualitat-preu del contracte.
- Incloure en els plecs de licitació sistemes de control i prova que permetin comprovar que les empreses licitadores compleixen amb el conveni col·lectiu sectorial amb caràcter previ i durant tota la vigència del contracte.
- En els plecs han d'aparèixer clàusules que de manera expressa exigeixin a l'empresa que desenvolupi el contracte públic el compliment del conveni col·lectiu sectorial durant tota la vigència del contracte.
- Incloure en els plecs de forma desglossada els costos de mà d'obra vinculats amb el conveni col·lectiu sectorial que correspongui.
- Demanar l'aplicació del conveni col·lectiu sectorial als treballadors subcontractats.
- Descartar totes les empreses que:
  - No acreditin el compliment del conveni col·lectiu sectorial
  - Incorrin en prohibició de ser contractades per sancions greus per incompliments en matèria laboral
  - Presentin ofertes anormalment baixes per no complir amb el conveni col·lectiu que legalment correspongui a l'activitat del contracte públic.
- Establir de forma clara en els plecs les causes de revisió de preus vinculades a la pujada del cost de mà d'obra per evitar futurs conflictes d'interpretació, perquè això garantirà també el compliment del conveni col·lectiu.

Quines clàusules socials podem fer servir?

Per tal d'assegurar que les condicions laborals i econòmiques dels treballadors es garanteixen, cal que en tots els àmbits del plec que impliquin directament o indirectament els salaris o els treballadors siguin conformes i d'acord amb el conveni col·lectiu sectorial.

Condicions especials d'execució

Les condicions especials d'execució s'han d'incorporar als plecs i indicar-se en l'anunci de licitació. Han d'estar sempre vinculades i guardar relació amb l'objecte del contracte, repercutir en la millora del servei, ser compatibles amb el dret comunitari i que no se'n derivi cap discriminació directa o indirecta que afecti la competència.

Com hem comentat, el compliment del conveni col·lectiu sectorial garanteix el compliment d'aquests requisits. També és important que totes aquestes condicions especials d'execució siguin exigides a tots els subcontractistes que participin en l'execució del contracte.

L'empresa adjudicatària del contracte actual públic de ..... segons el que s'estableix en la Llei 9/2019 ha de complir amb les següents condicions especials d'execució:

- L'obligat compliment del conveni col·lectiu sectorial d'aplicació (anomenar-ho) durant tota la vigència del contracte.
- El contractista ha de complir durant tota l'execució contractual totes les disposicions legals, reglamentàries i convencionals vigents en matèria laboral.
- L'empresa contractista ha d'assumir durant tota la prestació l'obligació d'aplicar a la plantilla que executarà el contracte les condicions laborals establertes per l'últim conveni col·lectiu sectorial i territorial vigent (anomenar-ho) en el qual s'enquadra i desenvolupa la prestació contractual.
- Les empreses licitadores han de garantir que l'oferta econòmica sigui adequada perquè l'adjudicatari faci front al cost derivat de l'aplicació del conveni col·lectiu sectorial (anomenar-ho), sense que en cap cas els preus/hora dels salaris recollits puguin ser inferiors als preus/hora del citat conveni més els costos de Seguretat Social.

Criteris d'adjudicació

Es valora amb X punts (amb un màxim d'un 10 %) la millora de salaris respecte al conveni col·lectiu sectorial.

Per exemple:

- Del 3 % al 5 %, 3 punts
- Del 5,01 % al 8 %, 5 punts
- Del 8,01 % al 15 %, 8 punts
- Del 15,01 % al 20 %, 10 punts

Pressupost

L'import màxim per a tots els conceptes de la realització dels treballs objecte d'aquest contracte és de 180.150 euros. Els costos laborals mínims són de X segons els salaris i altres retribucions derivats del conveni col·lectiu sectorial (nom del conveni).

El desglossament del pressupost base de licitació per costos és el següent:

- Costos directes: ..... (concretar, entre d'altres, els costos laborals per gènere i categoria professional derivats del conveni col·lectiu sectorial (anomenar-ho) .....).
- Costos indirectes: ..... (concretar).
- Altres despeses: ..... (concretar).

Sistema de determinació del preu del contracte

El preu del contracte s'ha determinat, d'acord amb la justificació que consta en l'expedient, sobre la base de:

- Preus referits a components de la prestació
- Preus referits a unitats d'execució o de temps
- Aplicació d'honoraris professionals segons el conveni col·lectiu sectorial (anomenar-ho)
- Un tant alçat en no haver estat possible o convenient la seva descomposició
- Una combinació de diverses de les modalitats anteriors

Valor estimat del contracte

El valor estimat del contracte, als efectes d'allò que disposen l'article 101 i concordants de la LCSP, és de ..... IVA exclòs.

El mètode de càlcul per determinar l'import del valor estimat del contracte és el següent:

Els salaris i les contribucions econòmiques de les persones recollits al conveni col·lectiu sectorial (anomenar-ho).

Penalitats per incompliment parcial o defectuós

Si el contractista vulnera l'obligació del compliment del conveni col·lectiu sectorial (nom del conveni) de forma greu i/o en repetides vegades, serà motiu de resolució del contracte i, d'acord amb l'article 71 de la Llei 9/2017, incorrerà en els supòsits de prohibició de contractar amb l'Administració.

Obligacions de l'adjudicatari

- L'empresa que resulti adjudicada ha d'informar de forma periòdica i aportar la informació necessària a l'òrgan de contractació de tota variació econòmica del contracte que pugui afectar o afectar els treballadors o les seves retribucions, i per tant l'execució del contracte o a les obligacions que marca el present contracte d'acord amb l'article 82 de la Llei 9/2017.
- Tenen especial rellevància les variacions que es produeixin a conseqüència del compliment del conveni col·lectiu sectorial (anomenar-ho) corresponent al contracte.
- Es considera un paràmetre objectiu per apreciar que les propostions no poden ser complertes –com a conseqüència de la inclusió de valors anormals o desproporcionats– la indicació d'un preu inferior als costos salarials mínims per categoria professional, segons el conveni col·lectiu sectorial vigent (anomenar-ho).

- «En els plecs de clàusules es pot exigir que els licitadors presentin una declaració responsable per la qual es comprometin, en l'execució del contracte, a complir les condicions salarials que estableixi el conveni col·lectiu corresponent al sector d'activitat del contracte o bé aquell que els sigui d'aplicació.»

Solvència

L'ofertant, d'acord amb l'article 86, ha d'acreditar la solvència econòmica, financera i tècnica o professional per al contracte mitjançant l'aportació dels documents que siguin determinats per aquest òrgan de contractació d'entre els previstos en els articles 87 al 91, entre ells, el càlcul de la massa salarial i les retribucions econòmiques del personal a emparar derivats del conveni col·lectiu sectorial (anomenar-ho).

3.2. Condicions laborals i salarials

Què diu la llei?

Consideracions prèvies

Com s'ha explicat en l'apartat de convenis col·lectius sectorials, la Llei 9/2017 obliga els licitadors a garantir el compliment de les condicions laborals recollides en aquests. Entre altres articles, l'article 149 ja obliga a considerar com a oferta anormalment baixa aquella que no compleixi amb les condicions laborals i els convenis col·lectius. Així ho recull l'informe 6/2018, de 16 de novembre, aprovat per la Comissió Permanent de la Junta Consultiva de Contractació Administrativa de la Generalitat de Catalunya:

«L'article 149 de la LCSP, relatiu a les ofertes anormalment baixes, obliga els òrgans de contractació a rebutjar les ofertes de les empreses licitadores si comproven que són anormalment baixes perquè no compleixen les obligacions aplicables en matèria laboral, nacional o internacional, 'inclòs l'incompliment dels convenis col·lectius sectorials vigents'». ¹⁰

Relacions qualitat-preu vinculades a criteris socials i condicions de treball

La relació qualitat-preu, la seva vinculació amb els aspectes socials i l'obligació dels òrgans licitadors a tenir-los en compte en els criteris d'adjudicació ja apareix en el preàmbul de la Llei 9/2017.

«Els objectius que inspiren la regulació que conté aquesta Llei són, en primer lloc, aconseguir més transparència en la contractació pública i, en segon lloc, aconseguir una millor relació qualitat-preu. Per aconseguir aquest últim objectiu, s'estableix

10. Informe 6/2018, de 16 de novembre, de la Junta Consultiva de Contractació Administrativa de la Generalitat de Catalunya: <https://bit.ly/2L0AJ7O>

per primera vegada l'obligació dels òrgans de contractació de vetllar perquè el disseny dels criteris d'adjudicació permeti obtenir obres, subministraments i serveis de gran qualitat, concretament mitjançant la inclusió d'aspectes qualitatius, mediambientals, socials i innovadors vinculats a l'objecte del contracte».

Així doncs, atesa la vinculació entre la finalitat social i la qualitat en l'execució, es pot considerar que una oferta és qualitativament millor quan les condicions laborals, incloses les salarials, de les persones que han d'executar el contracte públic siguin millors en comparació amb les de les altres ofertes.

Per tant, com hem dit anteriorment, els criteris d'adjudicació del contracte han de basar-se en la millor relació qualitat-preu, considerant les condicions laborals com un element fonamental per a la millora d'aquest binomi. Així, l'article 145.2 de la Llei 9/2017 diu:

«Els criteris qualitatius que estableixi l'òrgan de contractació per avaluar la millor relació qualitat-preu poden incloure aspectes mediambientals o socials, vinculats a l'objecte del contracte en la forma que estableix l'apartat 6 d'aquest article, que poden ser, entre d'altres, els següents:

Les característiques socials del contracte es refereixen, entre d'altres, a les finalitats següents: al foment de la integració social de persones amb discapacitat [...]; la millora de les condicions laborals i salarials; l'estabilitat en l'ocupació; la contractació de més persones per a l'execució del contracte; la formació i la protecció de la salut i la seguretat a la feina; l'aplicació de criteris ètics i de responsabilitat social a la prestació contractual [...].»

Totes aquestes característiques socials estan vinculades a les condicions de treball i són fonts de clàusules socials, com veurem al llarg d'aquesta guia.

Condicions especials d'execució del contracte relacionades amb les condicions laborals

La importància que la llei dona a les clàusules socials, ètiques i mediambientals s'expressa en la introducció de l'obligatorietat d'incloure com a mínim una clàusula d'aquest tipus lligada a l'objecte del contracte com a condició especial d'execució. Així ho recull l'article 202 de la Llei 9/2017:

«1. Els òrgans de contractació poden establir condicions especials en relació amb l'execució del contracte, sempre que estiguin vinculades a l'objecte del contracte, en el sentit de l'article 145, no siguin directament o indirectament discriminatòries, siguin compatibles amb el dret comunitari i s'indiquin en l'anunci de licitació i en els plecs. En tot cas, és obligatori establir en el plec de clàusules administratives particulars almenys una de les condicions especials d'execució entre les que enumera l'apartat següent.

2. [...] Les consideracions de tipus social o relatives a l'ocupació es poden introduir, entre d'altres, amb alguna de les finalitats. Contractar un nombre de persones amb discapacitat superior al que exigeix la legislació nacional; [...] garantir la seguretat i la protecció de la salut en el lloc de treball i el compliment dels convenis col·lectius sectorials i territorials aplicables; mesures per prevenir la sinistralitat laboral; [...] o garantir el respecte als drets laborals bàsics al llarg de la cadena de producció mitjançant l'exigència del compliment de les convencions fonamentals de l'Organització Internacional del Treball [...].»

Algunes de les matèries socials i laborals que es poden incloure com a condicions especials d'execució les identifica l'Informe 6/2018, de 16 de novembre, de la Junta Consultiva de Contractació Administrativa de la Generalitat de Catalunya:

«Per tant, la LCSP estableix en l'article 122, com s'ha dit, una obligació d'inclusió en els plecs de compliment dels convenis col·lectius sectorials d'aplicació pel que fa a les condicions salarials de les persones que les empreses adjudicatàries adscriuiguin a l'execució dels contractes públics; i, a més, en l'article 202, faculta els òrgans de contractació a establir condicions especials d'execució de garantia del compliment d'aquells convenis, cal entendre, doncs, que en aquest cas referides a condicions de treball que prevegin i que afectin altres matèries diferents de la salarial.¹¹ Tanmateix, aquestes són unes garanties de mínims, que, com és lògic, no han d'impedir l'aplicació per les empreses contractistes de condicions de treball més favorables [...]. D'acord amb l'apartat 1 de l'article 202 de la LCSP, les condicions especials d'execució han d'estar vinculades a l'objecte del contracte, no han de ser directament o indirectament discriminatòries i han de ser compatibles amb el dret comunitari. Respecte del requisit relatiu a la vinculació necessària de les condicions d'execució amb l'objecte del contracte, cal tenir en compte que l'article 145.6 de la LCSP recull el concepte ampli de vinculació de l'article 67.3 de la Directiva 2014/24/UE, de manera que permet que les condicions especials d'execució –i també els criteris d'adjudicació– incorporin aspectes socials del procés específic de producció, prestació i comercialització de les obres, els subministraments o els serveis que s'hagin de facilitar d'acord amb el contracte de què es tracti, en qualsevol etapa del seu cicle de vida i, fins i tot, quan els factors esmentats no formin part de la seva substància material. Per tant, atès que, en determinats contractes públics, el factor treball pot considerar-se com un factor que caracteritza el procés específic de producció o prestació, una condició especial d'execució com la que ara s'analitza relativa a dit factor pot complir amb la condició que existeixi un vincle amb l'objecte del contracte.»¹²

11. En aquest sentit, és la mateixa Directiva 2014/24 la que disposa en el seu considerant 39 que en els contractes públics «ha de ser possible incloure clàusules que garanteixin el compliment de convenis col·lectius, de conformitat amb el dret de la unió».

12. Informe 6/2018, de 16 de novembre, de la Junta Consultiva de Contractació Administrativa de la Generalitat de Catalunya: <https://bit.ly/2L0AJ7O>

L'incompliment d'aquestes condicions especials d'execució pot provocar penalitzacions greus, o fins i tot ser causa de resolució del contracte segons el que preveuen els articles 192, 202.3 i 211 de la Llei 9/2017. Es tracta amb més profunditat en el capítol de resolucions i penalitzacions del contracte públic.

Millores de les condicions laborals i salarials com a criteri d'adjudicació

Però la Llei 9/2017 va més enllà: l'article 145 estableix que els criteris qualitatius per a la valoració de les ofertes poden ser, entre d'altres, «les característiques socials del contracte que tinguin com a finalitat [...] la millora de les condicions laborals i salarials».

El redactat estableix la vinculació entre la qualitat de l'oferta pel que fa a l'execució del contracte i la consideració de les «millores laborals i salarials» dels treballadors com una finalitat social del contracte.

Aquest criteri s'ha d'entendre com un conjunt, ja que si el legislador hagués volgut considerar les millores laborals i les salarials com dos criteris diferents, hauria utilitzat la conjunció «o», o bé ho hauria especificat. De fet, és clar que la millora salarial és un tipus de millora laboral.

Sobre aquesta millora de les condicions laborals i salarials com a criteri d'adjudicació, actualment el Grup d'Aspectes Socials de la Junta Consultiva de la Contractació Administrativa de Catalunya està treballant un document que preveu la possibilitat de fer-ho segons el que s'indica en l'article 145 de la Llei 9/2017.

Garantia de les condicions de treball i dels salaris previs a l'adjudicació

Perquè no es pugui al·legar falta d'informació per part dels oferents, l'òrgan de contractació pot incloure en el plec informació sobre les obligacions relatives, entre d'altres, a l'ocupació i les condicions laborals, segons l'article 129 de la Llei 9/2017:

«1. L'òrgan de contractació pot assenyalar en el plec l'organisme o organismes dels quals els candidats o licitadors puguin obtenir la informació pertinent sobre les obligacions relatives a [...] les disposicions vigents en matèria de protecció de l'ocupació [...], condicions de treball [...] que són aplicables als treballs efectuats en l'obra o als serveis prestats durant l'execució del contracte.

2. Quan es faciliti la informació a què es refereix l'apartat 1, l'òrgan de contractació ha de sol·licitar als licitadors o als candidats en un procediment d'adjudicació de contractes que manifestin haver tingut en compte en l'elaboració de les seves ofertes les obligacions derivades de les disposicions vigents en matèria de [...] protecció de l'ocupació [...] i condicions de treball».

La garantia de les condicions laborals té especial importància en els contractes en què correspongui la subrogació del personal per part de la nova empresa contractista. Per tant, per garantir-ne el compliment i la seguretat jurídica del procés de licitació, ha d'aparèixer en les clàusules administratives particulars i en els plecs de prescripcions

tècniques juntament amb la informació laboral corresponent segons l'article 130 de la Llei 9/2017 i el conveni col·lectiu sectorial d'aplicació. Així ho diu l'article 130 de la Llei 9/2017:

Art. 130.1. «[...] l'òrgan de contractació ha de facilitar als licitadors, en el mateix plec, la informació sobre les condicions dels contractes dels treballadors als quals afecti la subrogació que sigui necessària per permetre una avaluació exacta dels costos laborals.

A aquests efectes, l'empresa que estigui efectuant la prestació objecte del contracte que s'ha d'adjudicar [...] està obligada a proporcionar la informació referida a l'òrgan de contractació, a requeriment d'aquest. [...] En tot cas s'han d'aportar les llistes del personal objecte de subrogació, i s'ha d'indicar: el conveni col·lectiu aplicable i els detalls de categoria, tipus de contracte, jornada, data d'antiguitat, venciment del contracte, salari brut anual de cada treballador, així com tots els pactes en vigor aplicables als treballadors als quals afecti la subrogació.»

Art. 130.6. «[...] El plec de clàusules administratives particulars sempre ha de preveure l'obligació del contractista de respondre dels salaris impagats als treballadors afectats per subrogació, així com de les cotitzacions a la Seguretat Social meritades. [...] L'Administració, una vegada acreditada la falta de pagament dels salaris esmentats, ha de procedir a la retenció de les quantitats degudes al contractista per garantir el pagament dels esmentats salaris, i a la no-devolució de la garantia definitiva mentre no se n'acrediti l'abonament.»

Per a més informació sobre la subrogació, consulteu la fitxa pròpia del tema.

Prohibició de contractar empreses que incompleixin les condicions laborals

L'òrgan de contractació té l'obligació d'establir en els plecs la prohibició de contractar empreses que incorrin, segons el que disposa l'article 71 de la Llei 9/2017, entre d'altres, en els següents supòsits:

«1.b. Haver estat sancionades amb caràcter ferm [...] per una infracció molt greu en matèria laboral o social, d'acord amb el que disposa el text refós de la Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social, aprovat pel Reial decret legislatiu 5/2000, de 4 d'agost, així com per la infracció greu prevista a l'article 22.2 del text esmentat.»

Obligacions de l'Administració pública de recollir els salaris als plecs de licitació

Els salaris s'han de tenir en compte en el moment de calcular el pressupost base de licitació, en el qual l'òrgan licitador estableix el límit màxim de despesa. S'ha de fer mitjançant els preus de mercat i s'ha de desglossar en els plecs de clàusules administratives particulars segons el que diu l'article 100 de la Llei 9/2017:

«A aquest efecte, el pressupost base de licitació s'ha de desglossar per indicar en el plec de clàusules administratives particulars o el document regulador de la licitació els costos directes i indirectes i altres despeses eventuais calculades per a la seva determinació. En els contractes en què el cost dels salaris de les persones ocupades per a la seva execució formin part del preu total del contracte, el pressupost base de licitació ha d'indicar de manera desglossada i amb desagregació de gènere i categoria professional els costos salarials estimats a partir del conveni laboral de referència.»

Evidentment, encara és més important un càlcul correcte dels costos laborals quan siguin el cost econòmic principal sobre el preu del contracte, segons el que recull l'article 102.3 de la Llei 9/2017:

«En els serveis en què el cost econòmic principal siguin els costos laborals, s'han de considerar els termes econòmics dels convenis col·lectius sectorials, nacionals, autonòmics i provincials aplicables al lloc de prestació dels serveis.»

S'ha de tenir en compte que el concepte de cost econòmic dels convenis col·lectiu sectorial va més enllà del salari. Per tant, s'han de tenir en compte altres elements que afecten econòmicament, com la jornada màxima anual, diària i setmanal; el cost de la distribució irregular de la jornada; els permisos retribuïts i qualsevol altra obligació laboral de l'empresa recollida en el conveni col·lectiu sectorial de referència que tingui un impacte sobre els costos de personal.

Els criteris de solvència i adjudicació del contracte han d'aparèixer en les clàusules administratives particulars i també han de tenir en compte consideracions socials, laborals i ambientals, entre elles les condicions salarials del conveni col·lectiu sectorial aplicable, segons recull l'article 122.2 de la Llei 9/2017.

«Els plecs de clàusules administratives particulars han d'incloure els criteris de solvència i adjudicació del contracte; les consideracions socials, laborals i ambientals que s'estableixin com a criteris de solvència, d'adjudicació o com a condicions especials d'execució; [...] l'obligació de l'adjudicatari de complir les condicions salarials dels treballadors de conformitat amb el conveni col·lectiu sectorial aplicable».

Particularitats dels contractes de serveis intensius en mà d'obra

En els contractes públics intensius en mà d'obra, el pes dels salaris dels treballadors és molt rellevant. Per tant, el valor estimat del contracte, el pressupost base de licitació i els criteris d'adjudicació en el plec de licitació han de contenir els salaris del conveni col·lectiu sectorial desglossats i detallats. L'objectiu és garantir que totes les empreses que hi concorren puguin fer les seves propostes de solvència entorn un mateix preu de mercat (preu de conveni).

D'acord amb l'article 159 de la Llei 5/2017, del 28 de març, de mesures fiscals, administratives, financeres i del sector públic, «el pressupost de licitació ha d'incorporar tots els costos directes i indirectes associats a la prestació del servei. Entre aquests han de figurar els salarials [...]. Els costos salarials han de respectar els salaris derivats de l'aplicació del conveni sectorial que correspongui».

Article 100.2 de la Llei 9/2017. «En els contractes en què el cost dels salaris de les persones empleades per a la seva execució formin part del preu total del contracte, el pressupost base de licitació ha d'indicar de manera desglossada i amb desagregació de gènere i categoria professional els costos salarials estimats a partir del conveni laboral de referència.»

Per calcular el valor estimat, l'article 101.2 de la Llei 9/2017 estipula: «En els contractes de serveis i de concessió de serveis en què sigui rellevant la mà d'obra, en l'aplicació de la normativa laboral vigent [...], s'han de tenir especialment en compte els costos laborals derivats dels convenis col·lectius sectorials aplicables.»

Particularitats als plecs dels contractes d'obres

Els contractes d'obres també han de fer referència a l'impacte social i laboral, per tant, també en aquests contractes ens estem referint a les condicions laborals i la importància d'introduir-les en les prescripcions tècniques. En cas d'obres, cobra especial rellevància la matèria de prevenció de riscos laborals i l'obligat compliment de la Llei 32/2006, de 18 d'octubre, reguladora de la subcontractació en el sector de la construcció, i que en limita i regula la subcontractació en cadena.

Article 125.a de la Llei 9/2017. «Quan es tracti de contractes d'obres, el conjunt de les prescripcions tècniques contingudes principalment en els plecs de la contractació, en les quals es defineixin les característiques requerides; [...] els procediments d'assegurament de la qualitat, l'impacte social, laboral, ambiental i climàtic dels materials, productes o activitats que es desenvolupin durant la seva elaboració o utilització».

Garanties del compliment de les condicions laborals i salarials durant la vigència del contracte. Obligacions de l'Administració pública com a òrgan licitador

Una altra de les novetats incloses en la Llei 9/2017 són les garanties del compliment de les condicions laborals i salarials durant la vigència del contracte. Aquestes garanties es regulen de manera dispersa al llarg de la norma i es poden trobar a les diferents fases de la contractació pública. En la majoria dels supòsits estan vinculades al conveni col·lectiu sectorial que serveix de referència, i impedeix, per exemple, la rebaixa salarial o les modificacions de les condicions laborals del conveni col·lectiu sectorial (desvinculació) un cop signat el contracte públic i durant la seva execució.

L'article 35.1.*n* de la Llei 9/2017, sobre el contingut mínim del contracte, recull: «L'obligació de l'empresa contractista de complir durant tot el període d'execució de contracte les normes i condicions fixades en el conveni col·lectiu aplicable».

L'òrgan licitador té l'obligació de garantir el compliment de les condicions laborals segons el que regula l'article 201 de la Llei 9/2017, on s'estableix que:

«Els òrgans de contractació han d'adoptar les mesures pertinents per garantir que en l'execució dels contractes els contractistes compleixen les obligacions aplicables en matèria mediambiental, social o laboral establertes en el dret de la Unió Europea, el dret nacional, els convenis col·lectius o les disposicions de dret internacional mediambiental, social i laboral que vinculin l'Estat i en particular les que estableix l'annex V.»
«L'incompliment de les obligacions referides i, en especial, els incompliments o els retards reiterats en el pagament dels salaris o l'aplicació de condicions salarials inferiors a les derivades dels convenis col·lectius que sigui greu i dolosa, dona lloc a la imposició de les penalitats a què es refereix l'article 192.»

Per tal d'evitar aquest escenari, la llei permet i dona la potestat als òrgans de contractació de prendre mesures i introduir els mecanismes oportuns per comprovar, durant el procediment de licitació, que els candidats i licitadors compleixin les seves obligacions. L'article 211.1.*i* de la Llei 9/2017 recull les causes de resolució dels contractes públics:

«L'impagament, durant l'execució del contracte, dels salaris per part del contractista als treballadors que estiguin participant en aquesta, o l'incompliment de les condicions que estableixen els convenis col·lectius en vigor per a aquests treballadors també durant l'execució del contracte.»

Però només és causa de resolució quan estiguin establertes com a obligacions essencials en els plecs. Per tant, és fonamental que aquestes obligacions estiguin redactades de forma clara i precisa, i no siguin admissibles les clàusules generals.

El procediment d'aplicació d'aquesta causa de resolució del contracte l'ha d'acordar l'òrgan de contractació, d'ofici o a instància de la representació dels treballadors de l'empresa contractista, si escau, seguint el procediment establert a l'article 212 de la Llei 9/2017. Es tracta amb més profunditat en el capítol de resolucions i penalitzacions del contracte públic.

Garantia de les condicions de treball en les empreses subcontractistes

És important tenir en compte que la subcontractació no pot ser un mecanisme de precarització de les condicions de treball. L'empresa contractista principal ha de controlar que la subcontractista compleixi amb les seves obligacions en matèria laboral, segons el que estableix l'article 215.4 de la Llei 9/2017:

«Els subcontractistes queden obligats només davant el contractista principal, que assumeix, per tant, la total responsabilitat de l'execució del contracte davant l'Administració, d'acord estrictament amb els plecs de clàusules administratives particulars o document descriptiu, i amb els termes del contracte, inclòs el compliment de les obligacions en matèria mediambiental, social o laboral a què es refereix l'article 201.»

Pujada de costos de mà d'obra i revisió del preu del contracte

Com hem vist, en la Llei 9/2017 existeix l'obligatorietat del compliment dels convenis col·lectius sectorials i l'Administració pública disposa de tots els mecanismes per garantir que així sigui. Si en els plecs de licitació es calcula el preu i el valor estimat del contracte tenint en compte el conveni col·lectiu sectorial, se'n garanteix el compliment, perquè els costos de mà d'obra estan ben calculats. Però els costos de mà d'obra poden variar durant l'execució del contracte, perquè el conveni col·lectiu sectorial té una determinada vigència que generalment no coincideix amb la durada del contracte.

El nou conveni col·lectiu ha de preveure increments en el cost de mà d'obra que no hagin pogut ser calculats en els plecs de licitació, però que sí que poden anticipar-se i per tant tenir-los en compte en el cost econòmic del contracte. L'obligatorietat del compliment del conveni col·lectiu sectorial per part de l'empresa adjudicatària continua plenament vigent encara que existeixi aquest increment en el cost de mà d'obra no previst o pressupostat.

La revisió de preus en les condicions establertes en l'article 103 i següents de la Llei 9/2017 pot reduir aquest impacte.

Article 103.2. «Els costos de mà d'obra dels contractes de concessió de serveis s'han de revisar quan el període de recuperació de la inversió sigui igual o superior a cinc anys i la intensitat en l'ús del factor treball sigui considerada significativa, d'acord amb els supòsits i límits establerts en el Reial decret.» (Es refereix al Reial decret 55/2017)

Per tant, en matèria salarial, convé tenir molt present la Llei 2/2015, de 30 de març, de desindexació de l'economia espanyola i el seu reglament de desenvolupament (RD 55/2017), que impedeix una revisió del preu de la mà d'obra del contracte per sobre dels increments salarials que les lleis de pressupostos estableixin per a les retribucions dels empleats públics, la qual cosa pot tenir una incidència directa en les condicions laborals dels treballadors de les empreses contractistes.

Què pot fer l'Administració pública?

L'Administració pública, com a òrgan de contractació, ha de:

- Incorporar en els plecs l'obligació del compliment de les condicions laborals i econòmiques del conveni col·lectiu sectorial i les obligacions relatives a la legislació laboral.

- Assegurar-se de tenir en compte els valors correctes del cost econòmic de les condicions laborals i salarials per obtenir el valor estimat del contracte i el càlcul del preu del contracte.
- Anar més enllà de la Llei 9/2017 i introduir més d'una condició especial d'execució de caràcter social lligada a les condicions de treball i a l'objecte del contracte.
- Incorporar millores en les condicions laborals i salarials com a criteris d'adjudicació, millorant així la relació qualitat-preu del contracte.
- Incloure en els plecs de licitació sistemes de control i prova que permetin comprovar que les empreses licitadores compleixen amb les condicions laborals i salarials amb caràcter previ i durant tota la vigència del contracte.
- Incorporar en els plecs clàusules que de manera expressa exigeixin a l'empresa que desenvolupi el contracte públic el compliment de les condicions laborals i salarials durant tota la vigència del contracte.
- Incloure en els plecs de forma desglossada els costos de mà d'obra vinculats amb el conveni col·lectiu sectorial que correspongui.
- Ser molt exigent en els processos de subrogació per garantir que els licitadors disposin de tota la informació de condicions de treball i acords que afectin els treballadors per evitar indefensió de les empreses, i incompliments posteriors que es puguin produir.
- Descartar totes les empreses que:
  - No acreditin el compliment de les condicions de treball i salarials incloses en el conveni col·lectiu sectorial o exigides pels plecs de licitació.
  - Incorrin en prohibició de ser contractades per sancions greus per incompliments en matèria laboral.
  - Presentin ofertes anormalment baixes per no complir amb les condicions laborals i salarials que legalment corresponguin a l'activitat del contracte públic.
- Establir de forma clara en els plecs les causes de revisió de preus vinculades a la pujada del cost de mà d'obra per evitar futurs conflictes d'interpretació.

Quines clàusules socials podem fer servir?

Clàusules generals vinculades a garantir les condicions de treball

La utilització de diferents categories professionals dins del mateix conveni col·lectiu poden fer variar substancialment el cost econòmic de la mà d'obra. Per tant, per poder fer una avaluació econòmica correcta, sobretot en contractes intensius en mà d'obra, s'ha d'especificar clarament en els plecs de licitació quines són les categories professionals dels treballadors segons les necessitats del contracte i quantes persones són necessàries per desenvolupar-lo.

- Per desenvolupar aquest contracte públic són necessaris els treballadors següents, amb les condicions laborals i econòmiques que es recullen en el conveni col·lectiu sectorial (dir literalment com) d'aplicació per a aquesta activitat.

Conveni col·lectiu sectorial o d'aplicació: <Consignar el títol concret del conveni del personal a subrogar, número de codi i data de publicació>

Categoria professional	Nombre de treballadors	Jornada / Hores setmanals o anuals	Salari brut anual
1			
2			

Clàusules de millora de les condicions laborals i salarials com a criteri d'adjudicació

Els convenis col·lectius sectorials afecten nombroses categories professionals, per la qual cosa, a vegades, les taules salarials no recullen el veritable cost de mercat de determinats professionals especialitzats. Si s'obvia això, pot produir que determinats contractes no s'executin amb la qualitat exigida deguda perquè s'utilitzen professionals mal pagats. Les millores salarials poden anar vinculades a una determinada experiència o categoria professional i aportar d'aquesta manera un personal amb més qualitat incidint positivament en l'execució del contracte.

La manera més idònia d'incloure millores salarials i laborals com a criteri d'adjudicació és mitjançant escales segons el seu impacte en la fórmula final de valoració de l'oferta. No és el mateix una millora salarial d'1 €/dia que una millora salarial de 100 €/mes sobre conveni col·lectiu sectorial, de la mateixa manera que no és el mateix una reducció anual d'hores sobre el que marca el conveni de 2 hores anuals o la reducció d'1 hora setmanal o mensual.

Un dels criteris que està valorant el Grup Social de la Junta Consultiva de la Contractació Administrativa de Catalunya és que els òrgans de contractació han de vetllar perquè aquest criteri no comporti una limitació a la concurrència en la licitació, atribuïnt a aquest criteri una ponderació que es recomana que no sigui superior a un 10 %.

Cal tenir en compte que aquestes clàusules no són discriminatòries ni limiten la lliure concurrència, si les tenim en compte en el càlcul del valor estimat i del preu del contracte. Per tant, el contracte ha de cobrir aquests costos de mà d'obra exigits.

Les millores de les condicions laborals també poden ser col·lectives en l'empresa: servei de guarderia, ajudes al menjador, ajudes al desplaçament, beneficis socials...

Propostes de criteris de valoració vinculats amb la millora de les condicions laborals i salarials:

- «Els òrgans de contractació han de prioritzar, d'acord amb la normativa sobre contractació del sector públic, l'adjudicació dels contractes públics a empreses i entitats que en presentar la seva oferta es comprometin mitjançant una declaració responsable a garantir l'estabilitat laboral del personal que executi el contracte.»
- La millora en les condicions laborals i retributives del personal adscrit al contracte que puguin comportar més qualitat en l'execució del contracte en el sentit de

fomentar la continuïtat del personal en el lloc de treball, la proactivitat, la qualificació o l'experiència, entre d'altres:

- a) L'existència d'un acord empresarial específic que comporti, amb caràcter general, avantatges retributius directes o indirectes superiors als establerts al conveni col·lectiu del sector, d'aplicació a les persones adscrites al contracte.
- b) Els avantatges retributius o d'altra índole per a les persones adscrites a l'execució del contracte que tinguin una vinculació directa amb circumstàncies específiques de l'execució del contracte, com ajuts de menjador, llar d'infants, retribucions per trasllat, uniformitat, horaris, especial dedicació, etc.
- c) L'adequació de les funcions a desenvolupar amb la titulació, l'experiència i la qualificació laboral.
- d) La flexibilitat horària o teletreball acordada amb els treballadors o voluntària.
- e) El nombre de persones adscrites a l'execució del contracte amb contracte laboral indefinit.

Els licitadors que presentin alguna d'aquestes millores ha d'acreditar-la i demostrar que també s'ajusten al conveni col·lectiu sectorial de l'activitat licitada i a la normativa laboral.

En la part del càlcul econòmic, pressupost base de licitació i valor estimat:

- El pressupost base de licitació ha de fer-se mitjançant els salaris i les retribucions derivats del conveni col·lectiu sectorial (identificar literalment el que sigui d'aplicació).
- Si el contractista vulnera l'obligació del compliment de les condicions laborals i econòmiques del conveni col·lectiu sectorial (identificar literalment el que sigui d'aplicació) de forma greu i/o en repetides vegades, serà motiu de resolució del contracte i d'acord amb l'article 71 de la Llei 9/2017 incorrerà en els supòsits de prohibició de contractar amb l'Administració.
- Quan s'incompleixin una o més obligacions essencials del contracte, s'ha de procedir a la resolució del contracte.

Condicions especials d'execució vinculades al contracte i a la qualitat de la prestació

- L'adjudicatari assumeix, com a condició especial d'execució, l'obligació d'aplicar a la plantilla que executi el contracte, durant tota la seva vigència, les condicions de treball establertes en el conveni col·lectiu sectorial vigent en què s'enquadri i desenvolupi la prestació contractual, sens perjudici de les millores que pugui establir. (En el cas de no existir un conveni aplicable al sector, l'òrgan de contractació pot fixar en el plec unes condicions laborals mínimes aplicables.)
- Durant l'execució del contracte l'empresa adjudicatària estableixi mesures que afavoreixin la conciliació de la vida laboral amb la vida familiar de les persones que intervenen en l'execució del contracte, que poden ser: adequació dels horaris

als horaris de les escoles, teletreball, suport econòmic per sufragar despeses d'escoles infantils o centres d'atenció a persones dependents, etc.

- «És condició d'execució que l'empresa adjudicatària organitzi formació professional en el lloc de treball que millori l'ocupació i l'adaptabilitat de les persones adscrites a l'execució del contracte i les seves capacitats i qualificació.»
- «És condició d'execució que l'empresa adjudicatària estigui obligada a afavorir l'estabilitat d'ocupació. La plantilla de personal de l'empresa adjudicatària que executarà el contracte no pot tenir un percentatge superior al X % de treballadors amb contracte de caràcter temporal.»
- «És condició especial d'execució que, durant l'execució del contracte, l'empresa adjudicatària compleixi i acrediti, per a les noves contractacions, que almenys un X % d'aquestes són indefinides.»
- «És condició especial d'execució mantenir la plantilla de treballadors mínima adscrita a l'execució del contracte i descrita als plecs, sense que procedeixi suspendre o extingir els contractes de treball de la plantilla, excepte les suspensions o extincions conseqüència de la voluntat del treballador o d'acomiadaments disciplinaris.»

Penalitats del contracte

- És d'obligat compliment per a l'empresa adjudicatària tant la retribució salarial als treballadors que executin el contracte com el respecte dels drets i les obligacions derivats del conveni col·lectiu sectorial. En cas que l'empresa no els compleixi, s'han d'establir penalitats a l'empresa adjudicatària d'acord amb l'article 192.
- En cas que l'empresa que hagi executat el contracte no pugui justificar el retard en el pagament dels salaris a la plantilla, s'han d'establir penalitats d'acord amb l'article 192. Si la situació es repeteix de manera dolosa, l'òrgan de contractació ha de procedir a la resolució del contracte.

3.3. Igualtat de gènere i diversitat

Què diu la llei?

La Llei 9/2017 reconeix com un dels seus objectius utilitzar la contractació pública per aclarir les normes vigents i implementar polítiques en matèria social. Així apareix en l'apartat III del preàmbul.

«El sistema legal de contractació pública que estableix aquesta Llei vol aclarir les normes vigents, en favor de més seguretat jurídica, i tracta d'aconseguir que s'utilitzi la contractació pública com a instrument per implementar les polítiques, tant europees com nacionals, en matèria social, mediambiental, d'innovació i desenvolupament, de promoció de les pimes i de defensa de la competència.»

A Catalunya, l'article 10 de la Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, estableix, entre les principals obligacions, que els poders adjudicadors que tinguin la consideració d'administracions públiques de Catalunya han de procurar incloure clàusules socials en les bases de la contractació amb la finalitat de promoure la igualtat de tracte i d'oportunitats de dones i homes en el mercat laboral. En aquest mateix article s'estipula que en els plecs de clàusules administratives particulars s'han d'indicar els barems de puntuació addicional per a les empreses que disposin de plans d'igualtat, en el cas que no hi estiguin obligades per llei, i les que disposin del distintiu català d'excel·lència empresarial en matèria d'igualtat a què fa referència l'article 35 de la mateixa Llei o adoptin mesures destinades a assolir la igualtat d'oportunitats que perdurin en el temps i mantinguin l'efectivitat, segons el que s'estableixi per reglament.

Article 10 de la Llei 17/2015, sobre contractació del sector públic.

«1. Els poders adjudicadors de Catalunya que als efectes de la legislació de contractes del sector públic tenen la consideració d'Administració pública, per mitjà de llurs òrgans de contractació, han de procurar d'incloure clàusules socials en les bases de la contractació amb la finalitat de promoure la igualtat de tracte i d'oportunitats de dones i homes en el mercat laboral. Amb aquesta finalitat, d'acord amb la normativa vigent en matèria de contractació pública, han de:

- a) Incorporar la perspectiva de gènere en les ofertes de contractació pública.
- b) Incloure condicions d'execució dels treballs objecte del contracte, per raó de les quals l'adjudicatari adopti mesures tendents a promoure la igualtat de dones i homes.
- c) Indicar en els plecs de clàusules administratives particulars els barems de puntuació addicional per a les empreses que disposin de plans d'igualtat, en el cas que no hi estiguin obligades per llei, i les que disposin del distintiu català d'excel·lència empresarial en matèria d'igualtat a què fa referència l'article 35 o adoptin mesures destinades a assolir la igualtat d'oportunitats que perdurin en el temps i mantinguin l'efectivitat, segons el que s'estableixi per reglament.

2. Els poders adjudicadors a què fa referència l'apartat 1 han de consultar la informació de les empreses inscrites en el Registre Públic de Plans d'Igualtat, a què fa referència l'article 36.5, a l'efecte de facilitar les actuacions que estableix el present article.

3. Els poders adjudicadors han d'establir mecanismes d'avaluació i seguiment que assegurin el compliment efectiu de les mesures valorades en l'oferta de contractació.»

Tot i que la Llei 17/2015 és prèvia a la Llei 9/2017, és perfectament compatible sobre la base de l'objectiu «d'aclarir les normes vigents», en aquest cas, implementar la llei. Per tant, amb la incorporació d'aquestes clàusules socials en els contractes es pretén eliminar les desigualtats que encara existeixen entre homes i dones en el mercat laboral; erradicar possibles discriminacions o desigualtats per raó de sexe; impulsar una major i millor ocupació laboral de les dones, especialment aquelles que tenen dificultats d'inserció

laboral; facilitar la corresponsabilitat en la vida familiar, domèstica i professional entre dones i homes, i promoure la responsabilitat empresarial en matèria d'igualtat.

Aquestes clàusules poden anar encaminades a eliminar qualsevol classe de discriminació, desigualtat i invisibilitat que pateixen les dones. Són criteris que fomenten l'accés de la dona al mercat laboral en condicions d'igualtat, ja que valoren empreses que superin el percentatge de contractació de dones en sectors d'activitat on està infrarepresentada, exigeixen un percentatge determinat de dones a la plantilla, exigeixen plans de conciliació, etc.

Normativa en igualtat de gènere i diversitat

D'altra banda, la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes, a l'article 45 estableix l'obligatorietat de les empreses de més de 250 treballadors d'elaborar i aplicar plans d'igualtat negociats amb la representació legal dels treballadors (RLT), i inclou l'adopció voluntària de plans d'igualtat per a petites i mitjanes empreses.

Aquesta llei orgànica ha estat modificada pel Reial decret llei 6/2019, d'1 de març, de mesures urgents per a la garantia de la igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes en el treball i l'ocupació, en el sentit d'estendre l'exigència d'elaborar i aplicar plans d'igualtat a les empreses de més de 50 treballadors, igualment negociats amb l'RLT. En aquest sentit, s'estableix un termini per a l'aprovació d'aquests plans d'igualtat en funció de la grandària de l'empresa: 1 any per a les empreses de 150 a 200 treballadors, 2 anys per a les empreses de 100 a 150 treballadors i 3 anys per a les empreses de 50 a 100 treballadors.

Aquests plans d'igualtat estipulen l'elaboració d'una diagnosi prèvia negociada també amb l'RLT, que, amb la modificació del Reial decret llei 6/2019, inclosa l'auditoria salarial entre dones i homes. També obliguen a inscriure aquests plans d'igualtat en el registre que s'ha de desenvolupar reglamentàriament.

Totes aquestes novetats es poden introduir en forma de clàusules socials als plec de les licitacions de la contractació pública.

Amb relació al col·lectiu LGTBI, s'ha de tenir molt present la Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia, que en el seu article 5 estableix una clàusula general antidiscriminatòria:

- «1. Les administracions públiques de Catalunya i el Síndic de Greuges han de vetllar pel dret a la no-discriminació amb independència de l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere de la persona o del grup familiar a què pertanyi.
2. El dret a la no-discriminació ha de ser un principi informador de l'ordenament jurídic català, de l'actuació administrativa i de la pràctica judicial. Aquest dret vincula tant els poders públics com els particulars.»

Així mateix, l'article 20, sobre la integració del dret a la igualtat de tracte i oportunitats de les persones LGBTI, estableix que les empreses han de respectar la igualtat de

tracte i d'oportunitats de les persones LGBTI, i que, per aquesta raó, han d'adoptar mesures adreçades a evitar qualsevol mena de discriminació laboral. En aquest sentit, estableix que aquestes mesures han de ser objecte de negociació i, si és el cas, s'han d'acordar amb la representació legal dels treballadors. Per assolir aquest objectiu, el Govern ha d'impulsar l'adopció voluntària de plans d'igualtat i no-discriminació, així com l'adopció en les empreses de codis de conducta i de protocols d'actuació per la igualtat d'oportunitats i la no-discriminació de les persones LGBTI. (art 21.b)

Les clàusules relacionades amb la no-discriminació del col·lectiu LGBTI també han d'estar presents als plecs de les licitacions de la contractació administrativa. Així mateix i en consonància amb aquesta legislació, la Llei 9/2017 preveu la possibilitat i el deure d'incloure clàusules i criteris socials de forma transversal en tota la contractació pública.

Les obligacions de l'Administració pública com a òrgan licitador

La definició que es faci de l'objecte del contracte en el plec de clàusules administratives i tècniques és determinant a l'hora d'incloure clàusules amb perspectiva de gènere i igualtat, no-discriminació i respecte a la diversitat, ja que emmarca tot el contracte entorn d'aquests eixos. Si no està en el títol del contracte, l'òrgan de contractació igualment pot establir en la seva definició la voluntat d'adquirir un producte o prestar un servei que incorpori qüestions relatives a la igualtat entre homes i dones, a la no-discriminació i a la diversitat.

És recomanable incloure expressament la perspectiva de gènere a l'objecte dels contractes de contingut social en els quals s'hagin identificat desigualtats clares en l'àmbit objecte del contracte. Així ho permet l'article 35.1.c de la Llei 9/2017, sobre el contingut mínim del contracte:

«La definició de l'objecte i el tipus del contracte, tenint en compte en la definició de l'objecte les consideracions socials, ambientals i d'innovació.»

Condicions especials d'execució lligades a la igualtat de gènere i la diversitat

L'òrgan de contractació ha d'incloure obligatòriament almenys una condició especial d'execució de caràcter social, ètic, mediambiental o d'un altre ordre. En relació amb l'execució del contracte, sempre han d'estar vinculades a l'objecte del contracte. En aquest sentit, l'article 202.2 de la Llei 9/2017 diu:

«Aquestes condicions d'execució es poden referir, en especial, a consideracions econòmiques, relacionades amb la innovació, de tipus mediambiental o de tipus social. [...] Les consideracions de tipus social o relatives a l'ocupació es poden introduir, entre d'altres, amb alguna de les finalitats següents: [...] eliminar les desigualtats entre l'home i la dona en el mercat esmentat, afavorint l'aplicació de mesures que fomentin la igualtat entre dones i homes a la feina; afavorir una participació més alta de la dona en el mercat laboral i la conciliació del treball i la vida familiar; combatre l'atur, en particular el juvenil, el que afecta les dones i el de llarga durada.»

Per tant, a més d'identificar-la en l'objecte del contracte, perquè realment sigui efectiva la introducció de la perspectiva de gènere i no-discriminació per raó de sexe, és important establir condicions especials d'execució.

Condicions d'adjudicació lligades a la igualtat de gènere i la diversitat

Segons l'article 145 de la Llei 9/2017, en el qual es defineixen els requisits i les classes de criteris d'adjudicació qualitatius, en l'apartat 2 es menciona que com a característiques socials del contracte s'han de referir, entre d'altres, a les finalitats següents:

«[...] Foment de la integració social de persones amb discapacitat, persones desafavorides o membres de grups vulnerables entre les persones assignades a l'execució del contracte i, en general, [...] els plans d'igualtat de gènere que s'apliquin en l'execució del contracte i, en general, la igualtat entre dones i homes; el foment de la contractació femenina; la conciliació de la vida laboral, personal i familiar.»

Aquests criteris han d'anar vinculats a l'objecte del contracte; per això és important definir-lo en relació amb aquest tipus de clàusules perquè siguin efectius. Així mateix, els criteris d'adjudicació també han d'estar en el plec de prescripcions tècniques.

La Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgèneres i intersexuals i per erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia, obliga les empreses a respectar la igualtat de tracte i oportunitats de les persones LGTBI. Aquest respecte es tradueix en l'adopció, per part de les empreses, de mesures per evitar la discriminació laboral, que es concreten en plans d'igualtat i no-discriminació, codis de conducta i protocols d'actuació per la igualtat d'oportunitats i la no-discriminació de les persones LGTBI.

Aquests plans, codis de conducta i protocols han de ser criteris exigibles com a condicions d'adjudicació a les empreses contractistes a l'hora de participar en una licitació.

Pressupost base de licitació i igualtat de gènere

La bretxa salarial entre dones i homes és una de les grans discriminacions que es produeixen en el món laboral. La Llei 9/2017 ofereix als òrgans licitadors la possibilitat de poder controlar que no es produeixi discriminació salarial. Així, l'article 100.2 estableix per al càlcul del pressupost base de licitació la desagregació per gèneres dels salaris:

«En el moment d'elaborar-lo, els òrgans de contractació han de tenir cura que el pressupost base de licitació sigui adequat als preus del mercat. A aquest efecte, el pressupost base de licitació s'ha de desglossar per indicar en el plec de clàusules administratives particulars o el document regulador de la licitació els costos directes i indirectes [...]. En els contractes en què el cost dels salaris de les persones ocupades per a la seva execució formin part del preu total del contracte, el pressupost base de licitació ha d'indicar de manera desglossada i amb desagregació de gènere i categoria professional els costos salarials estimats a partir del conveni laboral de referència.»

Prohibició de contractar per motius d'incompliment de la normativa en igualtat de gènere o discriminació

L'òrgan de contractació té l'obligació d'establir en els plecs les prohibicions de contractar que corresponguin. En l'àmbit d'igualtat de gènere i no-discriminació del col·lectiu LGTBI, aquestes prohibicions signifiquen haver estat condemnat per incompliments recollits a l'article 71.1.b de la Llei 9/2017:

«Haver estat sancionades amb caràcter ferm per una infracció greu en matèria professional que posi en dubte la seva integritat, de disciplina de mercat, de falsejament de la competència, d'integració laboral i d'igualtat d'oportunitats [...] o per una infracció molt greu en matèria laboral o social, d'acord amb el que disposa el text re-fós de la Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social [...]»

L'article 71.1.d afegeix:

«[...] En el cas d'empreses de més de 250 treballadors, no complir l'obligació de dis-
posar d'un pla d'igualtat de conformitat amb el que disposa l'article 45 de la Llei
orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes.»

Convé recordar que el text de l'article 71.1.d s'ha d'adaptar a les modificacions intro-
duïdes pel RDL 6/2019 sobre l'obligatorietat de comptar amb un pla d'igualtat a les
empreses de més de 50 treballadors i que estigui registrat.

Per tal d'acreditar que l'empresa candidata no està immersa en cap d'aquestes prohi-
bicions de contractar, l'article 71.1.d de la Llei 9/2017 n'estipula el procediment:

«[...] S'ha de fer mitjançant la presentació de la declaració responsable a què es refe-
reix l'article 140.»

Compra d'obres, serveis o subministraments amb característiques de tipus social

L'article 127 de la Llei 9/2017 parla d'etiquetes –com documents, certificats o acredita-
cions– que el licitador ha de demanar i l'ofertant ha d'acreditar. En aquest sentit, quan
els òrgans de contractació:

«[...] tinguin la intenció d'adquirir obres, subministraments o serveis amb caracte-
rístiques específiques de tipus mediambiental, social o un altre, poden exigir, en les
prescripcions tècniques, en els criteris d'adjudicació o en les condicions d'execució
del contracte, una etiqueta específica com a mitjà de prova que les obres, els serveis
o els subministraments compleixen les característiques exigides, etiquetes de tipus
social o mediambiental, com aquelles relacionades amb l'agricultura o la ramaderia
ecològiques, el comerç just, la igualtat de gènere o les que garanteixen el compliment
de les convencions fonamentals de l'Organització Internacional del Treball.»

«Quan una etiqueta compleixi les condicions però estableixi requisits no vinculats a l'objecte del contracte, els òrgans de contractació no han d'exigir l'etiqueta com a tal, però, en substitució d'aquesta, poden definir les prescripcions tècniques per referència a les especificacions detallades d'aquesta etiqueta.»

Per tant, l'Administració pública té la possibilitat en tots els casos d'establir especificacions detallades sobre l'acreditació del compliment o de l'aplicació de millores en les empreses que garanteixin la igualtat de gènere i no-discriminació per raó de sexe.

Obligacions relatives a l'ocupació i les condicions laborals

Pel que fa a la informació sobre les obligacions relatives a la fiscalitat, protecció del medi ambient, ocupació i condicions laborals i de contractar un percentatge específic de persones amb discapacitat, l'article 129 de la Llei 9/2017 estableix:

«L'òrgan de contractació pot assenyalar en el plec l'organisme o els organismes dels quals els candidats o licitadors puguin obtenir la informació pertinent sobre les obligacions relatives a la fiscalitat, a la protecció del medi ambient i a les disposicions vigents en matèria de protecció de l'ocupació, igualtat de gènere, condicions de treball i prevenció de riscos laborals [...] que són aplicables als treballs efectuats en l'obra o als serveis prestats durant l'execució del contracte».

Quan es faciliti aquesta informació,

«[...] l'òrgan de contractació ha de sol·licitar als licitadors o als candidats en un procediment d'adjudicació de contractes que manifestin haver tingut en compte en l'elaboració de les seves ofertes les obligacions derivades de les disposicions vigents en matèria de fiscalitat, protecció del medi ambient, protecció de l'ocupació, igualtat de gènere, condicions de treball [...]»

Mesures que afavoreixin la igualtat entre dones i homes i la diversitat com a criteri de desempat

L'article 147.1.e i 2.c la Llei 9/2017 estableix que pot ser un criteri de desempat:

«1.e) Proposicions presentades per les empreses que, al venciment del termini de presentació d'ofertes, incloguin mesures de caràcter social i laboral que afavoreixin la igualtat d'oportunitats entre dones i homes.

2.c) Percentatge superior de dones ocupades en la plantilla de cadascuna de les empreses.»

Pel que fa a l'acreditació d'aquestes millores, podem referir-nos a l'article 35.5 de la Llei 17/2015, de 21 de juliol, que disposa que el distintiu d'excel·lència empresarial en matèria d'igualtat efectiva de dones i homes en el treball. D'acord amb el que estableix l'article 10 de la mateixa llei, pot ser tingut en compte com a criteri d'adjudicació en la contractació del sector públic, ja que l'article 202 determina que pot ser una condició especial d'execució i l'article 147 estableix que pot ser un criteri de desempat.

Accés a la licitació pública

Fins a la publicació del RDL 6/2019, les empreses amb més de 250 treballadors havien de disposar obligatòriament d'un pla d'igualtat que havien de presentar en el procés de licitació. Per a la resta d'empreses, l'elaboració i la implantació d'un pla d'igualtat era voluntària, amb prèvia consulta als representants legals dels treballadors. En l'actualitat aquesta obligació s'estén a les empreses de més de 50 treballadors, amb un termini temporal per a l'aprovació d'aquests plans en funció de la grandària de l'empresa, i també incorpora l'obligació de registrar-los. D'aquesta manera, progressivament, les empreses de més de 50 treballadors han de disposar obligatòriament d'un pla d'igualtat registrat que han de presentar en el procés de licitació.

Tal com estableixen els articles 59 i 60 de la Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, suposa una infracció greu que les empreses legalment obligades a aprovar i aplicar un pla d'igualtat incompleixin aquesta obligació. Aquestes empreses, un cop hagin estat requerides per aquest motiu per l'autoritat laboral, poden ser sancionades amb la prohibició de contractar amb l'Administració de la Generalitat, els seus organismes autònoms i els seus ens públics per un període d'un any.

També convé recordar a les empreses oferents que l'article 147.1 de la LCSP estableix com a criteri de desempat prevaler a les empreses que en igualtat de condicions incloquin mesures que afavoreixin la igualtat d'oportunitats entre dones i homes.

Altres obligacions, com ja hem vist, les recull l'apartat 2.1 de l'article 159 de la Llei 5/2017, que preveu que els òrgans de contractació poden exigir en els plecs com a condició d'execució que el contractista compleixi uns requisits mínims salarials d'estabilitat i salut laboral, de responsabilitat ambiental i de mesures de foment de la igualtat de gènere i de la conciliació personal amb relació a l'objecte del contracte.

Respecte de la diversitat sexual, la Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia obliga les empreses a respectar la igualtat de tracte i oportunitats de les persones LGTBI. Aquest respecte es tradueix en l'adopció, per part de les empreses, de mesures per evitar la discriminació laboral, que es concreten en plans d'igualtat i no-discriminació, codis de conducta i protocols d'actuació per la igualtat d'oportunitats i la no-discriminació de les persones LGBTI.

Què pot fer l'Administració pública?

L'Administració pública, com a òrgan de contractació, ha de:

- Determinar en l'objecte del contracte objectius vinculats amb la igualtat de gènere i diversitat, sobretot en aquelles activitats on hi hagi infrarepresentació de les dones.
- Incloure en els plecs de les licitacions clàusules vinculades amb la perspectiva de gènere i igualtat entre dones i homes, la conciliació, la corresponsabilitat i la incorporació de la dona al mercat de treball.
- Incloure en els plecs de les licitacions condicions especials d'execució que incloguin el compliment i la millora dels plans d'igualtat en les empreses, més enllà dels requisits recollits en el RDL 6/2019.
- Incloure en els plecs de les licitacions criteris d'adjudicació vinculats al fet que l'empresa disposi de protocol per a la prevenció i l'abordatge de l'assetjament sexual i per raó de sexe.
- Incloure en els plecs de les licitacions criteris d'adjudicació vinculats al fet que l'empresa disposi de plans d'igualtat i no-discriminació, codis de conducta i protocols d'actuació per a la igualtat d'oportunitats i la no-discriminació de les persones LGTBI i el respecte a la diversitat.
- Establir clarament en els plecs la prohibició de contractar empreses que no compleixin amb els requisits legals dels plans d'igualtat recollits en el RDL 6/2019.
- Establir clàusules de control i seguiment del compliment, prèvies i durant la vigència del contracte, de les normes i els compromisos de l'empresa adjudicatària en matèria d'igualtat de gènere i diversitat.
- En els casos de subrogació, exigir al contractista que la informació sobre les condicions de subrogació del contracte establerta en l'article 130 de la Llei 9/2017 reculli també la desagregació per gèneres. Així, podrà comprovar si es produeix discriminació salarial de gènere.
- Establir clarament en els plecs que serà criteri de desempat aquelles empreses que tinguin plans d'igualtat malgrat no ser-li exigible pel RDL 6/2019, o que tinguin protocols d'assetjament i actuació per a garantir la no-discriminació a persones LGTBI i el respecte a la diversitat.

Quines clàusules socials podem fer servir?

Les clàusules que busquen fomentar la igualtat no han d'estar necessàriament vinculades a l'objecte del contracte, tot i que és d'ajuda. Tal com hem remarcat, es poden situar en el marc de l'article 145 i 202 de la LCSP. També cal tenir en compte que la llei inclou aquest àmbit com a criteri de desempat. Per tant, a l'hora de fer els plecs, tant l'òrgan de contractació com l'empresa han de tenir en present que la igualtat entre homes i dones és un aspecte essencial en la Llei 9/2017.

Exemple d'objecte del contracte

- «Constitueix l'objecte del contracte «X» que inclou / incorpora accions positives per a l'ocupació de dones amb especials dificultats per a l'accés a la feina.» (*Guia per a la incorporació de la perspectiva de gènere en els contractes públics*, d'ara endavant GIPGCP).¹³
- «És objecte d'aquest contracte l'elaboració d'un programa d'igualtat en un determinat àmbit, sector, matèria.» (GIPGCP)

Condicions especials d'execució del contracte

Les condicions especials d'execució han d'estar vinculades a l'objecte del contracte, no poden ser directament o indirectament discriminatòries i han de ser compatibles amb el dret comunitari. Així mateix, han de constar també en l'anunci de licitació. El plec ha d'establir almenys una de les condicions especials d'execució de tipus mediambiental, social o relativa a l'ocupació que s'enumeren en l'article 202.2 de la LCSP.

- «L'empresa adjudicatària està obligada a afavorir l'estabilitat d'ocupació, la igualtat d'oportunitats entre homes i dones, i la integració social dels col·lectius més desfavorits, i ha de disposar de mitjans propis per al desenvolupament de la prestació objecte del contracte.»
- «Exigir que com a mínim un X % de les noves contractacions per a la prestació del contracte siguin dones.» (GIPGCP)
- «Exigir que com a mínim un X % dels llocs de treballs qualificats, de responsabilitat o gerència de l'empresa adjudicatària estiguin ocupats per dones.» (GIPGCP)
- «Exigir que com a mínim un X % de les persones contractades laboralment per a l'execució de la prestació del contracte siguin dones amb especials dificultats d'inserció laboral.» (GIPGCP)
- «Exigir que no s'utilitzi llenguatge sexista en cap documentació escrita ni visual relacionada amb el contracte.» (GIPGCP)
- «Exigir que l'empresa contractista, en l'elaboració i la presentació de l'objecte del contracte, hagi d'incorporar la perspectiva de gènere i evitar els elements de discriminació sexista de l'ús del llenguatge i la imatge.» (GIPGCP)

Criteris d'adjudicació

- «S'atorguen X punts per cada contracte laboral subscrit amb persones víctimes de violència de gènere que el licitador es compromet a realitzar per a l'execució del contracte.»
- «S'atorguen X punts per cada contracte laboral subscrit amb persones amb dificultats d'accés al mercat laboral vinculades a la igualtat de gènere i la diversitat que el licitador es compromet a realitzar per a l'execució del contracte.»

13. Aquesta guia ha estat elaborada en el Grup d'Aspectes Socials de la Junta Consultiva de la Contractació Administrativa de Catalunya en col·laboració amb l'Institut Català de la Dona

- «El compromís de l'empresa licitadora d'aplicar accions específiques relacionades amb la igualtat entre dones i homes assenyalades en l'oferta presentada (formació, selecció, atenció, promoció, corresponsabilitat, representació, etc.).»
- «Incloure el desglossament per sexes dels resultats i conclusions d'estudis i estadístiques de l'empresa oferent.»
- «El compromís de l'empresa licitadora de contractar per a l'execució del contracte un X de plantilla formada per dones sempre que s'adscriu a l'execució de la prestació.» (GIPGCP)
- «El desglossament i contingut de les accions previstes a l'oferta presentada dirigides a promoure la igualtat entre dones i homes.»
- «La incorporació de la perspectiva de gènere en el pla de prevenció de riscos laborals.»
- «El compromís de l'empresa licitadora de contractar per executar la prestació un nombre de dones amb especials dificultats d'inserció laboral (víctimes de violència masclista, dones que encapçalen famílies monoparentals, dones amb discapacitats, aturades de llarga durada, etc.).» (GIPGCP)
- «El compromís de l'empresa licitadora de contractar per executar la prestació un nombre determinat de dones en llocs de gerència, qualificats i de responsabilitat.» (GIPGCP)
- «El compromís de l'empresa licitadora de contractar per executar la prestació un nombre determinat de dones en aquells grups professionals on estiguin infrarepresentades.» (GIPGCP)
- «El compromís de l'empresa licitadora d'aplicar mesures de corresponsabilitat i d'adaptació de la jornada de treball a la plantilla que executi el contracte (xecs de serveis, menjadors, guarderies, millores en reduccions de jornades, excedències, llicències, flexibilitat horària...).»

Plec de clàusules administratives particulars

- «L'empresa adjudicatària es compromet a l'adopció de mesures concretes de conciliació i mesures que fomentin la conciliació corresponsable en el marc de la prestació d'aquest contracte i per a la plantilla que l'executi, com ara: ampliació de permisos per a l'atenció de menors o persones dependents previstes en la llei, assignació de serveis en funció de les necessitats de conciliació i similars.»
- «L'empresa adjudicatària es compromet a adoptar mesures de prevenció de l'assetjament sexual i de l'assetjament per raó de sexe en relació amb els treballadors adscrits a l'execució del contracte, com ara: l'elaboració i difusió de codis de bones pràctiques, la realització de campanyes informatives o accions de formació, o l'establiment de procediments específics per a la seva prevenció i per donar curs a les denúncies o reclamacions que puguin formular els qui hagin estat objecte d'assetjament.»
- «A la documentació, publicitat d'imatges o materials que hagin d'aportar les empreses licitadores o que siguin necessaris per a l'execució del contracte s'ha de fer un ús no sexista (inclusiu) i neutre del llenguatge, evitant qualsevol imatge discriminatòria de les dones o del col·lectiu LGTBI.»

- «L'empresa contractista ha d'aportar, en el termini màxim de deu dies posteriors a la data de formalització del contracte, el pla d'igualtat de gènere o les mesures orientades a garantir la igualtat de gènere que aplicarà en l'execució del contracte per garantir la igualtat d'oportunitats i no-discriminació per qüestions de gènere, tant per garantir una proporció paritària en les persones contractades com en els càrrecs de responsabilitat.»
- «L'empresa contractista ha d'aportar, en el termini màxim de quinze dies posteriors a la data de formalització del contracte, el protocol o pla d'actuació que aplicarà en l'execució del contracte per garantir la igualtat d'oportunitats i no-discriminació de les persones LGTBI, tant si és el cas entre el personal que executa el contracte com en les persones destinatàries de la prestació.»
- «Les mesures poden consistir en formació en continguts relacionats amb les discriminacions que poden patir les persones LGTBI i en el coneixement de la diversitat pel que fa a l'orientació sexual, la identitat de gènere i l'expressió de gènere.»

Totes aquestes condicions tenen el caràcter d'obligacions contractuals essencials als efectes assenyalats en l'article 202 de la Llei 9/2017. S'ha de tenir en compte que totes les empreses estan obligades a complir la igualtat de tracte i oportunitats.

L'article 45 de la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes, estableix l'obligació de les empreses de respectar la igualtat de tracte i d'oportunitat en l'àmbit laboral. Amb aquesta finalitat, han d'adoptar mesures encaminades a evitar qualsevol discriminació laboral entre dones i homes, mesures que han de negociar i, si s'escau, acordar amb els representants legals dels treballadors en la forma que es determini en la legislació laboral.

En aquest sentit, tant els plans com les mesures d'igualtat a què fa referència la llei han d'incloure l'accés a l'ocupació, la classificació professional, l'accés a la formació, el desenvolupament de la carrera professional i l'estructura retributiva de l'empresa. Tant les mesures i els plans d'igualtat com els procediments i les mesures enfront de l'assetjament sexual i per raó de sexe han de ser negociats i, si s'escau, acordats amb la representació legal dels treballadors.

En tot cas, s'ha de tenir molt present el desplegament i l'entrada en vigor del Reial decret llei 6/2019, d'1 de març, de mesures urgents per a la garantia de la igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes en el treball i l'ocupació, que modifica, entre d'altres, l'article 45 de la Llei orgànica 3/2007.

Criteris de desempat

Es poden establir criteris de desempat referits a la igualtat d'oportunitats entre dones i homes lligats a fi del contracte.

- «Els oferents que acreditin l'adopció de mesures encaminades a evitar les discriminacions laborals i a assolir la igualtat o la conciliació laboral i personal i familiar de les persones adscrites a l'execució del contracte.» (GIPGCP)

- «En cas d'empat tindrà preferència en l'adjudicació del contracte l'empresa que, sense estar-hi obligada, tingui un pla d'igualtat.» (GIPGCP)

Penalitats

- «Tal com estableixen els articles 59 i 60 de la Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, suposa una infracció greu que les empreses legalment obligades a aprovar i aplicar un pla d'igualtat incompleixin aquesta obligació. Aquestes empreses, un cop hagin estat requerides per aquest motiu per l'autoritat laboral, poden ser sancionades amb la prohibició de contractar amb l'Administració de la Generalitat, els seus organismes autònoms i els seus ens públics per un període d'un any».
- «També suposa una infracció greu no complir les obligacions que en matèria de plans i mesures d'igualtat estableixen la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes; l'Estatut dels treballadors o el conveni col·lectiu que sigui d'aplicació. Aquesta modificació ha estat introduïda pel Reial decret llei 6/2019, d'1 de març, de mesures urgents per a la garantia de la igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes en el treball i l'ocupació, que, a l'article 6, modifica l'apartat 13 de l'article 7 del text refós de la Llei d'infraccions i sancions en l'ordre social, aprovat per Reial decret legislatiu 5/2000, de 4 d'agost.»

3.4. Integració laboral i no-discriminació

Què diu la llei?

L'ocupació de les persones amb problemes d'inserció i la no-discriminació són aspectes rellevants i ben presents en la nova llei de contractació del sector públic. En el marc de l'estratègia coordinada per a l'ocupació, definida en l'article 145 del Tractat de Funcionament de la Unió Europea i en les directives 2014/24/UE i 2014/23/UE, es desprèn el paper estratègic de la contractació pública per promoure la integració dels sectors més vulnerables o en risc d'exclusió social.

Prohibició de contractar per incompliment en matèria d'integració laboral

L'òrgan de contractació té la prohibició de contractar aquelles empreses o persones jurídiques que, segons l'article 71.1.b de la Llei 9/2017:

«hagin estat sancionades amb caràcter ferm per infracció greu en matèria [...] d'integració laboral i d'igualtat d'oportunitats.»

En la mateixa línia, l'òrgan de contractació no pot contractar aquelles empreses que prèviament hagin «incomplert les clàusules que són essencials en el contracte, incloent les condicions especials d'execució establertes» d'acord amb el que assenyala l'article 202 de

la LCSP 9/2017, quan l'incompliment hagi estat «definit en els plecs o en el contracte com a infracció greu, concorrent dol, culpa o negligència en l'empresari, i sempre que hagi donat lloc a la imposició de penalitats o la indemnització de danys i perjudicis.» (art. 71.2.c LCSP)

En la fase de presentació dels plecs és obligatori exigir la presentació d'una declaració responsable, d'acord amb l'article 140 de la Llei 9/2017, en la qual es manifesti que l'empresa licitadora no es troba sotmesa en cap de les prohibicions esmentades.

A més d'aquesta declaració responsable, l'òrgan de contractació pot exigir als operadors econòmics, segons l'article 128.1 de la LCSP 9/2017:

«[...] que proporcionin un informe de proves d'un organisme d'avaluació de la conformitat o un certificat expedit per aquest últim, com a mitjà de prova del compliment de les prescripcions tècniques exigides, o dels criteris d'adjudicació o de les condicions d'execució del contracte».

Informació en matèria d'integració laboral

En els plecs s'ha d'indicar on es poden obtenir els certificats necessaris a través d'organismes conformes a les normes europees relatives a la certificació del compliment dels requisits. Per tant, en les licitacions que impliquin la contractació de persones amb dificultats d'integració laboral, és necessari que incloguin mecanismes de prova i certificació per garantir que l'empresa és capaç de complir les exigències pertinents en aquesta matèria segons l'article 129 de la Llei 9/2017.

«1. L'òrgan de contractació pot assenyalar en el plec l'organisme o els organismes dels quals els candidats o licitadors puguin obtenir la informació pertinent sobre les obligacions relatives a la fiscalitat, a la protecció del medi ambient i a les disposicions vigents en matèria de protecció de l'ocupació. [...]

2. Quan es faciliti la informació a què es refereix l'apartat 1, l'òrgan de contractació ha de sol·licitar als licitadors o als candidats en un procediment d'adjudicació de contractes que manifestin haver tingut en compte en l'elaboració de les seves ofertes les obligacions derivades de les disposicions vigents en matèria de fiscalitat, protecció del medi ambient, protecció de l'ocupació [...].»

Per tant, una vegada facilitada la informació requerida a l'empresa, l'òrgan de contractació ha de sol·licitar als licitadors o candidats que manifestin haver-ho tingut en compte en l'elaboració de les ofertes.

Criteris d'adjudicació i condicions especials d'execució vinculats a la integració laboral

Perquè la contractació de persones amb dificultats d'inserció i la no-discriminació siguin un valor en la contractació pública, els plecs (i en especial les clàusules d'adjudicació) han de premiar aquelles empreses i/o entitats que garanteixin la seva solvència i compromís en aquest àmbit.

L'article 145.2.1r de la Llei 9/2017 defineix els requisits i les classes de criteris d'adjudicació i estableix que:

«Les característiques socials del contracte es refereixen, entre d'altres, a les finalitats següents: al foment de la integració social de persones amb discapacitat, persones desfavorides o membres de grups vulnerables entre les persones assignades a l'execució del contracte i, en general, la inserció sociolaboral de persones amb discapacitat o en situació o risc d'exclusió social [...]»

Aquestes clàusules han d'estar vinculades a l'objecte del contracte i han d'estar integrades dins de la qualitat de la prestació. També cal recordar l'apartat 3 de l'article 145 de la Llei 9/2017, el qual estableix els casos en què s'ha d'aplicar més d'un criteri social per a l'adjudicació:

«[...] En els contractes de prestació de serveis socials si fomenten la integració social de persones desfavorides o membres de grups vulnerables entre les persones assignades a l'execució del contracte, promouen l'ocupació de persones amb dificultats particulars d'inserció al mercat laboral [...] o de serveis intensius en mà d'obra, el preu no pot ser l'únic factor determinant de l'adjudicació.»

Per tant, l'òrgan licitador pot incloure més condicions especials d'execució. L'article 202.2 de la Llei 9/2017 en proposa algunes:

«Les consideracions de tipus social o relatives a l'ocupació es poden introduir, entre d'altres, amb alguna de les finalitats següents: [...] promoure l'ocupació de persones amb dificultats especials d'inserció en el mercat laboral, en particular de les persones amb discapacitat o en situació o risc d'exclusió social a través d'empreses d'inserció [...]»

Penalitats per incompliment en matèria d'integració laboral

En el tercer apartat de l'article es recorda que els plecs poden establir penalitats en cas d'incompliment d'aquestes condicions d'execució i/o atribuir-los el caràcter d'obligacions contractuals essencials, d'acord amb la lletra *f* de l'article 211: «Quan l'incompliment d'aquestes condicions no es tipifiqui com a causa de resolució del contracte, el mateix pot ser considerat en els plecs, en els termes que s'estableixin reglamentàriament, com a infracció greu als efectes que estableix la lletra *c* de l'apartat 2 de l'article 71». Finalment, l'apartat 4 exigeix aquestes obligacions a tots els subcontractistes participants de l'execució.

Criteris de desempat vinculats a bones pràctiques d'integració laboral

En el segon apartat de l'article 147 de la Llei 9/2017, on es regulen els criteris de desempat, s'expressa que:

«Si no hi és aquesta previsió en els plecs a què es refereix l'apartat anterior, l'empat entre diverses ofertes després de l'aplicació dels criteris d'adjudicació del contracte es resol mitjançant l'aplicació per ordre dels criteris socials següents, referits al moment de finalitzar el termini de presentació d'ofertes:

- a) Percentatge superior de treballadors amb discapacitat o en situació d'exclusió social en la plantilla de cadascuna de les empreses; en cas d'igualtat ha de prevaldre el nombre més alt de treballadors fixos amb discapacitat en plantilla, o el nombre més alt de treballadors en inclusió en la plantilla. [...]»

Obligacions de l'empresa contractista

L'empresa licitadora ha de presentar una declaració responsable per acreditar que no es troba en cap dels supòsits de prohibició de contractació esmentats anteriorment.

L'empresari està obligat a posar en coneixement de l'òrgan competent en matèria de classificació qualsevol variació en les circumstàncies que hagin estat tingudes en compte per concedir-la que pugui donar lloc a la seva revisió. L'omissió d'aquesta comunicació fa incórrer l'empresari en la prohibició de contractar prevista a la lletra e de l'apartat 1 de l'article 71 de la Llei 9/2017 (art. 82.4).

Què pot fer l'Administració pública?

L'Administració pública, com a òrgan de contractació, ha de:

- Establir com a condicions especials d'execució fer efectius els drets reconeguts en la Convenció de les Nacions Unides sobre els drets de les persones per promoure l'ocupació de persones amb dificultats especials d'inserció en el mercat laboral, en particular en situació o risc d'exclusió social.
- Establir les penalitats per incompliments de les condicions especials d'execució relacionats amb la integració laboral.
- Exigir, en la fase de presentació dels plecs, una declaració responsable, d'acord amb l'article 140 de la Llei 9/2017, en la qual es manifesti que l'empresa licitadora no es troba sotmesa en cap de les prohibicions per infracció greu en matèria d'integració laboral i no-discriminació.
- Assenyalar en el plec l'organisme o els organismes dels quals els candidats o licitadors puguin obtenir la informació pertinent sobre les obligacions relatives a la inserció sociolaboral de les persones amb problemes d'integració laboral durant l'execució del contracte.

- Sol·licitar als licitadors o als candidats en el procediment d'adjudicació de contractes que manifestin haver tingut en compte en l'elaboració de les seves ofertes les obligacions derivades de les disposicions vigents en matèria d'inserció sociolaboral.
- Incloure en els criteris d'adjudicació finalitats per al foment de la integració social de persones amb problemes d'inserció sociolaboral.
- Establir com a criteri de desempat l'adjudicació del contracte al licitador que disposi del percentatge més alt de treballadors fixos amb problemes d'integració laboral en la seva plantilla.

Quines clàusules socials podem fer servir?

A l'hora d'introduir clàusules socials, hem de recordar que les condicions especials d'execució (d'obligat compliment) i els criteris d'adjudicació (d'assumpció voluntària) són compatibles i plenament sinèrgics, a més de no estar necessàriament vinculats a l'objecte del contracte.

No es tracta de triar entre unes o altres, sinó que és recomanable incloure'ls els dos, assenyalant com a obligació un llistó raonable que la majoria dels licitadors pugui superar i que en el moment d'incorporar els criteris d'adjudicació s'apugi el nivell, de manera que els licitadors que aportin més compromís o valor social a la prestació obtinguin una puntuació més alta per això.

Com ja hem dit abans, sempre és recomanable vincular l'objecte del contracte amb les consideracions socials oportunes, ja que facilitarà la introducció de clàusules vinculades amb les necessitats diverses del col·lectiu de persones amb dificultats d'inserció laboral.

Exemples d'objectes del contracte

- «Contracte de neteja dels edificis municipals que inclogui criteris d'inserció sociolaboral de persones en risc d'exclusió social».

Criteris de solvència

- «Formació específica de l'equip humà que prestarà el servei amb indicació d'hores de formació i currículum en la matèria social específica (inserció, exclusió, etc.).»

Criteris d'adjudicació

- «Es valora amb fins a X punts el licitador que es comprometi a emprar per a l'execució del contracte –en els supòsits de noves contractacions, baixes i substitucions– persones desocupades inscrites a les oficines d'ocupació, prioritzant en la seva contractació els membres de col·lectius desfavorits, amb dificultats d'accés al món laboral o amb risc d'exclusió social.»
- «En el cas de ser necessàries noves contractacions per executar el contracte, l'empresa adjudicatària ha de contractar un X % de la plantilla o un nombre X de persones amb dificultat d'inserció laboral.»

Contractació a jornada completa de persones amb dificultats especials d'inserció laboral

- «Es valora amb X punts el compromís de l'empresa licitadora de contractar per executar la prestació un nombre de dones amb especials dificultats d'inserció laboral (víctimes de violència masclista, dones que encapçalen famílies monoparentals, dones amb discapacitats, aturades de llarga durada, etc.).»

Les clàusules següents poden ser incloses sempre que s'hagi establert una condició especial d'execució referent a això

Contractació de persones en risc d'exclusió social

- «Es valora amb fins a 15 punts la persona licitadora que es compromet a emprar per a l'execució del contracte un major percentatge de persones en risc d'exclusió social de forma indefinida sempre que superi el percentatge mínim establert com a condició especial d'execució.»
- «La resta de persones licitadores obtindran una puntuació decreixent i proporcional, d'acord amb la fórmula següent:
$$P = (PPE / PMO) \times 15$$

Resultat: P (puntuació obtinguda) = PPE (percentatge de persones en risc d'exclusió social que es compromet a contractar la persona licitadora) / PMO (percentatge de persones en risc d'exclusió social contingut en la millor oferta de les persones licitadores).

Assenyalau el que en cada cas es consideri (combinació de diversos paràmetres):

- Persones amb discapacitat igual o superior al 33 %
- Dones
- Altres persones en risc d'exclusió social»

Inserció laboral

- «Inserció laboral, 8 punts
La contractació de persones amb dificultats particulars d'inserció al mercat laboral, per sobre del percentatge assenyalat com a condició especial d'execució (per exemple, 5 %).
  - Del 5,01 % al 8 %, 1 punt
  - Del 8,01 % a l'11 %, 2 punts
  - De l'11,01 % al 15 %, 4 punts
  - Del 16,01 % al 20 %, 6 punts
  - Més del 20 %, 8 punts»
- «S'atorguen X punts a les empreses licitadores que aportin a l'execució del contracte un mínim d'un X% de persones en situació d'exclusió social o en greu risc

d'arribar-hi, que estiguin desocupades i que tinguin dificultats importants per integrar-se en el mercat de treball ordinari i/o que estiguin incloses en algun dels col·lectius destinataris de la inserció».

- «Es valora amb X punts les noves contractacions de persones adscrites a l'execució del contracte entre col·lectius amb particulars dificultats d'inserció en el mercat laboral que estiguin inclosos en algun dels col·lectius destinataris de la inserció que representin, si escau, una millora respecte de les establertes al plec».

Com a condició d'execució:

- «[...] És condició especial d'execució que l'empresa adjudicatària, en els supòsits de noves contractacions que es produeixin durant l'execució del contracte, es compromet a incorporar almenys un X % de persones a l'atur, prioritzant les que pertanyen a col·lectius desfavorits amb dificultats a l'accés al món laboral o amb risc d'exclusió social.»
- «En cas de subcontractació, l'empresa o empreses adjudicatàries han de subcontractar la prestació accessòria ..... amb:
  - Centres especials de treball o empreses d'inserció sociolaboral inscrits en els registres del departament competent en la matèria i/o amb entitats sense ànim de lucre que treballin per la integració de persones amb risc d'exclusió social.
  - Persones en situació d'exclusió social o en greu risc d'arribar-hi que estiguin desocupades i tinguin dificultats importants per integrar-se en el mercat de treball ordinari i que estiguin incloses en algun dels col·lectius següents: .....
  - Empreses que tinguin contractades persones en situació d'exclusió social o en greu risc d'arribar-hi, persones que en el moment de contractar-les fossin aturades de llarga durada, persones que tinguin dificultats importants per integrar-se en el mercat de treball ordinari i persones que estiguin incloses en algun dels col·lectius següents: .....

Seguiment del compliment dels compromisos

- Després de la formalització del contracte, l'empresa adjudicatària ha d'aportar la indicació nominal de les persones amb risc d'exclusió social, especificant les dates d'inici i de finalització dels seus contractes, així com la seva jornada laboral.
- Amb caràcter periòdic (semestral), o en el moment que l'òrgan de contractació o la persona responsable del contracte ho estimi oportú, l'empresa adjudicatària ha d'aportar la documentació següent:
  - Certificat de serveis públics socials o d'una entitat la finalitat de la qual sigui la inserció sociolaboral que acrediti els perfils requerits (amb previ consentiment i compliment de la Llei de protecció de dades de caràcter personal).
  - Informe ITA (informe de treballadors en alta) i certificat de la Seguretat Social, amb expressió de la relació total i nominal de treballadors a l'empresa.

En els contractes reservats

- Constitueix un requisit, per poder participar en la licitació, acreditar solvència tècnica específica (experiència, mitjans personals o materials, entre d'altres) en matèria d'inserció sociolaboral de persones en situació d'exclusió social o en greu risc d'arribar-hi, que estiguin desocupades i que tinguin dificultats importants per integrar-se en el mercat de treball ordinari, i/o que estiguin incloses en algun dels col·lectius destinataris de la inserció sociolaboral de conformitat amb l'article 2 de la Llei 27/2002, de 20 de desembre, sobre mesures legislatives per regular les empreses d'inserció sociolaboral.
- Constitueix un requisit de solvència que les empreses licitadores, en el moment d'acreditar la solvència tècnica, tinguin a la plantilla, amb més de tres mesos d'antiguitat i a jornada completa o l'equivalent en jornades parcials, un mínim d'un X % de persones en situació d'exclusió social o en greu risc d'arribar-hi, o que en el moment de contractar-les estiguessin desocupades, i que tinguin dificultats importants per integrar-se en el mercat de treball ordinari, i/o que estiguin incloses en algun dels col·lectius destinataris de la inserció sociolaboral segons la Llei 27/2002, de 20 de desembre, sobre mesures legislatives per regular les empreses d'inserció sociolaboral. D'acord amb l'article 2.2 de la Llei 27/2002, aquests col·lectius són els següents:
  - Persones amb disminució física, psíquica o sensorial o amb malalties mentals que tinguin possibilitats d'inserció en el món laboral.
  - Persones destinatàries de la renda garantida de ciutadania.
  - Persones que no puguin accedir a la renda garantida de ciutadania perquè no compleixen els requisits establerts.
  - Joves majors de setze anys i menors de trenta provinents d'institucions de protecció de menors.
  - Persones amb problemes de drogoaddicció o alcoholisme que es trobin en procés de rehabilitació i reinserció social.
  - Interns de centres penitenciaris la situació dels quals els permeti accedir a una ocupació, persones en llibertat condicional i persones exrecluses.
  - Persones que no puguin accedir a la renda garantida de ciutadania però que es trobin, segons el parer dels serveis socials competents, en situació de risc d'exclusió.
  - Persones en situació d'atur de llarga durada més grans de quaranta-cinc anys.

3.5. Discapacitat

Què diu la llei?

Les persones amb discapacitat es troben en una clara situació de desavantatge en el mercat de treball. En aquest sentit, podem afirmar que les persones amb discapacitat tenen un greu problema d'inserció laboral, d'accessibilitat al lloc de treball i finalment d'adaptació del lloc de treball. És per aquest motiu que és essencial que es reivindiqui i es fomenti

la igualtat d'accés i de drets en el treball per a les persones amb discapacitat i establir així més pressió sobre les empreses per a la contractació i permanència d'aquest col·lectiu en el treball.

L'ocupació de les persones amb discapacitat és un aspecte rellevant i ben present en la nova Llei de contractació del sector públic i precisa clarament que les empreses que vulguin licitar contractes públics han de complir amb la Llei general de drets de les persones amb discapacitat, que estableix que les empreses públiques i privades que ocupin un nombre de 50 o més treballadors han de comptar, com a mínim, amb un 2 % de treballadors amb discapacitat.

Prohibició de contractar empreses que incompleixin la Llei general de drets de les persones amb discapacitat

L'òrgan de contractació té la prohibició de contractar aquelles empreses o persones jurídiques que segons l'article 71.1.b de la Llei 9/2017 «hagin estat sancionades amb caràcter ferm per una infracció greu en matèria [...] d'integració laboral i d'igualtat d'oportunitats i no-discriminació de les persones amb discapacitat».

Aquesta prohibició també s'inclou a l'apartat d del mateix article:

«No estar al corrent en el compliment de les obligacions tributàries o de Seguretat Social que imposen les disposicions vigents, en els termes que es determinin per reglament; o en el cas d'empreses de 50 o més treballadors, no complir el requisit que almenys el 2 per cent dels seus empleats siguin treballadors amb discapacitat, de conformitat amb l'article 42 del Reial decret legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social, en les condicions que es determinin per reglament [...].»

En la mateixa línia, l'òrgan de contractació no pot contractar aquelles empreses que prèviament hagin «incomplert les clàusules que són essencials en el contracte, incloses les condicions especials d'execució establertes», d'acord amb el que assenyala l'article 202 de la LCSP 9/2017, quan l'incompliment hagi estat «definit en els plecs o en el contracte com a infracció greu, i hi concorri dol, culpa o negligència en l'empresari, i sempre que hagi donat lloc a la imposició de penalitats o la indemnització de danys i perjudicis.» (art. 71.2.c LCSP)

En la fase de presentació dels plecs és obligatori exigir la presentació d'una declaració responsable, d'acord amb l'article 140 de la Llei 9/2017, en la qual es manifesti que l'empresa licitadora no es troba sotmesa en cap de les prohibicions esmentades.

Informació sobre les obligacions de contractar un percentatge específic de persones amb discapacitat

En els plecs s'ha d'indicar on es poden obtenir els certificats necessaris a través d'organismes conformes a les normes europees relatives a la certificació del compliment dels requisits. Per tant, en les licitacions que impliquin la contractació o que involucrin persones amb discapacitat, és necessari que incloguin mecanismes de prova i certificació per verificar que l'empresa és capaç de complir les exigències pertinents en aquesta matèria segons l'article 129 de la Llei 9/2017.

«1. L'òrgan de contractació pot assenyalar en el plec l'organisme o els organismes dels quals els candidats o licitadors puguin obtenir la informació pertinent sobre les obligacions relatives a la [...] inserció sociolaboral de les persones amb discapacitat, i a l'obligació de contractar un nombre o percentatge específic de persones amb discapacitat que són aplicables als treballs efectuats en l'obra o als serveis prestats durant l'execució del contracte.

2. Quan es faciliti la informació a què es refereix l'apartat 1, l'òrgan de contractació ha de sol·licitar als licitadors o als candidats en un procediment d'adjudicació de contractes que manifestin haver tingut en compte en l'elaboració de les seves ofertes les obligacions derivades de les disposicions vigents en matèria [...] d'inserció sociolaboral de les persones amb discapacitat, i l'obligació de contractar un nombre o percentatge específic de persones amb discapacitat.»

Per tant, una vegada facilitada la informació requerida a l'empresa, l'òrgan de contractació ha de sol·licitar als licitadors o candidats que manifestin haver-ho tingut en compte en l'elaboració de les seves ofertes.

Criteris d'adjudicació i condicions especials d'execució vinculats a la inserció de persones amb discapacitat

Per tal que la contractació de persones amb discapacitat i la no-discriminació siguin un valor en la contractació pública, els plecs (i en especial les clàusules d'adjudicació) han de premiar aquelles empreses i/o entitats que garanteixin la seva solvència i compromís en aquest àmbit.

L'article 145.2.1r de la Llei 9/2017 defineix els requisits i les classes de criteris d'adjudicació i estableix que:

«Les característiques socials del contracte es refereixen, entre d'altres, a les finalitats següents: al foment de la integració social de persones amb discapacitat, persones desfavorides o membres de grups vulnerables entre les persones assignades a l'execució del contracte i, en general, la inserció sociolaboral de persones amb discapacitat o en situació o risc d'exclusió social; la subcontractació amb centres especials d'ocupació o empreses d'inserció.»

Aquestes clàusules han d'estar vinculades a l'objecte del contracte i s'han d'integrar dins de la qualitat de la prestació. També cal recordar l'apartat 3 de l'article 145 de la Llei 9/2017, el qual estableix els casos en què s'ha d'aplicar més d'un criteri social per a l'adjudicació:

«[...] En els contractes de prestació de serveis socials si fomenten la integració social de persones desafavorides o membres de grups vulnerables entre les persones assignades a l'execució del contracte, promouen l'ocupació de persones amb dificultats particulars d'inserció al mercat laboral [...] o de serveis intensius en mà d'obra, el preu no pot ser l'únic factor determinant de l'adjudicació.»

Per tant, l'òrgan licitador pot incloure més condicions especials d'execució. L'article 202.2 de la Llei 9/2017 en proposa algunes:

«Les consideracions de tipus social o relatives a l'ocupació es poden introduir, entre d'altres, amb alguna de les finalitats següents: fer efectius els drets reconeguts en la Convenció de les Nacions Unides sobre els drets de les persones amb discapacitat; contractar un nombre de persones amb discapacitat superior al que exigeix la legislació nacional; promoure l'ocupació de persones amb dificultats especials d'inserció en el mercat laboral, en particular de les persones amb discapacitat o en situació o risc d'exclusió social a través d'empreses d'inserció [...]»

Penalitats per incompliment en matèria de discapacitat

Els òrgans de contractació poden establir als plecs penalitats en cas d'incompliment de les condicions d'execució, entre d'altres les vinculades als drets de les persones amb discapacitat. Per tant, és important establir-les segons l'article 202.2.

Accessibilitat per a persones amb discapacitat als mitjans de comunicació

La disposició addicional divuitena de la Llei 9/2017 garanteix l'accessibilitat per a persones amb discapacitat als mitjans de comunicació, disseny i implantació dels tràmits de contractació pública, establint que:

«En l'àmbit de la contractació pública, la determinació dels mitjans de comunicació admissibles, el disseny dels elements instrumentals i la implantació dels tràmits procedimentals s'han d'efectuar tenint en compte criteris d'accessibilitat universal i de disseny universal o disseny per a totes les persones, tal com defineix aquests termes el Reial decret legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social.»

Prescripcions tècniques accessibles

Els plecs han d'incloure, a més de les especificacions tècniques dels contractes d'obres, subministraments o serveis continguts segons l'article 125.1.a i b de la Llei 9/2017 com

l'accessibilitat universal, els requisits necessaris per satisfer les característiques socials del contracte i la solvència general del contracte.

D'altra banda, segons l'article 126.3 de la LCSP, les prescripcions tècniques de tota contractació destinada a ser utilitzada per persones físiques:

«[...] ja sigui el públic en general o el personal de l'Administració pública contractant, s'han de redactar, excepte en casos degudament justificats, de manera que es tinguin en compte la Convenció de les Nacions Unides sobre els drets de les persones amb discapacitat, així com els criteris d'accessibilitat universal i de disseny universal o disseny per a totes les persones, tal com defineix aquests termes el text refós de la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social, aprovat mitjançant el Reial decret legislatiu 1/2013, de 29 de novembre.»

Criteris de desempat vinculats a bones pràctiques d'inclusió de persones amb discapacitats

En el segon apartat de l'article 147.1 de la Llei 9/2017, en el qual es regulen els criteris de desempat, s'expressa que:

«En aquest supòsit, si diverses empreses licitadores de les que hagin empatat quant a la proposició més avantatjosa acrediten tenir relació laboral amb persones amb discapacitat en un percentatge superior al que els imposi la normativa, té preferència en l'adjudicació del contracte el licitador que disposi del percentatge més alt de treballadors fixos amb discapacitat en la seva plantilla».

Centres especials de treball

Si es vol reservar un contracte, un lot o un percentatge de l'execució del contracte a centres especials de treball (CET) o centres d'inserció, s'ha d'explicitar en el plec de clàusules administratives en l'anunci de la licitació.

Com a apunt, cal recalcar que el percentatge de reserva dels contractes a CET es regula autonòmicament, concretament en l'article 53 del avantprojecte de llei de mesures fiscals, financeres, administratives i del sector públic.

Més enllà que l'obligatorietat de la subrogació estigui vinculada a la seva presència en el conveni col·lectiu sectorial d'aplicació i l'article 44 de l'Estatut dels treballadors, l'apartat segon de l'article 130.2 de la Llei 9/2017 estableix que:

«Quan l'empresa que estigui efectuant la prestació objecte del contracte que s'ha d'adjudicar sigui un centre especial d'ocupació, l'empresa que resulti adjudicatària té l'obligació de subrogar-se com a ocupador de totes les persones amb discapacitat que estiguin desenvolupant la seva activitat en l'execució del contracte referit.»

Obligacions de l'empresa contractista

L'empresa licitadora ha de presentar una declaració responsable per acreditar que no està en cap dels supòsits de prohibició de contractar esmentats anteriorment.

L'empresari està obligat a posar en coneixement de l'òrgan competent en matèria de classificació qualsevol variació en les circumstàncies que hagin estat tingudes en compte per concedir-la, que pugui donar lloc a la seva revisió. L'omissió d'aquesta comunicació fa incórrer l'empresari en la prohibició de contractar prevista a l'apartat 1.e de l'article 71 de la Llei 9/2017 (art. 82.4).

Què pot fer l'Administració pública?

L'Administració pública, com a òrgan de contractació, ha de:

- Establir com a condicions especials d'execució fer efectius els drets reconeguts en la Convenció de les Nacions Unides sobre els drets de les persones amb discapacitat, contractar un nombre de persones amb discapacitat superior al que exigeix la legislació nacional i promoure l'ocupació de persones amb dificultats especials d'inserció en el mercat laboral, en particular de les persones amb discapacitat o en situació o risc d'exclusió social a través d'empreses d'inserció.
- Establir les penalitats per incompliments de les condicions especials d'execució relacionats amb la discapacitat.
- Establir com a prohibició per contractar que l'empresa adjudicatària hagi incorregut en infracció greu, amb dol, culpa o negligència en l'empresari, i sempre que hagi donat lloc a la imposició de penalitats o la indemnització de danys i perjudicis en matèria d'integració laboral i d'igualtat d'oportunitats i no-discriminació de les persones amb discapacitat..
- Exigir, en la fase de presentació dels plecs, l'aportació d'una declaració responsable, d'acord amb l'article 140 de la Llei 9/2017, en la qual es manifesti que l'empresa licitadora no es troba sotmesa en cap de les prohibicions per infracció greu en matèria d'integració laboral i d'igualtat d'oportunitats i no-discriminació de les persones amb discapacitat.
- Assenyalar en el plec l'organisme o els organismes dels quals els candidats o licitadors puguin obtenir la informació pertinent sobre les obligacions relatives a la inserció sociolaboral de les persones amb discapacitat, i a l'obligació de contractar un nombre o percentatge específic de persones amb discapacitat que són aplicables als treballs efectuats en l'obra o als serveis prestats durant l'execució del contracte.
- Sol·licitar als licitadors o als candidats, en el procediment d'adjudicació de contractes, que manifestin haver tingut en compte en l'elaboració de les seves ofertes les obligacions derivades de les disposicions vigents en matèria d'inserció sociolaboral de les persones amb discapacitat, i l'obligació de contractar un nombre o percentatge específic de persones amb discapacitat.

- Incloure en els criteris d'adjudicació finalitats per al foment de la integració social de persones amb discapacitat, i per a la inserció sociolaboral de persones amb discapacitat.
- Establir criteris d'adjudicació per afavorir aquelles empreses que superin els mínims establerts en els plecs i superin l'obligació de tenir en plantilla el mínim del 2 % de persones amb discapacitat quan aquesta sigui de 50 o més treballadors.
- Establir com a criteri de desempat l'adjudicació del contracte al licitador que disposi del percentatge més alt de treballadors fixos amb discapacitat en la seva plantilla.
- En el supòsit de subrogació d'un centre especial d'ocupació, establir clarament l'obligació de subrogar totes les persones amb discapacitat i sol·licitar al CET que faciliti tota la informació sobre els treballadors que estan prestant aquest contracte.
- L'òrgan licitador ha de garantir l'accessibilitat per a persones amb discapacitat dels mitjans de comunicació, disseny i implantació dels tràmits de contractació pública i de les prescripcions tècniques.

Quines clàusules socials podem fer servir?

A l'hora d'introduir clàusules socials, hem de recordar que les condicions especials d'execució (d'obligat compliment) i els criteris d'adjudicació (d'assumpció voluntària) són compatibles i plenament sinèrgics.

No es tracta de triar entre unes o altres, sinó que resulta recomanable incloure'ls els dos, assenyalant com a obligació un llistó raonable que la majoria dels licitadors pugui superar i que en el moment d'incorporar els criteris d'adjudicació s'apugi el nivell, de manera que els licitadors que aportin més compromís o valor social a la prestació obtinguin una puntuació més alta per això.

Objecte del contracte

- «Contracte de neteja dels edificis municipals que inclogui criteris d'inserció sociolaboral de persones amb discapacitat o en risc d'exclusió social».
- «Constitueix l'objecte del contracte (títol del contracte), mitjançant l'execució d'un projecte d'inserció sociolaboral per a persones amb discapacitat intel·lectual o mental».
- «És objecte del present contracte la construcció d'un edifici d'habitatges amb un disseny que respongui a criteris d'accessibilitat universal».

Criteris de solvència

- «Formació específica de l'equip humà que prestarà el servei amb indicació d'hores de formació i currículum en la matèria social específica (inserció, exclusió, gènere, discapacitat, etc.).»
- «La tinença d'un protocol d'adaptació del lloc de treball per als treballadors que durant la vigència del seu contracte hagin resultat incapacitats.»

Criteris d'adjudicació

- «Es valora amb fins a X punts el licitador que es compromet a emprar per a l'execució del contracte –en els supòsits de noves contractacions, baixes i substitucions– un percentatge superior al mínim especificat de persones amb discapacitat.»
- «En el cas de ser necessàries noves contractacions per executar el contracte, l'empresa adjudicatària ha de contractar un X % de la plantilla o un nombre X de persones amb discapacitat.»
- «Declaració responsable relacionada amb la prohibició per contractar preestablerta en el plec sobre el compliment de la quota del 2 % de persones amb discapacitat per a les empreses de més de 50 treballadors en plantilla.»
- «En cas que la licitació exigeixi la contractació de persones amb discapacitat o es vegi amb l'obligació del 2 %, en la fase de presentació de les ofertes ha de presentar una proposta tècnica en la qual ha d'indicar el compromís numèric concret de persones amb discapacitat a contractar i la indicació de:
  - Jornada de treball de cada contracte: completa o parcial.
  - Durada de cada contracte: tota l'execució del contracte o per temps determinat»

Contractació a jornada completa de persones amb discapacitat

- «Es valora amb X punts (fins a un límit de X) cada nova contractació o reconversió d'una existent a jornada completa d'una persona amb discapacitat igual o superior al 33 % destinada exclusivament a l'execució del contracte i durant tota la seva vigència.»

Les clàusules següents poden ser incloses sempre que s'hagi establert una condició especial d'execució referent a això

Contractació de persones en risc d'exclusió social

- «Es valora amb fins a 15 punts la persona licitadora que es compromet a emprar per a l'execució del contracte un percentatge més elevat de persones amb discapacitat de forma indefinida sempre que superi el percentatge mínim establert com a condició especial d'execució.»
- «La resta de persones licitadores obtindran una puntuació decreixent i proporcional, d'acord amb la fórmula següent:

$$P = (PPE / PMO) \times 15$$
 Resultat: P (puntuació obtinguda) = PPE (percentatge de persones en risc d'exclusió social que es compromet a contractar la persona licitadora) / PMO (percentatge de persones en risc d'exclusió social contingut en la millor oferta de les persones licitadores).

Assenyaleu el que en cada cas es consideri (combinació de diversos paràmetres):

- Persones amb discapacitat igual o superior al 33 %
- Dones
- Altres persones en risc d'exclusió social»

Inserció laboral de persones amb discapacitat

- Es valora amb X punts, amb un màxim de X punts, la contractació de persones amb discapacitat:
  - Amb X punts, la contractació de persones amb un grau de discapacitat entre el 33 % i el 44 %
  - Amb X punts, la contractació de persones amb un grau de discapacitat entre el 45 % i el 64 %
  - Amb X punts, la contractació de persones amb un grau de discapacitat entre el 65 % i el 75 %
  - Amb X punts, la contractació de persones amb un grau de discapacitat del 75 % o més.

Com a condició d'execució:

- «[...] En el cas de ser necessàries noves contractacions per executar el contracte, l'empresa adjudicatària ha de contractar un X % de la plantilla o un nombre X de persones amb discapacitat.»
- En cas de subcontractació, l'empresa o empreses adjudicatàries han de subcontractar la prestació accessòria X amb centres especials de treball o empreses d'inserció sociolaboral inscrits en els registres del departament competent en la matèria i/o amb entitats sense ànim de lucre que treballin per la integració de persones amb risc d'exclusió social.

Seguiment del compliment dels compromisos

- Després de la formalització del contracte, l'empresa adjudicatària ha d'aportar la indicació nominal de les persones amb discapacitat o en situació o risc d'exclusió social, especificant les dates d'inici i de finalització dels seus contractes, així com la seva jornada laboral.
- Amb caràcter periòdic (semestral), o en el moment que l'òrgan de contractació o la persona responsable del contracte ho estimi oportú, l'empresa adjudicatària ha d'aportar la documentació següent:
  - Certificat de discapacitat, o certificat de serveis públics socials o d'una entitat la finalitat de la qual sigui la inserció sociolaboral, acreditatiu dels perfils requerits (amb previ consentiment i compliment de la Llei de protecció de dades de caràcter personal).
  - Informe ITA (informe de treballadors en alta) i certificat de la Seguretat Social amb expressió de la relació total i nominal de treballadors a l'empresa.

3.6. Prevenció de riscos laborals i salut laboral

Què diu la llei?

Les xifres de sinistralitat laboral a Catalunya són del tot inacceptables: desenes de persones moren a la feina cada any, milers pateixen accidents laborals o són diagnosticades de malalties professionals per treballar en situacions de risc o en entorns de treball insalubres. Però en la majoria dels casos continuen sense introduir-se les mesures necessàries per canviar la situació.

En la contractació pública cal penalitzar les empreses que incompleixin la normativa de prevenció de riscos laborals o no realitzin una labor de vigilància ni actuacions preventives adequades. En aquest sentit, la Llei 9/2017, de contractes del sector públic, ho deixa molt clar.

Prohibició de contractar per incompliment en matèria de prevenció de riscos laborals

L'òrgan de contractació té la prohibició de contractar aquelles empreses o persones jurídiques que, segons l'article 71.1.b de la Llei 9/2017, «[...] hagin estat sancionades amb caràcter ferm [...] per infracció molt greu en matèria laboral o social [...] d'acord amb el que disposa el text refós de la Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social, aprovat pel Reial decret legislatiu 5/2000, de 4 d'agost.»

Recordem que el RDL 5/2000, de 4 d'agost, inclou en la secció 2.a les infraccions en matèria de prevenció de riscos laborals, concretament en l'article 13 recull les infraccions molt greus.¹⁴

En la mateixa línia, l'òrgan de contractació no pot contractar aquelles empreses que prèviament hagin «incomplert les clàusules que són essencials en el contracte, incloses les condicions especials d'execució establertes d'acord amb el que assenyala l'article 202, quan aquest incompliment hagi estat definit en els plecs o en el contracte com a infracció greu, i hi concorri dol, culpa o negligència en l'empresari, i sempre que hagi donat lloc a la imposició de penalitats o la indemnització de danys i perjudicis.» (art. 71.2.c LCSP)

Condicions d'incompatibilitat de l'empresari licitador relatives a la prevenció de riscos laborals

Existeix una clara incompatibilitat en matèria de vigilància de la seguretat i la salut dels treballadors i l'empresa licitadora com a garantia de la correcta vigilància d'aquesta. Així s'estableix en l'article 70.2 de la LCSP 9/2017:

«Els contractes que tinguin per objecte la vigilància, la supervisió, el control i la direcció de l'execució de qualsevol contracte, així com la coordinació en matèria de seguretat i salut, no es poden adjudicar a les mateixes empreses adjudicatàries dels

14. RD legislatiu 5/2000, de 4 d'agost <https://bit.ly/2IRT6yV>

contractes corresponents ni a les empreses hi que estan vinculades, en el sentit que estableix l'apartat anterior [que no falsegi la competència].»

Informació en matèria d'ocupació i condicions laborals

En els plecs s'ha d'indicar on es poden obtenir els certificats necessaris a través d'organismes conformes a les normes europees relatives a la certificació del compliment dels requisits. Per tant, en les licitacions és necessari que s'incloguin mecanismes de prova i certificació que acreditin que l'empresa compleix amb les disposicions en matèria de prevenció de riscos laborals segons l'article 129 de la Llei 9/2017.

«1. L'òrgan de contractació pot assenyalar en el plec l'organisme o organismes dels quals els candidats o licitadors puguin obtenir la informació pertinent sobre les obligacions relatives a la fiscalitat, a la protecció del medi ambient i a les disposicions vigents en matèria de protecció de l'ocupació, igualtat de gènere, condicions de treball i prevenció de riscos laborals [...] aplicables als treballs efectuats en l'obra o als serveis prestats durant l'execució del contracte.

2. Quan es faciliti la informació a què es refereix l'apartat 1, l'òrgan de contractació ha de sol·licitar als licitadors o als candidats en un procediment d'adjudicació de contractes que manifestin haver tingut en compte en l'elaboració de les seves ofertes les obligacions derivades de les disposicions vigents en matèria de [...] condicions de treball i prevenció de riscos laborals. [...]»

Per tant, una vegada facilitada la informació requerida a l'empresa, l'òrgan de contractació ha de sol·licitar als licitadors o candidats que manifestin haver-ho tingut en compte en l'elaboració de les seves ofertes.

El contracte de serveis respecte dels costos de la prevenció de riscos laborals i la vigilància de la salut

D'acord amb l'apartat 2.3 de l'article 159 de la Llei 5/2017, del 28 de març, de mesures fiscals, administratives, financeres i del sector públic:

«En els contractes de serveis, el pressupost de licitació ha d'incorporar tots els costos directes i indirectes associats a la prestació del servei. Entre aquests hi han de figurar els salarials, els de seguretat social, els de formació permanent obligatòria, els corresponents a assegurances, els de prevenció de riscos laborals, els de vigilància de la salut i els d'uniformes del personal, quan el contracte estableixi l'obligació d'adscriure un nombre determinat de personal a l'execució del contracte. Els costos salarials han de respectar els salaris derivats de l'aplicació del conveni sectorial que correspongui.»

Condicions especials d'execució del contracte de caràcter social, ètic, mediambiental o d'un altre ordre

Per garantir l'adequada protecció de la seguretat i la salut dels treballadors, és important establir, en els termes de l'article 202 de la Llei 9/2017, condicions especials d'execució vinculades a la prevenció de riscos laborals.

En tot cas, és obligatori l'establiment en el plec de clàusules administratives particulars d'almenys una de les condicions especials d'execució d'entre les que enumera l'article 202.2 de la Llei 9/2017:

«Les consideracions de tipus social o relatives a l'ocupació es poden introduir, entre d'altres, amb alguna de les finalitats següents: [...] garantir la seguretat i la protecció de la salut al lloc de treball i el compliment dels convenis col·lectius sectorials i territorials aplicables; mesures per prevenir la sinistralitat laboral [...].»

Requisits i classes de criteris d'adjudicació del contracte

L'article 145.2.1r de la Llei 9/2017 defineix els requisits i les classes de criteris d'adjudicació. Vinculats a la millor relació qualitat-preu del contracte, estableix que:

«La millor relació qualitat-preu s'ha d'avaluar d'acord amb criteris econòmics i qualitatius.

Les característiques socials del contracte es refereixen, entre d'altres, a les finalitats següents: [...] la protecció de la salut i la seguretat a la feina [...].»

Possibilitat d'establir altres obligacions contractuals essencials

En el tercer apartat de l'article 202 de la LCSP 9/2017 es recorda que els plecs poden establir penalitats en cas d'incompliment d'aquestes condicions d'execució i/o atribuir-los el caràcter d'obligacions contractuals essencials (d'acord amb la lletra f de l'article 211.1).

«Quan l'incompliment d'aquestes condicions no es tipifiqui com a causa de resolució del contracte, el mateix pot ser considerat en els plecs, en els termes que s'estableixin reglamentàriament, com a infracció greu als efectes que estableix la lletra c de l'apartat 2 de l'article 71.»

Finalment, l'apartat 4 del mateix article 202, exigeix aquestes obligacions a tots els subcontractistes participants de la seva execució.

Particularitats del plec de prescripcions tècniques en la licitació pública d'obres relatives a la prevenció de riscos laborals

L'índex de sinistralitat laboral en el sector de la construcció està molt per sobre d'altres sectors; per tant, la contractació pública d'obres requereix una atenció especial en matèria de protecció de la seguretat i la salut dels treballadors.

En els contractes d'obres

L'article 233 de la Llei 9/2017 recull el contingut dels projectes i la responsabilitat derivada de la seva elaboració en els contractes d'obres:

- «1. Els projectes d'obres han de comprendre, almenys [...]
- g) L'estudi de seguretat i salut o, si s'escau, l'estudi bàsic de seguretat i salut, en els termes que preveuen les normes de seguretat i salut en les obres.»

Estudi de viabilitat

L'estudi de viabilitat també recull l'obligació de l'estudi de seguretat i salut, d'acord amb l'article 247.2 de la LCSP:

- «L'estudi de viabilitat ha de contenir, almenys, les dades, anàlisis, informes o estudis que siguin procedents sobre els punts següents:
- i) Estudi de seguretat i salut o, si s'escau, estudi bàsic de seguretat i salut, en els termes previstos en les disposicions mínimes de seguretat i salut en obres de construcció.»

Què pot fer l'Administració pública?

L'Administració pública, com a òrgan de contractació, ha de:

- Establir clarament criteris de prohibició en la contractació per incompliments molt greus en matèria de prevenció de riscos laborals.
- Establir en els plecs la incompatibilitat de la vigilància de la seguretat i salut dels treballadors i la titularitat de l'empresa adjudicatària.
- Facilitar als licitadors o candidats les fonts d'informació de les obligacions en matèria de prevenció de riscos laborals, i per tant, sol·licitar que manifestin, en el procediment d'adjudicació, haver-ho tingut en compte en l'elaboració de les seves ofertes.
- Establir condicions especials d'execució i clàusules d'adjudicació lligades a la millora de l'acció preventiva i al compliment de la normativa en matèria de prevenció de riscos laborals.
- Establir condicions especials d'execució i clàusules d'adjudicació vinculades a la prevenció de riscos laborals per garantir l'adequada protecció de la seguretat i la salut dels treballadors.
- Establir penalitats per l'incompliment de condicions especials d'execució o clàusules d'adjudicació relacionades amb la protecció de la seguretat i la salut laboral.
- Exigir a les empreses oferents d'obres que incloguin en els projectes l'estudi de seguretat i salut en els termes previstos en les normes de seguretat i salut en obres.

- L'òrgan que correspongui de l'Administració que concedeix el contracte d'obres, amb caràcter previ a la decisió de construir i explotar en règim de concessió d'obres, ha d'exigir la realització d'un estudi de viabilitat que inclogui un estudi de seguretat i salut.

Quines clàusules socials podem fer servir?

Obligacions específiques del contractista

- «Adoptar les mesures de prevenció i precaució necessàries per evitar accidents i perjudicis de tot ordre, ja que n'és responsable.»
- «En compliment del deure de protecció el contractista ha de garantir la seguretat i salut dels treballadors al seu servei en tots els aspectes relacionats amb el treball.»
- El contractista ha de planificar l'acció preventiva en la prestació del servei a partir d'una avaluació de riscos per a la salut i seguretat dels seus treballadors, tenint en compte la naturalesa de l'activitat i els riscos especials. La mateixa avaluació ha de realitzar-se amb ocasió de l'elecció d'equips de treball i del condicionament dels llocs de treball, que han d'actualitzar-se quan canviïn les seves característiques i condicions.»
- «El contractista està obligat a presentar un pla de prevenció de riscos laborals que reculli la totalitat dels serveis a prestar. Aquest pla s'ha d'efectuar de conformitat amb les disposicions de seguretat i salut que regulen la matèria. Aquells treballs i serveis per als quals pugui no existir regulació específica s'han d'adaptar a allò que es disposa per a treballs anàlegs o de característiques similars. El pla esmentat ha de contenir, com a mínim, una memòria explicativa, amb descripció gràfica suficient per comprendre'l i aplicar-lo.»

Acció preventiva del contractista

- «El contractista ha d'adoptar, per a la prestació dels serveis objecte del contracte, les mesures necessàries amb la finalitat que els equips de treball siguin adequats per al treball que s'hagi de realitzar i convenientment adaptades a tal efecte, de manera que garanteixin la seguretat i salut dels treballadors que hagin d'utilitzar-les.»
- «El contractista ha de proporcionar als seus treballadors equips de protecció individual adequats per a la realització de les seves funcions i vetllar pel seu ús efectiu quan per la naturalesa del treball sigui necessari.»
- «El contractista ha d'adoptar les mesures adequades perquè els treballadors rebin totes les informacions necessàries en relació amb els riscos per a la seva seguretat i la salut en la prestació del servei, tant aquelles que afectin l'empresa en el seu conjunt com a cada tipus de lloc de treball o funció. Igualment, s'ha d'informar els treballadors sobre les mesures i activitats de protecció i prevenció aplicables als riscos del servei i sobre les mesures a adoptar en situacions d'emergència.»
- «El contractista ha de garantir que cada treballador adscrit a la realització del servei objecte del contracte rebi una formació teòrica i pràctica, suficient i adequada,

en matèria preventiva, tant en el moment de la contractació (qualsevol que sigui la seva duració o modalitat) com quan es produeixin canvis en les funcions que realitzi i s'introdueixin noves tecnologies o canvis d'equips de treball.»

- «El contractista ha d'acreditar mitjançant una certificació que els treballadors adscrits a l'execució del contracte han de rebre amb caràcter previ la formació necessària en matèria de prevenció de riscos laborals i utilització dels equips de treball.»

Demores, incompliments i compliment defectuosos qualificats de greus

- «Es qualifiquen de greus les demores, incompliments i compliment defectuosos imputables al contractista que impliquin deficiència en el normal desenvolupament de la prestació del servei objecte del contracte, i incorri en un incompliment directe de qualsevol de les clàusules del plec.

- L'incompliment d'obligacions en matèria de prevenció de riscos laborals
- L'incompliment greu de la normativa sobre prevenció de riscos laborals

Els incompliments estan recollits, entre d'altres, en les normatives següents:

- Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals
- Reial decret 39/1997, de 17 de gener, pel qual s'aprova el Reglament dels serveis de prevenció
- Llei 54/2003, de 12 de desembre, de reforma del marc normatiu de la prevenció de riscos laborals»

Condicions especials d'execució relatives a la prevenció de riscos laborals

- «És condició especial d'execució l'obligació del contractista de complir les disposicions legals vigents en matèria de prevenció de riscos laborals dels treballadors durant l'execució del contracte, així com dels treballadors de les empreses subcontractades.»
- «És condició especial d'execució l'obligació del contractista, subcontractista o, si és el cas, el treballador autònom, durant l'execució del servei a complir, els principis de l'acció preventiva recollits a l'article 15 de la Llei de prevenció de riscos laborals, desenvolupant a l'efecte les tasques o activitats i assumint les obligacions contingudes als articles 10, 11 i 12 del Reial decret 1627/97, de 24 d'octubre.»
- «El contractista ha de complir estrictament amb allò que disposa la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, i les seves disposicions de desenvolupament o complementàries i les altres normes, legals o convencionals, que continguin prescripcions relatives a l'adopció de mesures preventives en l'àmbit dels serveis a prestar o susceptibles de produir-les.»
- «En el marc de les seves responsabilitats, l'empresari ha de realitzar la prevenció de riscos laborals mitjançant l'adopció de totes les mesures que siguin necessàries per a la seguretat i la salut dels treballadors i mitjançant la constitució d'una organització i dels mitjans necessaris; tot això en els termes que estableix la Llei 31/1995.»

Participació dels treballadors i coordinació

- «El contractista ha de complir amb les obligacions legals en matèria de designació de treballadors per ocupar-se del compliment del deure de prevenció de riscos; constitució del corresponent servei de prevenció o concertació d'aquest servei amb una entitat especialitzada aliena a l'empresa, així com amb les obligacions en matèria de constitució d'un comitè de seguretat i salut amb les facultats i competències que li atorga la normativa de prevenció de riscos laborals.»

Subcontractació

- «Si el contractista subcontracta altres empreses per a la realització de serveis corresponents, al contracte ha de vigilar el compliment per aquests subcontractistes de la normativa de prevenció de riscos laborals, de conformitat amb el que estableixen els articles 24, 28 i concordants de la Llei de prevenció de riscos laborals i el Decret 216/1999, de 5 de febrer, sobre disposicions mínimes de seguretat i salut en el treball en l'àmbit de les empreses de treball temporal».

Responsabilitats

- «L'incompliment pel contractista de les seves obligacions en matèria de prevenció de riscos laborals dona lloc a responsabilitats administratives, així com, en el seu cas, a responsabilitats penals i civils pels danys i perjudicis que puguin derivar-se d'aquest incompliment. Igualment, el contractista respon solidàriament amb els subcontractistes de l'incompliment d'aquests».
- «Les responsabilitats administratives que es puguin derivar de la relació contractual són compatibles amb les administratives que resultin imposades per l'autoritat laboral; així com amb les indemnitzacions pels danys i perjudicis causats i amb les de recàrrec de prestacions econòmiques del sistema de la Seguretat Social que puguin ser fixades per l'Administració competent.»
- «La comissió de delictes o infraccions administratives qualificades de molt greus en matèria de seguretat i salut en el treball comporten limitacions a la facultat de contractar amb l'Administració. Aquesta circumstància es regeix per la Llei 9/2017, de 8 de novembre, per la qual s'aprova la LCSP.»

3.7. Subrogació

Què diu la llei?

La subrogació suposa una garantia d'estabilitat i d'ocupació per als treballadors que estan desenvolupant el contracte públic. És també una bona opció per garantir que un contracte es continuï prestant amb la mateixa qualitat, independentment de quina sigui l'empresa adjudicatària.

L'article 130 de la Llei 9/2017 estableix l'obligació de subrogar els treballadors sempre que estigui reflectit en una norma legal, un conveni col·lectiu o un acord de negociació col·lectiva d'eficàcia general i especifica el mecanisme de subrogació.

«1. Quan una norma legal, un conveni col·lectiu o un acord de negociació col·lectiva d'eficàcia general imposi a l'adjudicatari l'obligació de subrogar-se com a ocupador en determinades relacions laborals, els serveis dependents de l'òrgan de contractació han de facilitar als licitadors, en el mateix plec, la informació sobre les condicions dels contractes dels treballadors als quals afecti la subrogació que sigui necessària per permetre una avaluació exacta dels costos laborals que implica aquesta mesura, i han de fer constar igualment que aquesta informació es facilita en compliment del que preveu aquest article.

A aquests efectes, l'empresa que estigui efectuant la prestació objecte del contracte que s'ha d'adjudicar i que tingui la condició d'ocupadora dels treballadors afectats està obligada a proporcionar la informació referida a l'òrgan de contractació, a requeriment d'aquest. Com a part d'aquesta informació, en tot cas s'han d'aportar les llistes del personal objecte de subrogació, i s'ha d'indicar: el conveni col·lectiu aplicable i els detalls de categoria, tipus de contracte, jornada, data d'antiguitat, venciment del contracte, salari brut anual de cada treballador, així com tots els pactes en vigor aplicables als treballadors als quals afecti la subrogació. L'Administració ha de comunicar al nou empresari la informació que li hagi facilitat l'anterior contractista.

2. El que disposa aquest article respecte de la subrogació de treballadors també és aplicable als socis treballadors de les cooperatives quan aquests estiguin adscrits al servei o activitat objecte de la subrogació.»

Es pot interpretar de la literalitat de l'article que quan parla «convenis col·lectius d'eficàcia general» s'està referint a convenis col·lectius sectorials, ja que els convenis col·lectius d'empresa no tenen eficàcia general, sinó limitada a l'empresa a la qual afecta.

Cal remarcar l'excepció en el cas dels centres especials de treball: en aquest cas la nova empresa adjudicatària ha de subrogar sempre les persones amb discapacitat (article 130.2 de la LCSP):

«Quan l'empresa que estigui efectuant la prestació objecte del contracte que s'ha d'adjudicar sigui un centre especial d'ocupació, l'empresa que resulti adjudicatària té l'obligació de subrogar-se com a ocupador de totes les persones amb discapacitat que estiguin desenvolupant la seva activitat en l'execució del contracte referit.»

Obligacions de l'òrgan licitador

Ha de sol·licitar a l'empresa que estigui efectuant la prestació, com a mínim, la informació mencionada en l'article 130 de la Llei 9/2017, ja que diu «com a part d'aquesta infor-

mació». Per tant, si l'òrgan licitador considera que hi ha una altra informació rellevant que faciliti l'avaluació del contracte als nous oferents, la podrà sol·licitar.

Com ja hem comentat en l'apartat d'igualtat de gènere, si es vol combatre la bretxa digital, podem demanar, a més, la informació que recull l'article 130: la segregació de la informació per gènere.

Pet tant, l'òrgan licitador ha de sol·licitar, prèviament a l'elaboració dels plecs de licitació, llistes del personal objecte de subrogació, indicar el conveni col·lectiu aplicable i els detalls de categoria, tipus de contracte, jornada, data d'antiguitat, venciment del contracte, salari brut anual de cada treballador, així com tots els pactes en vigor aplicables als treballadors.

Una vegada coneguda aquesta informació, ha d'incloure-la en els plecs de licitació per permetre una avaluació exacta dels costos laborals als nous oferents.

A més, en els casos en què l'Administració pública decideixi prestar de forma directa el contracte, estarà obligada a subrogar als treballadors en les condicions que tenien i que han estat informades per l'empresa adjudicatària sortint, així ho recull l'apartat 3 de l'article 130 de la Llei 9/2017.

«En cas que una administració pública decideixi prestar directament un servei que fins a la data prestava un operador econòmic, està obligada a la subrogació del personal que el prestava si així ho estableix una norma legal, un conveni col·lectiu o un acord de negociació col·lectiva d'eficàcia general.»

Les particularitats d'aquesta subrogació es tractaran amb més detall en l'apartat de reversió de serveis públics.

En aquest sentit, l'òrgan licitador ha d'establir en les clàusules administratives particulars les penalitats en cas d'incompliment de les obligacions del contractista en matèria de subrogació. Així està recollit en l'apartat 4 de l'article 130 de la Llei 9/2017:

«El plec de clàusules administratives particulars ha de preveure necessàriament la imposició de penalitats al contractista dins dels límits que estableix l'article 192 per al supòsit que el contractista incompleixi l'obligació prevista en aquest article.»

A més, el plec de clàusules administratives particulars també ha de recollir les responsabilitats del contractista sortint per impagament de salaris i cotitzacions a la seguretat social (article 130.6 de la LCSP). Com a garantia, pot retenir l'import pendent del deute al contractista sortint.

Obligacions de l'empresa prestadora del contracte

L'empresa ha de proporcionar a l'Administració la informació pertinent citada respecte a la plantilla a subrogar.

Igualment, ha d'estar al corrent en el pagament dels salaris i les cotitzacions a la Seguretat Social, si no, l'òrgan licitador els descomptarà de la garantia del contracte, segons s'estableix en l'article 130.6 de la LCSP:

«Així mateix, i sense perjudici de l'aplicació, si s'escau, del que estableix l'article 44 del text refós de la Llei de l'Estatut dels treballadors, aprovat pel Reial decret legislatiu 2/2015, de 23 d'octubre, el plec de clàusules administratives particulars sempre ha de preveure l'obligació del contractista de respondre dels salaris impagats als treballadors afectats per subrogació, així com de les cotitzacions a la Seguretat Social meritades, fins i tot en el supòsit que es resolgui el contracte i aquells siguin subrogats pel nou contractista, sense que en cap cas l'obligació esmentada correspongui a aquest últim. En aquest cas, l'Administració, una vegada acreditada la falta de pagament dels salaris esmentats, ha de procedir a la retenció de les quantitats degudes al contractista per garantir el pagament dels salaris esmentats, i a la no-devolució de la garantia definitiva mentre no se n'acrediti l'abonament.»

Obligacions de l'empresa adjudicatària

La nova empresa adjudicatària té el deure d'acceptar la totalitat de la plantilla a subrogar i mantenir-li les condicions laborals i salarials.

En el cas que el contracte l'estigues prestant un centre especial de treball, l'empresa adjudicatària té l'obligació de subrogar totes les persones amb discapacitat, segons el que estableix l'article 130.2 de la Llei 9/2017.

Si la informació facilitada per a la subrogació no és correcta i el cost de mà d'obra és superior, el contractista entrant pot reclamar de manera directa a l'antic contractista, segons l'apartat 5 del mateix article 130:

«En el cas que, una vegada produïda la subrogació, els costos laborals siguin superiors als que es desprenen de la informació facilitada per l'antic contractista a l'òrgan de contractació, el contractista té acció directa contra l'antic contractista».

Clàusules dels plecs en les quals s'ha d'incloure la subrogació i les seves condicions (article 130.4 i 5 de la LCSP)

La informació relativa a la subrogació s'ha d'incloure en l'annex del plec de clàusules administratives particulars i també en l'annex del plec de prescripcions tècniques. A més, per garantir la correcta avaluació dels costos laborals derivats de la subrogació, dins dels plecs s'ha de reflectir de forma desglossada els costos laborals:

- El plec de prescripcions tècniques, en la descripció dels mitjans del prestador per a l'execució del contracte i en les condicions i característiques tècniques de les tasques a realitzar, és idoni que contingui la informació detallada dels treballadors necessa-

ris per a cada tasca a realitzar. Si el contracte està dividit en lots, s'ha de determinar igualment de forma concreta el personal necessari per a l'execució de cada un d'ells.

- En el plec de clàusules administratives particulars ha d'estar reflectida, de forma detallada, el pes dels costos laborals en el càlcul del valor estimat, en el pressupost base de la licitació i en l'estudi de la viabilitat econòmica i financera d'acord amb els salaris pactats en conveni col·lectiu d'aplicació (en la major part dels casos, el sectorial). També han d'aparèixer les penalitats associades a l'incompliment de les obligacions de subrogació.

Què pot fer l'Administració pública?

L'Administració pública, com a òrgan de contractació, ha de:

- Sol·licitar a l'empresa que presta el servei tota la informació respecte a la plantilla a subrogar: conveni col·lectiu d'aplicació, categoria, tipus de contracte, jornada, data d'antiguitat, finalització del contracte, salari brut de cada treballador i tots els pactes en vigor aplicables als treballadors a subrogar.
- Facilitar a les empreses licitadores de la subrogació la informació necessària per permetre l'avaluació dels costos laborals.
- Incloure en el plec de clàusules administratives particulars la retenció de la garantia definitiva al contractista sortint en cas de deute salarial o de quotes a la seguretat social.
- Incloure en el plec de clàusules administratives particulars les penalitats per l'incompliment de la subrogació per qualsevol de les parts.
- Incloure als plecs la informació sobre la subrogació de la plantilla, els costos laborals i el seu desglossament, el càlcul del valor estimat, el pressupost base de la licitació, l'estudi de la viabilitat econòmica i financera, el conveni col·lectiu d'aplicació i consideracions de tipus social i/o ocupació, per tal de garantir l'estabilitat, salaris i condicions laborals de la plantilla.
- Subrogar, en cas d'internalització o reversió de serveis públics, totes les persones que participaven en la prestació del contracte amb les mateixes condicions laborals.
- Recollir, quan l'objecte del contracte l'estigui prestant un centre especial de treball, la informació de les persones amb discapacitat que són objecte de subrogació.

Quines clàusules socials podem fer servir?

Condicions especials d'execució

- «És condició especial d'execució mantenir la plantilla de treballadors adscrits a l'execució del contracte sense que procedeixi suspensió o extinció dels contractes de treball excepte les suspensions o extincions conseqüència de la voluntat del treballador, d'acomiadaments disciplinaris, disconformitat de l'Administració o modificació del contracte per raons d'estabilitat pressupostària, i llevat que per circumstàncies sobre-

vingudes l'empresa es trobi en alguns dels supòsits previstos a l'article 51 de l'Estatut dels treballadors.»

- «Es valora amb fins a X punts el compromís del licitador amb la continuació de l'actual plantilla, amb les mateixes condicions laborals i el mateix tipus de contracte, excepte les suspensions o extincions conseqüència de la voluntat del treballador, d'acomiadaments disciplinaris, disconformitat de l'Administració o modificació del contracte per raons d'estabilitat pressupostària, i llevat que per circumstàncies sobrevingudes l'empresa es trobi en alguns dels supòsits previstos a l'article 51 de l'Estatut dels treballadors».
- «El contractista té l'obligació de respondre dels salaris impagats als treballadors afectats per subrogació, així com de les cotitzacions a la Seguretat Social meritades, encara en el cas que es resolgui el contracte i aquells siguin subrogats pel nou contractista, sense que en cap cas aquesta obligació correspongui a aquest últim».
- «Informació sobre les condicions de subrogació en contractes de treball.

Als efectes previstos a l'article 130 de la LCSP, es fa constar que l'empresa ..... és l'actual contractista del servei de ....., i que les condicions dels contractes laborals dels treballadors afectats són les que es relacionen tot seguit: (Aquesta informació també s'ha de posar en el plec de prescripcions tècniques, en l'apartat de mitjans humans.)

Conveni col·lectiu sectorial o d'aplicació: <Consignar el títol concret del conveni del personal a subrogar, número de codi i data de publicació>

Categoria professional	Tipus de contracte (codi)	Jornada / Hores setmanals	Antiguitat	Data de finalització del contracte	Salari brut anual	Altres pactes
1						
2						

- «El contractista sortint, a més de la informació recollida a l'article 130 de la Llei 9/2017, ha de facilitar la segregació per gènere de la informació, per evitar així casos de discriminació salarial per raó de sexe i lluitar contra la bretxa salarial entre dones i homes.»

Conveni col·lectiu sectorial o d'aplicació: <Consignar el títol concret del conveni del personal a subrogar, número de codi i data de publicació>

Categoria professional	Gènere	Tipus de contracte (codi)	Jornada / Hores setmanals	Antiguitat	Data de finalització del contracte	Salari brut anual	Altres pactes
1							
2							

3.8. Subcontractació

Què diu la llei?

La subcontractació pot ser una font de precarització de les condicions de treball si no s'estableixen uns mecanismes de control adequats. La contractació pública està molt regulada, però, a més, l'òrgan licitador ha d'assegurar-se que la subcontractació estigui limitada i que –en cas de produir-se– no serveixi per abaratir costos de mà d'obra i empitjorar les condicions de treball, sobretot amb l'aplicació de convenis col·lectius diferents del sectorial de referència.

En aquest sentit, en relació amb la subcontractació, la Llei 9/2017 estableix el següent:

Obligacions de l'òrgan de contractació en matèria de subcontractació

Principalment, tota la informació i les obligacions relatives a la subcontractació s'han d'estipular en el plec de clàusules administratives particulars. En el cas que es reservin parts del contracte a subcontractar amb empreses d'inserció o centres especials de treball, també s'ha d'incorporar la descripció de les tasques a realitzar i altres aspectes a tenir en compte en el plec de prescripcions tècniques.

En els anuncis de licitació de tots els contractes públics, l'òrgan de contractació ha d'informar sobre el valor i els percentatges dels contractes que es prevegi subcontractar a tercers (secció 6.14 de l'annex III).

De l'article 215 de la LCSP que regula la subcontractació de la contractació pública, se'n deriven les obligacions següents per a l'òrgan de contractació:

«1. En cap cas la limitació de la subcontractació no pot suposar que es produeixi una restricció efectiva de la competència, sense perjudici del que estableix la present Llei respecte als contractes de caràcter secret o reservat, o aquells l'execució dels quals s'hagi d'acompanyar de mesures de seguretat especials [...]

2.d. En els contractes de caràcter secret o reservat, o en aquells l'execució dels quals hagi d'anar acompanyada de mesures de seguretat especials d'acord amb disposicions legals o reglamentàries o quan ho exigeixi la protecció dels interessos essencials de la seguretat de l'Estat, la subcontractació requereix sempre autorització expressa de l'òrgan de contractació.»

Subcontractació en el contracte de concessió de serveis

En l'article 296 de la Llei 9/2017 s'estableix que només es poden subcontractar prestacions accessòries; per tant, la prestació principal del contracte ha de ser desenvolupada per l'empresa licitadora:

«En el contracte de concessió de serveis, la subcontractació només pot recaure sobre prestacions accessòries, i li és aplicable la regulació que estableixen els articles 215, 216 i 217 d'aquesta Llei».

Si el contracte possibilita la subcontractació, la solvència tècnica o professional de l'empresari es regula en l'article 90.1 de la Llei 9/2017:

«En els contractes de serveis [...] s'ha d'apreciar tenint en compte els seus coneixements tècnics, eficàcia, experiència i fiabilitat, cosa que s'ha d'acreditar, segons l'objecte del contracte, per un o diversos dels mitjans següents, a elecció de l'òrgan de contractació: [Entre d'altres], la indicació de la part del contracte que l'empresari té eventualment el propòsit de subcontractar».

Informes específics respecte dels subcontractistes

Respecte als informes específics sobre els procediments per a l'adjudicació dels contractes, l'article 336.1 de la Llei 9/2017 estableix:

«Els òrgans de contractació han de redactar un informe escrit sobre cada contracte d'obres, subministraments o serveis o acord marc, subjectes a regulació harmonitzada, així com cada vegada que estableixin un sistema dinàmic d'adquisició, que inclogui almenys el següent [...]:

d) El nom de l'adjudicatari i els motius pels quals s'ha triat la seva oferta, així com, si es coneix, la part del contracte o de l'acord marc que l'adjudicatari tingui previst subcontractar amb tercers; i, en cas que n'hi hagi, i si es coneixen en aquest moment, els noms dels subcontractistes del contractista principal.»

La subcontractació del contractista principal amb empreses que no compleixen les condicions laborals i econòmiques recollides en els convenis col·lectius sectorials pot donar lloc a una oferta anormalment baixa en els termes establerts en l'article 149.4 de la Llei 9/2017:

«Quan la mesa de contractació o, si no, l'òrgan de contractació, hagi identificat una o diverses ofertes incurses en presumpció d'anormalitat, ha de requerir al licitador o licitadors que les haguessin presentat donant-los termini suficient perquè justifiquin i desglossin raonada i detallada el baix nivell dels preus, o de costos, o qualsevol altre paràmetre segons el qual s'hagi definit l'anormalitat de l'oferta, mitjançant la presentació d'aquella informació i documents que resultin pertinents a aquests efectes.

[...] i, en particular, en el que es refereix als següents valors (entre d'altres):

d) El respecte d'obligacions que resultin aplicables en matèria mediambiental, social o laboral, i de subcontractació, i no és justificables preus per sota de mercat o que incompleixin el que estableix l'article 201.

[...] En tot cas, els òrgans de contractació han de rebutjar les ofertes si comproven que són anormalment baixes perquè vulneren la normativa sobre subcontractació o no compleixen les obligacions aplicables en matèria mediambiental, social o laboral, nacional o internacional, incloent l'incompliment dels convenis col·lectius sectorials vigents, en aplicació del que estableix l'article 201.»

Obligacions de l'empresa adjudicatària

Les condicions i normes de subcontractació en contractació pública es desenvolupen en l'article 215 de la Llei 9/2017:

«1. El contractista pot concertar amb tercers la realització parcial de la prestació amb subjecció al que disposin els plecs, llevat que, de conformitat amb el que estableixen les lletres d) i e) de l'apartat 2n d'aquest article, la prestació o una part d'aquesta l'hagi d'executar directament el primer.

2. La subscripció dels subcontractes està sotmesa al compliment dels requisits següents:

- a) Si així ho preveuen els plecs, els licitadors han d'indicar a l'oferta la part del contracte que tinguin previst subcontractar, assenyalant el seu import, i el nom o el perfil empresarial, definit per referència a les condicions de solvència professional o tècnica, dels subcontractistes als quals s'hagi d'encarregar la realització.
- b) En tot cas, el contractista ha de comunicar per escrit, després de l'adjudicació del contracte i, com a molt tard, quan iniciï l'execució d'aquest, a l'òrgan de contractació la intenció de celebrar els subcontractes, i ha d'assenyalar la part de la prestació que es pretén subcontractar i la identitat, les dades de contacte i el representant o representants legals del subcontractista, i ha de justificar suficientment l'aptitud d'aquest per executar-la per referència als elements tècnics i humans de què disposa i a la seva experiència, i ha d'acreditar que aquest no està incurs en prohibició de contractar d'acord amb l'article 71.

El contractista principal ha de notificar per escrit a l'òrgan de contractació qualsevol modificació que pateixi aquesta informació durant l'execució del contracte principal, i tota la informació necessària sobre els nous subcontractistes. [...]

- e) De conformitat amb el que estableix l'apartat 4 de l'article 75, en els contractes d'obres, els contractes de serveis o els serveis o treballs de col·locació o instal·lació en el context d'un contracte de subministrament, els òrgans de contractació poden establir en els plecs que determinades tasques crítiques no puguin ser objecte de subcontractació, les quals les ha d'executar directament el contractista principal. La determinació de les tasques crítiques ha de ser objecte de justificació en l'expedient de contractació.

3. La infracció de les condicions establertes en l'apartat anterior per procedir a la subcontractació, així com la falta d'acreditació de l'aptitud del subcontractista o de les circumstàncies determinants de la situació d'emergència o de les que fan urgent la subcontractació, té [...] les conseqüències següents, quan així s'hagi previst en els plecs:

- a) La imposició al contractista d'una penalitat de fins a un 50 per 100 de l'import del subcontracte.
- b) La resolució del contracte, sempre que es compleixin els requisits que estableix el segon paràgraf de la lletra f) de l'apartat 1 de l'article 211.

4. Els subcontractistes queden obligats només davant el contractista principal, que assumeix, per tant, la responsabilitat total de l'execució del contracte davant l'Administració, d'acord estrictament amb els plecs de clàusules administratives particulars o document descriptiu, i amb els termes del contracte, inclòs el compliment de les obligacions en matèria mediambiental, social o laboral a què es refereix l'article 201.
5. En cap cas el contractista pot concertar l'execució parcial del contracte amb persones inhabilitades per contractar d'acord amb l'ordenament jurídic o compreses en algun dels supòsits de l'article 71.
6. El contractista ha d'informar els representants dels treballadors de la subcontractació, d'acord amb la legislació laboral.»

Subcontractació en els contractes d'obres

Existeixen alguns sectors en els quals la subcontractació està limitada. Aquest és el cas, per exemple, de la construcció. L'article 26.1 del Conveni col·lectiu general del sector de la construcció¹⁵ ens remet a la Llei 32/2006, reguladora de la subcontractació en el sector:¹⁶

«Les empreses que subcontractin l'execució d'obres o serveis han de respondre en els termes establerts en l'article 42 de l'Estatut dels treballadors i en la Llei 32/2006, de 18 d'octubre, reguladora de la subcontractació en el sector de la construcció, tenint en compte que aquesta Llei és específica per al sector en aquests temes».

Recordem que el compliment dels convenis col·lectius sectorials és obligatori per part del contractista i exigible per l'òrgan licitador.

Per últim, cal recordar que, segons l'article 145 de la LCSP, una de les consideracions socials a valorar en l'adjudicació és «la subcontractació amb centres especials d'ocupació o empreses d'inserció» (art. 145.2 LCSP).

Què pot fer l'Administració pública?

L'Administració pública, com a òrgan de contractació, ha de:

- Incloure als plecs la legislació aplicable sobre subcontractació, inclòs el compliment de la normativa sectorial específica.
- Establir, a través de la mesa de contractació, mecanismes per evitar que la subcontractació suposi un incompliment dels convenis col·lectius sectorials i requerir la informació que sigui necessària per poder comprovar-ho.
- Delimitar clarament en els plecs les prestacions que poden ser subcontractades pel contractista principal, garantint que només pugui ser una subcontractació parcial o referida a prestacions accessòries del contracte.

15. <https://bit.ly/2ypAZ7c>

16. <https://bit.ly/2NwrH3Y>

- Controlar que en les ofertes aparegui clarament les parts que el contractista principal pretengui subcontractar. Controlar la referència de les condicions de solvència professional o tècnica, dels subcontractistes als quals es vagi a encomanar la seva realització de part del contracte.
- Comprovar les dades dels subcontractes, i l'aptitud d'aquest per executar la part del contracte i que no es troben en situació de prohibició per a contractar.
- Establir de manera justificada les tasques crítiques que no puguin ser objecte de subcontractació en els plecs dels contractes d'obres, els contractes de serveis o els serveis o treballs de col·locació o instal·lació en el context d'un contracte de subministrament.
- Establir en els plecs penalitats i causes de resolució com a conseqüència dels incompliments d'informació, certificació i comunicació en matèria de subcontractació del contractista principal.
- Exigir al contractista principal que justifiqui que ha informat la representació legal dels treballadors sobre la subcontractació.
- Exigir al contractista principal que controli l'execució del contracte per part del subcontractista, sobretot en matèria social i de condicions de treball, per garantir el compliment dels convenis col·lectius sectorials.

Quines clàusules socials podem fer servir?

Ofertes amb valors anormals o desproporcionats

- «L'òrgan de contractació ha de rebutjar les ofertes incurses en presumpció d'anormalitat si es basen en hipòtesis o pràctiques inadequades des d'una perspectiva tècnica, econòmica o jurídica. Així mateix, ha de rebutjar les ofertes si comprova que són anormalment baixes perquè vulnereu la normativa sobre subcontractació o no compleixen les obligacions aplicables en matèria mediambiental, social o laboral, nacional o internacional, inclòs l'incompliment dels convenis col·lectius sectorials vigents, en aplicació del que estableix l'article 201 de la LCSP.»

Condicions especials d'execució

- «L'empresa contractista, si decideix subcontractar part de les prestacions que conformen l'objecte del contracte, ho ha de fer amb empreses d'inserció, centres especials de treball o entitats sense ànim de lucre que treballin per a la integració de dones amb risc d'exclusió social, sempre que sigui possible per la naturalesa de les prestacions.»
- «El contractista principal ha d'informar periòdicament a l'òrgan licitador del compliment del subcontractista de les condicions salarials i les condicions generals de convenis col·lectius sectorials dels treballadors adscrits a l'execució del servei.»
- «Qualsevol contractació o subcontractació dels serveis o treballs objecte del contracte ha de respectar, com a mínim, i en tot moment, el nivell salarial i les condicions generals establertes en el conveni col·lectiu sectorial corresponent a l'àmbit d'activitat del treballador adscrit al servei, sense perjudici que aquestes condicions puguin

ser millorades en el conveni col·lectiu d'empresa que pugui resultar d'aplicació, o les condicions *ad personam* que corresponguin individualment als treballadors. No es pot produir la inaplicació del conveni en virtut del que disposen els articles 82 i 41 de l'Estatut dels treballadors, excepte en els casos d'acord entre la representació dels treballadors i la representació de l'empresa.»

- «Totes les condicions especials d'execució s'han d'exigir igualment a tots els subcontractistes que participin en l'execució del contracte, de conformitat amb l'article 202.4 de la LCSP.»

Criteris d'adjudicació

- «La subcontractació amb centres especials d'ocupació, empreses d'inserció i entitats d'ocupació protegida (entitats sense ànim de lucre que desenvolupin programes d'ocupació protegida i tinguin per objectius la integració sociolaboral de persones en situació o risc d'exclusió social) es pot valorar amb fins a X % sobre el total de l'oferta, sempre que sigui en un percentatge superior a l'establert com a obligació en les condicions d'execució del contracte, sempre que els licitadors que es comprometin a subcontractar un percentatge del preu d'adjudicació del contracte a través d'empreses d'inserció i centres especials d'ocupació, i sempre que sigui en un percentatge superior a l'establert com a obligació en les condicions d'execució del contracte».

Incompliments i compliments defectuosos

- «La infracció de les condicions establertes en la clàusula relativa a la subcontractació de la part general del present plec i en l'article 215 de la LCSP, així com la falta d'acreditació de l'aptitud de l'empresa subcontractista o de les circumstàncies determinants de la situació d'emergència o de les que fan urgent la subcontractació, té com a conseqüència, entre d'altres, i en funció de la repercussió en l'execució del contracte, la imposició a l'empresa contractista d'una penalitat de fins a un 50 per 100 de l'import del subcontracte».

Subcontractació

- «En cas de subcontractació, l'empresa o empreses adjudicatàries han de subcontractar la prestació accessòria X amb:
  - Persones en situació d'exclusió social o en greu risc d'arribar-hi que estiguin desocupades i tinguin dificultats importants per integrar-se en el mercat de treball ordinari i que estiguin incloses en algun dels col·lectius següents: .....
  - Empreses que tinguin contractades persones en situació d'exclusió social o en greu risc d'arribar-hi, persones que en el moment de contractar-les fossin aturades de llarga durada, que tinguin dificultats importants per integrar-se en el mercat de treball ordinari i que estiguin incloses en algun dels col·lectius següents: .....

- «L'empresa contractista pot concertar amb altres empreses la realització parcial de la prestació objecte d'aquest contracte, d'acord amb el que preveu el plec de licitació.»
- «Les empreses licitadores han d'indicar en les seves ofertes la part del contracte que tinguin previst subcontractar, assenyalant el seu import i el nom o el perfil professional –definit per referència a les condicions de solvència professional o tècnica dels subcontractistes a qui l'encarreguin. En aquest cas, la intenció de subscriure subcontractes s'ha d'indicar en el DEUC i s'ha de presentar un DEUC separat per cadascuna de les empreses que es té previst subcontractar.»
- «En el cas que les empreses contractistes vulguin subscriure contractes que no s'ajustin a allò indicat en l'oferta, aquests no es podran subscriure fins que transcorrin vint dies des que s'hagi cursat la notificació a l'òrgan de contractació i s'hagin aportat les justificacions a què es refereix el paràgraf següent, llevat que s'autoritzi expressament amb anterioritat o que es donés una situació justificada d'emergència o que exigís l'adopció de mesures urgents, excepte si l'Administració notifica dins d'aquest termini la seva oposició.»
- «L'empresa contractista ha de comunicar per escrit, després de l'adjudicació del contracte i, com a molt tard, quan iniciï l'execució, a l'òrgan de contractació la intenció de subscriure subcontractes. Ha d'indicar la part de la prestació que pretén subcontractar i la identitat, les dades de contacte i el representant o representants legals de l'empresa subcontractista. També ha de justificar suficientment l'aptitud d'aquesta per executar-la per referència als elements tècnics i humans de què disposa i a la seva experiència, i acreditar que no es troba incursa en prohibició de contractar.»
- «L'empresa contractista ha de notificar per escrit a l'òrgan de contractació qualsevol modificació que pateixi aquesta informació durant l'execució del contracte, i tota la informació necessària sobre els nous subcontractes. La subscripció de subcontractes està sotmesa al compliment dels requisits i circumstàncies regulats en l'article 215 de la LCSP.»
- «En els contractes d'obres, les empreses contractades o subcontractades per la principal han d'estar limitades i regulades per la Llei 32/2006, de 18 d'octubre, reguladora de la subcontractació al sector de la construcció.»

Infraccions per incompliment en matèria de subcontractació

- «La infracció de les condicions establertes en aquesta clàusula i en l'article 215 de la LCSP per procedir a la subcontractació, així com la falta d'acreditació de l'aptitud de l'empresa subcontractista o de les circumstàncies determinants de la situació d'emergència o de les que fan urgent la subcontractació, té, entre d'altres, i en funció de la repercussió en l'execució del contracte, les conseqüències següents:
  - a) La imposició a l'empresa contractista d'una penalitat de fins a un 50 per 100 de l'import del subcontracte.
  - b) La resolució del contracte, sempre que es compleixin els requisits que estableix el segon paràgraf de l'article 211.1.f) de la LCSP.»

Obligacions de l'empresa contractista principal respecte de la subcontractista

- «Les empreses subcontractistes i subministradores queden obligades només davant l'empresa contractista principal, qui assumirà, per tant, la responsabilitat total de l'execució del contracte davant l'Administració, de conformitat amb aquest plec i amb els termes del contracte, inclòs el compliment de les obligacions en matèria mediambiental, social o laboral a què es refereix aquest plec. El coneixement que l'Administració tingui dels contractes subscrits o l'autorització que atorgui no alteren la responsabilitat exclusiva del contractista principal.»
- «Les empreses subcontractistes no tenen acció directa davant de l'Administració contractant per les obligacions concretes amb elles per l'empresa contractista, com a conseqüència de l'execució del contracte principal i dels subcontractes».

Prohibicions per subcontractar

- «En cap cas l'empresa o empreses contractistes poden concertar l'execució parcial del contracte amb persones inhabilitades per contractar d'acord amb l'ordenament jurídic o incurses en alguna de les causes de prohibició de contractar previstes en l'article 71 de la LCSP.»

Obligacions de l'empresa contractista principal amb la representació legal dels treballadors

- «L'empresa contractista ha d'informar a qui exerceix la representació dels treballadors de la subcontractació, d'acord amb la legislació laboral.»

Pagament de les empreses subcontractistes

- «El pagament a les empreses subcontractistes i a les empreses subministradores es regeix pels articles 216 i 217 de la LCSP.
- «Quan l'import de subcontractació sigui igual o superior al 30 % del preu del contracte, l'Administració ha de comprovar el compliment estricte de pagament a les empreses subcontractistes i a les empreses subministradores per part de l'empresa contractista.»
A aquests efectes, l'empresa contractista ha d'aportar, quan se li sol·liciti, una relació detallada de les empreses subcontractistes o empreses subministradores amb especificació de les condicions relacionades amb el termini de pagament i ha de presentar el justificant de compliment del pagament en termini.
Aquestes obligacions tenen la consideració de condició especial d'execució, de manera que el seu incompliment pot comportar la imposició de les penalitats que es preveuen al capítol cinquè de la part específica d'aquest plec, responenent la garantia definitiva d'aquestes penalitats.

4. Compromís amb la societat

4.1. Reversió de serveis públics

Què diu la llei?

El marc legal és complex: en tots els processos de reversió de serveis públics, les administracions públiques han de respectar la normativa laboral, però sense deixar de costat la seva inevitable submissió al dret administratiu –qüestió que en determinades situacions genera friccions.

La Llei 9/2017 regula de forma més restrictiva que l'anterior RD legislatiu 3/2011 les possibilitats d'internalitzar serveis públics. A més de mantenir la penalització que els efectes del possible rescat tenen sobre l'entitat que rescata (similar a una expropiació), inclou un nou requisit de caràcter econòmic per executar el rescat: l'Administració ha de demostrar que la gestió directa és més eficaç i eficient que la concessió administrativa, a diferència de l'anterior normativa.

A més, la llei no determina com s'acredita l'eficàcia i eficiència ni davant de qui. En qualsevol cas, el que és clar és que s'exigeix a les administracions més control sobre les concessions administratives si posteriorment volen recuperar-ne la gestió directa. D'aquesta manera tenen més dades per acreditar la millora d'eficàcia i d'eficiència, encara que això no evita que el contractista pugui interposar recurs contra la decisió del rescat.

Aquesta circumstància impedeix un tractament únic i homogeni de la matèria, per a la qual cosa cal fer una anàlisi particular i específica per a cada cas concret, perquè les realitats poden ser molt diverses i requereixen un tractament legal i sindical diferent.

El procediment en cas de segrest o intervenció de l'Administració pública en obres

Aquest procediment és complex, està molt taxat i té caràcter temporal per a supòsits molt específics. Així, l'Administració pot segrestar o intervenir en la concessió, amb prèvia audiència del concessionari, segons l'apartat 1 de l'article 263 de la Llei 9/2027:

«[...] En els casos en què el concessionari no pugui fer front, temporalment i amb greu dany social, a l'explotació de l'obra per causes alienes a ell o incorri en un incompliment greu de les seves obligacions que posi en perill l'explotació. L'acord de l'òrgan de contractació ha de ser notificat al concessionari i si aquest, dins del termini que se li hagi fixat, no corregeix la deficiència, s'ha d'executar el segrest o in-

tervenció. Així mateix, es pot acordar el segrest o intervenció en els altres casos recollits en aquesta Llei amb els efectes que s'hi preveuen».

Una vegada efectuat el segrest o la intervenció (article 263.2 de la Llei 9/2017):

«[...] Correspon a l'òrgan de contractació l'explotació directa de l'obra pública i la percepció de la contraprestació establerta, i pot utilitzar el mateix personal i material del concessionari. L'òrgan de contractació ha de designar un o diversos intervingents que substitueixin plenament o parcialment el personal directiu de l'empresa concessionària. L'explotació de l'obra objecte de segrest o intervenció s'ha d'efectuar per compte i risc del concessionari, a qui es retornarà, quan aquell finalitzi, amb el saldo que resulti després de satisfer totes les despeses, inclosos els honoraris dels intervingents, i deduir, si s'escau, la quantia de les penalitats imposades».

A priori, el segrest o la intervenció és temporal, segons el que recull l'apartat 3 de l'article 263 de la Llei 9/2017:

«El segrest o intervenció té caràcter temporal i la seva durada és la que determini l'òrgan de contractació sense que pugui excedir, incloses les possibles pròrrogues, els tres anys. L'òrgan de contractació ha d'acordar d'ofici o a petició del concessionari el cessament del segrest o intervenció quan sigui acreditada la desaparició de les causes que l'hagin motivat i el concessionari justifiqui estar en condicions de prosseguir l'explotació normal de l'obra. Transcorregut el termini fixat per al segrest o intervenció sense que el concessionari hagi garantit l'assumpció completa de les seves obligacions, l'òrgan de contractació ha de resoldre el contracte de concessió.»

No estem davant del supòsit d'un servei sinó d'una obra pública; per tant, la «intervenció» de l'Administració pública no és realment una remunicipalització, ja que té un caràcter temporal i, més enllà dels 3 anys de termini del procediment, l'execució de les obres té un termini de finalització. Però convé recordar que l'article 293 de la Llei 9/2017, de segrest i intervenció de serveis públics, es regeix pels mateixos termes que estableix l'article 263.

Reversió del servei per finalització del termini de la concessió o incompliment del concessionari

La reversió per finalització del termini és el més eficaç per fer la remunicipalització, ja que l'Administració pública pot optar per assumir el servei una vegada finalitzada la concessió en els termes establerts en l'article 291 de la Llei 9/2017.

«1. Finalitzat el termini de la concessió, el servei ha de revertir a l'Administració, i el contractista ha de lliurar les obres i instal·lacions a què estigui obligat d'acord amb el contracte i en l'estat de conservació i funcionament adequats.

2. Durant un període prudencial anterior a la reversió, que s'ha de fixar en el plec, l'òrgan competent de l'Administració ha d'adoptar les disposicions encaminades a garantir que el lliurament dels béns es verifiqui en les condicions convingudes.
3. Els béns afectes a la concessió que hagin de revertir a l'Administració en virtut del que estableix aquest article no poden ser objecte d'embargament.»

En aquest article es parla de què passa amb els béns, les obres i les instal·lacions, però no què succeeix amb els treballadors que presten el servei, la qual cosa genera incertesa en el personal a mesura que s'aproxima el terme de finalització del contracte.

El procediment en cas de segrest o intervenció de l'Administració pública en obres es repeteix en el cas d'incompliment per pertorbació greu en els contractes de serveis establerta en l'article 293 de la LCSP. Per tant, en aquest cas, no té per què produir-se la reversió del servei públic, sinó la prestació temporal del servei per part de l'Administració fins que s'esmeni el problema, com a màxim durant 3 anys.

«1. Quan el contracte recaigui sobre un servei públic, si per causes alienes al concessionari o bé per l'incompliment per part d'aquest es deriva una pertorbació greu i no reparable per altres mitjans en el servei, l'Administració en pot acordar el segrest o la intervenció en els termes que estableix l'article 263. En tot cas, el concessionari ha d'abonar a l'Administració els danys i perjudicis que efectivament li hagi ocasionat.» (art. 293 LCSP)

«2. [...] Als contractes de concessió d'obres i concessió de serveis els són aplicables les causes de resolució que estableixen els articles 279 i 294 per a cadascun. No obstant això, el rescat de l'obra o el servei, la supressió de la seva explotació i el segrest o la intervenció d'aquests, l'han d'acordar el departament ministerial o l'òrgan de l'Administració autonòmica o local al qual estigui adscrita o correspongui la tutela del poder adjudicador.» (art. 319 LCSP)

Rescat, internalització i subrogació de la plantilla

El rescat d'una concessió a la Llei 9/2017 es preveu com a causa de resolució, i es regula en l'article 294.c:

«El rescat del servei per l'Administració per gestionar-lo directament per raons d'interès públic. El rescat de la concessió requereix, a més, que s'acrediti que la gestió directa esmentada és més eficaç i eficient que la concessional.»

En aquest cas, sí que estem davant d'una voluntat inequívoca per part de l'Administració de retornar aquest servei públic per prestar-lo de forma directa –sobre la base d'un interès públic. Com veiem, aquesta tendència va fer que el seu ús es limités o s'entorpis obeint també a un clar interès polític dels qui van redactar la nova llei. Per això s'afegeix

un requisit bastant obert i indeterminat: l'acreditació que aquesta gestió directa és més eficaç i eficient que la concessional sense dir com ni davant de qui s'ha d'acreditar.

En l'article 295.4 de la Llei 9/2017 s'estipula que:

«[...] en els casos en què la resolució del contracte es produeixi per causes imputables a l'Administració, sense perjudici del que disposa l'apartat 1 d'aquest article [el qual estableix la fórmula per calcular la indemnització i quan fer-ho], l'Administració ha d'indemnitzar el contractista dels danys i perjudicis que se li irroguin, inclosos els beneficis futurs que deixi de percebre, quantificats d'acord amb el que estableix la lletra a) de l'apartat 3 de l'article 280 i amb la pèrdua del valor de les obres i instal·lacions que no hagin de revertir a aquella, tenint en compte el seu grau d'amortització.»

Aquí la llei mostra l'ambigüitat respecte al destí dels treballadors en el servei rescatat, ja que, d'una banda, en l'article 130.3 de la Llei 9/2017 estableix que:

«En cas que una administració pública decideixi prestar directament un servei que fins a la data prestava un operador econòmic, està obligada a la subrogació del personal que el prestava si així ho estableix una norma legal, un conveni col·lectiu o un acord de negociació col·lectiva d'eficàcia general.»

D'altra banda, l'article 308.2 de la mateixa llei estableix que:

«[...] En cap cas l'entitat contractant pot instrumentar la contractació de personal a través del contracte de serveis, inclosos els que per raó de la quantia es tramitin com a contractes menors. En extingir-se els contractes de serveis, no es pot produir en cap cas la consolidació de les persones que hagin efectuat els treballs objecte del contracte com a personal de l'entitat contractant. [...]».

A més, la Llei 3/2017, de 27 de juny, de pressupostos generals de l'Estat per a l'any 2017, en la disposició addicional vint-i-sisena (ara derogada per la sentència 122/2018, de 31 d'octubre, del Tribunal Constitucional) disposa les limitacions a la incorporació de personal laboral al sector públic:

«U. Amb efectes des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei i vigència indefinida, les administracions públiques [...] no poden considerar com empleats públics del seu article 8, ni poden incorporar en l'esmentada condició en una administració pública o en una entitat de dret públic:

- a) Als treballadors dels contractistes de concessions d'obres o de serveis públics o de qualsevol altre contracte adjudicat per les administracions públiques previstes a l'article 2.3 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic, quan els contractes s'extingeixin pel seu compliment, per resolució, inclòs

el rescat, o si s'adopta el segrest o intervenció del servei conforme a la legislació de contractes del sector públic que els resultés aplicable.»

Si bé la Llei 3/2017 és prèvia a la Llei 9/2017, establia aquesta limitació amb vigència indefinida. Per tant, pretenia que les persones que provinguessin de les reversions de serveis públics no tinguessin la consideració d'empleats públics, tret que, com diu l'apartat dos de la mateixa disposició addicional:

«Dos. En aquells supòsits en què, excepcionalment, en compliment d'una sentència judicial, o prèvia tramitació d'un procediment que garanteixi els principis constitucionals d'igualtat, mèrit i capacitat, el personal referit en l'apartat 1.a) anterior sigui incorporat a societats mercantils públiques, les incorporacions que es produeixin d'acord amb el que preveu aquest apartat, no es comptabilitzen com a personal de nou ingrés del còmput de la taxa de reposició d'efectius.»

Abans de la Llei 3/2017 i amb posterioritat a la STC 122/2018, en el cas que es doni la reversió del servei públic, els treballadors –en no poder-se consolidar com a personal de l'Administració– passen, en la majoria de casos, a definir-se jurídicament com a personal indefinit no fix, o al servei de l'ens públic local en qüestió –si són treballadors fixos de l'empresa anterior–, i es mantenen en el seu lloc de treball només fins que la plaça es cobreixi pel procediment reglamentari o s'amortitzi (Sentència del Tribunal Superior de Justícia, sala social de Castella-la Manxa, 1 juny 2010 (Rec. 106/2010) i 9 juny 2010 (Rec. 176/2010)). És a dir, en un procés de concurs o oposició on es compleixin els principis d'igualtat, mèrit i capacitat per accedir a ser empleat públic.

L'estatus derivat d'aquesta integració implica el manteniment de les condicions d'origen, i la mobilitat queda circumscrita per qualsevol via –ascensos, trasllats, etc.– a la unitat productiva que guardi identitat amb l'entitat absorbida, fusionada o extingida. La seva categoria i la seva ocupació no poden variar, o queden vinculades a la plaça ocupada.

Podria interpretar-se que la prohibició de «no consolidació» com a empleat públic té el sentit lògic d'excloure l'accés a aquesta condició fora dels procediments establerts per a això en el dret administratiu, però no el d'exclusió de la condició de personal públic, de conformitat amb el que disposa l'article 44 de l'ET i la Directiva 2001/23, ratificada pel TJUE (STJUE de 19 d'octubre de 2017, C-200/16, Securitas).

La STC 122/2018 obeeix un recurs d'inconstitucionalitat presentat per cinquanta diputats del Grup Parlamentari Confederal d'Units Podem – En Comú Podem – En Marea al Congrés dels Diputats contra les disposicions addicionals vintena sisena, apartat un, a) i b); i trentena quarta, apartat dos, en l'incís «ni a personal d'empreses que al seu torn tinguin un contracte administratiu amb l'Administració respectiva», de la Llei 3/2017, de 27 de juny, de pressupostos generals de l'Estat per a l'any 2017. El recurs fon la inconstitucionalitat de les disposicions impugnades en la vulneració dels articles 66.2

i 134.2 CE, en tractar-se d'una regulació aliena al contingut propi de les lleis de pressupostos, en relació amb l'article 9.3 CE (principi de seguretat jurídica).

Després del pronunciament del TC sobre les disposicions addicionals de la Llei 3/2017 (LPGE), ja no hi ha cap impediment perquè, en els processos de reversió en els quals sigui aplicable el contingut de l'article 44 de l'ET, els treballadors siguin qualificats d'«indefinitos no fixos». Pel que fa a la seva possible qualificació sense necessitat de resolució judicial, s'ha de tenir en compte que la LPGE18 inclou una nova disposició addicional quarantasetena amb un contingut idèntic a la trenta-quatre. Encara que també ha de ser qualificada d'inconstitucional, sembla que hauria d'esperar-se que ho declari el TC.

Es reactiva la controvèrsia existent respecte a aquesta qüestió. Cal recordar que els posicionaments judicials no eren pacífics. Així, la STSJ / CA Catalunya 19 febrer 2014 (rec. 170/2013) defensa que el reconeixement de la condició d'indefinit no fix ha de ser únicament judicial (*obiter dicta*), i la SAN 10 febrer 2016 (rec. 335/2015) sosté el contrari. Amb relació a la qualificació jurídica dels treballadors cedits en aquestes circumstàncies, la interpretació del TC no impedeix que un sector de la doctrina (laboral i administrativa) i de la jurisdicció administrativa pugui seguir defensant altres plantejaments com «personal subrogat» o «personal amb manteniment de la classe de contracte que tenia amb anterioritat a la cessió» (de durada indefinida, fixa o temporal) però amb «plaça a extingir», com la STSJ / CA Aragó 19 març 2018 (rec. 214/2015).

Què pot fer l'Administració pública?

L'Administració pública, com a òrgan de contractació, ha de:

- Fer una anàlisi sobre quins són els serveis públics que tenen un interès general públic i que són susceptibles de revertir-los per ser executats directament.
- Analitzar molt bé qualsevol servei públic abans d'optar a licitar-ho públicament i valorar si la prestació directa és més adequada.
- Fer control i seguiment dels contractes públics per conèixer en quines condicions s'estan executant.
- Analitzar de forma objectiva si és possible desenvolupar el contracte amb més eficàcia i eficiència mitjançant l'execució directa –una vegada fet el seguiment i control del contracte públic.
- Garantir, en els processos de reversió de serveis públics, el manteniment dels llocs de treball i de les condicions de treball igual que si es tractés d'una subrogació, i equiparar les condicions a les dels empleats públics en el cas que siguin inferiors.
- Impulsar mesures que garanteixin les condicions laborals dels treballadors de l'empresa contractista que es remunicipalitza.
- Prendre les mesures adequades per consolidar les persones subrogades perquè tinguin una consideració similar als empleats públics.

Quines clàusules socials podem fer servir?

En aquest àmbit, difícilment es poden establir clàusules socials en relació amb la internalització o segrest d'un servei. Només es pot produir en casos en què el contractista presti el servei de manera deficient o incompleixi les obligacions essencials del contracte.

- «Les causes d'internalització i segrest del contracte públic són.»
- «Són objecte de penalitats i resolució del contracte i causa de la seva internalització .....»
- Per revertir la prestació del servei públic i internalitzar-la, l'empresa contractista ha d'incórrer en .....
- Per comprovar que el contracte públic s'està prestant de manera eficient i eficaç, el contractista ha d'aportar amb una periodicitat ..... informació relativa a .....

4.2. Ètica i transparència

Què diu la llei?

Ètica

L'article 145.2 de la LCSP recull, entre els criteris d'adjudicació qualitativs socials relacionats amb la millor relació qualitat-preu, els ètics, la responsabilitat social o el comerç just:

«La millor relació qualitat-preu s'ha d'avaluar d'acord amb criteris econòmics i qualitativs.

Els criteris qualitativs que estableixi l'òrgan de contractació per avaluar la millor relació qualitat-preu poden incloure aspectes mediambientals o socials, vinculats a l'objecte del contracte com estableix l'apartat 6 d'aquest article, que poden ser, entre d'altres, els següents:

1r [...] Les característiques socials del contracte es refereixen, entre d'altres, [...] a l'aplicació de criteris ètics i de responsabilitat social a la prestació contractual; o els criteris referits al subministrament o a la utilització de productes basats en un comerç equitatiu durant l'execució del contracte.»

És molt important tenir en compte que avui dia les empreses operen en un mercat globalitzat, on es relacionen amb múltiples proveïdors internacionalment. Per tant, l'òrgan licitador pot establir com a condició d'adjudicació que es treballi amb productes o subministraments elaborats en empreses que respectin els drets laborals i els acords internacionals en matèria de drets humans.

Dins de les condicions especials d'execució, l'article 202.2 de la Llei 9/2017 també recull les condicions socials, ètiques i mediambientals. En aquest cas cal fer una interpretació àmplia del seu contingut, que parla constantment de condicions socials vinculades a la qualitat en l'ocupació i el compliment de les convencions fonamentals de les Nacions Unides i de l'Organització Internacional del Treball al llarg de tota la cadena de subministrament.

«Les consideracions de tipus social o relatives a l'ocupació es poden introduir, entre d'altres, amb alguna de les finalitats següents: fer efectius els drets reconeguts en la Convenció de les Nacions Unides, [...] altres finalitats que s'estableixin amb referència a l'estratègia coordinada per a l'ocupació, definida a l'article 145 del Tractat de funcionament de la Unió Europea; o garantir el respecte als drets laborals bàsics al llarg de la cadena de producció mitjançant l'exigència del compliment de les convencions fonamentals de l'Organització Internacional del Treball, incloses aquelles consideracions que cerquin afavorir els petits productors de països en desenvolupament, amb els quals es mantenen relacions comercials que els són favorables com ara el pagament d'un preu mínim i una prima als productors o una transparència i traçabilitat més grans de tota la cadena comercial.»

Transparència

Els processos de contractació pública han de garantir la màxima transparència en tot el procediment, des de la publicitat del contracte fins a la presentació de les ofertes, la negociació i el procés d'adjudicació sobre la base de criteris objectius que evitin la discriminació entre els diferents licitadors que hi participin.

A més, perquè la negociació col·lectiva no estigui limitada a unes poques empreses, la LCSP introdueix la divisió del contracte en lots que tinguin entitat pròpia per afavorir la participació de les petites i mitjanes empreses.

Una altra mesura de transparència i que afavoreix la lliure concurrència de licitadors és la reducció de l'import perquè es considerin contractes menors. El seu valor estimat inferior ha passat de 18.000 a 15.000 euros quan es tracta de contractes de servei. En el cas d'obres ha passat de 50.000 a 40.000 euros. Els contractes que no arribin a aquest import poden adjudicar-se directament a qualsevol empresari amb capacitat d'obrar i que compti amb l'habilitació professional necessària per realitzar la prestació (article 118 de la LCSP).

En l'apartat II del preàmbul ja apareix la transparència com a principal objectiu de la Llei 9/2017:

«Els objectius que inspiren la regulació que conté aquesta Llei són, en primer lloc, aconseguir més transparència en la contractació pública i, en segon lloc, aconseguir una millor relació qualitat-preu.»

La mateixa LCSP reconeix en l'apartat V del preàmbul que, a més de les mesures anti-frau i anticorrupció, era necessari substituir procediments com els procediments negociats sense publicitat per raó de quantia per uns altres com el procediment obert simplificat per augmentar la transparència.

«Independentment de les normes que han de facilitar la lluita contra el frau i la corrupció, s'inclouen noves normes tendents al foment de la transparència en els contractes. Així, s'ha d'esmentar, entre altres qüestions, la introducció d'una novetat significativa: la supressió del supòsit d'aplicació del procediment negociat sense publicitat per raó de quantia.

Aquest procediment, molt utilitzat en la pràctica, era molt àgil però tenia un dèficit de transparència, ja que no tenia publicitat, i corria el risc de generar desigualtats entre licitadors. Per pal·liar aquestes deficiències, la Llei crea un nou procediment d'adjudicació, el denominat procediment obert simplificat.»

El primer article del capítol 1 de la Llei 9/2017 ja cita la transparència dels procediments i la integritat de la contractació del sector públic com a principis rectors de tota la contractació. A continuació mostrem els principals articles de la llei que donen suport a aquests principis. Els principis ètics també entren en joc, sobretot a través de les clàusules socials i mediambientals, generalment vinculades als criteris d'adjudicació i a les seves obligacions especials d'execució.

«Aquesta Llei té per objecte regular la contractació del sector públic, a fi de garantir que s'ajusti als principis de llibertat d'accés a les licitacions, publicitat i transparència dels procediments, [...] i el principi d'integritat, una utilització eficient dels fons destinats a la realització d'obres, l'adquisició de béns i la contractació de serveis mitjançant l'exigència de la definició prèvia de les necessitats que s'han de satisfer, la salvaguarda de la lliure competència i la selecció de l'oferta econòmicament més avantatjosa.»

Principis d'igualtat, transparència i lliure competència

També cal destacar que la Llei 9/2017 es refereix als principis d'igualtat, transparència i lliure competència en l'article 132:

«1. Els òrgans de contractació han de donar als licitadors i candidats un tractament igualitari i no discriminatori i han d'ajustar la seva actuació als principis de transparència i proporcionalitat. [...]

2. La contractació no s'ha de concebre amb la intenció d'eludir els requisits de publicitat o els relatius al procediment d'adjudicació que correspongui, ni de restringir artificialment la competència, afavorint o perjudicant indegudament determinats empresaris.

3. Els òrgans de contractació han de vetllar en tot el procediment d'adjudicació per la salvaguarda de la lliure competència. Així, tant aquests com la Junta Consultiva de Contractació Pública de l'Estat o, si s'escau, els òrgans consultius o equivalents en matèria de contractació pública de les comunitats autònomes, i els òrgans competents per resoldre el recurs especial a què es refereix l'article 44 d'aquesta Llei, han de notificar a la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència o, si s'escau, a les autoritats autonòmiques de competència, qualsevol fet del qual tinguin coneixement en l'exercici de les seves funcions que pugui constituir una infracció de la legislació de defensa de la competència. En particular, han de comunicar qualsevol indici d'acord, decisió o recomanació col·lectiva, o pràctica concertada o conscientment paral·lela entre els licitadors, que tingui per objecte, produeixi o pugui produir l'efecte d'impedir, restringir o falsejar la competència en el procés de contractació.»

Per tant, atribueix la funció de vigilància en matèria de competència a la Junta Consultiva de Contractació Administrativa de Catalunya i al Tribunal Català de Contractes del Sector Públic.

Canvis de la llei en els requisits i regulació relativa a la publicitat, al perfil del contractant i a la informació

Un dels principals canvis de la llei té a veure amb els requisits i la regulació relativa al perfil del contractant, i que incrementa el contingut de la informació que s'ha de publicar. Aquesta informació s'ha de publicar a través d'internet a fi d'assegurar-ne la transparència i l'accés públic, sense perjudici de la utilització d'altres mitjans de publicitat addicionals. Així ho regula l'article 63 de la Llei 9/2017 amb relació al perfil del contractant:

«1. Els òrgans de contractació han de difondre exclusivament a través d'Internet el seu perfil de contractant, com a element que agrupa la informació i els documents relatius a la seva activitat contractual per tal d'assegurar la transparència i l'accés públic a aquests. La forma d'accés al perfil de contractant s'ha de fer constar en els plecs i els documents equivalents, així com en els anuncis de licitació en tots els casos. La difusió del perfil de contractant no obsta la utilització d'altres mitjans de publicitat addicionals en els casos en què així s'estableixi.

L'accés a la informació del perfil de contractant és lliure i no requereix identificació prèvia. No obstant això, la identificació es pot requerir per accedir a serveis personalitzats associats al contingut del perfil de contractant com ara subscripcions, enviament d'alertes, comunicacions electròniques i enviament d'ofertes, entre d'altres. Tota la informació que contenen els perfils de contractant s'ha de publicar en formats oberts i reutilitzables, i ha de continuar accessible al públic durant un període de temps no inferior a 5 anys, sense perjudici que es permeti l'accés a expedients anteriors davant de sol·licituds d'informació.»

Les dades i informació que no poden ser publicades apareixen en l'article 154.7 de la Llei 9/2017, i ha d'estar justificat degudament en l'expedient.

Registre de contractes del sector públic

El Registre de contractes del sector públic constitueix el sistema oficial central d'informació sobre la contractació pública i és un mecanisme de transparència regulat a l'article 346 de la Llei 9/2017:

«5. El Registre de contractes del sector públic ha de facilitar de manera telemàtica l'accés a les seves dades als òrgans de les administracions públiques que les requereixin per exercir les seves competències atribuïdes legalment.

Així mateix, de conformitat amb el que estableix la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, i amb les limitacions que imposen les normes sobre protecció de dades de caràcter personal, ha de facilitar l'accés públic a les dades que no tinguin el caràcter de confidencials i que no s'hagin publicat prèviament de manera telemàtica i a través d'Internet.»

Procediments amb negociació: caracterització i delimitació de la matèria objecte de negociació per afavorir la transparència

Pel que fa a la caracterització i delimitació de la matèria objecte de negociació que ha d'aparèixer al plec, l'article 166.2 de la LCSP estableix:

«El plec de clàusules administratives particulars ha de determinar els aspectes econòmics i tècnics que, si s'escau, hagin de ser objecte de negociació amb les empreses; la descripció de les necessitats dels òrgans de contractació i de les característiques exigides per als subministraments, les obres o els serveis que s'hagin de contractar; el procediment que s'ha de seguir per negociar, que en tot moment ha de garantir la màxima transparència de la negociació, la seva publicitat i la no-discriminació entre els licitadors que hi participin; els elements de la prestació objecte del contracte que constitueixen els requisits mínims que han de complir totes les ofertes; els criteris d'adjudicació. [...]»

Limitació del procediment negociat sense publicitat

És important destacar que els procediments negociats sense publicitat estan molt limitats en la LCSP. A tall d'exemple, podem destacar l'Informe 3/2019, de 13 de març, de la Junta Consultiva de Contractació Administrativa de la Generalitat de Catalunya (Comissió Permanent),¹⁷ que a les conclusions diu:

---

17. Informe 3/2019, de 13 de març, de la Junta Consultiva de Contractació Administrativa de la Generalitat de Catalunya (Comissió Permanent): <https://bit.ly/2K2H7dR>

«II. El procediment negociat sense publicitat per raons tècniques o de protecció de drets exclusius només es pot utilitzar quan un únic operador econòmic pot dur a terme l'objecte d'un contracte. [...]»

Les consultes preliminars com a garantia d'informació i coneixement del contracte

Un altre de les novetats que permet la Llei 9/2017 és el permís de les entitats del sector públic a realitzar consultes preliminars, regulades en l'article 115:

«1. Els òrgans de contractació poden dur a terme estudis de mercat i dirigir consultes als operadors econòmics que hi estiguin actius amb la finalitat de preparar correctament la licitació i informar els operadors econòmics esmentats sobre els seus plans i dels requisits que exigiran per concórrer al procediment. [...] Abans d'iniciar-se la consulta, l'òrgan de contractació ha de publicar, en el perfil de contractant ubicat a la Plataforma de Contractació del Sector Públic o servei d'informació equivalent d'àmbit autonòmic, l'objecte d'aquesta consulta, quan s'ha d'iniciar i les denominacions dels tercers que hi hagin de participar, als efectes que tots els possibles interessats hi puguin tenir accés i la possibilitat de fer aportacions. [...]

2. [...] De les consultes efectuades no en pot resultar un objecte contractual tan concret i delimitat que únicament s'ajusti a les característiques tècniques d'un dels consultats. [...]

3. Quan l'òrgan de contractació hagi efectuat les consultes a què es refereix aquest article, ha de fer constar en un informe les actuacions efectuades. [...]»

En cap cas durant el procés de consultes a què es refereix aquest article, l'òrgan de contractació no pot revelar als participants les solucions proposades pels altres participants, i només l'òrgan de contractació pot conèixer íntegrament aquestes solucions. [...]

La participació en la consulta no impedeix la intervenció posterior en el procediment de contractació que, si s'escau, es tramiti.»

Criteris d'adjudicació vinculats a la transparència

Els requisits i les classes de criteris d'adjudicació del contracte establerts en l'article 145.5 de la Llei 9/2017 deixen clar que han de ser objectius, proporcionals, transparents i que es puguin comprovar de manera objectiva:

«Els criteris a què es refereix l'apartat 1 que han de servir de base per a l'adjudicació del contracte s'han d'establir en els plecs de clàusules administratives particulars o en el document descriptiu, i ha de figurar en l'anunci que serveixi de convocatòria de la licitació, per la qual cosa han de complir els requisits següents:

b) S'han de formular de manera objectiva, amb ple respecte als principis d'igualtat, no-discriminació, transparència i proporcionalitat, i no han de conferir a l'òrgan de contractació una llibertat de decisió il·limitada.

c) Han de garantir la possibilitat que les ofertes siguin avaluades en condicions de competència efectiva i han d'anar acompanyats d'especificacions que permetin comprovar de manera efectiva la informació facilitada pels licitadors amb la finalitat d'avaluar la mesura en què les ofertes compleixen els criteris d'adjudicació. En cas de dubte, s'ha de comprovar de manera efectiva l'exactitud de la informació i les proves facilitades pels licitadors.»

Condicions especials d'execució vinculades a la transparència

Pel que fa a les condicions especials d'execució, entre altres consideracions socials, l'article 202.2 de la LCSP posa en relleu un grau més elevat de transparència:

«[...] Les consideracions de tipus social o relatives a l'ocupació es poden introduir, entre d'altres, amb alguna de les finalitats següents: [...] garantir el respecte als drets laborals bàsics al llarg de la cadena de producció o una transparència i traçabilitat més grans de tota la cadena comercial.»

Transparència en els documents, certificats o acreditacions que justifiquen les característiques de tipus mediambiental o social

La transparència també és important a l'hora de certificar les característiques de les obres, subministraments i serveis que s'ofereixen en la contractació pública i que formen part de l'objecte del contracte per evitar frau. Així, l'article 127 de la Llei 9/2017, sobre etiquetes (documents, certificats o acreditacions), indica:

«2. Quan els òrgans de contractació tinguin la intenció d'adquirir obres, subministraments o serveis amb característiques específiques de tipus mediambiental, social o un altre, poden exigir, en les prescripcions tècniques, en els criteris d'adjudicació o en les condicions d'execució del contracte, una etiqueta específica com a mitjà de prova que les obres, els serveis o els subministraments compleixen les característiques exigides [...]

- a) Que els requisits exigits per obtenir l'etiqueta es refereixin únicament a criteris vinculats a l'objecte del contracte i siguin adequats per definir les característiques de les obres, els subministraments o els serveis que constitueixin l'objecte esmentat.
- b) Que els requisits exigits per obtenir l'etiqueta es basin en criteris verificables objectivament i que no siguin discriminatoris.
- c) Que les etiquetes s'adoptin d'acord amb un procediment obert i transparent en el qual puguin participar totes les parts concernides, com ara organismes governamentals, els consumidors, els interlocutors socials, els fabricants, els distribuïdors i les organitzacions no governamentals. [...]

Les etiquetes també són importants per certificar productes ecològics i de comerç just, el finançament amb banca cívica o que no opera en paradisos fiscals, etc.

Reducció de l'import dels contractes menors

L'article 118.1 de la Llei 9/2017 redueix l'import dels contractes que puguin considerar-se menors i, per tant, no estar subjectes a un procés de licitació, tot i que és necessari un informe de l'òrgan de contractació que justifiqui la necessitat del contracte.

«Es consideren contractes menors els contractes d'un valor estimat inferior a 40.000 euros, quan es tracti de contractes d'obres, o a 15.000 euros, quan es tracti de contractes de subministrament o de serveis, sense perjudici del que disposa l'article 229 en relació amb les obres, els serveis i els subministraments centralitzats en l'àmbit estatal.

En els contractes menors la tramitació de l'expedient exigeix l'informe de l'òrgan de contractació que motivi la necessitat del contracte. Així mateix, es requereix l'aprovació de la despesa i la incorporació a aquest de la factura corresponent, que ha de reunir els requisits que estableixin les normes de desplegament d'aquesta Llei.»

Respecte als imports, convé recordar que en el Reial decret llei 3/2019, de 8 de febrer, de mesures urgents en l'àmbit de la ciència, la tecnologia, la innovació i la universitat, es produeix una modificació que eleva de 40.000 a 50.000 euros l'import dels contractes menors lligats a la ciència, segons el que estableix la disposició addicional cinquantesima quarta:

«Disposició addicional cinquantesima quarta. Règim aplicable als contractes celebrats pels agents públics del Sistema Espanyol de Ciència, Tecnologia i Innovació. Atesa la singular naturalesa de la seva activitat, com a excepció al límit previst en l'article 118 d'aquesta Llei, tenen en tot cas la consideració de contractes menors els contractes de subministrament o de serveis de valor estimat inferior o igual a 50.000 euros que se subscriuguin pels agents públics del Sistema Espanyol de Ciència, Tecnologia i Innovació, sempre que no vagin destinats a serveis generals i d'infraestructura de l'òrgan de contractació.»

Després de llegir l'apartat 3 de l'article 118 de la LCSP, respecte de l'acumulació de contractes menors en un mateix contractista, sorgeix un dubte d'interpretació:

«En l'expedient s'ha de justificar que no s'està alterant l'objecte del contracte per evitar l'aplicació de les regles generals de contractació, i que el contractista no ha subscrit més contractes menors que, individualment o conjuntament, superin la xifra que consta a l'apartat primer d'aquest article. L'òrgan de contractació ha de comprovar el compliment d'aquesta regla. En queden exclosos els supòsits enquadrats a l'article 168.a).2n».

Sobre això, la Junta Consultiva de la Contractació Administrativa de Catalunya va emetre l'Informe 1/2018, de 20 d'abril, aprovat per la Comissió Permanent,¹⁸ que a les conclusions diu:

- «I. La finalitat de la nova limitació establerta en l'article 118.3 de la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic, relativa al volum màxim de contractes menors que es poden adjudicar a una mateixa empresa, és incrementar la competència, evitant generar desigualtats entre les empreses. [...]
- II. El període anual que cal entendre com a àmbit temporal aplicable a la limitació de subscriure un determinat volum de contractes menors amb una mateixa empresa contractista, es considera convenient computar-lo per exercici pressupostari [...]
- III. La limitació de subscriure un determinat volum de contractes menors amb una mateixa empresa contractista cal entendre-la referida a contractes amb els mateixos objectes, considerats com aquells que es componen de prestacions coincidents substancialment.»

Per tant, tant els requisits de tramitació, com la baixada dels imports i els aclariments de la Junta, han de garantir que amb aquesta mesura es millora la transparència i s'afavoreix la competència.

Divisió en lots

La Llei 9/2017 estableix l'obligatorietat, tret que hi hagi motius vàlids justificats, de dividir l'objecte del contracte en lots. Això no vol dir que l'objecte es fraccioni per eludir requisits de tramitació com la publicitat i el procediment d'adjudicació corresponent, sinó que es divideix en lots per afavorir la concurrència de més licitadors, i, per tant, també millora la transparència del contracte i la lliure concurrència. Així ho recull l'article 99.2 i 3 de la Llei 9/2017, sobre l'objecte del contracte:

- «2. No es pot fraccionar un contracte amb la finalitat de disminuir-ne la quantia i eludir així els requisits de publicitat o els relatius al procediment d'adjudicació que corresponguin.
  - 3. Sempre que la naturalesa o l'objecte del contracte ho permetin, s'ha de preveure la realització independent de cadascuna de les seves parts mitjançant la seva divisió en lots, i es poden reservar lots de conformitat amb el que disposa la disposició addicional quarta.
- No obstant això, l'òrgan de contractació pot no dividir en lots l'objecte del contracte quan hi hagi motius vàlids, que s'han de justificar degudament en l'expedient, excepte en els casos de contractes de concessió d'obres.»

---

18. Informe 1/2018, de 20 d'abril, de la Junta Consultiva de Contractació Administrativa de la Generalitat de Catalunya (Comissió Permanent): <https://bit.ly/2WEyLho>

Oficina Independent de Regulació i Supervisió de la Contractació

La Llei 9/2017 contempla la creació de l'Oficina Independent de Regulació i Supervisió de la Contractació, que, entre d'altres, té les funcions següents en matèria de transparència, segons l'article 332.6.e:

«e) Verificar que s'apliquin amb la màxima amplitud les obligacions i bones pràctiques de transparència, en particular les relatives als conflictes d'interès, i detectar les irregularitats que es produeixin en matèria de contractació.»

Lluita contra la corrupció i prevenció dels conflictes d'interessos

L'article 64 de la Llei 9/2017 fa especial menció a la lluita contra la corrupció i la prevenció dels conflictes d'interessos:

«1. Els òrgans de contractació han de prendre les mesures adequades per lluitar contra el frau, el favoritisme i la corrupció, i prevenir, detectar i solucionar de manera efectiva els conflictes d'interessos que puguin sorgir en els procediments de licitació amb la finalitat d'evitar qualsevol distorsió de la competència i garantir la transparència en el procediment i la igualtat de tracte a tots els candidats i licitadors.

2. A aquests efectes, el concepte de conflicte d'interessos abraça, almenys, qualsevol situació en què el personal al servei de l'òrgan de contractació, que a més participi en el desenvolupament del procediment de licitació o pugui influir en el seu resultat, tingui directament o indirectament un interès financer, econòmic o personal que pugui semblar que compromet la seva imparcialitat i independència en el context del procediment de licitació.

Les persones o entitats que tinguin coneixement d'un possible conflicte d'interès ho han de posar immediatament en coneixement de l'òrgan de contractació.»

Què pot fer l'Administració pública?

L'Administració pública, com a òrgan de contractació, pot:

- Establir, com a condició especial d'execució o mitjançant clàusules d'adjudicació, que es treballi amb productes o subministraments elaborats per empreses que respectin els drets laborals i els acords internacionals en matèria de drets humans.
- Vetllar pel compliment en tots els contractes públics dels principis d'igualtat, transparència i lliure competència.
- Donar a totes les empreses oferents un tracte igualitari i no discriminatori, ajustat a la transparència i proporcionalitat.
- Utilitzar el perfil del contractant per publicar totes les licitacions com a garantia de transparència.

- En els procediments negociats, incloure en el plec de clàusules administratives particulars la determinació dels aspectes econòmics i tècnics que siguin objecte de negociació.
- Obrir consultes preliminars en aquells contractes en els quals sigui necessari un estudi de mercat o que siguin necessàries consultes amb operadors econòmics per poder definir millor el contracte públic.
- Establir, en els plecs de clàusules administratives particulars, criteris d'adjudicació objectius que garanteixin la igualtat, la no-discriminació, la transparència i la proporcionalitat dels oferents i de les ofertes.
- Introduir com a condicions especials d'execució del contracte consideracions de tipus social que millorin la transparència.
- Exigir a les empreses licitadores totes les etiquetes que acreditin i certifiquin els compromisos adquirits.
- Assegurar-se de no superar l'import de contracte menor per acumulació de contractes menors en un mateix exercici pressupostari si l'objecte del contracte no és substancialment diferent.
- En els contractes menors, elaborar un informe que motivi la necessitat i aprovar la despesa i la incorporació de la factura corresponent.
- Dividir en lots l'objecte dels contractes públics, respectant un únic objecte en tot el contracte.
- En cas de no ser possible la divisió en lots de l'objecte del contracte, justificar la raó amb motius vàlids.

Quines clàusules socials podem fer servir?

Com a objecte del contracte

- «Contracte de servei de venda automàtica amb productes de comerç just.» (*Guia de contractació pública socialment responsable* de la Direcció General de Contractació Pública de Catalunya, d'ara endavant GCPSR)¹⁹

Criteris d'adjudicació

- «Es valora amb fins a X punts el compromís del licitador d'incloure en la prestació productes que posseeixin el segell de comerç just o etiqueta equivalent acreditada d'acord amb els criteris establerts en la Resolució del Parlament Europeu sobre comerç just i desenvolupament, de 6 de juliol de 2006 (2005/2245 [INI]). El poder adjudicador ha de sol·licitar:
  - L'historial de l'empresa –per exemple, una descripció de la gamma de productes, els anys d'activitat i la rotació de personal.
  - La documentació de la capacitat tècnica –per exemple, l'experiència prèvia, l'equipament i la composició de la mà d'obra.

19. *Guia de contractació pública socialment responsable* de la Direcció General de Contractació Pública de Catalunya: <https://bit.ly/2J4Dfuy>

- Uns ingressos mínims anuals de 2 milions d'euros, per exemple, si el valor del contracte ascendeix a 1 milió d'euros a l'any. El requisit mínim per al volum de negocis anual dels operadors econòmics és dues vegades l'import actual en el marc de l'article 58 de la nova Directiva 2014/24/UE. A la Directiva 2004/18/CE no s'estableixen requisits específics a part dels principis d'igualtat de tracte, transparència, no-discriminació i proporcionalitat.
- Coeficients de solvència anuals dels darrers tres anys –per exemple, amb un nivell mínim del 25 % o més.
- Referències de contractes o projectes similars previs dels últims tres anys. Cada referència ha de ser detallada. Per norma general, almenys dues de les referències han de ser adequades per al contracte.
- Certificats d'assegurances vàlids –documentació que acrediti que l'assegurança està vigent (també pot sol·licitar en el moment de la signatura del contracte)»
- «Pel compromís d'utilitzar productes de comerç just almenys en un 10 % del total de productes o en un 10 % del pressupost: X punts.» (GCPRS)
- «Pel compromís d'utilitzar productes de comerç just almenys en un 30 % del total de productes o en un 30 % del pressupost: X punts.» (GCPRS)
- «Pel compromís d'utilitzar productes de comerç just almenys en un 50 % del total de productes o en un 50 % del pressupost: X punts.» (GCPRS)

Condicions especials d'execució

Transparència i justícia fiscal

- «Tots els licitadors han de comprometre's a executar el contracte amb criteris d'equitat i transparència fiscal, pels quals els ingressos o beneficis procedents del contracte han de ser íntegrament declarats i/o tributats d'acord amb la legislació fiscal vigent, sense que en cap cas es puguin utilitzar domicilis fiscals inclosos en algun país de la llista de paradisos fiscals establerta per l'OCDE, la Comissió Europea o les institucions espanyoles, bé sigui de forma directa o a través d'empreses filials»
- «El 50 % de la totalitat dels productes següents: cafè, te, infusions, cacau, sucre, arròs, mel, suc, fruita fresca, espècies, vi, cotó, flors, fruits secs, productes tèxtils, o d'altres, ha de provenir del comerç just.» (GCPRS)
- «El 50 % del pressupost d'adquisició d'aquests productes ha de provenir del comerç just.» (GCPRS)
- «L'empresa contractista ha de vetllar perquè en l'execució del contracte tots els productes que s'utilitzin proveniguin d'empreses que compleixen amb les normes internacionals aprovades per l'Organització Internacional del Treball, les quals tenen per objecte promoure drets laborals, fomentar l'oportunitat de treball decent i millorar la protecció social.» (GCPRS)

Obligacions del contracte com a condicions especials d'execució

- «1. Els licitadors i els contractistes assumeixen les obligacions següents:
  1. Observar els principis, les normes i els cànons ètics propis de les activitats, els oficis i/o les professions corresponents a les prestacions objecte dels contractes.
  2. No realitzar accions que posin en risc l'interès públic.
  3. Denunciar les situacions irregulars que es puguin presentar en els processos de contractació pública o durant l'execució dels contractes.
  4. Abstenir-se de realitzar conductes que tinguin per objecte o puguin produir l'efecte d'impedir, restringir o falsejar la competència, com per exemple els comportaments col·lusoris o de competència fraudulenta (ofertes de resguard, eliminació d'ofertes, assignació de mercats, rotació d'ofertes, etc.).
  5. Respectar els acords i les normes de confidencialitat.
  6. Col·laborar amb l'òrgan de contractació en les actuacions que aquest realitzi per al seguiment i/o l'avaluació del compliment del contracte, particularment facilitant la informació que li sigui sol·licitada per a aquestes finalitats i que la legislació de transparència i els contractes del sector públic imposen als adjudicataris en relació amb l'administració o administracions de referència, sens perjudici del compliment de les obligacions de transparència que els pertoquin de forma directa per previsió legal.
- 2. Aquestes obligacions tenen la consideració de condicions especials d'execució del contracte.»

Subcontractació i promoció de pimes

- «En cas de subcontractació, l'empresa o empreses adjudicatàries han de subcontractar la prestació accessòria X amb petites i mitjanes empreses.» (GCPSR)
- «El contractista ha d'acreditar el compromís amb el subcontractista de pagament en un termini que no pot ser superior al termini efectiu de pagament per part de l'Administració.» (GCPSR)

Model de clàusula: subcontractació d'empreses d'economia social

(*Guia de contractació pública social de l'Ajuntament de Barcelona*, d'ara endavant GCPSAB)

- «A l'efecte de garantir una millor eficiència del contracte i incorporar els valors tècnics, socials i ètics de l'economia social, s'estableix com a condició d'execució contractual la subcontractació de la prestació consistent en ..., segons la descripció tècnica i justificació que es realitza en el PPT, amb empreses d'economia social, segons es defineixen en l'article 4 de la Llei 5/2011, de 29 de març, d'economia social. Les empreses subcontractades han d'acreditar la solvència econòmica i tècnica, i la capacitat d'obrar requerides per executar les parts específiques de l'objecte contractual.

Aquesta subcontractació s'estima que representa un ... % del pressupost del contracte (no pot ser superior al 35 %). L'empresa subcontractista ha de comunicar a l'òrgan de contractació, una vegada formalitzat el contracte, l'empresa o les empreses subcontractades. L'incompliment injustificat d'aquesta condició d'execució que es qualifica d'obligació essencial contractual comporta l'extinció del contracte. L'empresa contractista pot requerir assessorament i l'ajut a l'empresa municipal Barcelona Activa per seleccionar l'empresa d'economia social que col·labori en l'execució del contracte.»

Clàusules de transparència fiscal

- «Els contractistes i els subcontractistes, incloses les filials o empreses vinculades que executin el contracte, es comprometen a executar el contracte amb criteris d'equitat i transparència fiscal, per la qual cosa els ingressos o beneficis procedents d'aquest contracte públic han de ser íntegrament declarats i tributs d'acord amb la legislació fiscal vigent, sense que en cap cas es puguin utilitzar domicilis fiscals inclosos en algun país de la llista de paradisos fiscals establerta per l'OCD o la Comissió Europea, bé sigui de forma directa o a través de les empreses filials.» (GCPSR)
- «L'adjudicatari i, si escau, els subcontractistes estan obligats a presentar una declaració responsable en la qual es comprometen a complir rigorosament la legislació tributària, laboral i de seguretat social, i, específicament, a no fer operacions financeres contràries a la normativa tributària en països que no tinguin normes sobre control de capitals i siguin considerats paradisos fiscals per la Unió Europea.» (GCPSR)

4.3. Sostenibilitat i medi ambient

Què diu la llei?

La sostenibilitat i els aspectes relatius al respecte i la conservació del medi ambient són un dels pilars bàsics a tenir en compte pel que fa a la qualitat de la contractació pública. En la LCSP apareix al llarg de l'articulat i de forma transversal, i permet que la contractació pública es regeixi per criteris de sostenibilitat i d'ecologia.

Obligacions de l'Administració pública com a òrgan licitador

Objecte del contracte

El primer article de la llei ja fa referència al fet que la contractació pública ha d'incorporar criteris de sostenibilitat i mediambientals. L'article 1.3 de la Llei 9/2017 estableix que:

«En tota contractació pública s’han d’incorporar de manera transversal i preceptiva criteris socials i mediambientals sempre que tinguin relació amb l’objecte del contracte, en la convicció que la seva inclusió proporciona una millor relació qualitat-preu en la prestació contractual [...]»

Pel que fa al contingut mínim del contracte, s’ha de definir l’objecte i el tipus del contracte d’acord amb l’article 35.1.c de la LCSP, el qual posa en relleu les consideracions ambientals:

«[...] tenint en compte en la definició de l’objecte les consideracions socials, ambientals i d’innovació.»

Per a la definició de l’objecte del contracte té molt en compte les innovacions ambientals i la sostenibilitat. Segons l’article 99.1 de la LCSP:

«L’objecte dels contractes del sector públic ha de ser determinat. Aquest objecte es pot definir segons les necessitats o funcionalitats concretes que es pretenen satisfer, sense tancar l’objecte del contracte a una solució única. En especial, s’han de definir d’aquesta manera en els contractes en què es consideri que es poden incorporar innovacions tecnològiques, socials o ambientals que millorin l’eficiència i sostenibilitat dels béns, obres o serveis que es contractin.»

En aquest sentit, l’objecte dels contractes han d’incorporar, també, criteris de sostenibilitat en els subministraments o els productes que es contractin.

Prohibició de contractar per incompliment en matèria de medi ambient

L’article 71.1 de la Llei 9/2017 recull la prohibició de contractar empreses o persones jurídiques que hagin:

«[...] estat condemnades mitjançant sentència ferma per delictes de terrorisme, [...] delictes relatius a l’ordenació del territori i l’urbanisme, la protecció del patrimoni històric i el medi ambient [...]»

Ofertes anormalment baixes per incompliment en matèria de medi ambient

En tot cas, els òrgans de contractació han de rebutjar les ofertes si comproven que són anormalment baixes perquè hi ha incompliment d’obligacions;

«[...] vulneren la normativa sobre subcontractació o no compleixen les obligacions aplicables en matèria mediambiental, social o laboral, nacional o internacional, inclòs l’incompliment dels convenis col·lectius sectorials vigents.» (art. 149.4 LCSP)

Plec de prescripcions tècniques sota criteris de sostenibilitat i medi ambient

Quan l'objecte del contracte afecti o pugui afectar el medi ambient, l'article 126.4 de la LCSP diu:

«Les prescripcions tècniques s'han de definir aplicant criteris de sostenibilitat i protecció ambiental, d'acord amb les definicions i els principis que regulen els articles 3 i 4, respectivament, de la Llei 16/2002, d'1 de juliol, de prevenció i control integrats de la contaminació»

Per adquirir obres, subministrament o serveis de tipus mediambiental, l'òrgan de contractació pot exigir, tal com diu l'article 127.2 de la Llei 9/2017:

«[...] la intenció d'adquirir obres, subministraments o serveis amb característiques específiques de tipus mediambiental, social o un altre, poden exigir, en les prescripcions tècniques, en els criteris d'adjudicació o en les condicions d'execució del contracte, una etiqueta específica com a mitjà de prova que les obres, els serveis o els subministraments compleixen les característiques exigides, etiquetes de tipus social o mediambiental, com aquelles relacionades amb l'agricultura o la ramaderia ecològiques, el comerç just [...]»

Algunes d'aquestes etiquetes poden ser autodeclaracions ambientals (requeriments específics de la norma ISO 14021), declaracions ambientals de producte (requeriments específics de la norma ISO 14025), etiquetes ecològiques com les ecoetiquetes (requeriments específics de la norma ISO 14024) o el distintiu de garantia de qualitat ambiental (sistema català d'etiquetatge ecològic), que reconeix productes i serveis que superen determinats requeriments de qualitat ambiental més enllà dels establerts com a obligatoris per la normativa vigent.

En requerir el compliment d'una etiqueta específica per a la concessió del contracte, l'òrgan de contractació n'ha d'acceptar altres d'equivalents, alhora que no l'eximeix de definir les prescripcions tècniques ni cap dels plecs segons les especificacions i requisits que desitgi imposar al candidat o licitador.

Per a l'establiment d'etiquetes com a mitjà de prova, aquestes han de complir amb totes les condicions següents, recollides a l'article 127.2 de la LCSP:

- «a) Que els requisits exigits per obtenir l'etiqueta es refereixin únicament a criteris vinculats a l'objecte del contracte i siguin adequats per definir les característiques de les obres, els subministraments o els serveis que constitueixin l'objecte esmentat.
- b) Que els requisits exigits per obtenir l'etiqueta es basin en criteris verificables objectivament i que no siguin discriminatoris.
- c) Que les etiquetes s'adoptin d'acord amb un procediment obert i transparent en el qual puguin participar totes les parts concernides, com ara organismes governa-

mentals, els consumidors, els interlocutors socials, els fabricants, els distribuïdors i les organitzacions no governamentals.

d) Que les etiquetes siguin accessibles a totes les parts interessades.

e) Que els requisits exigits per obtenir l'etiqueta hagin estat fixats per un tercer sobre el qual l'empresari no pugui exercir una influència decisiva.

f) Que les referències a les etiquetes no restringeixin la innovació.»

Quan l'òrgan de contractació vulgui establir una etiqueta com a mitjà de prova però aquesta no tingui una vinculació expressa amb l'objecte del contracte, pot definir les prescripcions tècniques per referència a les especificacions requerides per l'etiqueta, o parts d'aquesta, que estiguin vinculades a l'objecte del contracte i siguin adequades per definir les característiques de tal objecte. A més, ha d'acceptar altres mitjans de prova o certificació, tal com es defineixen en l'article 128 de la LCSP.

Clàusules administratives particulars sota criteris de sostenibilitat i medi ambient

Dins de les clàusules administratives particulars, les consideracions ambientals apareixen com a criteris de solvència, adjudicació o condicions especials d'execució:

«Els plecs de clàusules administratives particulars han d'incloure els criteris de solvència i adjudicació del contracte; les consideracions socials, laborals i ambientals que s'estableixin com a criteris de solvència, d'adjudicació o com a condicions especials d'execució.» (art. 122.2 LCSP)

Els òrgans de contractació han de prendre les mesures pertinents per garantir el compliment de les obligacions en matèria mediambiental en l'execució dels contractes, tal com diu l'article 201 de la LCSP:

«[...] Els contractistes compleixen les obligacions aplicables en matèria mediambiental, social o laboral que estableixen el dret de la Unió Europea, el dret nacional, els convenis col·lectius o les disposicions de dret internacional mediambiental, social i laboral que vinculin l'Estat, i en particular les establertes en l'annex V [convenis internacionals].»

Els criteris d'adjudicació es recullen a l'article 145.2 de la LCSP:

«[...] Els criteris qualitatius que estableixi l'òrgan de contractació per avaluar la millor relació qualitat-preu poden incloure aspectes mediambientals o socials, vinculats a l'objecte del contracte. [...] Les característiques mediambientals es poden referir, entre d'altres, a la reducció del nivell d'emissió de gasos d'efecte hivernacle; a l'ús de mesures d'estalvi i eficiència energètica i a la utilització d'energia procedent de fonts renovables durant l'execució del contracte; i al manteniment o la millora dels recursos naturals que es puguin veure afectats per l'execució del contracte.»

La llei estableix que en l'adjudicació dels contractes l'execució dels quals pugui tenir un impacte significatiu en el medi ambient s'han de:

«[...] valorar condicions ambientals mesurables, com ara el menor impacte ambiental, l'estalvi i l'ús eficient de l'aigua i l'energia i dels materials, el cost ambiental del cicle de vida, els procediments i mètodes de producció ecològics, la generació i gestió de residus o l'ús de materials reciclats o reutilitzats o de materials ecològics.» (art. 145.3 LCSP)

La importància de parlar en plural aquí és clau, ja que obligatòriament s'ha d'establir més d'un criteri d'adjudicació d'aquest àmbit.

Condicions especials d'execució sota criteris de sostenibilitat i medi ambient

Les condicions especials d'execució del contracte de caràcter mediambiental apareixen a l'article 202.1 de la LCSP:

«[...] És obligatori establir en el plec de clàusules administratives particulars almenys una de les condicions especials d'execució. [...] Aquestes condicions d'execució es poden referir, en especial, a consideracions econòmiques, relacionades amb la innovació, de tipus mediambiental o de tipus social.»

En particular, la llei preveu:

«[...] entre d'altres, consideracions de tipus mediambiental que persegueixin: la reducció de les emissions de gasos d'efecte hivernacle, a fi de contribuir a complir l'objectiu que estableix l'article 88 de la Llei 2/2011, de 4 de març, d'economia sostenible; el manteniment o la millora dels valors mediambientals que es puguin veure afectats per l'execució del contracte; una gestió més sostenible de l'aigua; el foment de l'ús de les energies renovables; la promoció del reciclatge de productes i l'ús d'envasos reutilitzables; o l'impuls del lliurament de productes a granel i la producció ecològica.» (art. 202.2 LCSP)

Informació sobre les obligacions relatives a protecció del medi ambient

Respecte a la informació sobre les obligacions relatives a la protecció del medi ambient, l'òrgan contractista pot assenyalar-les en els plecs i, per tant, exigir aquesta informació en els termes recollits en l'article 129 de la LCSP:

«1. L'òrgan de contractació pot assenyalar en el plec l'organisme o els organismes dels quals els candidats o licitadors puguin obtenir la informació pertinent sobre les obligacions relatives a la fiscalitat, a la protecció del medi ambient. [...]»

2. Quan es faciliti aquesta informació, «l'òrgan de contractació ha de sol·licitar als licitadors o als candidats en un procediment d'adjudicació de contractes que manifestin haver tingut en compte en l'elaboració de les seves ofertes les obligacions derivades de les disposicions vigents en matèria de fiscalitat, protecció del medi ambient, protecció de l'ocupació, igualtat de gènere, condicions de treball, prevenció de riscos laborals i inserció sociolaboral de les persones amb discapacitat, i l'obligació de contractar un nombre o percentatge específic de persones amb discapacitat, i protecció del medi ambient.»

Obligacions de l'empresa que presta el contracte públic

A banda del deure de complir amb les condicions i els requisits que estableix el contracte, com la normativa local, autonòmica, nacional i internacional sobre la protecció del medi ambient davant la imposició de penalitats i les conseqüències d'incomplir la normativa mediambiental, la LCSP, en el cas de les concessions, estableix l'obligació de:

«[...] protegir el domini públic que quedi vinculat a la concessió, en especial, preservant-ne els valors ecològics i ambientals.» (art. 258.1.f LCSP)

També estableix que «ha de mantenir les obres de conformitat amb el que, en cada moment i segons el progrés de la ciència, disposi la normativa tècnica, mediambiental, d'accessibilitat i eliminació de barreres i de seguretat dels usuaris que sigui aplicable». (art. 259.4 LCSP)

En els contractes d'obres, el contingut de les proposicions han de fer referència, entre d'altres:

«[...] En els termes i amb l'abast que es fixi en el plec, els licitadors poden introduir les millores que considerin convenientes, i que es poden referir a característiques estructurals de l'obra, al seu règim d'explotació, a les mesures tendents a evitar els danys en el medi ambient i els recursos naturals, o a millores substancials, però no a la seva ubicació.» (art. 250.1.d.7è LCSP)

Igualment, sempre és recomanable (encara que no sigui una obligació del contracte) que les empreses vagin adaptant el seu funcionament a partir de criteris mediambientals, ja que en els processos de licitació futurs podrà ser un factor a tenir en compte per l'adjudicació, a més de la tendència en augment de la regulació per la protecció del medi ambient.

Algunes guies de sostenibilitat i medi ambient de la Comissió d'Ambientaltització de la Junta Consultiva de la Contractació Administrativa de Catalunya

Cal tenir present que la Junta Consultiva de la Contractació Administrativa de Catalunya ha emès diferents guies en matèria de sostenibilitat i medi ambient.²⁰

Alguns exemples són:

- *Guia de publicacions ambientalment correctes*²¹
- *Guia per a la redacció dels plecs de clàusules administratives particulars i de prescripcions tècniques dels contractes de rendiment energètic amb estalvis garantits, subjectes a regulació harmonitzada (contractes de serveis)*²²
- *Guia per a la compra verda de vehicles*²³
- *Guia de la contractació de productes tèxtils ambientalment correcta*²⁴
- *Guia d'ambientaltització de menjadors col·lectius*²⁵
- *Guia de solvència tècnica i gestió ambiental*²⁶
- *Guia d'esdeveniments ambientalment correctes*²⁷
- *Guia per a l'adopció de criteris mediambientals en els contractes de manteniment d'instal·lacions d'edificis*²⁸

Què pot fer l'Administració pública?

L'Administració pública, com a òrgan de contractació, ha de valorar els aspectes següents:

- Introduir criteris de sostenibilitat i respecte pel medi ambient als plecs de tots els contractes i licitacions públiques de manera transversal.
- Prohibir l'accés a contractes públics a empreses que hagin estat condemnades per delictes contra el medi ambient.
- Vigilar que no hi hagi ofertes anormalment baixes per incompliments en matèria medi ambiental.
- Definir els objectes dels contractes amb criteris de sostenibilitat i medi ambient.
- Definir les prescripcions tècniques del contracte sota criteris de sostenibilitat i medi ambient.

---

20. En aquest sentit, convé consultar el web <https://bit.ly/2L9HnHw> per tenir més informació.

21. <https://bit.ly/2Psonto>

22. <https://bit.ly/2zt4Ei4>

23. <https://bit.ly/2L2i6QQ>

24. <https://bit.ly/2zptM9z>

25. <https://bit.ly/2Uc7AJO>

26. <https://bit.ly/2ZEWlic>

27. <https://bit.ly/2LgEZi8>

28. <https://bit.ly/2HsWfQ4>

- Establir en el plec de clàusules administratives particulars almenys una de les condicions especials d'execució de tipus mediambiental.
- Exigir, en les prescripcions tècniques, en els criteris d'adjudicació o en les condicions d'execució del contracte, una etiqueta específica com a mitjà de prova.
- Prendre les mesures pertinents per garantir que en l'execució els contractistes compleixen les obligacions aplicables en matèria mediambiental.
- En els contractes en què la seva execució pugui tenir un impacte significatiu en el medi ambient, en l'adjudicació del contracte s'han de valorar condicions ambientals mesurables, com ara el menor impacte ambiental.
- Recollir en els plecs on obtenir la informació relativa a temes mediambientals i exigir als licitadors o candidats que tinguin en compte aquesta informació a l'hora presentar les seves ofertes.
- Exigir als contractistes i subcontractistes que preservin els valors ecològics i evitin el mal al medi ambient, com la utilització de materials i productes amb certificats ecològics i/o garanties de salut en la seva obtenció.
- A més, l'Administració pública és una gran consumidora de béns i serveis, per la qual cosa és exigible que:
  - Minimitzi el consum de recursos naturals com a matèries primeres, combustible i aigua.
  - Utilitzi subproductes com a matèries primeres.
  - Minimitzi la generació de residus (perillosos i no perillosos) i els reutilitzi i recicli.
  - No utilitzi substàncies tòxiques.
  - Sigui eficient energèticament i utilitzi energies renovables.
  - Utilitzi productes ecològics i/o de baixa petjada ecològica.
  - Implanti un sistema de gestió ambiental (EMAS, ISO 14001 o d'altres acreditats oficialment), etiquetes ecològiques en productes o subministraments, ecodisseny (ISO 14006) o altres distintius de qualitat de producte o servei.
  - Redueixi les emissions de gasos efecte hivernacle.
  - Redueixi l'emissió de partícules contaminants.
  - Redueixi l'ús d'envasos i embolcalls, i els reutilitzi i recicli.
  - Utilitzi mitjans de transport i/o maquinària emprada amb la menor afectació possible al medi ambient.

Quines clàusules socials podem fer servir?

Exemples d'objectes de contracte

- «Contracte de subministrament de paper 100 % reciclat, lliure de clor, etc.» (GCPSR)
- «Contracte d'adquisició de vehicles amb baixa emissió de CO₂ i partícules» (GCPSR)
- «Disseny i edificació d'habitatges amb criteris bioclimàtics»
- «Servei de neteja amb productes ecològics»
- «Servei de renting de vehicles amb menor impacte ambiental»

- «Contracte de subministrament d'equips informàtics energèticament eficients»
- «Contracte de subministrament de roba de treball, amb certificació d'haver estat produïda en condicions laborals dignes»

Especificacions tècniques

- «Acreditació que el producte ha estat elaborat per alguna organització membre de l'Organització Mundial del Comerç Just (WFTO), o bé que compta amb alguna de les certificacions que atorguen segells de garantia de comerç just, com Fairtrade Internacional Eocert, Comercio Justo, FUNDEPP, IMO – Fair for Life Naturland o equivalent.»
- Verificació que l'empresa disposa d'un sistema de gestió ambiental
«Acreditació de disposar d'algun sistema de gestió ambiental homologat de caràcter internacional, com l'ISO 14001 o l'EMAS.»
- Verificació de les característiques mediambientals de productes i serveis
«a) Exigència de la corresponent etiqueta o certificació mediambiental, com per exemple:
  - a) Etiqueta Ecològica Europea (diversos productes)
  - b) Per productes forestals, Forest Stewardship Council (FSC) o Paneuropean Forest Certification (PEFC)
  - c) Certificats energètics
  - d) Certificat d'agricultura ecològica (Reglament CEE 2092/91)
  - e) Anàlisi del cicle de vida (normes ISO 14040 o equivalent)
  - f) Distintiu garantia qualitat ambiental per a productes i serveis (Generalitat de Catalunya)»

Consideracions a tenir en compte en l'adquisició de productes

- «Compra de productes amb un cicle de vida útil el més llarg possible. En tot cas, sempre que es pugui, optar per la compra de productes a granel, recarregables, reutilitzables o susceptibles de reparació.»
- «Utilització d'energia renovable al 100 % certificada.»
- «Que la cadena de subministrament hagi complert el codi de conducta SA 8000 / Fair Wear Foundation o similar, o bé una certificació d'una auditoria externa.»
- «Garantir la utilització de productes de comerç just a les màquines expenedores situades en espais de titularitat municipal, productes avalats amb l'acreditació WFTO.»
- «En productes tèxtils, compliment amb els requisits a l'Etiqueta Ecològica Europea o Öko-Tex Standard 100.»
- «El subministrament de paper ha de ser lliure de clor (TCF) i complir criteris ambientals d'alguna etiqueta ecològica tipus I. Complementàriament, cal establir un percentatge mínim del 50 % del total del paper subministrat.»
- «S'utilitzi l'energia, l'aigua, les matèries primeres i altres recursos de manera eficient.»

- «Que s'adoptin les mesures necessàries per prevenir els accidents greus i limitar les seves conseqüències sobre la salut de les persones i el medi ambient, d'acord amb la normativa aplicable.»
- «En els contractes d'adquisició de vestuari, mantenir l'obligatorietat de limitació de presència de substàncies químiques dels principals teixits utilitzats en la confecció de roba de treball.»

Criteris d'adjudicació

- «Es poden incloure criteris mediambientals en els criteris d'adjudicació, com l'estalvi d'aigua, materials, energia o ús de materials reciclats. També es poden incloure variants relatives a les millores mediambientals.» (GCPSR)
- «Pel compromís d'utilitzar productes de comerç just almenys en un 10 % del total de productes o en un 10 % del pressupost: X punts.»
- «Pel compromís d'utilitzar productes de comerç just almenys en un 30 % del total de productes o en un 30 % del pressupost: X punts.»
- «Pel compromís d'utilitzar productes de comerç just almenys en un 50 % del total de productes o en un 50 % del pressupost: X punts.»
- «Per l'increment del percentatge de subministrament en 10 % paper reciclat: fins a X punts»

Condicions d'execució

- «Poden assenyalar-se requeriments mediambientals com a condició d'execució del contracte vinculant a l'empresa adjudicatària: utilització d'energies renovables, utilització de productes lliures de tòxics, formació, etc.» (GCPSR)
- «El 50 % de la totalitat dels productes següents: cafè, te, infusions, cacau, sucre, arròs, mel, sucs, fruita fresca, espècies, vi, cotó, flors, fruits secs, productes tèxtils, o d'altres, ha de provenir del comerç just.»
- «El 50 % del pressupost d'adquisició d'aquests productes ha de provenir del comerç just.»
- «L'empresa contractista ha de vetllar perquè en l'execució del contracte tots els productes que s'utilitzin provenguin d'empreses que compleixen amb les normes internacionals aprovades per l'Organització Internacional del Treball, les quals tenen per objecte promoure drets laborals, fomentar l'oportunitat de treball decent i millorar la protecció social.»

5. Incompliment de compromisos

5.1. Causes i efectes de la resolució

Què diu la llei?

Aquesta matèria es regula de manera molt extensa i prolixa al llarg de l'articulat de la LCSP. Amb caràcter general, la modificació es regula en els articles 203 a 207, i la suspensió i extinció, en els articles 208 a 213. Però, després, cada tipus de contracte té supòsits específics de modificació, suspensió i extinció. Per no fer-ho molt extens, mencionem els articles on s'estableixen les causes de resolució i, al final de cada apartat, els articles connectats (efectes, extinció, etc.). Situem primerament els articles generals i posteriorment les particularitats de cada contracte i altres aspectes rellevants.

Causas de resolució generals

Són causes de resolució del contracte les recollides a l'article 211 de la Llei 9/2017:

«a) La mort o incapacitat sobrevinguda del contractista individual o l'extinció de la personalitat jurídica de la societat contractista, sense perjudici del que preveu l'article 98 relatiu a la successió del contractista.

b) La declaració de concurs o la declaració d'insolvència en qualsevol altre procediment.

c) El mutu acord entre l'Administració i el contractista.

d) La demora en el compliment dels terminis per part del contractista.

En tot cas, el retard injustificat sobre el pla de treballs que estableixen el plec o el contracte, en qualsevol activitat, per un termini superior a un terç del termini de durada inicial del contracte, incloses les pròrroques possibles.

e) La demora en el pagament per part de l'Administració per un termini superior al que estableix l'apartat 6 de l'article 198 o l'inferior que s'hagi fixat a l'empara del seu apartat 8.

f) L'incompliment de l'obligació principal del contracte.

Així mateix, són causes de resolució del contracte l'incompliment de les obligacions essencials restants sempre que aquestes últimes s'hagin qualificat com a tal en els plecs o en el document descriptiu corresponent, quan concorrin els dos requisits següents:

1r Que aquestes respectin els límits que l'apartat 1 de l'article 34 estableix per a la llibertat de pactes.

2n Que figurin enumerades de manera precisa, clara i inequívoca en els plecs o en el document descriptiu, i no són admissibles clàusules de tipus general.

g) La impossibilitat d'executar la prestació en els termes inicialment pactats, quan no sigui possible modificar el contracte de conformitat amb els articles 204 i 205; o quan, encara que es donin les circumstàncies que estableix l'article 205, les modificacions impliquin, aïlladament o conjuntament, alteracions del preu d'aquest, en una quantia superior, en més o en menys, al 20 per cent del preu inicial del contracte, a exclusió de l'impost sobre el valor afegit.

h) Les que aquesta Llei assenyali específicament per a cada categoria de contracte.

i) L'impagament, durant l'execució del contracte, dels salaris per part del contractista als treballadors que estiguin participant en aquesta, o l'incompliment de les condicions que estableixen els convenis col·lectius en vigor per a aquests treballadors també durant l'execució del contracte.»

En les causes de resolució ja s'aprecia la importància de mantenir un marc de relacions estable i, per tant, l'obligatorietat del compliment del conveni col·lectiu durant tota la vigència del contracte. Com hem explicat en l'apartat de convenis col·lectius, parlem de conveni col·lectiu sectorial d'aplicació al servei o activitat del contracte.

Cal tenir en compte que qualsevol de les resolucions del contracte que es facin efectives té unes conseqüències importants sobre l'ocupació, ja que sense contracte públic no hi ha treball i, per tant, pot suposar la pèrdua de llocs de treball.

El procediment d'aplicació de les causes de resolució

El procediment d'aplicació de les causes de resolució apareix en l'article 212.1 de la LCSP, i varia segons quina és la causa de resolució.

«La resolució del contracte l'ha d'acordar l'òrgan de contractació, d'ofici o a instància del contractista, si s'escau, seguint el procediment que les normes de desplegament d'aquesta Llei estableixi»

Resolució per impagament dels salaris o incompliment de les condicions del conveni col·lectiu

«No obstant això, la resolució del contracte per la causa a què es refereix la lletra i) de l'article 211.1 només s'ha d'acordar, amb caràcter general, a instància dels representants dels treballadors en l'empresa contractista; excepte quan els treballadors afectats per l'impagament de salaris siguin treballadors en els quals sigui procedent la subrogació de conformitat amb l'article 130 i l'import dels salaris deguts per l'empresa contractista superi el 5 per cent del preu d'adjudicació del contracte,

cas en el qual la resolució la pot acordar directament l'òrgan de contractació d'ofici.»
(art. 212.1 LCSP)

La norma general és que la resolució del contracte la iniciï d'ofici l'òrgan de contractació, excepte en el cas d'incompliment del conveni col·lectiu, en el qual és (per norma general) a instàncies de la representació legal dels treballadors, excepte en el supòsit de subrogació que recull l'article (en aquest cas recupera la iniciativa l'òrgan licitador). Cal destacar que, tal com diu l'article, aquesta és la norma general, ja que a vegades no existeix la representació legal dels treballadors, i la reclamació podria venir per treballadors individuals.

De la mateixa manera, com ja hem comentat en aquesta guia, és important que l'òrgan licitador estableixi clàusules que obliguin el licitador a facilitar informació sobre el compliment de les condicions laborals del conveni col·lectiu sectorial recollides en els plecs. Així, pot conèixer incompliments de conveni o impagaments de salaris i hauria d'actuar d'ofici i activar la resolució del contracte en cas que sigui necessari.

Resolució per l'incompliment d'obligacions essencials

Aquesta causa de resolució, com hem vist, està recollida en l'article 211.1.f de la LCSP, però perquè es pugui fer efectiva és necessari que les obligacions essencials apareguin definides als plecs.

A més, poden ser objecte de penalitats greus, segons preveu l'apartat 3 de l'article 202 de la LCSP, relatiu a condicions especial d'execució:

«Els plecs poden establir penalitats, de conformitat amb el que preveu l'apartat 1 de l'article 192, per al cas d'incompliment d'aquestes condicions especials d'execució, o atribuir-los el caràcter d'obligacions contractuals essencials als efectes que assenyalava la lletra f) de l'article 211. Quan l'incompliment d'aquestes condicions no es tipifiqui com a causa de resolució del contracte, aquest pot ser considerat en els plecs, en els termes que s'estableixin per reglament, com a infracció greu als efectes que estableix la lletra c) de l'apartat 2 de l'article 71».

Altres causes de resolució

En el supòsit de mort o incapacitat sobreenvenuda del contractista individual, no té per què suposar la resolució del contracte si hi ha hereus o successors que puguin continuar amb l'activitat, tal com preveu l'apartat 3 de l'article 212 de la LCSP.

«Quan la causa de resolució sigui la mort o incapacitat sobreenvenuda del contractista individual, l'Administració pot acordar la continuació del contracte amb els seus hereus o successors.»

Aquesta situació ha de donar-se amb la seguretat que l'empresa, malgrat el canvi de titularitat, pot continuar prestant el contracte amb garanties. Si és així, és la millor solu-

ció per a les persones que desenvolupen el contracte, perquè no han de sofrir cap canvi en la seva situació laboral.

El supòsit de resolució de mutu acord previst en l'article 212.4 ha de fer-se d'una manera pactada perquè no afecti els treballadors, tenint en compte elements com la transitorietat –fins que hi hagi un nou adjudicatari– i la subrogació del personal.

«La resolució per mutu acord només pot tenir lloc quan no concorri una altra causa de resolució que sigui imputable al contractista, i sempre que raons d'interès públic facin innecessària o inconvenient la permanència del contracte.»

En el supòsit que es declari en concurs, és necessari que es donin garanties addicionals suficients perquè el contracte no sigui resultat (article 212.5 LCSP). És important destacar que en la situació de bloqueig en què es poden trobar els treballadors, cal garantir el pagament dels seus salaris per mantenir l'activitat.

«En cas de declaració en concurs, l'Administració ha de continuar potestativament el contracte si raons d'interès públic així ho aconsellen, sempre que el contractista presti les garanties addicionals suficients per a la seva execució. [...]»

Terminis de resolució de l'expedient de resolució

«Els expedients de resolució contractual s'han d'instruir i resoldre en el termini màxim de vuit mesos.» (art. 212.8 LCSP)

Com ja hem dit al principi, és molt important que abans i durant la tramitació de l'expedient es tingui en compte la situació de les persones que presten el contracte.

Causes de resolució en els contractes d'obres

Article 245 de la LCSP: causes de resolució.

«Són causes de resolució del contracte d'obres, a més de les generals de la Llei, les següents:

- a) La demora injustificada en la comprovació del replantejament.
- b) La suspensió de la iniciació de les obres per un termini superior a quatre mesos.
- c) La suspensió de les obres per un termini superior a vuit mesos per part de l'Administració.
- d) El desistiment.»

Els efectes de la resolució específics per als contractes d'obres estan estipulats en l'article 246.

Causas de resolució de concessió d'obres

Les causes addicionals de resolució de concessió d'obres estan recollides a l'article 279 de la LCSP:

- «Són causes de resolució del contracte de concessió d'obres, a més de les que assenyalava l'article 211, amb l'excepció de les que preveuen les lletres d) i e), les següents:
- a) L'execució hipotecària declarada deserta o la impossibilitat d'iniciar el procediment d'execució hipotecària per falta d'interessats autoritzats per a això en els casos en què escaigui, d'acord amb el que estableix la Llei.
  - b) La demora superior a sis mesos per part de l'òrgan de contractació en el lliurament al concessionari de la contraprestació, dels terrenys o dels mitjans auxiliars a què es va obligar segons el contracte.
  - c) El rescat de l'explotació de les obres per part de l'òrgan de contractació. S'entén per rescat la declaració unilateral de l'òrgan contractant, adoptada per raons d'interès públic, per la qual doni per acabada la concessió, no obstant la bona gestió del seu titular, perquè la gestioni directament l'Administració. El rescat de la concessió requereix, a més, que s'acrediti que la gestió directa esmentada és més eficaç i eficient que la concessional.
  - d) La supressió de l'explotació de les obres per raons d'interès públic.
  - e) La impossibilitat d'explotar les obres com a conseqüència d'acords adoptats per l'Administració concedent amb posterioritat al contracte.
  - f) El segrest o la intervenció de la concessió per un termini superior a l'establert de conformitat amb l'apartat 3 de l'article 263, sense que el contractista hagi garantit l'assumpció completa de les seves obligacions [màxim 3 anys, pròrrogues incloses]».

Els efectes de la resolució específics i la continuació del procés estan estipulats en els articles 280 a 283 de la LCSP.

Causas de resolució de contractes de concessió de serveis

Les causes de resolució apareixen enumerades a l'article 294 de la LCSP, i són similars a les de concessió d'obres, però vinculades a la concessió de serveis.

Hi ha un matís important en l'apartat c, quan parla de rescat «per a gestionar-ho directament». Estem davant dels supòsits de reversió de serveis públics, tractats amb més profunditat en l'apartat corresponent d'aquesta guia.

«El rescat del servei per part de l'Administració per gestionar-lo directament per raons d'interès públic. El rescat de la concessió requereix, a més, que s'acrediti que la gestió directa esmentada és més eficaç i eficient que la concessional.»

Els efectes de la resolució específics per als contractes d'obres estan estipulats en l'article 295.

Causes de resolució dels contractes de subministrament

Les causes de resolució dels contractes de subministrament estan recollides a l'article 306 de la LCSP, que bàsicament són de desistiment abans de la iniciació del subministrament o una vegada iniciada l'execució.

Els efectes de la resolució del contracte de subministraments estan estipulats en l'article 307.

Causes de resolució dels contractes de serveis

Especialitats dels contractes de serveis que comportin prestacions directes a favor de la ciutadania (art. 312 LCSP)

A més de les causes de resolució del contracte establertes a l'article 313, són causes de resolució dels contractes de serveis les assenyalades en les lletres c), d) i f) de l'article 294.

Causes i efectes de la resolució (art. 313 LCSP)

«1. Són causes de resolució dels contractes de serveis, a més de les generals, les següents:

- a) El desistiment abans d'iniciar la prestació del servei o la suspensió per causa imputable a l'òrgan de contractació de la iniciació del contracte per un termini superior a quatre mesos a partir de la data assenyalada en aquell perquè comenci, llevat que al plec se n'assenyali un d'inferior.
- b) El desistiment una vegada iniciada la prestació del servei o la suspensió del contracte per un termini superior a vuit mesos acordada per l'òrgan de contractació, llevat que al plec se n'assenyali un d'inferior.
- c) Els contractes complementaris han de quedar resolts, en tot cas, quan es resolgui el contracte principal.»

En aquests casos s'està parlant de serveis que es presten a la ciutadania, per tant, la resolució a instàncies de l'òrgan licitador ha d'estar molt justificada i ha de garantir que no es deixi sense servei. A més, té uns costos per a l'Administració:

«2. La resolució del contracte dona dret al contractista, en tot cas, a percebre el preu dels estudis, informes, projectes, treballs o serveis que efectivament hagi efectuat d'acord amb el contracte i que hagin estat rebuts per l'Administració.

3. En els supòsits de resolució que preveuen les lletres a) i c) de l'apartat primer d'aquest article, el contractista només té dret a percebre, per tots els conceptes, una indemnització del 3 per cent del preu d'adjudicació del contracte, IVA exclòs.

En els supòsits de resolució que preveu la lletra b) de l'apartat 1 d'aquest article, el contractista té dret a percebre, per tots els conceptes, el 6 per cent del preu d'adjudicació del contracte dels serveis deixats de prestar en concepte de benefici industrial, IVA exclòs, entenent per serveis deixats de prestar els que resultin de la diferència entre els reflectits en el contracte primitiu i les seves modificacions aprovades, i els que fins a la data de notificació del desistiment o de la suspensió s'hagin prestat.»

Què pot fer l'Administració pública?

L'Administració pública, com a òrgan de contractació, ha de:

- Introduir als contractes i licitacions la referència al conveni col·lectiu sectorial i les causes de resolució de l'article 211 o les establertes a la LCSP.
- Introduir mecanismes de vigilància i control del compliment del conveni col·lectiu sectorial introduït als plecs, i del pagament puntual dels salaris. Ha de ser causa de resolució d'ofici sense necessitat que ho denunciï la representació legal dels treballadors.
- Introduir penalitats als plecs, per al cas d'incompliment de les condicions especials d'execució, o atribuir-los el caràcter d'obligacions contractuals essencials, que donaran lloc a la resolució del contracte si s'incomplixen.
- En els processos de resolució dels contractes, vigilar que en la resolució de l'expedient es mantinguin l'ocupació i les condicions de treball.
- En les resolucions per rescab del servei per causa d'interès públic que finalitzin en internalització del servei, incorporar les persones que presten el servei mitjançant subrogació.

Quines clàusules socials podem fer servir?

Les clàusules que hem de procurar que estiguin presents en els contractes i les licitacions són les referents als convenis col·lectius sectorials i la referència explícita a les causes de resolució de l'article 211 de la LCSP. En general, és necessari que es vinculi l'incompliment de les condicions especials d'execució i les obligacions essencials a la resolució del contracte i als seus efectes. Per als àmbits no tan rellevants, és idoni vincular-ho amb les penalitats establertes principalment en l'article 192 i altres articles segons els contractes.

En el plec de prescripcions tècniques

Condicions especials d'execució

- Les condicions especials en relació amb l'execució, d'obligat compliment per part de l'empresa contractista i, si s'escau, per part de l'empresa o empreses subcontractistes, són les que s'indiquen tot seguit:
  - Protecció de les condicions salarials i condicions generals de convenis dels treballadors adscrites a l'execució del servei i pagament puntual dels salaris.

- Qualsevol contractació o subcontractació dels serveis o treballs objecte del contracte ha de respectar, com a mínim, i en tot moment, el nivell salarial i les condicions generals establertes en el conveni col·lectiu sectorial corresponent a l'àmbit d'activitat del treballador adscrit al servei, sense perjudici que aquestes condicions puguin ser millorades en el conveni col·lectiu d'empresa que pugui resultar d'aplicació, o les condicions *ad personam* que corresponguin individualment als treballadors. No es pot produir la inaplicació del conveni en virtut d'allò que s'estableix en els articles 82 i 41 de l'Estatut dels treballadors, excepte en els casos d'acord entre la representació dels treballadors i la representació de l'empresa.

Resolució del contracte

- De conformitat amb els articles 211 i 313 [en un contracte de serveis] de la LCSP, són causes de resolució del contracte les següents:
  - L'incompliment de l'obligació principal del contracte, així com l'incompliment de les obligacions essencials qualificades com a tals en aquest plec.
  - L'impagament, durant l'execució del contracte, dels salaris per part del contractista als treballadors que hi estiguin participant, o l'incompliment de les condicions establertes en els convenis col·lectius en vigor per a aquests treballadors durant l'execució del contracte.

5.2. Recurs especial i actuacions de la representació dels treballadors

Què diu la llei?

Actuacions dels sindicats

Recurs especial en matèria de contractació

L'article 48 de la Llei 9/2017 confereix legitimitat a les organitzacions sindicals amb presència (representativitat) en l'àmbit o sector en el qual es firmi el contracte per interposar el recurs especial en matèria de contractació:

«Pot interposar el recurs especial en matèria de contractació qualsevol persona física o jurídica els drets o interessos legítims, individuals o col·lectius, de la qual s'hagin vist perjudicats o puguin resultar afectats, de manera directa o indirecta, per les decisions objecte del recurs.

També estan legitimades per interposar aquest recurs, contra els actes susceptibles de ser recorreguts, les organitzacions sindicals, quan de les actuacions o decisions recurribles se'n pugui deduir fundadament que aquestes impliquen que en el pro-

cés d'execució del contracte l'empresari incompleixi les obligacions socials o laborals respecte dels treballadors que participin en la realització de la prestació. En tot cas, s'entén legitimada l'organització empresarial sectorial representativa dels interessos afectats.»

Per interposar-lo, el sindicat ha de deduir «fundament» que s'incompleixen les obligacions socials i laborals respecte dels treballadors. Per tant, cal fonamentar bé els motius de la seva interposició en el recurs. Aquesta qüestió està regulada en l'article 44 de la LCSP, sobre el recurs especial en matèria de contractació: actes recurribles.

«1. Són susceptibles de recurs especial en matèria de contractació, els actes i les decisions que esmenta l'apartat 2 d'aquest mateix article, quan es refereixin als contractes següents que pretenguin concertar les administracions públiques o la resta d'entitats que tinguin la condició de poders adjudicadors:

- a) Contractes d'obres amb un valor estimat superior a tres milions d'euros, i de subministrament i serveis amb un valor estimat superior a cent mil euros.
- b) Acords marc i sistemes dinàmics d'adquisició que tinguin per objecte la subscripció d'algun dels contractes que tipifica la lletra anterior, així com els contractes basats en qualsevol d'ells.
- c) Concessions d'obres o de serveis amb un valor estimat que superi els tres milions d'euros. [...] (en termes generals)

2. Poden ser objecte del recurs les actuacions següents:

- a) Els anuncis de licitació, els plecs i els documents contractuals que estableixen les condicions que hagin de regir la contractació.
- b) Els actes de tràmit adoptats en el procediment d'adjudicació, sempre que aquests decideixin directament o indirectament sobre l'adjudicació, determinin la impossibilitat de continuar el procediment o produeixin una indefensió o un perjudici irreparable a drets o interessos legítims. En tot cas, es considera que concorren les circumstàncies anteriors en els actes de la mesa o de l'òrgan de contractació pels quals s'acordi l'admissió o inadmissió de candidats o licitadors, o l'admissió o exclusió d'ofertes, incloses les ofertes que siguin excloses perquè són anormalment baixes com a conseqüència de l'aplicació de l'article 149.
- c) Els acords d'adjudicació.
- d) Les modificacions basades en l'incompliment del que estableixen els articles 204 i 205 d'aquesta Llei, perquè s'entén que la modificació havia de ser objecte d'una adjudicació nova.(modificacions dels plecs)
- e) La formalització d'encàrrecs a mitjans propis en els casos en què aquests no compleixin els requisits legals.
- f) Els acords de rescat de concessions.»

L'òrgan davant del qual s'ha d'interposar el recurs depèn de l'àmbit d'afectació del contracte. En l'àmbit estatal, segons l'article 45 de la Llei 9/2017, sobre l'òrgan competent per a la resolució del recurs en l'Administració General de l'Estat:

«1. En l'àmbit dels poders adjudicadors del sector públic estatal, el coneixement i la resolució dels recursos a què es refereix l'article anterior estan encomanats al Tribunal Administratiu Central de Recursos Contractuals, òrgan especialitzat que actua amb plena independència funcional en l'exercici de les seves competències. Aquest òrgan està adscrit al Ministeri d'Hisenda i Funció Pública. [...]»

Si l'àmbit d'aplicació del contracte és Catalunya, l'òrgan competent és el Tribunal Català de Contractació Pública, regulat per Decret 221/2013, de 3 de setembre, pel qual s'aprova la seva organització i el seu funcionament. L'article 46 de la Llei 9/2017, sobre l'òrgan competent per a la resolució del recurs en les comunitats autònomes i entitats locals, ho estableix així:

«1. En l'àmbit de les comunitats autònomes, la competència per resoldre els recursos és la que estableixen les seves normes respectives, i s'ha de crear un òrgan independent el titular del qual, o, en cas que sigui col·legiat, almenys el seu president, tingui qualificacions jurídiques i professionals que garanteixin un coneixement adequat de les matèries que siguin de la seva competència. [...]»

4. Pel que fa a la contractació en l'àmbit de les corporacions locals, la competència per resoldre els recursos és la que estableixen les normes de les comunitats autònomes quan aquestes tinguin atribuïda competència normativa i d'execució en matèria de règim local i contractació».

El recurs també es pot interposar contra actes de poders adjudicadors que no siguin administració pública i contra contractes subvencionats. No entrem en més detall, ja que apareix a l'article 47 de la LCSP.

A Catalunya, la presentació del recurs s'ha de fer físicament per registre a la direcció del Tribunal (Via Laietana, 14. 08003 Barcelona), i s'ha d'adjuntar la documentació següent (art. 51.1 LCSP):

- «a) El document que acrediti la representació del compareixent, excepte si figura unit a les actuacions d'un altre recurs pendent davant el mateix òrgan; en aquest cas, es pot sol·licitar que s'expedeixi una certificació per a la seva unió al procediment. [poders notariais]
- b) El document o documents que acreditin la legitimació de l'actor quan la tingui perquè li ha transmès un altre per herència o per qualsevol altre títol. [estatuts del sindicat o organització]

- Document de l'òrgan de direcció del sindicat o organització que acrediti la decisió d'interposar el recurs.
- c) La còpia o el trasllat de l'acte exprés que es recorri, o una indicació de l'expedient en què li hagi pertocat o del butlletí oficial o perfil de contractant en què s'hagi publicat.
- d) El document o documents en què fonamenti el seu dret.
- e) Una adreça de correu electrònic 'habilitada' a la qual enviar, de conformitat amb la disposició addicional quinzena, les comunicacions i notificacions.»

L'inici del procediment varia segons el procediment recorregut i el començament del termini també, segons l'article 50 de la LCSP:

Acte recorregut	Inici del còmput del termini
Anunci de licitació	L'endemà de la seva publicació
Contingut dels plecs i altres documents contractuals	• L'endemà del dia en què s'hagi publicat en el perfil del contractant l'anunci de licitació. • En procediment negociat sense publicitat, l'endemà de la remissió de la invitació als candidats seleccionats. • Si no es pot accedir electrònicament als plecs, a partir de l'endemà en què s'hagin lliurat al recurrent.
Actes de tràmit	L'endemà del coneixement de la possible infracció
Adjudicació del contracte	L'endemà de la seva notificació als licitadors.
Modificacions contractuals	L'endemà de la seva publicació en el perfil del contractant.
Formalització per encàrrec a mig propi	L'endemà de la seva publicació en el perfil del contractant.
Altres casos	L'endemà de la notificació realitzada.
El recurs es fonamenta en causes de nul·litat (incapacitat, insuficiència de crèdit, no publicació de l'anunci de licitació, etc.)	• 30 dies des de la publicació de la formalització del contracte en el supòsit de no publicació de la licitació. • En la resta de casos, abans de 6 mesos des que es formalitza el contracte.

El Tribunal, si observa falta de documentació, ha de requerir al sol·licitant del recurs que l'esmeni en tres dies hàbils (art. 51.2 LCSP):

«Per esmenar els defectes que puguin afectar l'escrit de recurs, es requereix a l'interessat que, en un termini de tres dies hàbils des del següent a la seva notificació, repari la falta o adjunti els documents preceptius, amb indicació que, si no ho fa, es considerarà que desisteix de la seva petició, i queda suspesa la tramitació de l'expedient.»

També es poden sol·licitar mesures cautelars: el Tribunal ha de resoldre si paralitza el procediment o no en els 5 dies posteriors a la seva sol·licitud, amb prèvia reclamació d'informació a l'òrgan licitador, que disposa d'un termini de dos dies per informar el Tribunal, com estableix l'article 49 de la LCSP, sobre la sol·licitud de mesures cautelars:

«1. Abans d'interposar el recurs especial, les persones legitimades per a això poden sol·licitar davant l'òrgan competent per resoldre el recurs l'adopció de mesures cautelars. Aquestes mesures han d'anar dirigides a corregir infraccions de procediment o impedir que es causin altres perjudicis als interessos afectats, i poden estar incloses, entre aquestes, les destinades a suspendre o a fer que se suspengui el procediment d'adjudicació del contracte en qüestió o l'execució de qualsevol decisió adoptada pels òrgans de contractació.

2. L'òrgan competent per resoldre el recurs ha d'adoptar una decisió en forma motivada sobre les mesures cautelars dins dels cinc dies hàbils següents a la presentació de l'escrit en què se sol·licitin.

A aquests efectes, l'òrgan que hagi de resoldre, el mateix dia que rebí la petició de la mesura cautelar, l'ha de comunicar a l'òrgan de contractació, que disposa d'un termini de dos dies hàbils per presentar les al·legacions que consideri oportunes referides a l'adopció de les mesures sol·licitades o a les propostes pel mateix òrgan decisorí. Si, un cop transcorregut aquest termini, no es formulen al·legacions, el procediment continua.»

Els efectes del recurs són que una vegada interposat, la tramitació del procediment quedarà en suspensió en els termes previstos en els articles 49 i 53 de la LCSP.

El Tribunal Català de Contractació Pública pot decidir la inadmissió del recurs segons els supòsits que detalla l'article 55 de la LCSP:

«L'òrgan encarregat de resoldre el recurs, després de la reclamació i l'examen de l'expedient administratiu, pot declarar la seva inadmissió quan consti de manera inequívoca i manifesta qualsevol dels supòsits següents:

- a) La incompetència de l'òrgan per conèixer del recurs.
- b) La falta de legitimació del recurrent o d'acreditació de la representació de la persona que interposa el recurs en nom d'una altra, mitjançant un poder que sigui suficient a aquest efecte.
- c) La interposició del recurs contra actes no susceptibles d'impugnació de conformitat amb el que disposa l'article 44.
- d) La interposició del recurs una vegada finalitzat el termini establert per interposar-lo.

L'òrgan encarregat de resoldre'l, si aprecia que concorre algun d'aquests supòsits, sense perjudici del que preveu l'article 51.2, ha de dictar una resolució en què acordi la inadmissió del recurs.»

Els terminis de resolució del Tribunal estan recollits en l'article 57 de la LCSP:

- 5 dies, comptats a partir de rebre les al·legacions dels interessats i el de prova (5 dies més de termini previs). Transcorreguts 2 mesos des de la interposició, s'entén desestimat.
- Directament executiva. Pot consistir en l'estimació total o parcial o la desestimació, amb els seus efectes corresponents: anul·lació de les decisions no conformes al dret i els actes que en derivin; aixecament de la suspensió de l'acte d'adjudicació; indemnització per danys i perjudicis, etc.
- Enfront de la resolució, és possible la interposició del recurs contenciós administratiu (Llei 29/1998).

Valoració de propostes d'adjudicació

L'article 157.5 de la LCSP preveu la possibilitat que la mesa de contractació, quan valori propostes amb criteris diferents del preu, pugui sol·licitar un informe, entre d'altres, a les organitzacions sindicals.

«Quan per valorar les proposicions s'hagin de tenir en compte criteris diferents del preu, l'òrgan competent per a això pot sol·licitar, abans de formular la seva proposta, tots els informes tècnics que consideri necessaris. Igualment, aquests informes es poden sol·licitar quan sigui necessari verificar que les ofertes compleixen les especificacions tècniques del plec.

També es poden requerir informes a les organitzacions socials d'usuaris destinataris de la prestació, a les organitzacions representatives de l'àmbit d'activitat al qual correspongui l'objecte del contracte, a les organitzacions sindicals, a les organitzacions que defensin la igualtat de gènere i a altres organitzacions per verificar les consideracions socials i ambientals.»

És una eina molt rellevant per a l'òrgan licitador, sobretot per a la valoració de les condicions d'adjudicació socials. El sindicat coneix la realitat de les condicions de treball dels treballadors del sector concret, la qual cosa li permet fer una verificació i avaluació més exacta de la importància i l'impacte de les clàusules socials i ambientals sobre l'execució i la qualitat en la prestació del contracte.

Actuacions de la representació legal dels treballadors

Resolució del contracte per impagament dels salaris o incompliment de les condicions del conveni col·lectiu

La tasca fonamental de la representació dels treballadors a l'empresa és la vigilància del compliment de la normativa laboral i la denúncia dels incompliments que es puguin produir en perjudici de les persones que desenvolupen el treball.

Com ja hem explicat, l'incompliment del conveni col·lectiu durant l'execució del contracte i l'impagament de salaris és causa de resolució segons l'article 211.1.i de la LCSP:

«L'impagament, durant l'execució del contracte, dels salaris per part del contractista als treballadors que estiguin participant en aquesta, o l'incompliment de les condicions que estableixen els convenis col·lectius en vigor per a aquests treballadors també durant l'execució del contracte.»

La norma general és que la resolució del contracte la iniciï d'ofici l'òrgan de contractació, excepte en aquest cas, on és (per norma general) a instàncies de la representació legal dels treballadors, excepte en el supòsit de subrogació que recull l'article, en aquest cas recupera la iniciativa l'òrgan licitador. Cal destacar que, tal com diu l'article, això és la norma general, ja que a vegades no existeix la representació legal dels treballadors. En aquest cas, la reclamació podria venir per part treballadors individuals i l'òrgan licitador hauria d'adoptar-la d'ofici.

«No obstant això, la resolució del contracte per la causa a què es refereix la lletra i) de l'article 211.1 només s'ha d'acordar, amb caràcter general, a instància dels representants dels treballadors en l'empresa contractista; excepte quan els treballadors afectats per l'impagament de salaris siguin treballadors en els quals sigui procedent la subrogació de conformitat amb l'article 130 i l'import dels salaris deguts per l'empresa contractista superi el 5 per cent del preu d'adjudicació del contracte, cas en el qual la resolució la pot acordar directament l'òrgan de contractació d'ofici.» (art. 212.1 LCSP)

Com ja hem comentat en aquesta guia, és important que l'òrgan licitador estableixi clàusules que obliguin el licitador a facilitar informació sobre el compliment de les condicions laborals del conveni col·lectiu sectorial recollides, a més, en els plecs. Així, pot conèixer incompliments de conveni o impagaments de salaris, i hauria d'actuar d'ofici activant la resolució del contracte en cas que fos necessari.

Obligacions d'informar a la representació legal dels treballadors de la subcontractació

Les condicions i normes de subcontractació en contractació pública es desenvolupen en l'article 215 de la Llei 9/2017, i tenen, entre d'altres, les següents obligacions pel que fa a la representació legal dels treballadors:

«2.b [En cas de subcontractació del contractista principal] el contractista ha de comunicar per escrit, després de l'adjudicació del contracte i, com a molt tard, quan iniciï l'execució d'aquest, a l'òrgan de contractació la intenció de subscriure els subcontrac-

tes, i ha d'assenyalar la part de la prestació que es pretén subcontractar i la identitat, dades de contacte i representant o representants legals del subcontractista [...].

El contractista principal ha de notificar per escrit a l'òrgan de contractació qualsevol modificació que pateixi aquesta informació durant l'execució del contracte principal, i tota la informació necessària sobre els nous subcontractistes. [...]

6. El contractista ha d'informar els representants dels treballadors de la subcontractació, d'acord amb la legislació laboral.»

És molt important que es compleixi aquesta obligació, ja que la representació legal dels treballadors pot comprovar també si en aquesta contractació es compleixen les obligacions laborals, i permet que el contractista principal compleixi amb les seves obligacions respecte de l'òrgan licitador, entre d'altres, la recollida en l'apartat 4 de l'article 215 de la LCSP:

«Els subcontractistes queden obligats només davant el contractista principal, que assumeix, per tant, la responsabilitat total de l'execució del contracte davant l'Administració, d'acord estrictament amb els plecs de clàusules administratives particulars o document descriptiu, i amb els termes del contracte, inclòs el compliment de les obligacions en matèria mediambiental, social o laboral a què es refereix l'article 201».

Què pot fer l'Administració pública?

L'Administració pública, com a òrgan de contractació, ha de valorar els aspectes següents:

- Contestar en el termini de dos dies els requeriments del Tribunal de Contractació Pública de Catalunya en els recursos especials en els quals se sol·licitin mesures cautelars i remetre l'expedient en el termini de dos dies a requeriment del Tribunal de Contractació Pública de Catalunya.
- Sol·licitar a les organitzacions sindicals més representatives del sector afectat pel contracte un informe de verificació i avaluació de les característiques socials i ambientals.
- Establir clàusules en el plec de licitació que obliguin el licitador a facilitar a l'Administració pública i a la representació legal dels treballadors informació sobre el compliment del conveni col·lectiu sectorial i el pagament puntual dels salaris.
- Iniciar d'ofici la resolució del contracte en els supòsits en què s'aprecii incompliment de conveni col·lectiu o impagament de salaris i no existeixi representació legal dels treballadors que pugui activar el procediment.
- Assegurar-se de manera fefaent que el contractista principal informa la representació legal dels treballadors sobre els subcontractistes.
- Permetre la participació sindical en l'elaboració dels plecs sobre condicions dels contractes de serveis i concessió de serveis, i d'aquelles altres modalitats de contractació

que suposin la contractació de recursos humans que exerciran la seva activitat en el si de l'Administració pública adjudicadora.

- Permetre la presència sindical en les meses de contractació, sobretot en aquells contractes en els quals es valorin criteris i característiques socials i ambientals.

Quines clàusules socials podem fer servir?

Com a model, es poden fer servir els exemples de clàusules socials següents:

- En la fase de valoració de les ofertes, se li demanarà un informe de verificació de les consideracions socials i ambientals a les organitzacions sindicals.
- L'empresa adjudicatària ha de complir periòdicament amb les seves obligacions d'informació a la representació sindical dels treballadors respecte del compliment del conveni col·lectiu sectorial (anomenar-ho) i el pagament puntual dels salaris. L'incompliment del conveni i l'impagament de salaris és causa de resolució del contracte.
  - La informació serà cada ..... mesos, i consistirà en la següent documentació ..... acreditativa de l'abonament dels salaris en els imports recollits en el conveni col·lectiu sectorial .....
- L'empresa adjudicatària ha d'informar prèviament la representació sindical respecte dels subcontractistes utilitzats, el motiu de la subcontractació i els treballadors de la mateixa que desenvoluparan treballs per al contracte.

Annex 1

Fitxes temàtiques

Convenis col·lectius sectorials

Articles relacionats

35, 71, 76, 87, 88, 89, 90, 100, 101, 102, 122, 128, 130, 140, 149, 201 i 211.1.i de la Llei 9/2017

Actuacions de l'Administració pública

L'Administració pública, com a òrgan de contractació, ha de:

- Incorporar en els plecs l'obligació del compliment de les condicions laborals i econòmiques del conveni col·lectiu sectorial i les obligacions relatives a la legislació laboral, anomenant literalment quin és el conveni.
- Establir com a condició especial d'execució el compliment del conveni col·lectiu sectorial que correspongui a l'activitat licitada. També es poden incloure altres aspectes de millora sobre el mateix conveni.
- Exigir als oferents o licitadors els mitjans personals i/o materials suficients per executar el contracte i els mecanismes per garantir l'estabilitat de les plantilles i les seves condicions de treball establertes al conveni col·lectiu sectorial.
- Assegurar-se de tenir en compte els valors correctes del cost econòmic del conveni col·lectiu sectorial per obtenir el valor estimat del contracte i el càlcul del preu del contracte.
- Incorporar millores en les condicions establertes al conveni col·lectiu sectorial com a criteris d'adjudicació per millorar així la relació qualitat-preu del contracte.
- Incloure en els plecs de licitació sistemes de control i prova que permetin comprovar que les empreses licitadores compleixen amb el conveni col·lectiu sectorial amb caràcter previ i durant tota la vigència del contracte.
- En els plecs han d'aparèixer clàusules que de manera expressa exigeixin a l'empresa que desenvolupi en el contracte públic el compliment del conveni col·lectiu sectorial durant tota la vigència del contracte.
- Incloure en els plecs de forma desglossada els costos de mà d'obra vinculats amb el conveni col·lectiu sectorial que correspongui.
- Demanar l'aplicació del conveni col·lectiu sectorial als treballadors subcontractats.
- Descartar totes les empreses que:

- No acreditin el compliment del conveni col·lectiu sectorial
- Incorrin en prohibició per contractar per sancions greus per incompliments en matèria laboral
- Presentin ofertes anormalment baixes per no complir amb el conveni col·lectiu que legalment corresponguin a l'activitat del contracte públic
- Establir de forma clara en els plecs les causes de revisió de preus vinculades a la pujada del cost de mà d'obra per evitar futurs conflictes d'interpretació, perquè això garantirà també el compliment del conveni col·lectiu.

Clàusules tipus

Condicions especials d'execució

L'empresa adjudicatària del contracte actual públic de ..... segons el que estableix la Llei 9/2019, ha de complir amb les condicions especials d'execució següents:

- L'obligat compliment del conveni col·lectiu sectorial d'aplicació (anomenar-ho) durant tota la vigència del contracte.
- El contractista ha de complir durant tota l'execució contractual totes les disposicions legals, reglamentàries i convencionals vigents en matèria laboral.
- L'empresa contractista ha d'assumir durant tota la prestació l'obligació d'aplicar a la plantilla que executarà el contracte les condicions laborals establertes per l'últim conveni col·lectiu sectorial i territorial vigent (anomenar-ho) en el qual s'enquadra i desenvolupa la prestació contractual.
- Les empreses licitadores han de garantir que l'oferta econòmica sigui adequada perquè l'adjudicatari faci front al cost derivat de l'aplicació del conveni col·lectiu sectorial (anomenar-ho), sense que en cap cas els preus/hora dels salaris recollits puguin ser inferiors als preus/hora del citat conveni més els costos de Seguretat Social.

Criteris d'adjudicació:

Es valora amb X punts (amb un màxim de 10 %) la millora de salaris respecte al conveni col·lectiu sectorial.

Per exemple:

- Del 3 % al 5 %, 3 punts
- Del 5,01 % al 8 %, 5 punts
- Del 8,01 % al 15 %, 8 punts
- Del 15,01 % al 20 %, 10 punts

En l'apartat de pressupost:

L'import màxim per a tots els conceptes de la realització dels treballs objecte d'aquest contracte és de 180.150 euros. Els costos laborals mínims són de X segons els salaris i altres retribucions derivats del conveni col·lectiu sectorial (nom del conveni).

El desglossament del pressupost base de licitació per costos és el següent:

- Costos directes: ..... (concretar, entre d'altres, els costos laborals per gènere i categoria professional derivats del conveni col·lectiu sectorial (anomenar-ho) .....)
- Costos indirectes: ..... (concretar).
- Altres despeses: ..... (concretar).

Sistema de determinació del preu del contracte

El preu del contracte s'ha determinat, d'acord amb la justificació que consta en l'expedient, a partir de:

- Preus referits a components de la prestació
- Preus referits a unitats d'execució o de temps
- Aplicació d'honoraris professionals segons el conveni col·lectiu sectorial (anomenar-ho)
- Un tant alçat al no haver estat possible o convenient la seva descomposició
- Una combinació de vàries de les modalitats anteriors.

Valor estimat del contracte

El valor estimat del contracte, als efectes d'allò que disposen l'article 101 i concordants de la LCSP, és de ..... IVA exclòs.

El mètode de càlcul per determinar l'import del valor estimat del contracte és el següent:

Els salaris i contribucions econòmiques de les persones recollits del conveni col·lectiu sectorial (anomenar-ho).

Penalitats per l'incompliment parcial o defectuós

Si el contractista vulnera l'obligació del compliment del conveni col·lectiu sectorial (nom del conveni) de forma greu i/o en repetides vegades, serà motiu de resolució del contracte i d'acord amb l'article 71 de la Llei 9/2017 incorrerà en els supòsits de prohibició de contractar amb l'Administració.

Obligacions de l'adjudicatari

- L'empresa que resulti adjudicada ha d'informar de forma periòdica i aportar la informació necessària a l'òrgan de contractació de tota variació econòmica del contracte que pugui afectar o afectar els treballadors o les seves retribucions, i per tant l'execució del contracte o les obligacions que marca el present contracte partint de l'article 82 de la Llei 9/2017.
- Tenen especial rellevància les variacions que es produeixin com a conseqüència del compliment del conveni col·lectiu sectorial (anomenar-ho) corresponent al contracte.
- Es considera un paràmetre objectiu per apreciar que les proposicions no poden ser complertes, com a conseqüència de la inclusió de valors anormals o desproporcionats, la indicació d'un preu inferior als costos salarials mínims per categoria professional segons el conveni col·lectiu sectorial vigent (anomenar-ho).
- «En els plecs de clàusules es pot exigir que els licitadors presentin una declaració responsable per la qual es comprometin, en l'execució del contracte, a complir les condicions salarials que estableixi el conveni col·lectiu corresponent al sector d'activitat del contracte o bé aquell que els sigui d'aplicació.»

En l'apartat de solvència

L'ofertant, d'acord amb l'article 86, ha d'acreditar la solvència econòmica i financera i tècnica o professional per al contracte mitjançant l'aportació dels documents que siguin determinats per aquest òrgan de contractació d'entre els previstos en els articles 87 al 91, entre ells, el càlcul de la massa salarial i retribucions econòmiques del personal a emprar derivats del conveni col·lectiu sectorial (anomenar-ho).

Condicions laborals i salarials

Articles relacionats

35.1.n, 71, 100, 101, 102, 103, 122, 125,129, 130, 145,149, 192,201,202, 211 i 212 de la Llei 9/2017

Actuacions de l'Administració pública

- Incorporar en els plecs l'obligació de complir amb les condicions laborals i econòmiques del conveni col·lectiu sectorial i les obligacions relatives a la legislació laboral.
- Assegurar-se de tenir en compte els valors correctes del cost econòmic de les condicions laborals i salarials per obtenir el valor estimat del contracte i el càlcul del preu del contracte.
- Anar més enllà de la Llei 9/2017 i introduir més d'una condició especial d'execució de caràcter social lligada a les condicions de treball i a l'objecte del contracte.
- Incorporar millores en les condicions laborals i salarials com a criteris d'adjudicació per millorar la relació qualitat-preu del contracte.
- Incloure en els plecs de licitació sistemes de control i prova que permetin comprovar que les empreses licitadores compleixen amb les condicions laborals i salarials amb caràcter previ i durant tota la vigència del contracte.
- Incloure en els plecs clàusules que de manera expressa exigeixin a l'empresa que desenvolupi el contracte públic el compliment de les condicions laborals i salarials durant tota la vigència del contracte.
- Incloure en els plecs de forma desglossada els costos de mà d'obra vinculats amb el conveni col·lectiu sectorial que correspongui.
- Ser molt exigent en els processos de subrogació per garantir que els licitadors disposin de tota la informació de condicions de treball i acords que afectin els treballadors per evitar la indefensió de les empreses i incompliments posteriors que es puguin produir.
- Descartar totes les empreses que:
  - No acreditin el compliment de les condicions de treball i salarials recollides en el conveni col·lectiu sectorial o exigides pels plecs de licitació.
  - Incorrin en prohibició de ser contractades per sancions greus per incompliments en matèria laboral.

- Presentin ofertes anormalment baixes per no complir amb les condicions laborals i salarials que legalment corresponguin a l'activitat del contracte públic.
- Establir de forma clara en els plecs les causes de revisió de preus vinculades a la pujada del cost de mà d'obra per evitar futurs conflictes d'interpretació.

Clàusules tipus

Clàusules generals vinculades a garantir les condicions de treball

Per desenvolupar aquest contracte públic són necessaris els treballadors següents, amb les condicions laborals i econòmiques següents que es recullen en el conveni col·lectiu sectorial (dir literalment com) d'aplicació per a aquesta activitat.

Conveni col·lectiu sectorial o d'aplicació: *<Consignar el títol concret del conveni del personal a subrogar, número de codi i data de publicació>*

Categoria professional	Nombre de treballadors	Jornada / Hores setmanals o anuals	Salari brut anual
1			
2			

Clàusules de millora de les condicions laborals i salarials com a criteri d'adjudicació

Propostes de criteris de valoració vinculats amb la millora de les condicions laborals i salarials:

«Els òrgans de contractació han de prioritzar, de conformitat amb la normativa sobre contractació del sector públic, l'adjudicació dels contractes públics a empreses i entitats que en presentar la seva oferta es comprometin mitjançant una declaració responsable a garantir l'estabilitat laboral del personal que executi el contracte»

La millora en les condicions laborals i retributives del personal adscrit al contracte pot comportar més qualitat en l'execució del contracte en el sentit de fomentar la continuïtat del personal en el lloc de treball, la proactivitat, la qualificació o l'experiència, entre d'altres:

- a) L'existència d'un acord empresarial específic que comporti, amb caràcter general, avantatges retributius directes o indirectes superiors als establerts al conveni col·lectiu del sector, d'aplicació a les persones adscrites al contracte.

- b) Els avantatges retributius o d'altra índole per a les persones adscrites a l'execució del contracte que tinguin una vinculació directa amb circumstàncies específiques de l'execució del contracte, com ajuts de menjador, llar d'infants, retribucions per trasllat, uniformitat, horaris, especial dedicació, etc.
- c) L'adequació de les funcions a desenvolupar amb la titulació, l'experiència i la qualificació laboral.
- d) La flexibilitat horària o teletreball acordada amb els treballadors o voluntària.
- e) El nombre de persones adscrites a l'execució del contracte amb contracte laboral indefinit.

Els licitadors que presentin alguna d'aquestes millores han d'acreditar-la i demostrar que també s'ajusten al conveni col·lectiu sectorial de l'activitat licitada i a la normativa laboral.

En la part del càlcul econòmic, pressupost base de licitació i valor estimat:

El pressupost base de licitació ha de fer-se mitjançant els salaris i les retribucions derivats del conveni col·lectiu sectorial (identificar literalment el que sigui d'aplicació).

Si el contractista vulnera l'obligació del compliment de les condicions laborals i econòmiques del conveni col·lectiu sectorial (identificar literalment el que sigui d'aplicació) de forma greu i/o en repetides vegades, serà motiu de resolució del contracte i, d'acord amb l'article 71 de la Llei 9/2017, incorrerà en els supòsits de prohibició de contractar amb l'Administració.

Quan s'incompleixin una o més obligacions essencials del contracte, s'ha de procedir a la resolució del contracte.

Condicions especials d'execució vinculades al contractista i a la qualitat de la prestació

- L'adjudicatari ha d'assumir, com a condició especial d'execució, l'obligació d'aplicar a la plantilla que executi el contracte, durant tota la seva vigència, les condicions de treball establertes en el conveni col·lectiu sectorial vigent en què s'enquadri i desenvolupi la prestació contractual, sens perjudici de les millores que pugui establir. En el cas de no existir un conveni aplicable al sector, l'òrgan de contractació pot fixar en el plec unes condicions laborals mínimes aplicables.
- Durant l'execució del contracte l'empresa adjudicatària ha d'establir mesures que afavoreixin la conciliació de la vida laboral amb la vida familiar de les persones que intervenen en l'execució del contracte, que poden ser: adequació d'horaris a horaris de les escoles, teletreball, suport econòmic per sufragar despeses d'escoles infantils o centres d'atenció a persones dependents, etc.
- «[...] És condició d'execució que l'empresa adjudicatària organitzi formació professional en el lloc de treball per millorar l'ocupació i l'adaptabilitat de les persones adscrites a l'execució del contracte i les seves capacitats i qualificació.»

- «[...] És condició d'execució que l'empresa adjudicatària estigui obligada a afavorir l'estabilitat d'ocupació. La plantilla de personal de l'empresa adjudicatària que executi el contracte no pot tenir un percentatge superior al X % de treballadors amb contracte de caràcter temporal.»
- «[...] És condició especial d'execució que, durant l'execució del contracte, l'empresa adjudicatària compleixi i acrediti, per a les noves contractacions, que almenys un X % d'aquestes són indefinides.»
- «[...] És condició especial d'execució mantenir la plantilla de treballadors mínima adscrita a l'execució del contracte i descrita als plecs, sense que procedeixi suspendre o extingir els contractes de treball de la plantilla, excepte les suspensions o extincions conseqüència de la voluntat del treballador o d'acomiadaments disciplinaris.»

Penalitats del contracte

És d'obligat compliment per a l'empresa adjudicatària tant la retribució salarial als treballadors que executin el contracte com el respecte dels drets i obligacions derivades del conveni col·lectiu sectorial. En cas que l'empresa no ho compleixi, se li han d'establir penalitats d'acord amb l'article 192.

En cas que l'empresa que executa el contracte no pugui justificar el retard en el pagament dels salaris a la plantilla, s'han d'establir penalitats d'acord amb l'article 192. Si la situació es repeteix de manera dolosa, l'òrgan de contractació ha de procedir a la resolució del contracte.

Igualtat de gènere i diversitat

Articles relacionats

35.1.c, 71.b i d, 100.2, 127, 129, 145, 147 i 202.2 de la Llei 9/2017

Actuacions de l'Administració pública

L'Administració pública, com a òrgan de contractació, ha de:

- Determinar en l'objecte del contracte objectius vinculats amb la igualtat de gènere i la diversitat, sobretot en aquelles activitats on hi hagi infrarepresentació de les dones.
- Incloure en els plecs de les licitacions clàusules vinculades amb la perspectiva de gènere i la igualtat entre dones i homes, la conciliació, la corresponsabilitat i la incorporació de la dona al mercat de treball.
- Incloure en els plecs de les licitacions condicions especials d'execució que incloguin el compliment i la millora dels plans d'igualtat a les empreses, més enllà dels requisits recollits en el RDL 6/2019.
- Incloure en els plecs de les licitacions criteris d'adjudicació vinculats al fet que l'empresa disposi d'un protocol per a la prevenció i l'abordatge de l'assetjament sexual i per raó de sexe.
- Incloure en els plecs de les licitacions criteris d'adjudicació vinculats amb el fet que l'empresa disposi de plans d'igualtat i no-discriminació, codis de conducta i protocols d'actuació per la igualtat d'oportunitats i la no-discriminació de les persones LGBTI i el respecte a la diversitat.
- Establir clarament en els plecs la prohibició de contractar empreses que no compleixin amb els requisits legals dels plans d'igualtat recollits en RDL 6/2019.
- Establir clàusules de control i seguiment del compliment, prèvies i durant la vigència del contracte, de les normes i els compromisos de l'empresa adjudicatària en matèria d'igualtat de gènere i diversitat.
- En els casos de subrogació, exigir al contractista que la informació sobre les condicions de subrogació del contracte establerta en l'article 130 de la Llei 9/2017 reculli també la desagregació per gèneres. Així es pot comprovar si es produeix discriminació salarial de gènere.

- Establir clarament en els plecs que és un criteri de desempat aquelles empreses que tinguin plans d'igualtat malgrat no ser-los exigibles pel RDL 6/2019 o que tinguin protocols d'assetjament i actuació per garantir la no-discriminació a persones LGTBI i el respecte a la diversitat.

Clàusules tipus

Exemple d'objecte del contracte

- «Constitueix l'objecte del contracte X que inclou o incorpora accions positives per a l'ocupació de dones amb especials dificultats per a l'accés a la feina.» (*Guia per a la incorporació de la perspectiva de gènere en els contractes públics*, d'ara endavant GIPGCP)²⁹
- «És objecte d'aquest contracte l'elaboració d'un programa d'igualtat en un determinat àmbit, sector o matèria.» (GIPGCP)

Condicions especials d'execució del contracte

- «L'empresa adjudicatària està obligada a afavorir l'estabilitat d'ocupació, la igualtat d'oportunitats entre homes i dones i la integració social dels col·lectius més desfavorits, i ha de disposar de mitjans propis per al desenvolupament de la prestació objecte del contracte».
- «Exigir que com a mínim un X % de les noves contractacions per a la prestació del contracte siguin dones.» (GIPGCP)
- «Exigir que com a mínim un X % dels llocs de treballs qualificats, de responsabilitat o gerència de l'empresa adjudicatària estiguin ocupats per dones.» (GIPGCP)
- «Exigir que com a mínim un X % de les persones contractades laboralment per a l'execució de la prestació del contracte siguin dones amb especials dificultats d'inserció laboral.» (GIPGCP)
- «Exigir que no s'utilitzi llenguatge sexista en cap documentació escrita ni visual relacionada amb el contracte.» (GIPGCP)
- «Exigir que l'empresa contractista, en l'elaboració i la presentació de l'objecte del contracte, hagi d'incorporar la perspectiva de gènere i evitar els elements de discriminació sexista de l'ús del llenguatge i la imatge.» (GIPGCP)

29. Aquesta guia ha estat elaborada pel Grup d'Aspectes Socials de la Junta Consultiva de la Contractació Administrativa de Catalunya en col·laboració amb l'Institut Català de la Dona.

Criteris d'adjudicació

- «S'atorguen X punts per cada contracte laboral subscrit amb persones víctimes de violència de gènere que el licitador es comprometi a realitzar per l'execució del contracte».
- «S'atorguen X punts per cada contracte laboral subscrit amb persones amb dificultats d'accés al mercat laboral vinculades a la igualtat de gènere i diversitat que el licitador es comprometi a realitzar per l'execució del contracte».
- «El compromís de l'empresa licitadora d'aplicar accions específiques relacionades amb la igualtat entre dones i homes senyalades en l'oferta presentada (formació, selecció, atenció, promoció, corresponsabilitat, representació, etc.).»
- «Incloure el desglossament per sexes dels resultats i conclusions d'estudis i estadístiques de l'empresa oferent.»
- «El compromís de l'empresa licitadora de contractar per a l'execució del contracte un X de plantilla formada per dones sempre que s'adscriu a l'execució de la prestació.» (GIPGCP)
- «El desglossament i contingut de les accions previstes a l'oferta presentada dirigides a promoure la igualtat entre dones i homes.»
- «La incorporació de la perspectiva de gènere en el pla de prevenció de riscos laborals.»
- «El compromís de l'empresa licitadora de contractar per executar la prestació un nombre de dones amb especials dificultats d'inserció laboral (víctimes de violència masclista, dones que encapçalen famílies monoparentals, dones amb discapacitats, aturades de llarga durada, etc.).» (GIPGCP)
- «El compromís de l'empresa licitadora de contractar per executar la prestació un nombre determinat de dones en llocs de gerència, qualificats i de responsabilitat.» (GIPGCP)
- «El compromís de l'empresa licitadora de contractar per executar la prestació un nombre determinat de dones en aquells grups professionals on estiguin infrarepresentades.» (GIPGCP)
- «El compromís de l'empresa licitadora d'aplicar mesures de corresponsabilitat i d'adaptació de la jornada de treball a la plantilla que executi el contracte (xecs de serveis, menjadors, guarderies, millores en reduccions de jornades, excedències, llicències, flexibilitat horària...).»

Plec de clàusules administratives particulars

- «L'empresa adjudicatària es compromet a l'adopció de mesures concretes de conciliació i mesures que fomentin la conciliació corresponsable en el marc de la prestació d'aquest contracte i per a la plantilla que l'executi, com ara: l'ampliació de permisos per a l'ajuda en l'atenció de menors o persones dependents previstes en la llei o l'assignació de serveis en funció de les necessitats de conciliació i similars.»

- «L'empresa adjudicatària es compromet a adoptar mesures de prevenció de l'assetjament sexual i de l'assetjament per raó de sexe en relació amb els treballadors adscrits a l'execució del contracte, com ara l'elaboració i la difusió de codis de bones pràctiques, la realització campanyes informatives o accions de formació, o l'establiment de procediments específics per a la seva prevenció i per donar curs a les denúncies o reclamacions que puguin formular les qui hagin estat objecte d'assetjament.»
- «A la documentació, publicitat d'imatges o materials que hagin d'aportar les empreses licitadores o que siguin necessaris per a l'execució del contracte s'ha de fer un ús no sexista (inclusiu) i neutre del llenguatge, i evitar qualsevol imatge discriminatòria de les dones o del col·lectiu LGTBI.»
- «L'empresa contractista ha d'aportar, en el termini màxim de deu dies posteriors a la data de formalització del contracte, el pla d'igualtat de gènere o les mesures orientades a garantir la igualtat de gènere que aplicarà en l'execució del contracte per garantir la igualtat d'oportunitats i no-discriminació per qüestions de gènere, tant per garantir una proporció paritària en les persones contractades com en els càrrecs de responsabilitat.»
- «L'empresa contractista ha d'aportar, en el termini màxim de quinze dies posteriors a la data de formalització del contracte, el protocol o pla d'actuació que aplicarà en l'execució del contracte per garantir la igualtat d'oportunitats i no-discriminació de les persones LGTBI, tant en el personal que executa el contracte com en les persones destinatàries de la prestació.»
- «Les mesures poden consistir en formació en continguts relacionats amb les discriminacions que poden patir les persones LGTBI i en el coneixement de la diversitat pel que fa a l'orientació sexual, la identitat de gènere i l'expressió de gènere.»

Criteris de desempat

- «Les oferents que acreditin l'adopció de mesures encaminades a evitar les discriminacions laborals i a assolir la igualtat o la conciliació laboral i personal i familiar de les persones adscrites a l'execució del contracte.» (GIPGCP)
- «En cas d'empat té preferència en l'adjudicació del contracte l'empresa que, sense estar-hi obligada, tingui un pla d'igualtat.» (GIPGCP)

Penalitats

- «Tal com estableixen els articles 59 i 60 de la Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, suposa una infracció greu que les empreses legalment obligades a aprovar i aplicar un pla d'igualtat incompleixin aquesta obligació. Aquestes empreses, un cop hagin estat requerides per aquest motiu per l'autoritat laboral, poden ser sancionades amb la prohibició de contractar amb l'Administració de la Generalitat, els seus organismes autònoms i els seus ens públics per un període d'un any».

- «També suposa una infracció greu no complir les obligacions que en matèria de plans i mesures d'igualtat estableixen la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes, l'Estatut dels treballadors o el conveni col·lectiu que sigui d'aplicació. Aquesta modificació ha estat introduïda pel Reial decret llei 6/2019, d'1 de març, de mesures urgents per a la garantia de la igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes en el treball i l'ocupació, que, a l'article 6, modifica l'apartat 13 de l'article 7 del text refós de la Llei d'infraccions i sancions en l'ordre social, aprovat per Reial decret legislatiu 5/2000, de 4 d'agost.»

Integració laboral i no-discriminació

Articles relacionats

71.1.b, 71.2.c, 82.4, 128.1, 129, 140, 145, 147.2.a, 202.2 i 211 de la Llei 9/2017

Actuacions de l'Administració pública

L'Administració pública, com a òrgan de contractació, ha de:

- Establir com a condicions especials d'execució fer efectius els drets reconeguts en la convenció de les Nacions Unides sobre els drets de les persones per promoure l'ocupació de persones amb dificultats especials d'inserció en el mercat laboral, en particular en situació o risc d'exclusió social.
- Establir les penalitats per incompliments de les condicions especials d'execució relacionats amb la integració laboral.
- Obligar a aportar, en la fase de presentació dels plecs, una declaració responsable, d'acord amb l'article 140 de la Llei 9/2017, en la qual es manifesti que l'empresa licitadora no es troba sotmesa en cap de les prohibicions per infracció greu en matèria d'integració laboral i no-discriminació.
- Assenyalar en el plec l'organisme o els organismes dels quals els candidats o licitadors poden obtenir la informació pertinent sobre les obligacions relatives a la inserció sociolaboral de les persones amb problemes d'integració laboral durant l'execució del contracte.
- Sol·licitar als licitadors o candidats que manifestin haver tingut en compte en l'elaboració de les seves ofertes les obligacions derivades de les disposicions vigents en matèria d'inserció sociolaboral en el procediment d'adjudicació de contractes.
- Incloure, en els criteris d'adjudicació, finalitats per al foment de la integració social de persones amb problemes d'inserció sociolaboral.
- Establir com a criteri de desempat l'adjudicació del contracte al licitador que disposi del percentatge més alt de treballadors fixos amb problemes d'integració laboral en la seva plantilla.

Clàusules tipus

Exemples d'objecte del contracte

«Contracte de neteja dels edificis municipals que inclogui criteris d'inserció sociolaboral de persones en risc d'exclusió social.»

Criteris de solvència

«Formació específica de l'equip humà que prestarà el servei amb indicació d'hores de formació i currículum en la matèria social específica (inserció, exclusió, etc.).»

Criteris d'adjudicació

- «Es valora amb fins a X punts el licitador que es compromet a emprar per a l'execució del contracte (en els supòsits de noves contractacions, baixes i substitucions) persones desocupades inscrites a les oficines d'ocupació i prioritzar en la seva contractació els membres de col·lectius desfavorits, amb dificultats d'accés al món laboral o amb risc d'exclusió social».
- «En el cas de ser necessàries noves contractacions per executar el contracte, l'empresa adjudicatària ha de contractar un X % de la plantilla o un nombre X de persones amb dificultat d'inserció laboral».

Contractació a jornada completa de persones amb dificultats d'inserció laboral especials

«Es valora amb X punts el compromís de l'empresa licitadora de contractar per executar la prestació un nombre de dones amb dificultats d'inserció laboral especials (víctimes de violència masclista, dones que encapçalen famílies monoparentals, dones amb discapacitats, aturades de llarga durada, etc.).»

Les clàusules següents poden ser incloses sempre que s'hagi establert una condició especial d'execució referent a això.

Contractació de persones en risc d'exclusió social

- «Es valora amb fins a 15 punts la persona licitadora que es compromet a emprar per a l'execució del contracte un percentatge més elevat de persones en risc d'exclusió social de forma indefinida sempre que superi el percentatge mínim establert com a condició especial d'execució.»
- «La resta de persones licitadores obtindran una puntuació decreixent i proporcional, d'acord amb la fórmula següent:

$$P = (PPE / PMO) \times 15$$

Resultat: P (puntuació obtinguda) = PPE (percentatge de persones en risc d'exclusió social que es compromet a contractar la persona licitadora) / PMO (percentatge de persones en risc d'exclusió social contingut en la millor oferta dels licitadors)

Assenyaleu el que es consideri en cada cas (combinació de diversos paràmetres):

- Persones amb discapacitat igual o superior al 33 %
- Dones
- Altres persones en risc d'exclusió social»

Inserció laboral

- «Inserció laboral, 8 punts
La contractació de persones amb dificultats particulars d'inserció al mercat laboral per sobre del percentatge assenyalat com a condició especial d'execució (per exemple, 5 %).
  - Del 5,01 % al 8 %, 1 punt
  - Del 8,01 % a l'11 %, 2 punts
  - De l'11,01 % al 15 %, 4 punts
  - Del 16,01 % al 20 %, 6 punts
  - Més del 20 %, 8 punts»
- «S'atorguen X punts a les empreses licitadores que aportin a l'execució del contracte un mínim d'un X % de persones en situació d'exclusió social o en greu risc d'arribar-hi, que estiguin desocupades i que tinguin dificultats importants per integrar-se en el mercat de treball ordinari i/o que estiguin incloses en algun dels col·lectius destinataris de la inserció».
- «Es valora amb X punts les noves contractacions de persones adscrites a l'execució del contracte entre col·lectius amb particulars dificultats d'inserció en el mercat laboral que estiguin inclosos en algun dels col·lectius destinataris de la inserció que representin, si s'escau, una millora respecte de les establertes al plec».

Com a condició d'execució:

- «[...] És condició especial d'execució que l'empresa adjudicatària, en els supòsits de noves contractacions que es produeixin durant l'execució del contracte, es comprometi a incorporar almenys un X % de persones a l'atur, i prioritzi les que pertanyen a col·lectius desfavorits amb dificultats a l'accés al món laboral o amb risc d'exclusió social.»
- «En cas de subcontractació, l'empresa o empreses adjudicatàries han de subcontractar la prestació accessòria ..... amb:
  - Centres especials de treball o empreses d'inserció sociolaboral, inscrits en els corresponents registres del departament competent en la matèria i/o amb entitats sense ànim de lucre que treballin per la integració de persones amb risc d'exclusió social.

- Persones en situació d'exclusió social o en greu risc d'arribar-hi que estiguin desocupades i tinguin dificultats importants per integrar-se en el mercat de treball ordinari i que estiguin incloses en algun dels col·lectius següents: .....
- Empreses que tinguin contractades persones en situació d'exclusió social o en greu risc d'arribar-hi, persones que en el moment de contractar-les fossin aturades de llarga durada, persones que tinguin dificultats importants per integrar-se en el mercat de treball ordinari i persones que estiguin incloses en algun dels col·lectius següents: .....»

Seguiment del compliment dels compromisos

- Després de la formalització del contracte, l'empresa adjudicatària ha d'aportar la indicació nominal de les persones amb risc d'exclusió social, especificant la data d'inici i finalització dels seus contractes així com la seva jornada laboral.
- Amb caràcter periòdic (semestral) o en el moment en què l'òrgan de contractació o la persona responsable del contracte ho estimi oportú, l'empresa adjudicatària ja d'aportar la documentació següent:
  - Certificat de serveis públics socials o d'una entitat la finalitat de la qual sigui la inserció sociolaboral, que acrediti els perfils requerits (amb previ consentiment i compliment de la Llei de protecció de dades de caràcter personal).
  - Informe ITA (Informe de Treballadors en Alta) i certificat de la Seguretat Social, amb expressió de la relació total i nominal de treballadors a l'empresa.

En els contractes reservats

- Constitueix un requisit, per poder participar en la licitació, acreditar solvència tècnica específica (experiència, mitjans personals o materials, entre d'altres) en matèria d'inserció sociolaboral de persones en situació d'exclusió social o en greu risc d'arribar-hi, que estiguin desocupades i que tinguin dificultats importants per integrar-se en el mercat de treball ordinari i/o que estiguin incloses en algun dels col·lectius destinataris de la inserció sociolaboral de conformitat amb l'article 2 de la Llei 27/2002, de 20 de desembre, sobre mesures legislatives per regular les empreses d'inserció sociolaboral.
- Constitueix un requisit de solvència que les empreses licitadores, en el moment d'acreditar la solvència tècnica, tinguin a la plantilla, amb més de tres mesos d'antiguitat i a jornada completa o l'equivalent en jornades parcials, un mínim d'un X% de persones en situació d'exclusió social o en greu risc d'arribar-hi, o que en el moment de contractar-les estiguessin desocupades, i que tinguin dificultats importants per integrar-se en el mercat de treball ordinari i/o que estiguin incloses en algun dels col·lectius destinataris de la inserció sociolaboral segons la Llei 27/2002, de 20 de desembre, sobre mesures legislatives per regular les empreses d'inserció sociolaboral.

D'acord amb l'article 2.2 de la Llei 27/2002, aquests col·lectius són els següents:

- Persones amb disminució física, psíquica o sensorial o amb malalties mentals que tinguin possibilitats d'inserció en el món laboral.
- Persones destinatàries de la renda garantida de ciutadania.
- Persones que no puguin accedir a la renda garantida de ciutadania perquè no compleixen els requisits establerts.
- Joves majors de setze anys i menors de trenta provinents d'institucions de protecció de menors.
- Persones amb problemes de drogoaddicció o alcoholisme que es trobin en procés de rehabilitació i reinserció social.
- Interns de centres penitenciaris la situació dels quals els permeti accedir a una ocupació, persones en llibertat condicional i persones exrecluses.
- Persones que no puguin accedir a la renda garantida de ciutadania, però que es trobin, segons el parer dels serveis socials competents, en situació de risc d'exclusió.
- Persones en situació d'atur de llarga durada més grans de quaranta-cinc anys.

Discapacitat

Articles relacionats

71, 125.1.a i b, 126.3, 129, 130.2, 140, 145, 147.1, 202 i disposició addicional divuitena de la Llei 9/2017

Actuacions de l'Administració pública

L'Administració pública, com a òrgan de contractació, ha de:

- Establir com a condicions especials d'execució fer efectius els drets reconeguts en la Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat de les Nacions Unides, contractar un nombre de persones amb discapacitat superior al que exigeix la legislació nacional, i promoure l'ocupació de persones amb dificultats especials d'inserció en el mercat laboral –en particular de les persones amb discapacitat o en situació o risc d'exclusió social a través d'empreses d'inserció.
- Establir les penalitats per incompliments de les condicions especials d'execució relacionats amb la discapacitat.
- Establir com a prohibició per contractar que l'empresa adjudicatària no hagi incorregut en infracció greu, concorrent dol, culpa o negligència en l'empresari, i sempre que hagi donat lloc a la imposició de penalitats o la indemnització de danys i perjudicis en matèria d'integració laboral i d'igualtat d'oportunitats i no-discriminació de les persones amb discapacitat.
- Obligar, en la fase de presentació dels plecs, a aportar una declaració responsable, d'acord amb l'article 140 de la Llei 9/2017, en la qual es manifesti que l'empresa licitadora no es troba sotmesa en cap de les prohibicions per infracció greu en matèria d'integració laboral i d'igualtat d'oportunitats i no-discriminació de les persones amb discapacitat.
- Assenyalar en el plec l'organisme o els organismes dels quals els candidats o licitadors poden obtenir la informació pertinent sobre les obligacions relatives a la inserció sociolaboral de les persones amb discapacitat, i l'obligació de contractar un nombre o percentatge específic de persones amb discapacitat que són aplicables als treballs efectuats en l'obra o als serveis prestats durant l'execució del contracte.

- Sol·licitar als licitadors o als candidats, en el procediment d'adjudicació de contractes, que manifestin haver tingut en compte en l'elaboració de les seves ofertes les obligacions derivades de les disposicions vigents en matèria d'inserció sociolaboral de les persones amb discapacitat, i l'obligació de contractar un nombre o percentatge específic de persones amb discapacitat.
- Incloure en els criteris d'adjudicació finalitats per al foment de la integració social i la inserció sociolaboral de persones amb discapacitat.
- Establir criteris d'adjudicació per afavorir aquelles empreses que superin els mínims establerts en els plecs i superin l'obligació de tenir en plantilla el mínim del 2 % de persones amb discapacitat quan aquesta sigui de 50 o més persones.
- Establir com a criteri de desempat l'adjudicació del contracte al licitador que disposi del percentatge més alt de treballadors fixos amb discapacitat en la seva plantilla.
- En el supòsit de subrogació d'un centre especial de treball (CET), establir clarament l'obligació de subrogar a totes les persones amb discapacitat, i sol·licitar al CET que faciliti tota la informació sobre els treballadors que estan prestant aquest contracte.
- Exigir a l'òrgan licitador que garanteixi l'accessibilitat per a persones amb discapacitat dels mitjans de comunicació, disseny i implantació dels tràmits de contractació pública i de les prescripcions tècniques.

Clàusules tipus

Objecte del contracte

- «Contracte de neteja dels edificis municipals que inclogui criteris d'inserció sociolaboral de persones amb discapacitat o en risc d'exclusió social».
- «Constitueix l'objecte del contracte (títol del contracte), mitjançant l'execució d'un projecte d'inserció sociolaboral per a persones amb discapacitat intel·lectual o mental».
- «És objecte del present contracte la construcció d'un edifici d'habitatges amb un disseny que respongui a criteris d'accessibilitat universal».

Criteris de solvència

- «Formació específica de l'equip humà que prestarà el servei amb indicació d'hores de formació i currículum en la matèria social específica (inserció, exclusió, gènere, discapacitat, etc.).»
- «La tinença d'un protocol d'adaptació del lloc de treball per als treballadors que durant la vigència del seu contracte hagin resultat incapacitats.»

Criteris d'adjudicació

- «Es valora amb fins a X punts el licitador que es compromet a emprar per a l'execució del contracte (en els supòsits de noves contractacions, baixes i substitucions) un percentatge superior al mínim especificat de persones amb discapacitat.»
- «En el cas de ser necessàries noves contractacions per executar el contracte, l'empresa adjudicatària ha de contractar un X % de la plantilla o un nombre X de persones amb discapacitat.»
- «Declaració responsable relacionada amb la prohibició per contractar preestablerta en el plec sobre el compliment de la quota del 2 % de persones amb discapacitat per a les empreses de més de 50 persones en plantilla.»
- «En cas que la licitació exigeixi la contractació de persones amb discapacitat o es vegi amb l'obligació del 2 %, en la fase de presentació de les ofertes ha de presentar una proposta tècnica on ha d'indicar el compromís numèric concret de persones amb discapacitat a contractar i la indicació de:
  - Jornada de treball de cada contracte: completa o parcial
  - Durada de cada contracte: tota l'execució del contracte o per temps determinat»

Contractació a jornada completa de persones amb discapacitat

«Es valora amb X punts (fins a un límit de X) cada nova contractació o reconversió d'una existent a jornada completa d'una persona amb discapacitat igual o superior al 33 % destinada exclusivament a l'execució del contracte i durant tota la seva vigència.»

Les clàusules següents poden ser incloses sempre que s'hagi establert una condició especial d'execució referent a això

Contractació de persones en risc d'exclusió social

- «Es valora amb fins a 15 punts la persona licitadora que es compromet a emprar per a l'execució del contracte un percentatge més elevat de persones amb discapacitat de forma indefinida sempre que superi el percentatge mínim establert com a condició especial d'execució.»
- «La resta de licitadors obtindran una puntuació decreixent i proporcional, d'acord amb la fórmula següent:

$$P = (PPE / PMO) \times 15$$
 Resultat: P (puntuació obtinguda) = PPE (percentatge de persones en risc d'exclusió social que es compromet a contractar el licitador) / PMO (percentatge de persones en risc d'exclusió social contingut en la millor oferta dels licitadors)

Assenyaleu el que es consideri en cada cas (combinació de diversos paràmetres):

- Persones amb discapacitat igual o superior al 33 %
- Dones
- Altres persones en risc d'exclusió social»

Inserció laboral de persones amb discapacitat

Es valora amb X punts, amb un màxim de X punts, la contractació de persones amb discapacitat:

- Amb X punts, la contractació de persones amb un grau de discapacitat entre el 33 % i el 44 %
- Amb X punts, la contractació de persones amb un grau de discapacitat entre el 45 % i el 64 %
- Amb X punts, la contractació de persones amb un grau de discapacitat entre el 65 % i el 75 %
- Amb X punts, la contractació de persones amb un grau de discapacitat del 75 % o més.

Com a condició d'execució:

- «[...] En el cas de ser necessàries noves contractacions per executar el contracte, l'empresa adjudicatària ha de contractar un X % de la plantilla o un nombre X de persones amb discapacitat.»
- En cas de subcontractació, l'empresa o empreses adjudicatàries han de subcontractar la prestació accessòria X amb centres especials de treball o empreses d'inserció sociolaboral inscrits en els corresponents registres del departament competent en la matèria i/o amb entitats sense ànim de lucre que treballin per la integració de persones amb risc d'exclusió social.

Seguiment del compliment dels compromisos

- Després de la formalització del contracte, l'empresa adjudicatària ha d'aportar la indicació nominal de les persones amb discapacitat o en situació o risc d'exclusió social, especificant la data d'inici i finalització dels seus contractes, així com la seva jornada laboral.
- Amb caràcter periòdic (semestral) o en el moment que l'òrgan de contractació o la persona responsable del contracte ho estimi oportú, l'empresa adjudicatària ha d'aportar la documentació següent:
  - Certificat de discapacitat, o certificat de serveis públics socials o d'una entitat la finalitat de la qual sigui la inserció sociolaboral, que acrediti els perfils requerits (amb previ consentiment i compliment de la Llei de protecció de dades de caràcter personal).
  - Informe ITA (Informe de Treballadors en Alta) i certificat de la Seguretat Social amb expressió de la relació total i nominal de treballadors de l'empresa.

Prevenió de riscos laborals i salut laboral

Articles relacionats

70.2, 71 b i c, 129, 145.32.1r, 202, 211, 233 i 247 de la Llei 9/2017

Actuacions de l'Administració pública

L'Administració pública, com a òrgan de contractació, ha de:

- Establir clarament criteris de prohibició en la contractació per incompliments molt greus en matèria de prevenció de riscos laborals.
- Establir en els plecs la incompatibilitat de la vigilància de la seguretat i la salut dels treballadors i la titularitat de l'empresa adjudicatària.
- Facilitar als licitadors o candidats les fonts d'informació de les obligacions en matèria de prevenció de riscos laborals, i, per tant, sol·licitar que manifestin, en el procediment d'adjudicació, haver-ho tingut en compte en l'elaboració de les seves ofertes.
- Establir condicions especials d'execució i clàusules d'adjudicació lligades a la millora de l'acció preventiva i al compliment de la normativa en matèria de prevenció de riscos laborals.
- Establir condicions especials d'execució i clàusules d'adjudicació vinculades a la prevenció de riscos laborals per garantir l'adequada protecció de la seguretat i la salut dels treballadors.
- Establir penalitats per l'incompliment de condicions especials d'execució o clàusules d'adjudicació relacionades amb la protecció de la seguretat i la salut laboral.
- Exigir a les empreses oferents d'obres que incloguin en els projectes l'estudi de seguretat i salut en els termes previstos en les normes de seguretat i salut en obres.
- L'òrgan que correspongui de l'Administració concedent del contracte d'obres, amb caràcter previ a la decisió de construir i explotar en règim de concessió d'obres, ha d'exigir la realització d'un estudi de viabilitat que inclogui un estudi de seguretat i salut.

Clàusules tipus

Obligacions específiques del contractista:

- «Adoptar les mesures de prevenció i precaució necessàries per evitar accidents i perjudicis de tot ordre, ja que n'és el responsable.»
- «En compliment del deure de protecció, el contractista ha de garantir la seguretat i la salut dels treballadors al seu servei en tots els aspectes relacionats amb el seu treball.»
- El contractista ha de planificar l'acció preventiva en la prestació del servei a partir d'una avaluació de riscos per a la salut i la seguretat dels seus treballadors, tenint en compte la naturalesa de l'activitat i els riscos especials als quals s'exposen. La mateixa avaluació ha de realitzar-se amb ocasió de l'elecció d'equips de treball i del condicionament dels llocs de treball, que han d'actualitzar-se quan canviïn les seves característiques i condicions.»
- «El contractista està obligat a presentar un pla de prevenció de riscos laborals que reculli la totalitat dels serveis a prestar. Aquest pla s'ha d'efectuar de conformitat amb les disposicions de seguretat i salut que regulen la matèria. Per a aquells treballs i serveis per als quals existeix cap regulació específica s'ha d'adaptar a allò que es disposa per a treballs anàlegs o de característiques similars. El pla esmentat ha de contenir, com a mínim, una memòria explicativa amb descripció gràfica suficient per a la seva comprensió i aplicació.»

Acció preventiva del contractista

- «El contractista ha d'adoptar, per a la prestació dels serveis objecte del contracte, les mesures necessàries amb la finalitat que els equips de treball siguin adequats per al treball que hagin de realitzar i convenientment adaptats, de manera que garanteixin la seguretat i la salut dels treballadors que hagin d'utilitzar-les.»
- «El contractista ha de proporcionar als treballadors equips de protecció individual adequats per a la realització de les seves funcions i vetllar pel seu ús efectiu quan sigui necessari per la naturalesa del treball.»
- «El contractista ha d'adoptar les mesures adequades perquè els treballadors rebin totes les informacions necessàries en relació amb els seus riscos per a la seguretat i la salut en la prestació del servei, tant aquelles que afectin l'empresa en el seu conjunt com cada tipus de lloc de treball o funció. Igualment, s'ha d'informar els treballadors sobre les mesures i activitats de protecció i prevenció aplicables als riscos del servei i sobre les mesures a adoptar en situacions d'emergència.»
- «El contractista ha de garantir que cada treballador adscrit a la realització del servei objecte del contracte rebi una formació teòrica i pràctica, suficient i adequada, en matèria preventiva, tant en el moment de la contractació (de qualsevol durada o mo-

dalitat) com quan es produeixin canvis en les funcions que realitzin i s'introdueixin noves tecnologies o canvis d'equips de treball.»

- «El contractista ha d'acreditar, mitjançant una certificació, que els treballadors adscrits a l'execució del contracte han de rebre, amb caràcter previ, la formació necessària en matèria de prevenció de riscos laborals i utilització dels equips de treball.»

Demores, incompliments i compliments defectuosos qualificats de greus

- «Es qualifiquen de greus les demores, els incompliments i els compliments defectuosos imputables al contractista que impliquin deficiència en el desenvolupament normal de la prestació del servei objecte del contracte, ja que incorre en un incompliment directe de qualsevol de les clàusules del present plec.
  - L'incompliment d'obligacions en matèria de prevenció de riscos laborals.
  - L'incompliment greu de la normativa sobre prevenció de riscos laborals.

Incompliments recollits, entre d'altres, a:

- Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals.
- Reial decret 39/1997, de 17 de gener, pel qual s'aprova el Reglament dels serveis de prevenció.
- Llei 54/2003, de 12 de desembre, de reforma del marc normatiu de la prevenció de riscos laborals.»

Condicions especials d'execució relatives a la prevenció de riscos laborals

- «És condició especial d'execució l'obligació del contractista de complir les disposicions legals vigents en matèria de prevenció de riscos laborals dels treballadors durant l'execució del contracte, així com dels treballadors de les empreses subcontractistes.»
- «És condició especial d'execució l'obligació del contractista, subcontractista o, si és el cas, treballador autònom, durant l'execució del servei, a complir els principis de l'acció preventiva recollits a l'article 15 de la Llei de prevenció de riscos laborals, desenvolupar les tasques o activitats i assumir les obligacions contingudes als articles 10, 11 i 12 del Reial decret 1627/1997, de 24 d'octubre.»
- «El contractista ha de complir estrictament amb allò que disposa la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals i les seves disposicions de desenvolupament o complementàries i totes les normes, legals o convencionals, que continguin prescripcions relatives a l'adopció de mesures preventives en l'àmbit dels serveis a prestar o susceptibles de produir-les.»

- «En el marc de les seves responsabilitats, l'empresari ha de realitzar la prevenció de riscos laborals mitjançant l'adopció de totes les mesures que siguin necessàries per a la seguretat i la salut dels treballadors mitjançant la constitució d'una organització i mitjans necessaris. Tot això en els termes que estableix la Llei 31/1995.»

Participació dels treballadors i coordinació

- «El contractista ha de complir amb les obligacions legals en matèria de designació de treballadors per ocupar-se del compliment del deure de prevenció de riscos, ha de constituir el servei de prevenció corresponent o concertar-lo amb una entitat especialitzada aliena a l'empresa i ha de complir amb les obligacions en matèria de constitució d'un comitè de seguretat i salut amb les facultats i competències que li atorga la normativa de prevenció de riscos laborals.»

Subcontractació

- «Si el contractista subcontracta altres empreses per a la realització de serveis corresponents al contracte, ha de vigilar el compliment per aquests subcontractistes de la normativa de prevenció de riscos laborals, de conformitat amb el que estableixen els articles 24, 28 i concordants de la Llei de prevenció de riscos laborals i el Decret 216/1999, de 5 de febrer, sobre disposicions mínimes de seguretat i salut en el treball en l'àmbit de les empreses de treball temporal.»

Responsabilitats

- «L'incompliment pel contractista de les seves obligacions en matèria de prevenció de riscos laborals dona lloc a responsabilitats administratives, així com, en el seu cas, a responsabilitats penals i civils pels danys i perjudicis que puguin derivar-se d'aquest incompliment. Igualment, el contractista ha de respondre solidàriament amb els subcontractistes de l'incompliment d'aquests.»
- «Les responsabilitats administratives que es puguin derivar de la relació contractual són compatibles amb les administratives que resultin imposades per l'autoritat laboral, així com amb les indemnitzacions pels danys i perjudicis causats i amb les de recàrrec de prestacions econòmiques del sistema de la Seguretat Social que puguin ser fixades per l'Administració competent.»
- «La comissió de delictes o infraccions administratives qualificades de molt greus en matèria de seguretat i salut en el treball comporten limitacions a la facultat de contractar amb l'Administració. Aquesta circumstància s'estableix a la Llei 9/2017, de 8 de novembre, per la qual s'aprova la LCSP.»

Subrogació

Articles relacionats

130 de la Llei 9/2017

Actuacions de l'Administració pública

L'Administració pública, com a òrgan de contractació, ha de:

- Sol·licitar a l'empresa que presta el servei tota la informació respecte a la plantilla a subrogar: conveni col·lectiu d'aplicació, categoria, tipus de contracte, jornada, data d'antiguitat, finalització del contracte, salari brut de cada treballador i tots els pactes en vigor aplicables als treballadors a subrogar.
- Facilitar a les empreses licitadores de la subrogació la informació necessària per permetre l'avaluació dels costos laborals.
- Incloure en el plec de clàusules administratives particulars la retenció de la garantia definitiva al contractista sortint en cas de deute salarial o de quotes a la Seguretat Social.
- Incloure en el plec de clàusules administratives particulars les penalitats per l'incompliment de la subrogació per qualsevol de les parts.
- Incloure en els plecs la informació sobre la subrogació de la plantilla, els costos laborals i el seu desglossament en els plecs, el càlcul del valor estimat, el pressupost base de la licitació, l'estudi de la viabilitat econòmica i financera, el conveni col·lectiu d'aplicació i consideracions de tipus social i/o ocupació per tal de garantir l'estabilitat, els salaris i les condicions laborals de la plantilla.
- En cas d'internalització o reversió de serveis públics, ha de subrogar a totes les persones que participaven en la prestació del contracte amb les mateixes condicions laborals.
- Quan l'objecte del contracte l'estigui prestant un centre especial de treball, els plecs han de recollir la informació de les persones amb discapacitat que són objecte de subrogació.

Clàusules tipus

Condicions especials d'execució:

- «És condició especial d'execució mantenir la plantilla de treballadors adscrits a l'execució del contracte sense que procedeixi la suspensió o l'extinció dels contractes de treball de la plantilla excepte les suspensions o extincions a conseqüència de la voluntat del treballador, d'acomiadaments disciplinaris, disconformitat de l'Administració o modificació del contracte per raons d'estabilitat pressupostària i llevat que per circumstàncies sobrevingudes l'empresa es trobi en alguns dels supòsits previstos a l'article 51 de l'Estatut dels treballadors.»
- «Es valora amb fins a X punts el compromís del licitador amb la continuació de l'actual plantilla, amb les mateixes condicions laborals i el mateix tipus de contracte, excepte les suspensions o extincions a conseqüència de la voluntat del treballador, d'acomiadaments disciplinaris, disconformitat de l'Administració o modificació del contracte per raons d'estabilitat pressupostària i llevat que per circumstàncies sobrevingudes l'empresa es trobi en alguns dels supòsits previstos a l'article 51 de l'Estatut dels Treballadors».
- «El contractista té l'obligació de respondre dels salaris impagats als treballadors afectats per subrogació, així com de les cotitzacions a la Seguretat Social meritades, fins i tot en el cas que es resolgui el contracte i els treballadors siguin subrogats pel nou contractista, sense que en cap cas aquesta obligació correspongui a aquest últim.»
- «Informació sobre les condicions de subrogació en contractes de treball. Als efectes previstos a l'article 130 LCSP, es fa constar que l'empresa ..... és l'actual contractista del servei de ....., i que les condicions dels contractes laborals dels treballadors afectats són les que es detallen tot seguit: *** (Aquesta informació també s'ha de posar en el plec de prescripcions tècniques, en l'apartat de mitjans humans)***

Conveni col·lectiu sectorial o d'aplicació: *<Consignar el títol concret del conveni del personal a subrogar, número de codi i data de publicació>*

Categoria professional	Tipus de contracte (codi)	Jornada / Hores setmanals	Antiguitat	Data de finalització del contracte	Salari brut anual	Altres pactes
1						
2						

- «El contractista sortint, a més de la informació recollida a l'article 130 de la Llei 9/2017, ha de facilitar la segregació per gènere de la informació, per evitar així casos de discriminació salarial per raó de sexe i lluitar contra la bretxa salarial entre dones i homes.»

Conveni col·lectiu sectorial o d'aplicació: <Consignar el títol concret del conveni del personal a subrogar, número de codi i data de publicació>

Categoria profes- sional	Gènere	Tipus de contracte (codi)	Jornada / Hores set- manals	Antigui- tat	Data de finalització del contracte	Salari brut anual	Altres pactes
1							
2							

Subcontractació

Articles relacionats

90.1, 145, 149.4, 201, 215, 216, 217, 296, 336.1 i secció 6.14 de l'annex III de la Llei 9/2017

Actuacions de l'Administració pública

L'Administració pública, com a òrgan de contractació, ha de:

- Incloure en els plecs la legislació aplicable sobre subcontractació, inclòs el compliment de la normativa sectorial específica.
- Establir a través de la mesa de contractació els mecanismes per evitar que la subcontractació suposi un incompliment dels convenis col·lectius sectorials i ha de requerir la informació que sigui necessària per poder comprovar-ho.
- Delimitar clarament en els plecs les prestacions que poden ser subcontractades pel contractista principal, amb la finalitat de garantir que només pugui ser una subcontractació parcial o referida a prestacions accessòries del contracte.
- Controlar que en les ofertes apareguin clarament les parts que el contractista principal pretén subcontractar i controlar la referència de les condicions de solvència professional o tècnica dels subcontractistes als quals s'encarregui la realització de part del contracte.
- L'òrgan de contractació ha de comprovar les dades dels subcontractes, l'aptitud d'aquests per executar la part del contracte i que no es troben en situació de prohibició per contractar.
- En els plecs dels contractes d'obres, els contractes de serveis, els serveis o els treballs de col·locació o instal·lació en el context d'un contracte de subministrament, establir de manera justificada les tasques crítiques que no puguin ser objecte de subcontractació.
- Establir en els plecs penalitats i causes de resolució com a conseqüència dels incompliments d'informació, certificació i comunicació en matèria de subcontractació del contractista principal.
- Exigir al contractista principal que justifiqui que ha informat la representació legal dels treballadors sobre la subcontractació.

- Exigir al contractista principal que controli l'execució del contracte per part del sub-contractista, sobretot en matèria social i de condicions de treball, per garantir el compliment dels convenis col·lectius sectorials.

Clàusules tipus

Ofertes amb valors anormals o desproporcionats

- «L'òrgan de contractació ha de rebutjar les ofertes incurses en presumpció d'anormalitat si es basen en hipòtesis o pràctiques inadequades des d'una perspectiva tècnica, econòmica o jurídica. Així mateix, ha de rebutjar les ofertes si comprova que són anormalment baixes perquè vulneren la normativa sobre subcontractació o no compleixen les obligacions aplicables en matèria mediambiental, social o laboral, nacional o internacional, inclòs l'incompliment dels convenis col·lectius sectorials vigents, en aplicació del que estableix l'article 201 de la LCSP.»

Condicions especials d'execució

- «L'empresa contractista, si decideix subcontractar part de les prestacions que conformen l'objecte del contracte, ho ha de fer amb empreses d'inserció, centres especials de treball o entitats sense ànim de lucre que treballin per a la integració de dones amb risc d'exclusió social, sempre que sigui possible per la naturalesa de les prestacions.»
- «El contractista principal ha d'informar periòdicament a l'òrgan licitador del compliment del subcontractista de les condicions salarials i condicions generals de convenis col·lectius sectorials dels treballadors adscrits a l'execució del servei.»
- «Qualsevol contractació o subcontractació dels serveis o treballs objecte del contracte ha de respectar, com a mínim, i en tot moment, el nivell salarial i les condicions generals establertes en el conveni col·lectiu sectorial corresponent a l'àmbit d'activitat del treballador adscrit al servei, sense perjudici que aquestes condicions puguin ser millorades en el conveni col·lectiu d'empresa que pugui resultar d'aplicació, o les condicions *ad personam* que corresponguin individualment als treballadors. No es pot produir la inaplicació del conveni en virtut d'allò que disposen els articles 82 i 41 de l'Estatut dels treballadors, excepte en els casos d'acord entre la representació dels treballadors i la representació de l'empresa.»
- «Totes les condicions especials d'execució s'ha d'exigir igualment a tots els subcontractistes que participin en l'execució del contracte, de conformitat amb l'article 202.4 de la LCSP.»

Criteris d'adjudicació

- «La subcontractació amb centres especials d'ocupació, empreses d'inserció i entitats d'ocupació protegida, entitats sense ànim de lucre que desenvolupin programes d'ocupació protegida i tinguin per objectiu la integració sociolaboral de persones en situació o risc d'exclusió social: es poden valorar amb fins a X % sobre el total de l'oferta, sempre que sigui en un percentatge superior a l'establert com a obligació en les condicions d'execució del contracte, els licitadors que es comprometin a subcontractar un percentatge del preu d'adjudicació del contracte a través d'empreses d'inserció i centres especials d'ocupació, sempre que sigui en un percentatge superior a l'establert com a obligació en les condicions d'execució del contracte».

Incompliments i compliments defectuosos

- «La infracció de les condicions establertes en la clàusula relativa a la subcontractació de la part general del present plec i en l'article 215 de la LCSP, així com la falta d'acreditació de l'aptitud de l'empresa subcontractista o de les circumstàncies determinants de la situació d'emergència o de les que fan urgent la subcontractació, té com a conseqüència, entre d'altres, i en funció de la repercussió en l'execució del contracte, la imposició a l'empresa contractista d'una penalitat de fins a un 50 per 100 de l'import del subcontracte».

Subcontractació

- «En cas de subcontractació, l'empresa o empreses adjudicatàries han de subcontractar la prestació accessòria X amb:
  - Persones en situació d'exclusió social o en greu risc d'arribar-hi, que estiguin desocupades i tinguin dificultats importants per a integrar-se en el mercat de treball ordinari i que estiguin incloses en algun dels col·lectius següents: xxx.
  - Empreses que tinguin contractades persones en situació d'exclusió social o en greu risc d'arribar-hi, persones que en el moment de contractar-les fossin aturades de llarga durada, que tinguin dificultats importants per integrar-se en el mercat de treball ordinari i que estiguin incloses en algun dels col·lectius següents: xxx.»
- «L'empresa contractista pot concertar amb altres empreses la realització parcial de la prestació objecte d'aquest contracte, d'acord amb el que preveu el plec de licitació.»
- «Les empreses licitadores han d'indicar en les seves ofertes la part del contracte que tinguin previst subcontractar, assenyalant el seu import i el nom o el perfil professional, definit per referència a les condicions de solvència professional o tècnica, dels subcontractistes a qui n'encarreguin la realització. En aquest cas, la intenció de subscriure subcontractes s'ha d'indicar en el DEUC i s'ha de presentar un DEUC separat per cadascuna de les empreses que es té previst subcontractar.»

- «En el cas que les empreses contractistes vulguin subscriure contractes que no s'ajustin a allò indicat en l'oferta, aquests no es podran subscriure fins que transcorrin vint dies des que s'hagi cursat la notificació a l'òrgan de contractació i s'hagin aportat les justificacions a què es refereix el paràgraf següent, llevat que s'autoritzi expressament amb anterioritat o que es doni una situació justificada d'emergència o que exigeixi l'adopció de mesures urgents, excepte si l'Administració notifica dins d'aquest termini la seva oposició.»
- «L'empresa contractista ha de comunicar per escrit, després de l'adjudicació del contracte i, com a molt tard, quan iniciï la seva execució, a l'òrgan de contractació la intenció de subscriure subcontractes. Ha d'indicar la part de la prestació que pretén subcontractar i la identitat, les dades de contacte i el representant o representants legals de l'empresa subcontractista; justificar suficientment l'aptitud d'aquesta per executar-la per referència als elements tècnics i humans de què disposa i a la seva experiència, i acreditar que no es troba incursa en prohibició de contractar.»
- «L'empresa contractista ha de notificar per escrit a l'òrgan de contractació qualsevol modificació que pateixi aquesta informació durant l'execució del contracte, i tota la informació necessària sobre els nous subcontractes. La subscripció de subcontractes està sotmesa al compliment dels requisits i circumstàncies regulades en l'article 215 de la LCSP».
- «En els contractes d'obres, les empreses contractades o subcontractades per la principal estan limitades i regulades per la Llei 32/2006, de 18 d'octubre, reguladora de la subcontractació al sector de la construcció».

Infraccions per incompliment en matèria de subcontractació

- «La infracció de les condicions establertes en aquesta clàusula i en l'article 215 de la LCSP per procedir a la subcontractació, així com la falta d'acreditació de l'aptitud de l'empresa subcontractista o de les circumstàncies determinants de la situació d'emergència o de les que fan urgent la subcontractació, té, entre d'altres, i en funció de la repercussió en l'execució del contracte, les conseqüències següents:
  - a) La imposició a l'empresa contractista d'una penalitat de fins a un 50 per 100 de l'import del subcontracte.
  - b) La resolució del contracte, sempre que es compleixin els requisits que estableix el segon paràgraf de l'article 211.1.f de LCSP.»

Obligacions de l'empresa contractista principal respecte de la subcontractista

- «Les empreses subcontractistes i subministradores queden obligades només davant l'empresa contractista principal, qui assumirà, per tant, la responsabilitat total de l'execució del contracte front a l'Administració, de conformitat amb aquest plec i amb

els termes del contracte, inclòs el compliment de les obligacions en matèria mediambiental, social o laboral a què es refereix aquest plec. El coneixement que l'Administració tingui dels contractes subscrits o l'autorització que atorgui no alteren la responsabilitat exclusiva del contractista principal.»

- «Les empreses subcontractistes no tenen acció directa davant de l'Administració contractant per les obligacions concretes amb elles per l'empresa contractista, com a conseqüència de l'execució del contracte principal i dels subcontractes».

Prohibicions per subcontractar

- «En cap cas l'empresa o empreses contractistes poden concertar l'execució parcial del contracte amb persones inhabilitades per contractar d'acord amb l'ordenament jurídic o incurses en alguna de les causes de prohibició de contractar previstes en l'article 71 de la LCSP.»

Obligacions de l'empresa contractista principal amb la representació legal dels treballadors

- «L'empresa contractista ha d'informar a qui exerceix la representació dels treballadors de la subcontractació, d'acord amb la legislació laboral.»

Pagament a les empreses subcontractistes

- «El pagament a les empreses subcontractistes i a les empreses subministradores es regeix pels articles 216 i 217 de la LCSP.
- «Quan l'import de subcontractació sigui igual o superior al 30 % del preu del contracte, l'Administració ha de comprovar el compliment estricte de pagament a les empreses subcontractistes i a les empreses subministradores per part de l'empresa contractista.»

A aquests efectes, l'empresa contractista ha d'aportar, quan se li sol·liciti, una relació detallada de les empreses subcontractistes o empreses subministradores amb especificació de les condicions relacionades amb el termini de pagament i ha de presentar el justificant de compliment del pagament en termini.

Aquestes obligacions tenen la consideració de condició especial d'execució, de manera que el seu incompliment pot comportar la imposició de les penalitats que es preveuen al capítol cinquè de la part específica d'aquest plec, responent la garantia definitiva d'aquestes penalitats.

Reversió de serveis públics

Articles relacionats

130.3, 263, 279, 291,293, 294, 295.4, 308.2 i 319 de la Llei 9/2017

Actuacions de l'Administració pública

L'Administració pública, com a òrgan de contractació, ha de:

- Fer una anàlisi sobre quins són els serveis públics que tenen un interès general públic i que són susceptibles de ser revertits per executar-los directament.
- Analitzar molt bé qualsevol servei públic abans d'optar a licitar-ho públicament, valorant si la prestació directa és més adequada.
- Fer control i seguiment dels contractes públics per conèixer en quines condicions s'està executant el contracte.
- Una vegada fet el seguiment i el control del contracte públic, analitzar de manera objectiva si és possible desenvolupar el contracte amb més eficàcia i eficiència mitjançant l'execució directa.
- Garantir en els processos de reversió de serveis públics el manteniment dels llocs de treball i de les condicions de treball com si es tractés d'una subrogació, i equiparar les condicions a les dels empleats públics en el cas que siguin inferiors.

Clàusules tipus

En aquest àmbit, difícilment es poden establir clàusules socials amb relació a la internalització o segrest d'un servei. Només es pot produir en casos en què el contractista presti el servei de manera deficient o incompleixi les obligacions essencials del contracte.

- «Les causes d'internalització i segrest del contracte públic són.»
- «Són objecte de penalitats i resolució del contracte i causa d'internalització d'aquest .....»

- Per revertir la prestació del servei públic i internalitzar-la, l'empresa contractista ha d'incórrer en .....
- Per comprovar que el contracte públic s'està prestant de manera eficient i eficaç, el contractista ha d'aportar amb una periodicitat ..... informació relativa a .....

Ètica i transparència

Articles relacionats

Apartats II i V del preàmbul, 1, 64, 99.2 i 3, 115, 118, 127, 145.2 i 5, 154.7, 166.2, 202.2, 332.6.e i 346 de la Llei 9/2017

Actuacions de l'Administració pública

L'Administració pública, com a òrgan de contractació, pot:

- Establir, com a condició especial d'execució o mitjançant clàusules d'adjudicació, que es treballi amb productes o subministraments elaborats per empreses que respectin els drets laborals i els acords internacionals en matèria de drets humans.
- Vetllar pel compliment en tots els contractes públics dels principis d'igualtat, transparència i lliure competència.
- Donar a totes les empreses oferents un tracte igualitari i no discriminatori, ajustat a la transparència i la proporcionalitat.
- Utilitzar el perfil del contractant per publicar totes les licitacions com a garantia de transparència.
- En els procediments negociats, incloure en el plec de clàusules administratives particulars la determinació dels aspectes econòmics i tècnics que siguin objecte de negociació.
- Obrir consultes preliminars en aquells contractes en els quals sigui necessari un estudi de mercat o que siguin necessàries consultes amb operadors econòmics per poder definir millor el contracte públic.
- Establir en els plecs de clàusules administratives particulars criteris d'adjudicació objectius que garanteixin la igualtat, la no-discriminació, la transparència i la proporcionalitat dels oferents i de les ofertes.
- Introduir com a condicions especials d'execució del contracte consideracions de tipus social que millorin la transparència.
- Exigir a les empreses licitadores totes les etiquetes que acreditin i certifiquin els compromisos adquirits.

- Assegurar-se de no superar l'import de contracte menor per acumulació de contractes menors en un mateix exercici pressupostari si l'objecte del contracte no és substancialment diferent.
- Elaborar, en els contractes menors, un informe que en justifiqui la necessitat i aprovar la despesa i la incorporació de la factura corresponent.
- Dividir en lots l'objecte dels contractes públics, respectant un únic objecte en tot el contracte.
- En cas de no ser possible la divisió en lots de l'objecte del contracte, justificar la raó amb motius vàlids.

Clàusules tipus

Com a objecte del contracte

- «Contracte de servei de venda automàtica amb productes de comerç just.»

Criteris d'adjudicació

- «Es valora amb fins a X punts el compromís del licitador d'incloure en la prestació productes que posseeixin el segell de comerç just o una etiqueta equivalent acreditada d'acord amb els criteris establerts en la Resolució del Parlament Europeu sobre comerç just i desenvolupament, de 6 de juliol de 2006 (2005/2245 [INI]). El poder adjudicador ha de sol·licitar:
  - L'historial de l'empresa (per exemple, una descripció de la gamma de productes, els anys d'activitat i la rotació de personal).
  - La documentació de la capacitat tècnica (per exemple, l'experiència prèvia, l'equipament i la composició de la mà d'obra).
  - Uns ingressos mínims anuals de 2 milions d'euros (per exemple, si el valor del contracte ascendeix a 1 milió d'euros a l'any). El requisit mínim per al volum de negocis anual dels operadors econòmics és dues vegades l'import actual en el marc de l'article 58 de la nova Directiva 2014/24/UE. A la Directiva 2004/18/CE no s'estableixen requisits específics a part dels principis d'igualtat de tracte, transparència, no-discriminació i proporcionalitat.
  - Coeficients de solvència anuals dels darrers tres anys (cal establir un nivell mínim de, per exemple, el 25 % o més).
  - Referències de contractes o projectes similars previs dels últims tres anys. Cada referència ha de ser detallada. Per norma general, almenys dues de les referències han de ser adequades per al contracte (requisit mínim).
  - Certificats d'assegurances vàlids acreditin que l'assegurança està vigent. També es pot sol·licitar en el moment de la signatura del contracte.»

- «Pel compromís d'utilitzar productes de comerç just almenys en un 10 % del total de productes o en un 10 % del pressupost: X punts».(GCPRS)
- «Pel compromís d'utilitzar productes de comerç just almenys en un 30 % del total de productes o en un 30 % del pressupost: X punts.» (GCPRS)
- «Pel compromís d'utilitzar productes de comerç just almenys en un 50 % del total de productes o en un 50 % del pressupost: X punts.» (GCPRS)

Condicions especials d'execució

Transparència i justícia fiscal

- «Tots els licitadors han de comprometre's a executar el contracte amb criteris d'equitat i transparència fiscal, pels quals els ingressos o beneficis procedents del contracte han de ser íntegrament declarats i/o tributat d'acord amb la legislació fiscal vigent, sense que en cap cas es puguin utilitzar domicilis fiscals inclosos en algun país de la llista de paradisos fiscals establerta per l'OCDE, la Comissió Europea o les institucions espanyoles, bé de forma directa o bé a través d'empreses filials».
- «El 50 % de la totalitat dels productes següents: cafè, te, infusions, cacau, sucre, arròs, mel, suc, fruita fresca, espècies, vi, cotó, flors, fruits secs, productes tèxtils, o d'altres, ha de provenir del comerç just.» (GCPRS)
- «El 50 % del pressupost d'adquisició d'aquests productes ha de provenir del comerç just.» (GCPRS)
- «L'empresa contractista ha de vetllar perquè en l'execució del contracte tots els productes que s'utilitzin proveniguin d'empreses que compleixen amb les normes internacionals aprovades per l'Organització Internacional del Treball, les quals tenen per objecte promoure drets laborals, fomentar l'oportunitat de treball decent i millorar la protecció social.» (GCPRS)

Obligacions del contracte com a condicions especials d'execució

«1. Els licitadors i els contractistes assumeixen les obligacions següents:

- Observar els principis, les normes i els cànons ètics propis de les activitats, els oficis i/o les professions corresponents a les prestacions objecte dels contractes.
- No realitzar accions que posin en risc l'interès públic.
- Denunciar les situacions irregulars que es puguin presentar en els processos de contractació pública o durant l'execució dels contractes.
- Abstenir-se de realitzar conductes que tinguin per objecte o puguin produir l'efecte d'impedir, restringir o falsejar la competència, com per exemple els comportaments col·lusoris o de competència fraudulenta (ofertes de resguard, eliminació d'ofertes, assignació de mercats, rotació d'ofertes, etc.).
- Respectar els acords i les normes de confidencialitat.

- Col·laborar amb l'òrgan de contractació en les actuacions que aquest realitzi per al seguiment i/o l'avaluació del compliment del contracte, particularment facilitant la informació que li sigui sol·licitada per a aquestes finalitats i que la legislació de transparència i els contractes del sector públic imposen als adjudicataris en relació amb l'administració o administracions de referència, sens perjudici del compliment de les obligacions de transparència que els pertoquin de forma directa per previsió legal.

2. Aquestes obligacions tenen la consideració de condicions especials d'execució del contracte.»

Subcontractació i promoció de pimes

- «En cas de subcontractació, l'empresa o empreses adjudicatàries han de subcontractar la prestació accessòria X amb petites i mitjanes empreses.» (GCPSR)
- «El contractista ha d'acreditar el compromís amb el subcontractista de pagament en un termini, que no pot ser superior al termini efectiu de pagament per part de l'Administració.» (GCPSR)

Model de clàusula: subcontractació d'empreses d'economia social

(*Guia de contractació pública social de l'Ajuntament de Barcelona*, d'ara endavant GCPSAB)

- «A l'efecte de garantir una millor eficiència del contracte i incorporar els valors tècnics, socials i ètics de l'economia social, s'estableix com a condició d'execució contractual la subcontractació de la prestació consistent en ....., segons la descripció tècnica i la justificació que es realitza en el PPT, amb empreses d'economia social, segons defineix l'article 4 de la Llei 5/2011, de 29 de març, d'economia social.
- Les empreses subcontractades han d'acreditar la solvència econòmica i tècnica, i la capacitat d'obrar requerides per executar les parts específiques de l'objecte contractual.
- Aquesta subcontractació s'estima que representa un X % del pressupost del contracte (no pot ser superior al 35 %). L'empresa subcontractista ha de comunicar a l'òrgan de contractació, una vegada formalitzat el contracte, l'empresa o les empreses subcontractades. L'incompliment injustificat d'aquesta condició d'execució que es qualifica d'obligació essencial contractual comporta l'extinció del contracte.
- L'empresa contractista pot requerir assessorament i ajut a l'empresa municipal Barcelona Activa per seleccionar l'empresa d'economia social que col·labori en l'execució del contracte.»

Clàusules de transparència fiscal

- «Els contractistes i els subcontractistes, incloses les filials o empreses vinculades que executin el contracte, es comprometen a executar el contracte amb criteris d'equitat

i transparència fiscal, per la qual cosa els ingressos o beneficis procedents d'aquest contracte públic han de ser íntegrament declarats i tributs d'acord amb la legislació fiscal vigent, sense que en cap cas es puguin utilitzar domicilis fiscals inclosos en algun país de la llista de paradisos fiscals establerta per l'OCD o la Comissió Europea, bé de forma directa o bé a través de les empreses filials.» (GCPSR)

- «L'adjudicatari i, si s'escau, els subcontractistes estan obligats a presentar una declaració responsable en la qual es comprometin a complir rigorosament la legislació tributària, laboral i de seguretat social, i, específicament, a no fer operacions financeres contràries a la normativa tributària en països que no tinguin normes sobre control de capitals i siguin considerats paradisos fiscals per la Unió Europea.» (GCPSR)

Sostenibilitat i medi ambient

Articles relacionats

1.3, 35.1.c, 71.1, 99.1, 122.2, 126.4, 127.1 i 2, 128, 129, 145.2 i 3, 149.4, 201, 202.1 i 2, 250.1.d.f.7è, 258.1.f i 259.4 de la Llei 9/2017

Actuacions de l'Administració pública

L'Administració pública, com a òrgan de contractació, ha de valorar els aspectes següents:

- Introduir als plecs criteris de sostenibilitat i respecte pel medi ambient a tots els contractes i licitacions públiques de manera transversal.
- Prohibir l'accés a contractes públics a empreses que hagin estat condemnades per delictes contra el medi ambient.
- Vigilar que no hi hagi ofertes anormalment baixes per incompliments en matèria medi ambiental.
- Definir els objectes dels contractes amb criteris de sostenibilitat i medi ambient.
- Definir les prescripcions tècniques del contracte sota criteris de sostenibilitat i medi ambient.
- Establir en el plec de clàusules administratives particulars almenys una de les condicions especials d'execució de tipus mediambiental.
- Exigir, en les prescripcions tècniques, en els criteris d'adjudicació o en les condicions d'execució del contracte, una etiqueta específica com a mitjà de prova.
- Prendre les mesures pertinents per garantir que en l'execució els contractistes compleixen les obligacions aplicables en matèria mediambiental.
- En els contractes l'execució dels quals pugui tenir un impacte significatiu en el medi ambient, en l'adjudicació del contracte s'han de valorar condicions ambientals mesurables, com ara el menor impacte ambiental.
- Recollir en els plecs on es pot obtenir la informació relativa a temes mediambientals i exigir als licitadors o candidats que tinguin en compte aquesta informació per presentar les seves ofertes.

- Exigir als contractistes i subcontractistes que preservin els valors ecològics i evitin danyar al medi ambient (utilització de materials i productes amb certificats ecològics i/o garanties de salut en la seva obtenció).
- A més, l'Administració pública és una gran consumidora de béns i serveis, per la qual cosa és exigible que:
  - Minimitzi el consum de recursos naturals com a matèries primeres, combustible i aigua.
  - Utilitzi subproductes com a matèries primeres.
  - Minimitzi la generació de residus (perillousos i no perillousos) i els reutilitzi o recicli.
  - No utilitzi substàncies tòxiques.
  - Sigui eficient energèticament i utilitzi energies renovables.
  - Utilitzi productes ecològics i/o de baixa petjada ecològica.
  - Implanti un sistema de gestió ambiental (EMAS, ISO 140001 o d'altres acreditats oficialment), etiquetes ecològiques en productes o subministraments, ecodisseny (ISO 14006) o altres distintius de qualitat de producte o servei.
  - Redueixi les emissions de gasos efecte hivernacle.
  - Redueixi l'emissió de partícules contaminants.
  - Redueixi l'ús d'envasos i embolcalls, i els reutilitzi i recicli.
  - Utilitzi mitjans de transport i/o maquinària emprada amb la menor afectació possible al medi ambient.

Clàusules tipus

Exemples d'objectes de contracte

- «Contracte de subministrament de paper 100 % reciclat, lliure de clor, etc.» (GCPSR)
- «Contracte d'adquisició de vehicles amb baixa emissió de CO₂ i partícules.» (GCPSR)
- «Disseny i edificació d'habitatges amb criteris bioclimàtics»
- «Servei de neteja amb productes ecològics».
- «Servei de renting de vehicles amb menor impacte ambiental».
- «Contracte de subministrament d'equips informàtics energèticament eficients».
- «Contracte de subministrament de roba de treball amb certificació d'haver estat produïda en condicions laborals dignes».

Especificacions tècniques

- «Acreditació que el producte ha estat elaborat per alguna organització membre de l'Organització Mundial del Comerç Just (WFTO), o bé que compta amb alguna de les certificacions que atorguen segells de garantia de comerç just, com Fairtrade Internacional Ecocert, Comercio Justo, FUNDEPP, IMO-Fair for Life Naturland o equivalent.»

- Verificació que l'empresa disposa d'un sistema de gestió ambiental
«Acreditació de disposar d'algun sistema de gestió ambiental homologat de caràcter internacional, com l'ISO 14001 o l'EMAS.»
- Verificació de les característiques mediambientals de productes i serveis
«Exigència de la corresponent etiqueta o certificació mediambiental, com per exemple:
  - a) Ecoetiqueta Europea
  - b) Per a productes forestals, Forest Stewardship Council (FSC) o Paneuropean Forest Certification (PEFC).
  - c) Certificats energètics.
  - d) Certificat d'agricultura ecològica (Reglament CEE 2092/91 del Consell)
  - e) Anàlisi del cicle de vida (normes ISO 14040 o equivalent).
  - f) Distintiu de garantia de qualitat ambiental per a productes i serveis de la Generalitat de Catalunya.»

Aspectes a tenir en compte en l'adquisició de productes

- «Compra de productes amb un cicle de vida útil el més llarg possible. En tot cas, sempre que es pugui, comprar productes a granel, recarregables, reutilitzables o susceptibles de reparació.»
- «Utilització d'energia renovable 100 % certificada.»
- «Que la cadena de subministrament hagi complert el codi de conducta SA 8000/Fair Wear Foundation o similar, o bé una certificació d'una auditora externa.»
- «Utilització de productes de comerç just a les màquines expenedores situades en espais de titularitat municipal, productes avalats amb l'acreditació WFTO.»
- «En productes tèxtils, compliment dels requisits de l'Etiqueta Ecològica Europea o Öko-Tex Standard 100.»
- «El subministrament de paper ha de ser lliure de clor (TCF) i complir criteris ambientals d'alguna etiqueta ecològica tipus I. Complementàriament, s'ha d'establir un percentatge mínim del 50 % del total del paper subministrat.»
- «Utilització de l'energia, l'aigua, les matèries primeres i altres recursos de manera eficient.»
- «Que s'adoptin les mesures necessàries per prevenir els accidents greus i limitar les seves conseqüències sobre la salut de les persones i el medi ambient, d'acord amb la normativa aplicable.»
- «En els contractes d'adquisició de vestuari, mantenir l'obligatorietat de limitació de presència de substàncies químiques dels principals teixits utilitzats en la confecció de roba de treball.»

Criteris d'adjudicació

- «Es poden incloure criteris mediambientals en els criteris d'adjudicació, com l'estalvi d'aigua, materials, energia o ús de materials reciclats. També es poden incloure variants relatives a les millores mediambientals». (GCPSR).
- «Pel compromís d'utilitzar productes de comerç just almenys en un 10 % del total de productes o en un 10 % del pressupost: X punts.».
- «Pel compromís d'utilitzar productes de comerç just almenys en un 30 % del total de productes o en un 30 % del pressupost: X punts.».
- «Pel compromís d'utilitzar productes de comerç just almenys en un 50 % del total de productes o en un 50 % del pressupost: X punts.».
- «Per l'increment del percentatge de subministrament en 10 % paper reciclat: (fins a X punts)»

Condicions d'execució

- «Poden assenyalar-se requeriments mediambientals com a condició d'execució del contracte vinculant a l'empresa adjudicatària a executar el contracte d'una determinada manera: utilització d'energies renovables i productes lliures de tòxics, formació, etc.» (GCPSR)
- «El 50 % de la totalitat dels productes següents: cafè, te, infusions, cacau, sucre, arròs, mel, sucs, fruita fresca, espècies, vi, cotó, flors, fruits secs, productes tèxtils, o d'altres, ha de provenir del comerç just.»
- «El 50 % del pressupost d'adquisició d'aquests productes ha de provenir del comerç just.»
- «L'empresa contractista ha de vetllar perquè en l'execució del contracte tots els productes que s'utilitzin proveniguin d'empreses que compleixen amb les normes internacionals aprovades per l'Organització Internacional del Treball, les quals tenen per objecte promoure drets laborals, fomentar l'oportunitat de treball decent i millorar la protecció social».

Causes i efectes de la resolució

Articles relacionats

202.2, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 245, 246, 279, 280, 281, 282, 283, 294, 306, 307, 312 i 313 de la Llei 9/2017

Actuacions de l'Administració pública

L'Administració pública, com a òrgan de contractació, ha de:

- Introduir als contractes i licitacions la referència al conveni col·lectiu sectorial i a les causes de resolució de l'article 211 o les establertes a la LCSP.
- Introduir mecanismes de vigilància i control del compliment del conveni col·lectiu sectorial introduït als plecs i del pagament puntual dels salaris, ja que és causa de resolució d'ofici sense necessitat que ho denunciï la representació legal dels treballadors.
- Introduir penalitats als plecs per l'incompliment de les condicions especials d'execució o atribuir-los el caràcter d'obligacions contractuals essencials, que donen lloc a la resolució del contracte si s'incomplixen.
- En els processos de resolució dels contractes, vigilar en la resolució de l'expedient pel manteniment de l'ocupació i de les condicions de treball.
- En les resolucions per rescat del servei per causa d'interès públic que finalitzin en internalització del servei, incorporar les persones que presten el servei mitjançant subrogació.

Clàusules tipus

En el plec de prescripcions tècniques

Condicions especials d'execució

- Les condicions especials en relació amb l'execució, d'obligat compliment per part de l'empresa contractista i, si s'escau, per l'empresa o empreses subcontractistes, són les que s'indiquen tot seguit:

- Protecció de les condicions salarials i condicions generals de convenis dels treballadors adscrits a l'execució del servei i pagament puntual dels salaris.
- Qualsevol contractació o subcontractació dels serveis o treballs objecte del contracte ha de respectar, com a mínim, i en tot moment, el nivell salarial i les condicions generals establertes en el conveni col·lectiu sectorial corresponent a l'àmbit d'activitat del treballador adscrit al servei, sense perjudici que aquestes condicions puguin ser millorades en el conveni col·lectiu d'empresa que pugui resultar d'aplicació, o les condicions *ad personam* que corresponguin individualment als treballadors. No es pot produir la inaplicació del conveni en virtut del que disposen els articles 82 i 41 de l'Estatut dels treballadors, excepte en els casos d'acord entre la representació dels treballadors i la representació de l'empresa.

Resolució del contracte

- De conformitat amb els articles 211 i 313 [en un contracte de serveis] de la LCSP, són causes de resolució del contracte:
  - L'incompliment de l'obligació principal del contracte, així com l'incompliment de les obligacions essencials qualificades com a tals en aquest plec.
  - L'impagament, durant l'execució del contracte, dels salaris per part del contractista als treballadors que hi estiguin participant, o l'incompliment de les condicions establertes en els convenis col·lectius en vigor per a aquests treballadors durant l'execució del contracte.

Recurs especial i actuacions de la representació dels treballadors

Articles relacionats

44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51.1 i 2, 53, 55, 57, 157.5, 211.1, 212.1 i 215 de la Llei 9/2017

Actuacions de l'Administració pública

L'Administració pública, com a òrgan de contractació, ha de valorar els aspectes següents:

- Contestar en el termini de dos dies als requeriments del Tribunal de Contractació Pública de Catalunya en els recursos especials en els quals se sol·licitin mesures cautelars. Remetre l'expedient en el termini de dos dies a requeriment del Tribunal de Contractació Pública de Catalunya.
- Sol·licitar a les organitzacions sindicals més representatives en el sector afectat pel contracte un informe de verificació i avaluació de les característiques socials i ambientals.
- Establir clàusules en el plec de licitació que obliguin el licitador a facilitar a l'Administració pública i a la representació legal dels treballadors informació sobre el compliment del conveni col·lectiu sectorial i el pagament puntual dels salaris.
- Iniciar d'ofici la resolució del contracte en els supòsits en què s'aprecii incompliment de conveni col·lectiu o impagament de salaris i no existeixi representació legal dels treballadors que pugui activar el procediment.
- Assegurar-se de manera fefaent que l'empresa contractista principal informa la representació legal dels treballadors sobre les empreses subcontractistes.
- Permetre la participació sindical en l'elaboració dels plecs sobre condicions dels contractes de serveis i concessió de serveis, i d'aquelles altres modalitats de contractació que suposi la contractació de recursos humans que exerciran la seva activitat en el si de l'Administració pública adjudicadora.
- Permetre presència sindical en les fases de contractació, sobretot en aquells contractes en els quals es valorin criteris i característiques socials i ambientals.

Clàusules tipus

- En la fase de valoració de les ofertes, es demana un informe de verificació de les consideracions socials i ambientals a les organitzacions sindicals.
- L'empresa adjudicatària ha de complir periòdicament amb les seves obligacions d'informació a la representació sindical dels treballadors respecte del compliment del conveni col·lectiu sectorial (anomenar-ho) i el pagament puntual dels salaris. L'incompliment del conveni i l'impagament de salaris són causes de resolució del contracte.
  - La informació ha de comunicar-se cada ..... mesos, i consisteix en la documentació següent ....., que acredita l'abonament dels salaris en els imports recollits en el conveni col·lectiu sectorial .....
- L'empresa adjudicatària ha d'informar prèviament la representació sindical sobre les empreses subcontractistes utilitzades, el motiu de la subcontractació i els treballadors que desenvoluparan treballs per al contracte.

Annex 2. Guia de convenis sectorials

Guia orientativa de possibles convenis col·lectius sectorials d'aplicació a les activitats objecte de contractació pública

La Comissió de Convenis Col·lectius és un òrgan especialitzat del Consell de Relacions Laborals (CRL) en funcions, entre d'altres, consultives i d'assessorament sobre l'àmbit funcional dels convenis col·lectius (article 12.3.e de la Llei 1/2007, del 5 de juny, del Consell de Relacions Laborals³⁰ i Decret 245/2013, de 5 de novembre³¹).

D'acord amb la nova llei de contractes del sector públic, els documents en què es formalitzin els contractes que subscriuguin les entitats del sector públic han d'incloure, necessàriament, l'obligació de l'empresa contractista de complir, durant tot el període d'execució del contracte, les normes i condicions que fixa el conveni col·lectiu aplicable (article 35.1.n de la Llei 9/2017³²). Concretament, són d'aplicació els següents articles de la Llei 9/2017, que fan referència al compliment dels convenis col·lectius sectorials: article 101, sobre el valor estimat del contracte; article 102, sobre el preu; article 149, sobre ofertes anormalment baixes; article 202, sobre condicions especials d'execució de caràcter social, i article 122.2, sobre els plecs de clàusules administratives i de prescripcions tècniques.

És per això que la Comissió de Convenis Col·lectius posa a disposició de les entitats del sector públic, mitjançant aquesta guia, una relació orientativa d'equivalències entre les activitats principals objecte de contractació identificades anualment per la Junta Consultiva de Contractació Administrativa de Catalunya, i els convenis col·lectius sectorials aplicables, segons els àmbits funcionals descrits.

Atès que l'objecte del contracte, en la majoria de les ocasions, no descriu amb detall l'activitat concreta, en cas de dubte, i segons la darrera modificació del reglament intern de la Comissió Tècnica de Negociació Col·lectiva, s'estableix la possibilitat que les administracions públiques puguin fer una consulta a la Comissió de Convenis Col·lectius del CRL a fi de determinar el conveni col·lectiu sectorial d'aplicació. Per a la consulta, han d'aportar informació detallada de l'activitat concreta que es licita.

---

30. <https://bit.ly/2ZsF9fz>

31. <https://bit.ly/2LOZVLj>

32. <https://bit.ly/30FpION>

Convenis col·lectius d'aplicació en relació amb l'objecte del contracte

Agrupació	Objecte del contracte	Conveni sectorial
Altres serveis	Altres serveis (no inclosos en els següents)	Per a activitats principalment de tipus administratiu en general (que inclou la gestió de serveis administratius) i/o en oficines i despatxos, el conveni col·lectiu (CC) d'oficines i despatxos (79000375011994); per a serveis d'instal·lació i manteniment d'enllumenat públic, el conveni de la indústria siderometal·lúrgica de la província.*
	Serveis diversos	Per a activitats principalment de tipus administratiu en general (que inclou la gestió de serveis administratius) i/o en oficines i despatxos, el CC d'oficines i despatxos (79000375011994); per a serveis d'instal·lació i manteniment d'enllumenat públic, el conveni de les indústries del metall de la província del centre de treball; per a serveis de jardineria, el conveni estatal de jardineria (99002995011981).
	Serveis proporcionats per organitzacions comercials i professionals i associacions especialitzades	Per a activitats principalment de tipus administratiu en general (que inclou la gestió de serveis administratius) i/o en oficines i despatxos, el CC d'oficines i despatxos (79000375011994); per a serveis d'instal·lació i manteniment d'enllumenat públic, el conveni de les indústries del metall de la província del centre de treball; per a serveis de jardineria, el conveni estatal de jardineria (99002995011981); per a serveis de projectes d'enginyeria o dirigits per enginyers, el CC d'empreses d'enginyeria i oficines d'estudis tècnics (99002755011981). Per a activitats de comerç que siguin objecte de contractació pública durant la fase executiva de compra de productes que: • Continguin materials metàl·lics en tot o en part que siguin principals per al funcionament del producte i en contractacions a la província de Barcelona o Tarragona, el conveni provincial respectiu del comerç del metall*; a les comarques de Girona i Lleida, el conveni provincial del comerç en general respectiu.* • Continguin materials tèxtils. Per a la compra de productes tèxtils a la província de Barcelona i Tarragona, els respectius convenis del comerç tèxtil*; A les províncies de Girona i Lleida, el conveni col·lectiu respectiu del comerç en general.* • Continguin paper, cartró, el conveni col·lectiu nacional del cicle de comerç de paper i arts gràfiques (99001105011981). • Continguin vidre, el conveni col·lectiu de treball del comerç de vidre, pisa, ceràmica i similars de Catalunya (79000085011993). • Continguin mobles, el conveni col·lectiu de treball del comerç de mobles de Catalunya (79001695012002). • Continguin material divers, en defecte dels anteriors o en altres de subsectors, a Barcelona i Tarragona, el conveni de comerç per a subsectors i empreses sense conveni propi (79001495011999), a Lleida i Girona, el conveni provincial respectiu del comerç en general.*

Agrupació	Objecte del contracte	Conveni sectorial
Construcció	Serveis de supervisió d'obres	Construcció (en diversos àmbits territorials, el conveni provincial del centre de treball) o CC d'empreses d'enginyeria i oficines d'estudis tècnics (99002755011981), si són principalment serveis d'enginyeria.
	Treballs de construcció d'establiments hospitalaris	Construcció (en diversos àmbits territorials, el conveni provincial del centre de treball* o bé el conveni col·lectiu de la indústria siderometal·lúrgica de la província si l'empresa es dedica a fer instal·lacions elèctriques o maquinària hospitalària).*
	Treballs de construcció de vies fèrries	Construcció (en diversos àmbits territorials, el conveni provincial respectiu.*
	Treballs de construcció i obres auxiliars de línies telefòniques i de comunicació	Construcció (en diversos àmbits territorials, el conveni provincial on hi hagi el centre de treball)*. Si és principalment per a l'estesa o la instal·lació de línies elèctriques i de comunicació, el conveni de la indústria siderometal·lúrgica de la província*, però per a l'obertura i el tancament de rases, el conveni provincial de la construcció respectiu.*
	Treballs de construcció	Construcció (en diversos àmbits territorials, el conveni provincial del centre de treball)*. Si l'empresa es dedica a fer instal·lacions elèctriques, fibra òptica, canonades, fusteria metàl·lica, etc., el conveni col·lectiu de la indústria siderometal·lúrgica de la província*, o bé el CC provincial de la fusta (per a portes, parquet, etc.) o bé el conveni col·lectiu general de la ferralla (99012395011999).
	Treballs de construcció de vies fèrries i sistemes de transport per cable	Construcció (en diversos àmbits territorials, el conveni provincial del centre de treball)*.
	Treballs de construcció d'immobles	Construcció (en diversos àmbits territorials, el conveni provincial del centre de treball)*. Si l'empresa es dedica a fer instal·lacions elèctriques, fibra òptica, canonades, de finestres, etc., el conveni col·lectiu de la indústria siderometal·lúrgica de la província*, o bé el conveni col·lectiu provincial de la fusta* (per a portes, parquet, etc.). Per a les activitats de fabricació i instal·lació de ferralla en obres de la construcció, el conveni col·lectiu general de la ferralla (99012395011999).
	Treballs generals de construcció d'immobles i obres d'enginyeria civil	Construcció (en diversos àmbits territorials, el conveni provincial del centre de treball)*. Si l'empresa es dedica a fer instal·lacions elèctriques, fibra òptica, canonades, finestres, etc., el conveni col·lectiu de la indústria siderometal·lúrgica de la província*, o bé el conveni col·lectiu provincial de fusta* (per a portes, parquet, etc.), o bé el conveni col·lectiu general de la ferralla (99012395011999).

Agrupació	Objecte del contracte	Conveni sectorial
Elaboració de projectes	Elaboració de projectes i dissenys, pressupostos	Per a l'elaboració i la gestió de projectes en l'àmbit territorial i social i/o activitats de gestió de tipus administratiu, el CC d'oficines i despatxos (79000375011994). Per a projectes d'enginyeria i/o serveis d'enginyeria, el CC d'enginyeria i oficines d'estudis tècnics o de control tècnic de qualitat de serveis en auditories externes (99002755011981). Per a projectes de disseny en arts gràfiques (inclou marques, logos...), el conveni estatal d'arts gràfiques (99000355011982).
Publicitat	Serveis de campanyes de publicitat	CC d'empreses de publicitat (99004225011981).
Hostaleria	Serveis de càterring Serveis de restauració Serveis d'hostaleria Restauració social Albergs i/o refugis	Per a establiments de restauració oberts al públic en general o d'hostaleria, el conveni interprovincial de Barcelona, Tarragona i Girona de la indústria d'hostaleria i turisme (79000275011992). Per a la província de Lleida, el conveni provincial d'hostaleria i turisme de Lleida (25100025012013). Per a una col·lectivitat específica (escola...) no oberta al públic en general, el conveni del sector de col·lectivitats (79100055012013). En el cas de menjadors socials (per a col·lectius d'exclusió social), vegeu els serveis de benestar social.
Serveis d'allotjament	Serveis d'allotjament	Hostaleria. El conveni interprovincial de Barcelona, Tarragona i Girona (79000275011992) en el cas que el centre de treball estigui en alguna d'aquestes províncies. Si el centre es troba a la província de Lleida, el conveni d'hostaleria de Lleida (25100025012013).
Serveis d'assistència tècnica	Serveis d'assistència tècnica	CC d'empreses d'enginyeria i oficines d'estudis tècnics (99002755011981) si principalment són activitats d'oficina d'estudi tècnic en l'àmbit de l'enginyeria i si són entitats d'inspecció i control autoritzades per l'Administració. Si és reparació de productes totalment o parcialment metàl·lics, el CC de la indústria siderometal·lúrgica de la província.*
Serveis de benestar social	Serveis d'assistència social	CC d'acció social amb infants i joves, famílies i altres col·lectius en situació de risc (79002575012007).
	Serveis de benestar social per a infants i joves	CC d'acció social amb infants i joves, famílies i altres col·lectius en situació de risc (79002575012007).
	Serveis de benestar social per a persones amb discapacitat	Per a associacions per a persones amb trastorns o discapacitats, el conveni col·lectiu de treball de Catalunya d'associacions per a centres de formació, rehabilitació, orientació, valoració, autonomia personal, protecció i atenció a discapacitats (79002795012009).
	Serveis de benestar social per a persones grans	CC d'atenció a persones dependents (99010825011997). No aplicable a empreses de titularitat pública.
	Serveis d'atenció domiciliària a les persones	Conveni col·lectiu de treball d'empreses d'atenció domiciliària de Catalunya (79001525011999).

Agrupació	Objecte del contracte	Conveni sectorial
Serveis de consultoria	Serveis de consultoria en enginyeria civil	CC d'empreses d'enginyeria i oficines d'estudis tècnics (99002755011981).
	Serveis de consultoria en gestió de projectes	CC d'empreses de consultoria i estudis de mercat i de l'opinió pública (99001355011983) per a activitats de l'àmbit funcional incloses dins del conveni. Si no, el CC d'oficines i despatxos.
	Serveis de consultoria en sistemes i consultoria tècnica	CC d'empreses d'enginyeria i oficines d'estudis tècnics (99002755011981), CC d'empreses de consultoria i estudis de mercat i de l'opinió pública (99001355011983) i, en el seu defecte, CC d'oficines i despatxos (79000375011994).
	Serveis de consultoria en construcció d'edificis	CC d'empreses d'enginyeria i oficines d'estudis tècnics (99002755011981).
Serveis de formació	Serveis de formació de personal	En cas de formació no reglada, el CC per a l'any 2007 d'ensenyament privat de Catalunya 79000575011994. En cas de formació reglada, el CC autonòmic de l'ensenyament privat de Catalunya sostingut totalment o parcialment amb fons públics (79000575011994).
	Serveis d'ensenyament i formació	En cas de formació no reglada, el CC per a l'any 2007 d'ensenyament privat de Catalunya 79000575011994. En cas de formació reglada, el CC autonòmic de l'ensenyament privat de Catalunya sostingut totalment o parcialment amb fons públics (79000575011994).
	Serveis de formació	En cas de formació no reglada, el CC per a l'any 2007 d'ensenyament privat de Catalunya (79000575011994). En cas de formació reglada, el CC autonòmic de l'ensenyament privat de Catalunya sostingut totalment o parcialment amb fons públics (79000575011994).
	Serveis de formació del personal	En cas de formació no reglada, el CC per a l'any 2007 d'ensenyament privat de Catalunya (79000575011994); si la formació és reglada, el CC autonòmic de l'ensenyament privat de Catalunya sostingut totalment o parcialment amb fons públics (79000575011994).
	Serveis de formació especialitzada	En cas de formació no reglada, el CC per a l'any 2007 d'ensenyament privat de Catalunya (79000575011994). En cas de formació reglada, el CC autonòmic de l'ensenyament privat de Catalunya sostingut totalment o parcialment amb fons públics (79000575011994).
	Serveis de formació reglada	Conveni col·lectiu autonòmic de l'ensenyament privat de Catalunya sostingut totalment o parcialment amb fons públics (79000575011994).

Agrupació	Objecte del contracte	Conveni sectorial
	Serveis de formació i educació en el lleure d'hàbits a part de la formació reglada	Conveni col·lectiu del sector del lleure educatiu i socio-cultural de Catalunya (79002295012003).
	Serveis de formació a persones amb discapacitat o amb trastorns	Conveni col·lectiu de treball de Catalunya d'associacions per a centres de formació, rehabilitació, orientació, valoració, autonomia personal, protecció i atenció a discapacitats (79002795012009).
Serveis de neteja	Serveis de neteja	CC de neteja d'edificis i locals (79002415012005). Per a neteja viària i recollida de residus, CC de neteja viària (99010035011996).
	Serveis de neteja d'edificis	CC de neteja d'edificis i locals (79002415012005).
	Serveis de neteja d'escoles	CC de neteja d'edificis i locals (79002415012005).
	Serveis de neteja d'habitatges, edificis i finestres	CC de neteja d'edificis i locals (79002415012005).
	Serveis de neteja d'oficines	CC de neteja d'edificis i locals (79002415012005).
	Serveis sanitaris i de neteja	Per als serveis de neteja en àmbits sanitaris, CC de neteja d'edificis i locals (79002415012005).
Serveis de reparació, manteniment i instal·lació	Serveis de reparació i manteniment d'instal·lacions	CC provincial de la indústria siderometal·lúrgica*, si són estructures, infraestructures de la comunicació o sistemes d'energia o manteniment en instal·lacions que la rehabilitació (petites obres) no sigui l'activitat principal, perquè, en aquest cas, s'aplicaria el CC de la construcció provincial.*
	Serveis de manteniment d'ascensors	CC provincial d'indústria siderometal·lúrgica.*
	Serveis de manteniment i reparació de programari	Per al manteniment i la reparació de software, el CC d'empreses de consultoria i estudis de mercat i de l'opinió pública (99001355011983).
	Serveis de reparació i manteniment	Per a finestres, portes o elements (fusteria metàl·lica) que funcionalment tinguin elements metàl·lics, el conveni provincial de la indústria siderometal·lúrgica.* Per a reformes (obres de reparació i manteniment), vegeu l'apartat de construcció.
	Serveis de reparació i manteniment de maquinària	CC provincial d'indústria siderometal·lúrgica.*

Agrupació	Objecte del contracte	Conveni sectorial
	Serveis de reparació i manteniment de material mòbil	Per a parts de metall la funció de les quals és principal per al producte (per exemple, circuits), el CC provincial d'indústria siderometal·lúrgica.*
	Serveis de reparació i manteniment d'equips d'edificis	Per a equips elèctrics, de fontaneria, electrònics, de climatització, el conveni de la indústria siderometal·lúrgica de la província.*
	Serveis de reparació i manteniment d'equips elèctrics i mecànics d'edificis	CC provincial d'indústria siderometal·lúrgica.*
	Serveis de reparació i manteniment i serveis associats relacionats amb carreteres i altres equips	Construcció el conveni provincial corresponent. Per a mobiliari urbà i senyalització, el conveni provincial de la indústria siderometal·lúrgica.*
	Serveis de reparació i manteniment i serveis associats relacionats amb ordinadors personals, equip d'oficina, telecomunicacions i equip audiovisual	Per a serveis de manteniment i reparació que inclouen hardware, el CC provincial d'indústria siderometal·lúrgica.*
	Serveis diversos de reparació i manteniment	Per a productes que continguin principalment i funcionalment elements metàl·lics en tot o en part (per exemple, reparació de contenidors al carrer), el conveni de la indústria siderometal·lúrgica de la província.*
	Serveis de manteniment i reparació relacionats amb parts específiques de vehicles	CC de la indústria siderometal·lúrgica de la província.*
	Serveis de reparació i manteniment de vehicles de motor i equip associat	CC de la indústria siderometal·lúrgica de la província.*
	Treballs de manteniment de carreteres, voreres, vies i clavegueram	CC de la construcció de la província.*
	Treballs d'instal·lació elèctrica	CC de la indústria siderometal·lúrgica de la província.*
Serveis forestals	Treballs d'instal·lació en edificis	Construcció (en diversos àmbits territorials).* Per a fusteria metàl·lica, tancaments de portes, finestres, estesa de sistemes elèctrics, electrònics, fontaneria, gas, informàtics, el conveni de la indústria siderometal·lúrgica de la província.*
	Manteniments forestals	Conveni col·lectiu de treball del sector d'activitats forestals a Catalunya (79100045012013).

Agrupació	Objecte del contracte	Conveni sectorial
Serveis de jardineria	Manteniment d'arbrat urbà i jardins	Conveni estatal de jardineria (codi de conveni número 99002995011981).
Serveis de salut i assistència social	Serveis de salut i assistència social	CC de treball dels hospitals d'aguts, centres d'atenció, centres sociosanitaris i centres de salut mental concertats amb el SCS (79100135012015); CC d'establiments sanitaris (79001955012002); CC d'acció social amb infants, joves, famílies i altres en situació de risc (79002575012007); CC de residències, centres de dia i residències per a l'atenció de persones amb discapacitat intel·lectual (79001195011996); CC de residències privades de persones grans i del servei d'ajuda a domicili (99010825011997); CC d'empreses d'atenció domiciliària de Catalunya (79001525011999); CC d'empreses i treballadors de transport de malalts i accidentats en ambulància (79000815011994).
	Serveis diversos de salut	En el cas de la sanitat privada i concertada i pels casos que enumera, CC dels hospitals d'aguts, centres d'atenció primària, centres sociosanitaris i centres de salut mental, concertats amb el Servei Català de la Salut (79100135012015); CC d'establiments sanitaris d'hospitalització, assistència, consulta i laboratoris d'anàlisis clíniques (79001955012002); CC d'empreses i treballadors de transport de malalts i accidentats en ambulància (79000815011994).
	Serveis hospitalaris i serveis connexos	CC dels hospitals d'aguts, centres d'atenció primària, centres sociosanitaris i centres de salut mental, concertats amb el Servei Català de la Salut (79100135012015); CC d'establiments sanitaris d'hospitalització, assistència, consulta i laboratoris d'anàlisis clíniques (79001955012002); CC d'empreses i treballadors de transport de malalts i accidentats en ambulància (79000815011994); CC d'empreses i treballadors de transport de malalts i accidentats en ambulància (79000815011994).
Serveis de seguretat	Serveis de seguretat	CC de seguretat privada (99004615011982).
	Serveis de vigilància	CC de seguretat privada (99004615011982). Per al control d'accessos a edificis i locals, el CC d'oficines i despatxos (79000375011994).
	Serveis de vigilància de sistemes d'alarma	CC de seguretat privada (99004615011982).
Serveis d'esplai, culturals i esportius	Serveis d'esplai, culturals i esportius	CC de lleure educatiu (79002295012003). Si és la gestió privada d'equipaments esportius afectes a activitats esportives i de lleure, 79001905012002.

Agrupació	Objecte del contracte	Conveni sectorial
Serveis d'exposició i organització d'esdeveniments	Serveis d'exposició en museus	CC de lleure educatiu (79002295012003). Si tenen mitjans propis per organitzar i no prestar directament i subcontracten totes les activitats, el CC d'oficines i despatxos.
	Serveis d'organització d'esdeveniments	CC de lleure educatiu (79002295012003). Si no tenen mitjans propis i subcontracten totes les activitats, el CC d'Oficines i despatxos. Si tenen mitjans propis i organitzen esdeveniments esportius, el conveni d'instal·lacions i gimnasos 99015105012005. Si es tracta d'organitzar espectacles musicals, teatrals, el CC de sales de festa, ball i discoteques (99004525011982).
	Serveis de fires	Depenent de l'esdeveniment i del contracte, el CC de lleure educatiu (79002295012003). Si no tenen mitjans propis i subcontracten totes les activitats, el CC d'oficines i despatxos. Si fan el disseny i la instal·lació, el CC d'oficines i despatxos i, per al personal instal·lador, el conveni provincial respecte de la indústria siderometal·lúrgica.* Si contracten una empresa per realitzar serveis de promoció de vendes o el servei d'hostes, el conveni col·lectiu d'empreses d'hostes i promotors de venda de Catalunya (79001965012003).
	Serveis d'organització d'exposicions, fires i congressos	Depenent de l'esdeveniment i del contracte, el CC de lleure educatiu (79002295012003). Si no tenen mitjans propis i subcontracten totes les activitats, el CC d'oficines i despatxos (79000375011994).
	Serveis d'organització d'esdeveniments culturals	Depenent de l'esdeveniment i del contracte, el CC de lleure educatiu (79002295012003). Si no tenen mitjans propis i subcontracten totes les activitats, el CC d'oficines i despatxos. Si tenen mitjans propis i organitzen esdeveniments esportius, el conveni d'instal·lacions i gimnasos (99015105012005). Si es tracta d'organitzar espectacles i d'organitzar i/o gestionar locals per a espectacles musicals, teatrals, el CC de sales de festa, ball i discoteques (99004525011982).
Serveis d'extinció d'incendis	Serveis d'extinció d'àrea d'incendis forestals	Conveni col·lectiu de treball del sector d'activitats forestals a Catalunya (79100045012013).
Serveis d'informàtica, telecomunicacions i TIC	Serveis de programació de programari d'aplicació	CC d'empreses de consultoria i estudis de mercat i de l'opinió pública (99001355011983).
	Serveis de gestió relacionats amb la informàtica	CC d'empreses de consultoria i estudis de mercat i de l'opinió pública (99001355011983).
	Serveis de tecnologia de la informació	CC d'empreses de consultoria i estudis de mercat i de l'opinió pública (99001355011983) si és software. Si la part principal és hardware, el conveni de la indústria siderometal·lúrgica de la província.*

Agrupació	Objecte del contracte	Conveni sectorial
	Serveis de telecomunicacions	CC d'empreses de consultoria i estudis de mercat i de l'opinió pública (99001355011983) si és software. Si la part principal és hardware, el conveni de la indústria siderometal·lúrgica de la província.*
Serveis d'operador telefònic	Serveis d'operador telefònic (centraleta o <i>call center</i>)	CC del <i>contact center</i> (99012145012002).
Serveis jurídics	Serveis jurídics	CC d'oficines i despatxos (79000375011994) o CC de tècnics i assessors tributaris (99012405011999). El CRL ha traslladat a la comissió paritària del CC d'oficines i despatxos si és possible incloure el sector d'advocats de despatxos individuals i col·lectius dins del CC d'oficines i despatxos.
Serveis d'agència de viatges (a proposta de Comissions Obreres)	Serveis d'agència de viatges	Conveni col·lectiu laboral d'àmbit estatal per al sector d'agències de viatges (2016-2018) (99000155011981).
Serveis d'assegurances (a proposta de Comissions Obreres)	Serveis d'assegurances	Conveni col·lectiu d'àmbit estatal de les empreses de mediació d'assegurances privades (99000165011987) i el Conveni general d'àmbit estatal per al sector d'entitats d'assegurances, reassegurances i mútues col·laboradores amb la Seguretat Social (codi de conveni número 99004625011981).
Serveis de vigilància, prevenció, salvament i socorrisme	Serveis de vigilància, prevenció, salvament i socorrisme, així com el servei de bany adaptat a persones amb mobilitat diversa	Per a la gestió privada d'espais de domini públic afectes a activitats esportives i de lleure, el conveni de gestió privada d'activitats afectes a l'activitat esportiva i de lleure (79001905012002).
	Serveis de platges	Per a la gestió privada d'espais de domini públic afectes a activitats esportives i de lleure, el conveni de gestió privada d'activitats afectes a l'activitat esportiva lleure (79001905012002). Per a activitats de socorrisme en platja o piscines públiques, el conveni de gestió privada d'activitats afectes a l'activitat esportiva lleure (79001905012002).
	Serveis de vigilància	CC de seguretat privada (99004615011982). Manca concretar activitats. Per a la gestió privada d'espais de domini públic afectes a activitats esportives i de lleure, el conveni de gestió privada d'activitats afectes a l'activitat esportiva i de lleure (79001905012002).
	Serveis de rescat	Consulteu-ho al Consell de Relacions Laborals

Agrupació	Objecte del contracte	Conveni sectorial
	Serveis de seguretat pública	CC de seguretat privada (99004615011982).
	Serveis de salut i seguretat	Per a activitats de serveis de prevenció aliè, el CC de serveis de prevenció aliè (99017255012008).
Serveis de l'aigua	Servei de gestió de l'aigua	CC de cicle integral de l'aigua a Catalunya (79100125012014).
	Serveis de manteniment i neteja dels embornals i reixes interceptores i col·lectors residuals i pluvials de la xarxa de clavegueram	CC del xicle integral de l'aigua a Catalunya (79100125012014) o CC del sector de sanejament públic, neteja viària, regs, escombraries i conservació de clavegueram (99010035011996). Per al manteniment i la reparació de canalitzacions, el CC de construcció de la província.*
	Serveis de manteniment de fonts municipals	Per als serveis de manteniment de fontaneria, el CC de la indústria siderometal·lúrgica de la província on hi hagi el centre de treball. Per a fonts monumentals, el conveni de la construcció de la província corresponent.*
	Serveis de captació i subministrament d'aigua	CC del cicle integral de l'aigua a Catalunya (79100125012014).
Serveis de recollida d'escombraries	Serveis de recollida d'escombraries	CC de sector de sanejament públic, neteja viària, regs, escombraries i conservació de clavegueram (99010035011996).
	Serveis de recollida selectiva d'escombraries (vidre, orgànic, plàstic, paper...)	CC de sector de sanejament públic, neteja viària, regs, escombraries i conservació de clavegueram (99010035011996).
Serveis de mobilitat	Serveis d'autobusos	Per al transport de viatgers, el CC provincial respectiu.*
	Serveis de neteja, maniobres i manteniment per a les empreses del sector ferroviari	CC estatal de contractes ferroviaris (99001385011981).
	Serveis auxiliars i serveis d'atenció a l'usuari del sector ferroviari	CC sectorial estatal de serveis externs auxiliars i atenció al client en empreses de serveis ferroviaris (99015485012007).
	Serveis de grues	CC d'aparcaments, estacionaments de superfície, garatges, servei de rentat i greixatge (79001575011999); CC del sector de grues mòbils autopropulsades (99015825011900); CC d'estacionament regulat de superfície i retirada i dipòsit de vehicles (99012845012001).

Agrupació	Objecte del contracte	Conveni sectorial
	Serveis d'aparcament regulat (zona blava i verda)	CC d'aparcaments, estacionaments de superfície, garatges, servei de rentat i greixatge (79001575011999); CC d'estacionament regulat de superfície i retirada i dipòsit de vehicles (99012845012001).
	Serveis de pàrquings públics	CC d'aparcaments, estacionaments de superfície, garatges, servei de rentat i greixatge (79001575011999); CC del sector d'aparcaments i garatges (99011445011900).
	Serveis de mobilitat de bicicleta	CC de la indústria siderometal·lúrgica (reparació i manteniment) de la província* i transport del bicig (transport de mercaderies per carretera de la província).*
	Serveis de manteniment de punts de recàrrega de vehicles elèctrics	Indústria siderometal·lúrgica de la província.*

*Relació dels convenis col·lectius provincials

Sector	Codi	Nom del conveni
Comerç	08000765011993	Comerç del metall de la província de Barcelona
	43000105011994	Comerç del metall de la província de Tarragona
	17000035011994	Comerç en general de la província de Girona
	25000065011993	Comerç en general de la província de Lleida
	08000795011994	Comerç del sector tèxtil de Barcelona
	43000115011994	Comerç del sector tèxtil de Tarragona
Construcció	08001065011994	Construcció de la província de Barcelona
	17000055011994	Construcció de la província de Girona
	43000145011994	Construcció de Tarragona
	25000095011994	Construcció de Lleida
Indústries de la fusta	08005785011994	Indústries de la fusta de la província de Barcelona
	43000395011994	Indústries de la fusta de la província de Tarragona
	17000255011994	Indústries de la fusta de la província de Girona
	25000165011993	Fusta i suro de la província de Lleida

Sector	Codi	Nom del conveni
Indústries siderometal·lúrgiques	08002545011994	Indústria siderometal·lúrgica de la província de Barcelona
	17000305011994	Indústries siderometal·lúrgiques de la província de Girona
	25000245011993	Indústries siderometal·lúrgiques de la província de Lleida
	43000405011993	Indústries siderometal·lúrgiques de la província de Tarragona
Transport de viatgers	08004305011994	Transport de viatgers de Barcelona
	43001315011994	Transport de viatgers de Tarragona
	17000465011994	Transport de viatgers de Girona
	25000365011994	Transport de viatgers de Lleida

Annex 3. Fonts consultades

- Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic, per la qual es traslladen a l'ordenament jurídic espanyol les Directives del Parlament Europeu i del Consell 2014/23/UE i 2014/24/UE, de 26 de febrer de 2014.
- Informe 1/2018, de 20 d'abril, de la Junta Consultiva de Contractació Administrativa de la Generalitat de Catalunya.
- Informe 6/2018, de 16 de novembre, de la Junta Consultiva de Contractació Administrativa de la Generalitat de Catalunya.
- Informe 3/2019, de 13 de març, de la Junta Consultiva de Contractació Administrativa de la Generalitat de Catalunya.
- Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes.
- Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes.
- Reial decret llei 6/2019, d'1 de març, de mesures urgents per a la garantia de la igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes en el treball i l'ocupació.
- *Guia per a la incorporació de la perspectiva de gènere en els contractes públics*. Grup d'Aspectes Socials de la Junta Consultiva de la Contractació Administrativa de Catalunya en col·laboració amb l'Institut Català de la Dona, 2018.
- Codi per a una contractació pública socialment responsable. Direcció General de Contractació Pública de Catalunya, 2017.
- Codi de bones pràctiques en el servei d'atenció a les persones. Direcció General de Contractació Pública de Catalunya, 2015.
- *Guia de contractació pública social*. Ajuntament de Barcelona, 2016.
- *Guia de publicacions ambientalment correctes*. Departament de Territori i Sostenibilitat, 2018.
- *Guia per a la redacció dels plecs de clàusules administratives particulars i de prescripcions tècniques dels contractes de rendiment energètic amb estalvis garantits, subjectes a regulació harmonitzada (contractes de serveis)*. Departament de Territori i Sostenibilitat, 2018.
- *Guia per a la compra verda de vehicles*. Departament de Territori i Sostenibilitat, 2018.
- *Guia de la contractació de productes tèxtils ambientalment correcta*. Departament de Territori i Sostenibilitat, 2018.
- *Guia d'ambientalització de menjadors col·lectius*. Departament de Territori i Sostenibilitat, 2018.

- *Guia de solvència tècnica i gestió ambiental*. Departament de Territori i Sostenibilitat, 2018.
- *Guia d'esdeveniments ambientalment correctes*. Departament de Territori i Sostenibilitat, 2018.
- *Guia per a l'adopció de criteris mediambientals en els contractes de manteniment d'instal·lacions d'edificis*. Departament de Territori i Sostenibilitat, 2018.
- *Modelo guía para la incorporación de cláusulas sociales, laborales y medioambientales en la contratación pública*. AEF. Consell Autòmic de Fundacions del Principat d'Astúries, 2018.
- *Guia per incorporar clàusules de contractació socialment responsable en les diferents fases del procés de contractació*. Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet, 2018.

Per a tenir l'última versió en PDF: <http://www.ugt.cat/contractacio-publica/>

O amb el codi QR:

Altres publicacions de la sèrie Administració Local

Eines

- 1 L'estratègia d'internacionalització del món local de la demarcació de Barcelona
- 2 Xarxes d'ambaixadors: Una eina de promoció de les ciutats